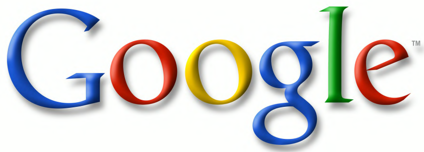
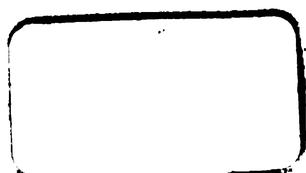

Google

Carl Ewald.

Den største i Landet

Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag
København og Kristiania

1. Fiction ([illegible]).

DEN STØRSTE I LANDET

CARL EWALD

DEN STØRSTE I LANDET

EN KÆRLIGHEDSHISTORIE FRA DET SEXTENDE AARHUNDREDE

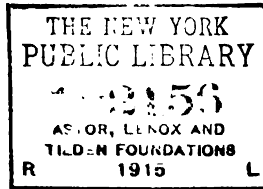

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

FORLAGETS BOGTRYKKERI

1905

INDHOLD

Fjerde Bog.

FØRSTE BOG

FØRSTE KAPITEL.

Kaspar Tomand.

DEN Tid da Frederik den Første sad paa Gottorp Slot og regerede Danmark og Norge, kom en Sommermorgen en Mand med en lille Pige ved Haanden vandrende henad Kongevejen fra Kolding til Ribe.

Han var stor og bred og gik med lange Skridt, som han en Gang imellem sagtnede, naar han kom i Tanker om, at Barnet daarlig kunde følge med. Ofte stod han stille og saa ned over Kolding Aa, der blinkede frem mellem de skovklædte Bakker. Den Gang var Aaen mere vandrig end nu, saa Folk roede helt oppe fra Anst og ned til Staden. Over det meste af Landet var der Skov, hvor Herrerne paa Koldinghus jagede med Falk og Hund.

Da Manden kom til den sidste af de brede Bakker, satte han sig ned paa Vejkanten og saa mod Vest. Neden for sig havde han Anst Kirke og Bøndergaardene i den lille Landsby og bag dem det flade Land, saa langt Øjet kunde se.

„Er du mødig, Anneken?“ spurgte han og tog hendes Hoved mellem sine Hænder.

Hun saa paa ham med sine blaa og glade Øjne og sagde ja.

Jens Hjulmand fra Anst kom haltende forbi og stod stille og saa paa de fremmede.

„Hvem er du?“ spurgte han.

„Jeg er kun en ringe Skomager,“ sagde Manden. „Ellers hedder jeg Kaspar Tomand.“

„Du ligner ikke en Skomager,“ sagde Jens. „Der er en i Skanderup; en lille Mand med skæve Ben og kun eet Øje. Ham synes jeg bedre om.“

„Hvem tilhører Bakken her?“ spurgte Kaspar.

„Det er Herremandens i Trelde,“ sagde Jens. „Han har tre Gaarde i Anst for sine Øksners Skyld, dem han feder i de grønne Enge. Men hvordan han faar dem ned i det slesvigske uden Told og Afgifter, maa du ikke spørge mig om, for jeg ved det ikke.“

„Hvad er han for en Mand?“ spurgte Kaspar.

„Han er en ond Mand,“ svarede Jens. „Han slog mig halt. Du kan gaa Sognet rundt og finder ikke en Mand, han ikke har øvet Uret imod, eller en Kvinde, han ikke har krænket.“

„Saa er det knapt med Jomfruer i Anst,“ sagde Kaspar og lo.

„Du bringer en til Byen,“ sagde Jens og pegede paa Pigebarnet. „Kanske bliver du her?“

„Hvem ved,“ sagde Kaspar.

„Saa vogt hende for Manden i Trelde.“

„Det skal jeg nok,“ sagde Kaspar. „Men kanske det er Manden fra Trelde, som kommer dernede?“

Han pegede mod Anst. Jens Hjulmand saa derned og haltede saa af Sted uden et Ord, det forteste han kunde. Herremanden red op over Bakken og holdt Hesten an foran Kaspar Tomand, som lettede paa Huen, men blev siddende, hvor han sad.

„Du sidder paa min Jord," sagde Herremanden.

„Jeg gør nok det," svarede Kaspar. „Vil I sælge mig den? Et lille Stykke her ved Vejen og forbi Rævegraven deroppe. Jeg vil bygge mig en Hytte her og drive min Profession, for jeg er Skomager og hedder Kaspar Tomand med Eders Tilladelse."

„Den har du," sagde Herremanden. „Om end jeg synes, at en Karl som du kunde bruges til noget bedre. Lad høre, hvad Vilkaar du byder for Handelen."

Han steg af Hesten og satte sig ved Siden af Kaspar. Alt imens de tingede og talte frem og tilbage, følte han paa Kæmpens Arme og Ben, for han var selv en stor og stærk Mand. De kunde ikke blive enige om Loddens Størrelse. Kaspar gik derhen, hvor han mente den skulde ende, og Herremanden gik til den anden Side. De satte sig der, hvor de var, og raabte til hinanden. Anneken stod midt imellem dem og klappede i Hænderne og lo.

„Vil du have mig længere væk, kommer du til selv at flytte mig," sagde Herremanden.

Kaspar gik hen til ham, løftede ham i Vejret og kastede ham over sin Skulder som en Bylt.

„Det var et godt Stykke Arbejde," sagde Herremanden.

„Jeg har gjort det, der var drøjere," svarede Kaspar.

Herremanden klemte sig fast med sine Knæ og lagde Armene om Skomagerens Hals.

„Det er lige meget om det," sagde han. „Kan du bære mig til Kirken i Anst, saa skal du faa Lodden kvit og frit. Men bliver du træt paa Vejen, skal du give, hvad jeg forlanger."

Kaspar Tomand sagde ingenting, men begyndte at gaa.

„Stop en Kende," sagde Herremanden. „Det er da Synd, din lille Pige skal løbe ved Siden af. Tag hende op. Du har jo en Arm fri."

Kaspar tog Barnet paa Armen.

„Sikken en lækker Tøs," sagde Herremanden. „Hvad hedder du?"

„Jeg hedder Anneken," sagde hun.

„Giv mig et Kys."

„Nej," sagde Anneken. „Du er saa gammel og saa grim."

„Vil du kysse mig, din lille Satan," sagde Herremanden og stak Munden op i hendes Ansigt.

I det samme kneb Kaspar ham i Bagen, saa han gav et Vræl fra sig.

„Det var bare det, jeg vilde sige Jer, at I maa helst lade Anneken i Fred," sagde han.

Herremanden sparkede og skældte, men Kaspar holdt fast og skred videre henad Vejen. Bagefter kom Herremandens Hest med Tøjlen over Halsen. Nu var de i Byen, og Folk kom ud og stod og saa paa det mærkelige Optog. Kaspar skred frem mellem dem uden at se til højre eller venstre.

„Stykket er dit," sagde Herremanden, da de naaede Kirken. „Se nu til, du holder dig gode Venner med mig. Kniber du mig en Gang til, slaar jeg dig ihjel."

Kaspar takkede, tog Anneken ved Haanden og vandrede opad Bakken igen. De stod allesammen og saa efter dem. Herremanden fortalte, hvad han vidste om de fremmede, men det var jo ikke stort.

Endnu samme Dag begyndte Skomageren at indrette sig.

Han gravede ud i Bakken, dèr hvor Rævehullet var, og Jens Hjulmand, som var for Hjemgaaende, kunde berette, at der var styrtet en Masse Grus ned og kommet en uhyre Hule for Dagen. Men da Folk næste Morgen skulde op og se, var den allerede dækket. Kaspar Tomand havde fældet af de Træer, der stod paa hans Grund, og hugget til og stillet op i Nattens Løb, saa de alle maatte undres. Nu rullede han Sten derhen og klinede og tættede og tækkede, murede en Smule Skorsten, købte en gammel Dør i Anst og havde det hele i Orden paa et Par Dage. Saa satte han sig udenfor sit Hus og begyndte at arbejde. Og der fandt man ham siden hver Dag, Vejret var godt. Anneken løb i Solen og legede eller sad ved hans Fødder og hørte paa, hvad han fortalte.

Jens Hjulmands Kone, som havde et godt og nyfigent Hjerte kom op og tilbød at se lidt efter Pigebarnet. Hun maatte gaa hjem med uforrettet Sag. Kaspar skulde nok selv klare Tingen. Hun

berettede, at der var nok saa pænt i Hytten. Løjbænk med Skindtæppe, Sværd og Økse paa Væggen og et stort udskaaret Skrin. Der var kommet en Karre fra Kolding med alle Herlighederne. Hun havde ogsaa spurgt om Hulen, men Skomageren rystede bare paa Hovedet og sagde:

„Det er ikke uden et Rævehul. Jeg gemmer mit Læder derinde og mine mange Penge.“

Han lo, da han sagde det, og Hjulmandens Kone maatte gaa med den Besked.

Klogere blev heller ikke de andre, som efterhaanden besøgte ham. Selv gik han ingen Steder, men tog venlig mod enhver, som kom. Han sagde ingenting af sig selv, men svarede fornøjet, naar nogen spurgte. Han løftede aldrig sin Hue for nogen vejfarende, men standsede de og snakkede, gav han dem gode Svar og var heller ikke bange for at byde paa et Krus Øl.

Og Øllet var godt — saa godt, at den tykke Præst i Anst en Dag stred sig op over Bakken for at smage paa det.

„Herligt Øl, min Søn,“ sagde han og smaskede og sukkede. „Jeg undres blot, hvor du faar det fra.“

„Det kommer fra Gud, fromme Fader,“ sagde Kaspar trohjertet.

„Sandt, min Søn, sandt,“ sagde Præsten og fik et Krus til og spurgte ikke mere.

Men der var andre, som spurgte, og ingen gik bort uden Svar.

De forhørte, om det var sandt, at Hulen en Gang havde huset tolv Røvere. Kaspar Tomand nikkede og sagde:

„Naar I ved det, nytter det sagtens ikke, at jeg nægter det, skønt jeg ikke holder af at tale derom. Det er baade vist og sandt med Røverne. Tolv gruelige, blodige Karle var det. Men det er længe siden. Der er intet tilbage af dem uden Guldet, de stjal rundt om i Jylland og langt ned i det slesvigske. Det ligger forvaret i syv jernbeslagne Kister. Hver Nyaarsnat tæller jeg det efter, om det er der endnu. Træffer I de rette Ejermænd, da skik dem endelig til mig."

Han lo igen, og de maatte le med. Naar saa de fortalte ham, at der havde staaet en Borg i Bakken i gamle Dage, og at Hulen var en Løngang, stirrede han en Stund hen for sig og sagde saa:

„Siden I ved det ogsaa, kan jeg gerne fortælle det. Det har sin Rigtighed med Løngangen. Jeg krøb selv gennem den en Dag, saa lang den er. Men jeg gør det ikke om igen for syv Dukater. Der laa fuldt af døde Krigsfolk i Jern og Plade. Uha — for et Syn det var."

En Dag saa Herremanden fra Trelde stift paa Kaspar, der sad ved sit Arbejde.

„Det gaar trangt for dig," sagde han. „Du har ikke alle Dage været Skomager. Du har været Krigsmand."

Kaspar slap Skoen, han flikkede paa, slog sig paa Laarene og stirrede med store Øjne.

„Nu har jeg hørt det med," sagde han. „For Jer har Verden nok ingen Hemmelighed. Vist har jeg været Krigsmand. I selve Pfalzgrevens Tjeneste har jeg staaet, om I vil vide det. Og mangen drabelig Dyst har jeg øvet, men det sømmer

sig ikke for mig selv at tale derom. Saa var det en Dag, det gik mig til Hjertet, saa skændigt de skamferede det skønne Læder i Krigens Vildskab. Og saa gav jeg mig til Skomagerhaandteringen, som I ser."

Paa den Maade sagde han ja til det altsammen, og derfor var der ingen, der troede noget af det. Men der blev det tilbage ved Manden, som Folk ikke forstod, og som fyldte dem med Frygt og Respekt.

Der gik tidt Bud til ham fra Erik Jude, som var en rig og anset Købmand i Kolding. Men de, der frittede Erik, fik ingenting at vide. Det var ogsaa mærkeligt, saa ofte Herremanden besøgte ham. Timevis sad han og snakkede med Skomageren, men naar der kom nogen, tav de. Folk gættede paa, at han hjalp Øksnene toldfrit over Grænsen, der just paa det Sted mellem Kolding Aa og Skodsborg Aa var svær at vogte. En og anden havde set ham ved Nattetid Syd paa i Skoven. Der blev ogsaa en Gang fundet tre Toldbetjente ihjelslagne, og Mistanken rettedes mod den kæmpestore fremmede, som ingen vidste noget rigtigt om. Men Kaspar Tomand klarede for sig. Han sad og legede med Anneken, da de kom fra Kolding for at forhøre ham, og Erik Jude sagde god for ham i denne Sag som i andre.

Vist var det, at han sad lunt inden Døre, og det var ikke Professionens Skyld. Ingen havde faaet et Par Sko fra ham, og de sagde, han sad bestandig med det samme Arbejde i Haanden og gjorde det aldrig færdigt. Derimod syede han en

Dag en skøn Læderkøllert til Hr. Ove Bilde, som var Lensmand paa Koldinghus og desforuden Ridder og Rigsraad. Med Slotsforvalteren, som hed Jes Wolf, havde han ogsaa noget Maskepi, og i det hele var der nok ved Manden, som kunde bringe Folk til at snakke.

Alt som Aarene gik, kom det da til at hedde sig, at han stod i Pagt med Djævlen og i det hele taget var bedre stillet end Folk af hans Stand. Han lod dem snakke og var bestandig den samme.

En Dag kom Præsten til ham. Da han havde faaet sit Vejr og sit Øl, bemærkede han, at Anneken voksede til og blev en smuk Pige.

„Det gjør hun,“ sagde Skomageren glad.

„Det undrer mig, du aldrig har talt om hendes Moder,“ sagde Præsten.

„Har jeg ikke det?“ sagde Kaspar Tomand og saa forundret op fra sit Arbejde, som aldrig blev færdigt. „Det var da sælsomt. En Moder har hun haft, fromme Fader. Hvordan skulde hun ellers være bleven til.“

„Sandt, min Søn, sandt,“ sagde Præsten, som aldrig turde gaa for dybt i Tingen for Øllets Skyld. Men Folk snakker om dig. Det er heller ikke ret, at du aldrig gaar i Messen. Jeg haaber ikke, du er smittet af det gruelige Kætteri, som er opstaaet i det tyske og nu, Gud bedre det, ogsaa breder sig her i Landet.“

„Det er jeg ikke, Fader,“ sagde Kaspar. „Jeg hørte nok et og andet om det, da jeg færdedes dernede. Men jeg tog mig ikke af det. Jeg er en

jævn Mand og lader de lærde om den Ting. De siger ellers, Kong Frederik ser mildt til Kætterne. Og Hertug Kristian er rent luthersk, saa bliver han Konge, gaar det Munkene ilde."

„Ak ja," sagde Præsten og rakte Kruset frem for at faa det fyldt. „Det er snart ikke bedre end i Hedningernes og Muselmændenes Dage. Om det saa er den fordrevne Herre, Kong Kristian, saa er han smittet af Kætteriet. De siger, han ruster sig for at vinde Rigerne tilbage."

„Da kommer der skønne Tider for Guds Tjenere," sagde Kaspar. „Da bliver de Martyrer og besegler Troen med deres Blod."

„Sandt, min Søn, sandt," sagde Præsten. „Det bliver skønt. Men ikke enhver er kaldet til at være Martyr, ikke heller er det godt, om Hjorden er uden Hyrde. Om hans Naade og Rigets Raad indfører Forandringen, da er jeg ikke den Mand, som forlader mine kære Sognebørn. Jeg bliver og skikker mig i det nye, som en god Undersaat."

„Det gør I vel," sagde Kaspar Tomand og lo.

Præsten satte Kruset for Munden og skottede over Randen til sin Vært.

„Der var en Mand hos mig i Gaar fra Haderslev," sagde han.

„Nej, var der det," sagde Kaspar.

„Han fortalte mig, at han kendte Jer godt."

„Nej gjorde han det," sagde Kaspar.

„Han havde set Jer hos den fordrevne Konge i Lier."

Kaspar Tomand blinkede med Øjnene, og der

gik en Trækning over hans Ansigt. Men det var kun et Øjeblik. Straks efter havde han sin sædvanlige sorgløse Mine og nikkede til Præsten.

„Den Mand har været en Hædersmand, fromme Fader," sagde han. „Ham bør I forlade Eder paa i tykt og tyndt, for han farer ikke med Løgn. Sandelig har jeg en Gang sat en Lap paa hans Naades Ridestøvle og fik derfor en dansk Skilling som jeg gemmer endnu til Amindelse om min fyrstelige Kunde."

Saa rejste han sig og gik udenfor. Præsten fulgte efter med det tomme Krus klemt i Haanden. Kaspar knælede paa Jorden og puslede om nogle smaa Abildtræer, han havde plantet.

„Er de ikke skønne?" spurgte han.

Præsten kunde ikke se saa langt, efterdi Drikken havde svækket hans Syn. Ikke heller kunde han bukke sig, for saa løb Blodet ham til Hovedet.

„Det er skønne Træer," sagde han alligevel. „Anneken er ogsaa en skøn Blomst. Vogt hende for Manden i Trelde."

„Det skal jeg nok," sagde Kaspar.

„Du har for meget med den Mand at gøre," sagde Præsten. „Det er en ond Mand. Han nægter Kirkens Tjenere, hvad der rettelig tilkommer dem. Da jeg forleden krævede ham, slog han mig med sin Hundepisk."

„Mig har han ikke slaaet," sagde Kaspar og smilte.

Han gjorde ikke Mine til at fylde Kruset oftere, og saa gik Præsten. Straks efter kom Herremanden ridende.

„Her har været en Mand fra Haderslev," sagde han.

„Har der det," sagde Kaspar.

„Han sagde, han kendte dig."

„Gjorde han det," sagde Kaspar.

„Han har truffet dig hos Kong Kristian i det hollandske. Ved du, at Kongen ruster sig for at vinde Rigerne igen?"

„Hvor skulde jeg vide det fra," sagde Kaspar.

Herremanden rettede sig, saa stor han var. Skomageren rettede sig ogsaa, og han var større.

„Et Ord er saa godt som tyve, Skomager," sagde Manden fra Trelde. „Om du har noget Maskepi med Blodhunden dernede i Lier, da er det ude med os to."

„Det er det vel," sagde Kaspar.

Saa gik Aarene, og der hændte ellers ingenting.

Anneken voksede sig større og skønnere for hver Dag, blev bredere om Barmen og dybere i Øjnene. Naar Aarstiden var til det, plukkede hun Jordbær i Skoven i sin Krukke og bar dem til Kolding til Erik Judes. Dèr behandlede de hende med stor Venlighed, satte hende til Højbords og kræsede op for hende. Naar hun gik hjem, fulgte Købmandens Søn Frants hende paa Vej over Bakkerne, siden han ikke kunde faa Lov til at ro hende op ad Aaen.

„Saa skøn du er, Anneken," sagde han.

„Er jeg," sagde hun og lo med sine blaa og glade Øjne.

Han sukkede og kunde ikke sige mere. Anneken bød ham Farvel og gik syngende gennem

de sorte Skove, til hun naaede Kaspar Tomands Hytte.

„Du kommer sent min Datter," sagde Kaspar.

„Frants fulgte mig paa Vej," sagde hun.

„Hvad sagde han saa til dig?"

„Han sagde jeg var skøn."

„Det er du ogsaa," sagde Kaspar stolt. „Nu skal du sove og vaagne skønnere endnu."

ANDET KAPITEL.

Broder Jørgen.

En Aften sad Kaspar Tomand og Anneken udenfor Hytten og tav i hver sine Tanker. Præsten fra Anst sad hos dem med sit Ølkrus. Han var ogsaa bleven tavs, da han ingen Svar fik paa sin Snak.

Som nu det var, hørte de Raab fra Vejen ad Koldingkanten. Skomageren løb til og saa derned og blev var en Hoben Mænd, der stredes ved Bakkens Fod. Saa var der en, der rev sig løs af Klyngen og løb op mod ham. De andre vilde følge efter, men standsede, da de saa Kaspars Kæmpeskikkelse, raadslog et Øjeblik og vendte saa om. Straks efter stod Flygtningen deroppe og var saa forpustet og ilde medtagen, at han ikke

kunde tale, men bare lagde Haanden paa sit Bryst og saa bedende paa Skomageren.

„Guds Fred og Godaften," sagde Kaspar. „Hvad I saa har forbrudt, behøver I ikke at frygte for Eders Fjender, saa længe I er min Gæst."

Manden takkede med et Nik og satte sig saa, fordi han ikke mere kunde staa.

Det var en ung Mand med stridt, sort Skæg og stærke Øjne. Han var klædt i Franciskanernes Dragt, barfodet og uden Hat med et Reb om Livet. Han lukkede Øjnene af Udmattelse, aabnede dem igen, saa slet ikke paa Anneken, men for sammen, da han fik Øje paa Præsten. Kaspar hentede et Krus Øl, men han viste det fra sig med en Haandbevægelse. Saa bragte Anneken Vand, som han drak til sidste Draabe. Da saa han paa hende, studsede over hendes Skønhed og saa bort igen med et bittert Smil.

Præsten maalte ham med alle Tegn paa Modbydelighed.

„Om du vil følge mit Raad, Kaspar, da jag den Munk paa Porten, saa hurtig ske kan," sagde han. „Han er en Minorit og en af Observantsbrødrene, som er de fuleste Skalke af alle, efterdi de regner sig for bedre end os andre og ved deres Hovmod mere end nogen har bidraget til den hellige Kirkes Forfald. Jag ham ud siger jeg. Han besmitter dit Hus."

„Det var en svær Anklage," sagde Kaspar Tomand og saa venlig paa den fremmede. „Hvad har I at svare dertil?"

Munken drog Vejret dybt og strøg Sveden af sin Pande.

„Den Mand dèr er Dominikaner," sagde han og pegede paa Præsten uden at se paa ham.

„Jeg roser mig deraf," sagde Præsten.

„Det gør I vel," sagde den anden. „Niels Jespersen, som er Kætternes Anfører i Kolding, var ogsaa Dominikaner, en mensvoren Munk fra Haderslev. Han har i Dag udjaget mig og mine Brødre fra Kolding Kloster."

„Niels Skriver er en arg Karl," sagde Præsten fra Anst. „Men Gud havde sikkerlig ikke tilladt hans Ugerning, om Minoriterne ikke selv havde kaldt Straffedommen over deres Hoveder."

Munken saa paa ham.

„Det ses paa Jer, at I tilbringer Eders Dag i Faste og Eders Nat i Bøn," sagde han.

Kaspar Tomand lo, og Anneken maatte le med. Præsten fra Anst rejste sig og gav sig saa værdig en Mine, som han formaaede.

„Jeg takker for det gode Øl, Kaspar, og gaar min Vej," sagde han. „Jeg vil ikke lade mig haane af en forløben Minorit i mit eget Sogn. Men du kan stole paa, Broder Hjemløs, at du i Morgen skal blive udjaget af Anst, som du i Dag er bleven det af Kolding."

Dermed begyndte han den besværlige Nedstigen af Bakken, og der var ingen, som holdt ham tilbage. Anneken hentede Resterne af en Vildtbrad, men Munken rystede paa Hovedet.

„Giv mig en Bid Brød og et Krus Vand endnu, Pige," sagde han. „I er nok ikke vant her i

Landet til, at Klosterbrødrene holder deres Ordens Regler."

„Jeg har heller ikke set det, hvor jeg ellers kom hen i Verden," sagde Kaspar Tomand.

„Gud bedre det, nej," sagde Munken og sukkede. „Men en Dag vil han oprejse sin hellige Kirke. Selv søger jeg efter ringe Evne at følge min Mester, den hellige Franciskus i Afhold og Forsagelse. Derfor smædes jeg af et mæsket Svin som han, der nys gik."

„Frænde er Frænde værst," sagde Kaspar.

„I siger det, og I kan sige mere endnu, uden at jeg kan svare Jer," sagde Munken. „Vil I give mig Husly i Nat, er jeg Jer taknemmelig. Men sig mig først, om I er smittet af den lutherske Pest, for saa vil jeg hellere sove i Skoven end under Eders Tag."

„Nej," sagde Kaspar Tomand. „Det er jeg ikke. Jeg er en ringe Mand og lader de Lærde om de Dele."

„Og hun der?" sagde Munken og pegede paa Anneken.

„En god Kvinde er from," sagde Kaspar. „Og Anneken er en god Kvinde."

„Gud være lovet," sagde Munken og saa glad paa hende. „Hvem er din Skytspatron mit Barn?"

Hun vilde svare, men tav af Forundring over, som han bed i Brødet, og han havde allerede glemt sit eget Spørgsmaal. Hun tænkte, han havde ikke faaet Føde i mange Dage. Han bad om mere og fik det. Da han havde spist til Ende, knælede han og bad, takkede sin Vært og saa ud, som om han følte sig som Menneske igen.

Saa begyndte han af sig selv at fortælle.

Han hed Broder Jørgen og hørte oprindelig til Graabrødreklostret i Haderslev. For to Aar siden havde Hertug Kristian paa Helligtrekongers Dag udjaget alle Munkene, just som de kom fra Messen. Saa var han vandret til Kolding og havde fundet Optagelse der i sin Ordens Kloster, som blev haardt trængt af de lutherske Borgere. Værst var en Adelsmand ved Navn Hartvig Andersen, som vilde have Fingre i Klostrets Gods. Saa længe havde han bestormet Kongen, at Hans Naade omsider sendte Brødrene hundrede Mark i Rejsepenge samt en Kalk, for at de kunde holde endnu en Messe, forinden de drog af Staden. De havde afslaaet Gaven paa en syndefuld Broder nær, der faldt fra og blev i Byen. Saa var de bleven udjaget af Sønderport med Spot og Spe og drog nu hver sin Vej, om de kunde finde et Hvilested. Selv agtede han sig til Ribe, hvor han havde hørt, der endnu fandtes fromme Minoriter. I Dollerup havde Bønderne rottet sig sammen og overfaldet ham med Stenkast og Knipler. De havde forfulgt ham lige til Bakkens Fod og havde sikkert taget hans Liv, om ikke de havde betænkt sig ved Synet af Skomageren.

Kaspar Tomand hørte Fortællingen til Ende, spurgte nu og da og rystede paa Hovedet.

„Det bliver strengt for Jer at naa til Ribe," sagde han saa. „Præsten her i Anst kan I sagtens klare Jer med. Han er det, han ser ud til, og ingen regner ham for andet. Men her er mange lutherske i Sognet. Og værre bliver det,

jo længere Vest paa I kommer. I Folding er de lutherske alle og har jaget Præsten bort. Og er I først over Broen i det slesvigske, hvor Hertug Kristian raader, ved I bedst selv, hvad der venter Jer."

„Jeg giver mit Liv, naar Gud kræver det," sagde Broder Jørgen.

„Godt og vel det samme," sagde Kaspar. „Men det er ingen stor Ære eller Glæde at blive skamslaaet af en Flok Bønder paa alfar Vej. Og Kutten tirrer dem."

De talte om det. Solen var af Himlen, og det var Tid at gaa til Ro. Anneken bredte et Skind paa Gulvet til Gæsten og satte sig saa igen udenfor Huset hos de to Mænd.

Hun saa paa Munkens Øjne, som ingenting saa og pludselig saa det altsammen, saa man blev hed om Hjertet under deres Blik. Hun saa paa hans Mund, der var saa rød og saa ung og bestandig smilte saa bittert. Og saa hans magre Hænder og stride, sorte Skæg. Hun fik Taarer i Øjnene ved Tanken om, hvad han havde lidt.

„I skal ikke drage til Ribe," sagde Kaspar Tomand. „I kan tro mig om I vil, men det staar ikke bedre til med Brødrenes Fromhed dèr end andet Steds. Der er Orm i Kutterne Verden over. Om faa Aar er der ikke andet end Støv tilbage. I Vejle har Borgerne udjaget Sortebrødrene, og i Viborg huserer Hans Tavsen og Broder Thøger. Fra Kolding kommer I selv, og hvem ved, naar det gaar løs i Ribe."

„Jeg ved det, jeg ved det," sagde Munken be-

drøvet. „Tiden er ond, men den bliver anderledes. Det er Herrens Straffedom, der kommer over os for vor Ugudeligheds Skyld. Naar først Brødrene vender tilbage til gamle Dages Fromhed, da vil Menigheden ære dem og følge dem, som den gjorde før. To og to gik den hellige Franciskus og hans Disciple ud i Verden og prækede Fromhed og Fattigdom. Jeg havde just selv tænkt at tiltræde en saadan Vandring i dette frafaldne Land. Men den Broder, som skulde fulgt mig, og som var mig kærest af dem alle, det var just ham, som faldt til Føje for Kætterne og blev i Klostret for sit Køds Skyld."

„Der ser I selv," sagde Kaspar. „Saadan er det, og værre bliver det. Kongen ynder i sit Hjerte de lutherske, om ogsaa han ikke tør være ved det for Rigens Raad, som er katolsk. Gammel er han og syg. Kommer Hertug Kristian paa Tronen efter ham, da gaar det løs."

„Tvi Hertug Kristian," sagde Broder Jørgen og knyttede sine Hænder. „Jeg undres, at ikke Lynet ramte ham, som han holdt der paa Torvet i Haderslev højt til Hest og lod sine Mænd drive Brødrene af Klostergaarden. Visselig er han en ond Herre og en Fjende af al kristelig Religion."

Kaspar Tomand lo i Skægget, som altid naar han hørte de gejstliges Kæremaal paa hinanden. Men Anneken lyttede, mens Munken fortalte om Flugten fra Haderslev. Om hvordan Kætterne havde smædet dem og kastet Sten efter dem. Selv var han bleven ramt i Nakken og laa syg tre Dage af Blodtabet. Han viste dem Hullet, der

endnu var i hans Hoved, og Anneken lagde sin Finger i det og følte det.

„Tvi Hertug Kristian," sagde han igen.

„Tvi ham," sagde Anneken af et fuldt Hjerte.

Saa bød Kaspar sin Datter gaa til Ro, og da hun var borte, spurgte han Munken, hvad han syntes om hende.

„Hun er ung og mild," sagde Broder Jørgen. „Men hun er fager og falder sagtens i Fristelse."

„Nu hvad," sagde Kaspar. „Den som frygter Faren, er allerede falden. Men det gaar mig til Hjertet, at hun vokser op her i Skoven uden Lærdom. Den tykke Præst i Anst kan intet lære hende. Ikke heller skal han styrke hende i Troen. Stundom kommer hun til Erik Judes i Kolding, som er min gode Ven, men stærkt luthersksindet."

„Han var den forreste i Hoben, som jog os af Byen," sagde Munken. „Skam over Jer, at I lader Eders Datter gæste hans Hus."

„Jeg kerer mig ikke stort om de Dele, som jeg har sagt Jer," sagde Kaspar. „Jeg har mit og maa lade Anneken skøtte sig selv. Men helst saa jeg, om hun blev fromt og kristelig opdragen i den gamle Tro, der var hendes Moders."

Munken saa paa sin Vært og tænkte for første Gang over hans usædvanlige Legemskraft og det dristige Blik i hans Øjne.

„I sagde før, I var Skomager," sagde han saa. „Der ligger ogsaa en Læst paa Eders Tærskel. Men I ser ikke ud, som om I altid havde drevet den Haandtering."

„Bryd Jer blot ikke om mig," sagde Kaspar. „Lad os tale om Anneken. Hvad siger I til at blive en Stund i min Hytte, til der bliver mere roligt i Landet. Ingen skal krumme et Haar paa Jert Hoved, saa længe I bor under mit Tag. Føden skal I faa og Ro til at drive Eders Andagt. Til Tak kan I saa undervise Pigebarnet i eet og andet, som kan komme hende til Nytte. Kan I med det samme frelse hendes Sjæl fra de Vildfarelser, hun muligen har lært hos Erik Jude, da saa meget bedre."

„Jeg tør ikke blive," sagde Munken. „Jeg er den hellige Kirkes Stridsmand, og Kirken kalder mig."

„Nu kan I sove paa det," sagde Kaspar Tomand. „Kanske kommer I paa andre Tanker i Morgen."

Dermed gik han ind og lagde sig til Ro, efter at han først havde vist sin Gæst det Skind, Anneken havde bredt til ham. Men Munken vilde blive, hvor han var. Han sad paa Jorden med Ryggen mod Husets Mur og Armene foldede om sine Knæ. Anneken tittede ud en Gang i Nattens Løb og saa, han sad der endnu og stirrede med aabne Øjne.

Men da Solen stod op, var han borte.

„Han kommer igen," sagde Kaspar. „De stener ham, hvor han kommer hen, og Præsterne er de værste. Der er ikke et Hul mellem Kolding og Ribe, hvor han kan bjerge sin Kutte, uden her hos os."

TREDIE KAPITEL.

Lærdomsaar.

Kaspar Tomand fik Ret.

Allerede om Aftenen kom Broder Jørgen igen og ikke ad Vejen, men ad de vildsomme Stier i Skoven, som han ikke kendte, saa det var et helt Under, at han fandt frem. Hans Kutte var sønderflænget, og Blodet drev over hans Ansigt.

Anneken vadskede Saaret, og Skomageren, som var kyndig i de Dele, forbandt det. Saa sad han paany udenfor Hyttens Dør, fortalte, hvor ilde det var gaaet ham. og saa tungsindig ud over Landet.

„Ser I, det gik, som jeg spaaede,“ sagde Kaspar. „Den hellige Franciskus har ingen Brug for Jer for Tiden. Men der kan jo komme bedre Dage, som I siger. Følg nu mit Raad og bliv her.“

„Jeg maa vel med Tak tage mod Jert Tilbud,“ sagde Munken.

„Men Kutten maa I lægge,“ sagde Kaspar. „Saa ilde medtagen er den, at den knap skjuler Eders Nøgenhed. Og I kan vel nu skønne, at den er en farlig Dragt at fare i.“

„Aldrig forraader jeg den hellige Kirke saa fejgt,“ sagde Munken.

„Visselig er det ingen Fejghed,“ sagde Kaspar. „Men alene Klogskab og dertil ganske nødvendigt. Jeg kan jo ikke altid være hos Jer og be-

skytte Jer. Og Anneken forvarer Kutten i sin Kiste, saa I kan tage den frem igen, den Dag I paany drager ud i Kirkens Tjeneste. Jeg har en Vams, som en vejfarende Svend glemte hos mig. Tag den paa. Rag Eders Skæg af, og dæk Tonsuren med en Hat. Saa kan I gaa og gælde for min Svend, eller hvad der ellers behager Jer."

Det blev, som Kaspar ønskede det, om end Munken kun føjede sig med tungt Sind. Skomageren ragede selv hans Skæg, og da det var borte, kom det ret for Dagen, hvor ung Broder Jørgen var. Anneken saa forundret paa ham. Det var, som om hans blege, fine Ansigt ikke kunde bære hans stærke Øjne. Undseelig førte han sig i den uvante Dragt, som en Kvinde, der er nøgen. Hjælpeløst famlede hans Hænder ved Rosenkransen, som bad han om Tilgivelse for en Synd, han havde begaaet.

Anneken sang og lo, glad ved den nye Husfælle. Men Kaspar Tomand tog ham til Side, lagde sin Haand tungt paa hans Skulder og sagde:

„Nu betror jeg Jer Anneken. I kan vandre med hende i Skoven og tale med hende, naar I vil. Hendes Sjæl er i Eders Hænder. Men vogt Jer, at I ikke krænker hende. Der er mange lede Munke til. Er I en af dem, da knuser jeg Jeres Pandebrask med min Økse."

Broder Jørgen blev rød af Harme og gav Skomageren hans Blik nok saa hvast tilbage, men straks efter sukkede han og slog sine Øjne ned.

„I har Ret i Eders Mistanke," sagde han. „Vi Klosterbrødre fortjener det ikke bedre. Men lid I

trygt paa mig. Jeg drager snart videre, og der er intet Begær i mig efter Kødets Lyst, har ikke heller nogen Tid været det."

„Hver Mand begærer Kvinder, om ikke han er Gilding eller syg," sagde Kaspar. „Men den fromme Munk hersker over sin Attraa."

Saa gik Dag efter Dag, og det blev ikke til noget med Munkens Rejse.

Han sov paa et Dyreskind indenfor Hyttens Dør. Anneken laa ofte vaagen og lyttede til hans regelmæssige Aandedrag eller hørte ham bede eller forbande Kætterne i Søvne. Han spiste med de andre, men aldrig andet end Brød og Urter, og aldrig drak han andet end Vand. Kaspar havde sin Morskab af at sætte sin Saltmad og det lækre Vildt, han stjal i Skoven, lige for hans Næse og fraadse i det. Men Munken fortrak ikke en Mine og holdt sig til sin magre Kost.

„I faster for strengt," sagde Skomageren.

„Jeg faster for Brødrene, som fraadser," svarede Munken.

De kaldte ham Jørgen og fortalte dem, der spurgte, at han var en Slægtning fra det slesvigske. Præsten i Anst kendte ham imidlertid straks, men sagde ikke noget om det undtagen til Herremanden, der kom ridende og krævede, at Skomageren skulde jage den forløbne Munk paa Porten.

„Jeg ved ikke af nogen Munk," sagde Kaspar. „Og jeg jager ingen paa Porten, som jeg har optaget i mit Hus. Jørgen er mit Næstsøskendebarn."

„Han er Fanden," sagde Herremanden. „Og du er en Daare, at du lader Anneken færdes med den Skalk."

„Jeg skal nok vogte Anneken for den ene Skalk som for den anden," sagde Kaspar Tomand.

Herremanden brummede. Saa kom han med et gyldent Spange og gav Anneken, en Dag Kaspar ikke var til Stede. Hun satte det i sit Livstykke og var saare glad. Jørgen smilte med sit bitre Smil, og Kaspar rynkede Panden, da han saa det, men sagde ingenting.

Hver Morgen naar Anneken havde gjort Stuen i Stand, sad hun og Jørgen og læste.

Skomageren skaffede fra Kolding gamle Krøniker med Snirkler og sælsomme Billeder. Det var den hellige Franciskus' Liv og Levnet og mange andre skønne Sager, som var kommen ud i Byen ved Klostrenes Forstyrrelse og til at købe for en Slik, naar ikke de lutherske havde opbrændt dem. Dem granskede de to og Annekens Øjne lyste, naar han forklarede det og udmalede det med stærkere og skønnere Ord end Bogens. Han førte hendes Haand paa Tavlen, naar hun prøvede paa at efterligne Skrifttrækkene. Hun lo, saa klodset hun holdt paa Griflen, og hendes Munterhed var saa skøn og saa uskyldig, at den smittede den unge Munk, saa han lo med — en tør og brusten Latter, der lød, som om den slet ikke havde hjemme i hans Mund, og forskrækkede baade ham og hende.

Kaspar skottede til dem en Gang imellem og lod dem for Resten skøtte sig selv.

Da Jørgen havde været der en Maaned, blev han urolig i Sindet og meldte dem, at han maatte drage til Ribe. Han pakkede Kutten sammen og vandrede af Sted. En Uge var han borte. Saa kom han tilbage, syg og nedbøjet over, hvad han havde set i Klostret.

Han havde fundet Brødrene trætte og sløve, om ikke ligefrem henfaldne i Laster. Forgæves havde han søgt at opflamme dem ved sin Præken. De havde let af ham og sluttelig vist ham Døren.

„Den hellige Franciskus prædikede Ydmyghed,“ sagde han. „Kan hænde, jeg i det Stykke ikke følger ham godt nok efter. Jeg bildte mig ind, jeg skulde kæmpe i Kirkens Tjeneste, og jeg udretter intet, hvor jeg kommer, men sidder her i en Skomagers Hytte og læser med en liden Pige.“

Anneken saa glad til ham, og han nikkede venligt igen. Han havde faaet hende kær, saa god og mild hun var, og han tænkte, at det var dog ogsaa noget at redde denne unge Sjæl fra Fortabelsen. Saa tog de fat igjen paa deres Arbejde, og Kaspar saa med Glæde, hvor nemt hun fattede, og hvor hurtig hun gik frem i Lærdom.

Men da han en Dag var i Kolding hos Erik Jude, bebrejdede Købmanden ham haardt, at han gav sin Datter i Munkens Vold.

„Skik hende ind til mig, og jeg skal skaffe hende en god luthersk Lærer,“ sagde han. „Hendes Sjæl fordærves plat af den lede Munk. Niels Jespersen, som er en saare lærd Mand og min gode Ven, vil lære hende alt fornødent, om jeg

beder ham derom. Han afsvor forlængst Kutten og dens Skændsel og har nu taget sig en Hustru og lever her til Velsignelse for os alle."

„Jeg ved det nok," sagde Kaspar Tomand. „Jeg har set ham og synes ilde om hans Ansigt. Ikke heller tror jeg stort om dem, der var i Kutter først og siden gik den Vej, Vinden blæste."

„Da dømmer du baade Hans Tavsen og Morten Luther selv," sagde Erik Jude.

„Jeg dømmer ingen," sagde Kaspar. „Enhver maa være for mig, hvad han vil. Men jeg kan ikke undvære Anneken, og det er mig eet, om et Kvindfolk er luthersk eller katolsk, naar hun ellers er tugtig og from."

„I det Stykke bliver vi ikke enige," sagde Købmanden.

„Det var vi heller aldrig før," sagde Kaspar. „Og det gør intet, eftersom vi er enige i det, der er større."

„Jeg ved snart ikke," sagde Erik Jude. „Niels Skriver siger, at den sande Kristendom er det største af alt. Han sagde forleden i Forsamlingen, at om Hertug Kristian kunde blive vor Konge, naar Hans Naade dør, da var vi vel hjulpne, eftersom Hertugen er en nidkær luthersk Mand."

„Sagde jeg det ikke, at han var en Skalk," raabte Kaspar og slog i Bordet med sin vældige Haand, saa Købmanden for sammen. „Men det siger jeg dig Erik, at svigter du Kong Kristians Sag, da er vort Venskab ude."

„Jeg svigter ikke," sagde Købmanden. „Nu skal

jeg hente dig et Krus tysk Øl, at du kan faa dit Sind i Ro."

„Jeg tørster ikke," sagde Kaspar og rejste sig i det samme. „Og nu gaar jeg hjem. Jeg kan ikke vel tænke mig, at Præstesnak skulde skille Mænd, der har virket sammen, som du og jeg mod saa skønt et Maal. Saa maa du ogsaa betænke, at bliver Hertugen Konge, da kommer Tyskerne til at raade i Danmark."

„Jeg har betænkt alt," sagde Erik Jude. „Du og jeg er enige som tilforn. Blot beder jeg dig jage Munken bort."

„Ved du andet om ham, end at han er katolsk?"

„Jeg ved, at han er den argeste Papist af dem alle," sagde Købmanden tvært. „Og det er nok."

Naar Anneken kom til Erik Judes, var de venlige mod hende som før, men lod ingen Lejlighed gaa forbi til at tale ilde om Broder Jørgen. I Begyndelsen forsvarede Anneken ham, men siden tav hun og lod dem snakke. Ikke heller sagde hun noget til Munken derom, og han spurgte aldrig.

Selv tænkte hun kun lidt over det. Hun havde saa ofte hørt sin Fader spotte de gejstliges Kævlerier, at hun var kommen til at se paa det omtrent som han. Hun syntes ikke, det gik hende an. Det fornøjede hende at sidde i Købmandens Stue og se paa de mange skønne Ting, hans Hustru, bar frem af Kister og Skabe. Hun led ogsaa godt at høre Erik Jude fortælle om sine Rejser i Tyskland og Holland, hvor han havde været mangen god Gang. Og hun led bedst, naar Frants

sprang paa hendes mindste Vink og saa paa hende med sine forelskede Øjne. Saa tog hun deres Ondskab mod Broder Jørgen med som noget, der ikke kunde være anderledes.

Hun var ikke mindre glad, naar hun vandrede over Bakkerne tilbage til Anst. Frants fulgte hende altid et Stykke paa Vej, og Jørgen mødte hende altid et Stykke fra Hytten. Hun bød den ene glad Farvel og den anden glad Goddag. Men gladest var hun i Grunden, det Stykke hun gik alene.

Det kunde falde hende ind at gøre det saa langt som muligt. Hun løb efter en Fugl, der sang og sang selv om Kap med den. Hun plukkede Skørtet fuldt af Blomster og satte sig og bandt dem i Kranse og hængte dem paa Buskene ved Vejen og drømte, nogen kom og hentede dem.

Men for hver Dag, der gik, blev hun mere glad ved Munkens Undervisning.

Det var ogsaa rent utroligt, alt det han vidste. Han lærte hende Fuglenes Navne og Blomsternes og deres Nytte. Han viste hende, hvordan hun skulde tilberede lægende Salver af Urterne, der voksede i Skoven. Han beskar de Abildtræer, Kaspar Tomand havde plantet i sin Urtegaard, og podede Kviste af dem ind paa den vilde Abild. Han samlede Snegle i Skoven og tilberedte deraf en herlig Spise, som Kaspar priste i høje Toner.

„Det er Munkenes Maal at gøre Livet lyst og Døden let for Menneskene," sagde han. „Og saadan gjorde de ogsaa i gamle Dage, forinden Kir-

ken forfaldt. Overalt hvor de kom hen, prækede de Bod og Omvendelse, og naar de var trætte af Bønnen, grov de i Haugen, plantede skønne og sælsomme Træer, de havde medbragt fra fjerne Lande, og lærte Bønderne at dyrke deres Jord bedre end før.“

„Det er sandt,“ sagde Kaspar Tomand. „Jeg har hørt derom.“

Men skønnere endnu var det, naar han fortalte hende sælsomme Sagn fra gamle Dage — om tapre Konger og skønne Damer, om Skjalde og Helgener. Undrende fulgte hun Linierne i Bogen med sin Finger, naar de læste og mærkede, at hun selv efterhaanden kunde tyde de svære Skrifttegn. En Dag afskrev hun et skønt Vers og gav det til Frants, at han skulde se hendes Dygtighed. Verset fortalte om en Ridder og hans Dames Elskov, og Frants blev saare glad. Men hun blev forundret og vred, da han lagde det i Gaven, hun ikke havde tænkt paa.

Naar Jørgen fortalte om sin brændende Tro, om Kirkens Forfald og sit Haab om dens Oprejsning, da hørte hun ikke saa meget paa hans Ord, som hun saa paa hans Ansigt og lyttede til Klangen i hans Stemme.

Hun forstod, at det var sandt, hvad han sagde. Aldrig tvivlede hun paa, at han vilde dø for sin Tro, om det blev krævet af ham. Han var helt anderledes end de lutherske Prædikanter, hun havde hørt, om ogsaa de heller ikke sparede paa Ordene. Han var skønnere og stærkere, og hun troede ham mere.

Og uden at hun tænkte derover, frydede det hende, at hendes Sjæls Frelse laa ham saa haardt paa Sinde.

En Dag sad de sammen under en gammel Eg, der ragede højt op over Kaspar Tomands Hytte. Hun bladede i Folianten, der laa paa Mosset mellem dem, og han saa ufravendt paa hendes fagre Ansigt.

Da spurgte han hende, om hun ikke havde Lyst til at give sig i Kloster.

„Nej," sagde hun forskrækket.

Han gav sig til at tale om Livets Vanskelighed og om Lykken, som aldrig var den, man tænkte, og aldrig varede ved, og Sorgen, der altid kom efter som dens Skygge. Han fortalte om navnkundige Kvinder og Mænd, der havde indset Verdens Daarskab og opgivet alt for at leve og dø i Klostrets Fred. Han fortalte om de barmhjertige Søstres Liv, de som trøstede de sorrigfulde og helbredte de syge.

Og saa skønt malede han de hellige Brødres og Søstres Liv, at hun syntes, hun hørte Klokkerne kalde til Ave, og Messen tone under de stille, kølige Hvælvinger.

Men saa randt det hende igen i Hu, hvad hun havde set af Munke og Nonner. Hun mindedes de djærve og lystige Historier, hendes Fader havde fortalt, og Niels Jespersens og Erik Judes bitre Dom over Papisterne.

„I siger det ikke saadan som det er, men saadan som det burde være, Broder Jørgen," sagde hun.

„Det er sandt," sagde han og bøjede ydmygt sit Hoved. „Findes der end Steder, hvor det er saadan, saa er det ikke mange, og jeg maa bekende, at jeg aldrig har set det. Men det var saadan en Gang, og det bliver det igen. Kan du tænke dig en skønnere Gerning end at drage rundt i Verden og opmuntre og formane, til de helliges Samfund paany straaler, som de gjorde før."

„Nej," sagde hun.

„Saa drag med mig," sagde han. „Der findes vel et Kloster et Sted, hvor du kan blive forberedt til den hellige Gerning. Jeg skal lede dine Fjed og vogte dig og bede med dig, at det maa lykkes, saa du vinder den Fred, som overgaar al Forstand."

„Ak, Broder Jørgen," sagde hun. „Jeg er saa ung."

„Just derfor," sagde han ivrigt. „Endnu har ingen Synd besmittet dig. Des lettere annammer du Naaden."

Hun blev rød og tog sine Øjne til sig.

„Frants Jude har mig kær," sagde hun.

„Har du ham kær igen?"

„Nej," sagde hun. „Det har jeg ikke. Men det fornøjer mig at høre de skønne Ord, han siger til mig. Er det en Synd?"

„Det er det," sagde Munken. „Om ogsaa ikke af de store. Det er en Forfængeligheds-synd. Man kan synde i Tankerne som i Gerningen, og Kødets Lyst lurer i alt, hvad som menneskeligt er. Men ingen ung Kvinde kan fri sig

fra saadan Synd, om hun ikke bliver Kristi Brud."

„Nej," sagde Anneken.

Og pludselig blev hun angst og sprang fra ham og løb op i Skoven.

En Dag hun skulde til Kolding, fulgte han hende lige til Stadens Grænse. De sad sammen paa Munkeborg Bakke og saa ned over Husene, der samlede sig om det stolte Slot, som Faarene om Hyrden.

„Nu ringer de fra St. Nicolaus," sagde Anneken.

„Kender du Legenden om den hellige Nicolaus?" spurgte han.

„Nej," sagde hun.

„Han er de søfarendes Helgen," fortalte Broder Jørgen. „Overalt i Verden, hvor Mennesker farer til Søs, har de rejst en Kirke til hans Ære. Han fødtes i Lilleasien i en By, som hedder Pataras. Alt fra han var lille Dreng, var han mere from og god end nogen af hans jevnaldrende. Om nogen havde forsét sig, tog han Straffen paa sig. Om nogen var i Nød, satte han sit Liv i Vove for at hjælpe dem. Han skænkede alt hvad han ejede til de fattige. Derfor saa Guds Øje ham med Velbehag. Saa var det en Gang, han rejste med et Skib til Ægypten. Han havde forudsagt Søfolkene, at der vilde opstaa en skrækkelig Storm, men de troede ham ikke og hejsede deres Sejl. Da de var langt ude paa Havet, kom Stormen. Søfolkene skreg op i Rædsel, saa væl-

dig for den frem. De slap Sejl og Tove og tænkte, deres sidste Time var kommen. Men den hellige Nicolaus knælede paa Dækket og bad brændende til Gud, at han vilde stille Stormen. Saa from var han, og saadan bad han, at Gud bønhørte ham, og de alle blev frelste. Derfor er han de søfarendes Skytsherre.“

„Det er et skønt Sagn,“ sagde Anneken.

De sad lidt tavse, mens Klokkerne ringede.

„Broder Jørgen,“ sagde hun saa. „Var den hellige Nicolaus altid god og from?“

„Det var han,“ sagde Jørgen. „Jeg fortalte dig det jo.“

„Ja,“ sagde hun. „Men er det ikke saa, at mange af Kirkens hellige Mænd syndede haardt i deres Ungdom og derefter i Anger vendte sig til Gud?“

„Visselig er det saa,“ sagde Munken. „Min egen Helgen, St. Franciskus fra Assisi, tilbragte sin ganske Ungdom i Vellevnet og Udskejelser, om ogsaa han ikke var ond. Altid tænkte han paa sit eget, hvad enten han holdt Fest blandt Riddere og skønne Kvinder, eller det pludselig faldt ham ind at skænke alt, hvad han ejede og havde til de fattige. Han vilde være den første blandt sine Fæller i det ene som i det andet og var det, indtil Angeren kom og slog ham til Jorden. Da blev han een af de første i Verden.“

„Ja,“ sagde Anneken. „Saadan er det.“

Munken studsede over hendes Tone og saa paa hende fra Siden. Han saa, hvor skøn hun var og vrededes, som han saa ofte gjorde, pludse-

lig over hendes Kinds Rødme, hendes Øjnes Glans og hele hendes stærke, unge Legeme.

Nu smilte hun. Han læste hendes Tanker og forargedes over dem.

„Nu synder du, Anneken,“ sagde han. „Og tusindfold værre, end naar du glæder dig over Frants' Smiger. Det var de helliges Bod og ikke deres Synd, der bar dem op til Guds Trone, hvor de sidder ved hans højre Haand. Visselig havde St. Franciskus været større endnu, om han ikke havde besmittet sin Ungdom med Ungdommens Laster.“

„Hvad har jeg gjort, at du er vred paa mig?“ sagde Anneken usikkert.

„Du tænker, at du vil synde først og siden angre,“ sagde han.

Hun slog sine Øjne ned og søgte efter Ord for at bede ham om Tilgivelse. Hun følte, at han havde Ret, selv om hun ikke havde vidst, det før han sagde det. Men han sprang op og gik og var borte, inden hun fandt Ordene.

Da hun kom hjem om Aftenen, var han der ikke og viste sig ikke i to Maaneder. Hun savnede ham haardt og spejdede hver Dag efter ham ned ad Vejen. En Morgenstund stod han der paany, og alt var mellem dem som forhen. De læste og vandrede i Skoven og var atter gode Venner, som stredes og forsonedes. Stundom blev han urolig og oprørt over hendes Skønhed. Og stundom led hun ikke det Blik, hvormed han saa paa hende, endda det ikke var uvenligt. De havde flest gode Timer sammen, og ingen af dem

gjorde sig Regnskab for, hvad der voldte deres Ufred.

Ofte faldt det Munken ind, at han forsømte sit hellige Kald. Saa blev han urolig, bad tidlig og silde, skærpede sin Faste og hudflettede stundom sin Ryg med Svøben, som han altid bar lønligt i sit Bælte. Saa drog han bort en Stund, men kom bestandig hurtigere tilbage.

Saadan randt Tiden. Anneken var fuldvoksen og saa skøn en Jomfru, som ikke var at se i mange Miles Omkreds.

„Om du lader hende komme til mig paa min Gaard i Trelde, skal jeg klæde hende i Fløjl og Silke og sætte hende over alt mit Tjenerskab,“ sagde Herremanden.

„Vil I ægte hende?“ spurgte Kaspar Tomand. „Jeg mente, I havde en Hustru paa Gaarden.

„Min Hustru er gammel og grim,“ sagde Herremanden. „Kan jeg ægte en Bondepige?“

„Det kan I sagtens ikke,“ sagde Kaspar.

Herremanden saa paa ham og talte ikke mere om den Ting. Han skænkede Anneken en Ring. Men den fik han Dagen efter tilbage med Tak af Skomagerens egne Hænder. Den var meget for kostbar til hans Datter.

„Kaspar,“ sagde Erik Jude, der var kommen ridende paa sin gode Hest alene for det samme. „Om I lader Munken fare og giver Anneken i Huset hos Niels Jespersen eller en anden agtbar luthersk Mand i Staden, da er det ikke umuligt, at jeg tager hende til Sønnekone. Min Frants har

ikke Øje for andre Piger end hende, saa jeg kommer sagtens til at føje ham til sidst."

„Anneken," raabte Skomageren ind i Huset.

Anneken kom ud og hilste glad paa Købmanden.

„Erik Jude bejler til dig for sin Søn, Anneken," sagde Kaspar. „Vil du have ham til Husbond?"

„Ak Gud nej," sagde Anneken og blev bleg og løb med det samme op i Skoven.

FJERDE KAPITEL.

Statssager.

Der gik flittig Bud mellem Erik Jude og Kaspar Tomand, somme Tider to Bud paa een Dag. Skomageren drog ogsaa oftere til Kolding end før.

Han blev en hel anden Mand.

Aldrig saa man ham mere sidde i Døren med sit Arbejde. Han hvæssede sin Stridsøkse og sleb sit Sværd og bødede en Læderkøllert og en Hjelm, han havde hængende i Hulen. Saa utaalmodig var han, at han ofte løb halvvejs ad Kolding til for at spejde efter Købmandens Bud.

Der kom Mænd til Egnen, som ingen havde set før, og alle havde de Ærinde til Kaspar. Naar han forhandlede med dem, stængede han sin Dør, endogsaa for Anneken.

„Hvad gaar her for sig,“ raabte Herremanden fra Trelde og slog i Døren, saa det ramlede.

Kaspar lukkede den op og stod og fyldte Aabningen med sin svære Skikkelse.

„Jeg har ingen Tid i Dag,“ sagde han. „I faar komme igen i næste Uge.“

„Har jeg Tid, har du Tid,“ sagde Herremanden og løftede sin Pisk.

Kaspar greb ham i Skuldrene, kastede ham over Nakken som den første Dag af deres Bekendtskab og bar ham et Stykke henad Vejen. Der lod han ham falde i Grøften og gik hjem uden videre Snak.

„Tag dig i Vare, Kaspar,“ sagde Erik Jude en Aften de sad sammen i Købmandens Brevkammer. „Nok er Kong Kristian landet i Norge, men ingen ved endnu, hvad Vej det bærer. Viser du Kløerne for tidligt, kan du let bagefter komme til at undgælde for det.“

„Kløerne vil ud,“ sagde Kaspar og strakte sine mægtige Arme. „Nu har vi biet Aar efter Aar. Gaar det ikke denne Gang, saa gaar det aldrig.“

„Der er mange, der bier rundt om i Riget,“ sagde Erik Jude og gned fornøjet sine Hænder. „Den Dag hans Naade lander i Danmark, vil han faa at se, hvor mange trofaste Venner han har, og hvor taabeligt det var af ham at vige Tronen. Men far med Lempe, Kaspar, far med Lempe. Der staar mere paa Spil end dit Liv.“

Anneken gik i Skoven med Broder Jørgen.

„Saa sær Fader er i disse Dage,“ sagde hun. „Ved I, hvad han har for?“

„Hvor skulde jeg vide det fra?" sagde Munken. „Jeg tænker kun paa Guds Rige, og derom kerer Kaspar Tomand sig ikke. Det var bedre, han funderede paa sin Sjæls Frelse end paa denne Verdens syndige Handeler?"

„Fader er god," sagde Anneken.

„Det er han," sagde Munken. „Om ellers man kan være god uden Gud. Ak, om jeg kunde frelse hans Sjæl og din."

Samme Dags Aften sad Broder Jørgen og læste i sit Breviar under den gamle Eg. Kaspar og Anneken sad paa Dørtrinet og saa ned ad Vejen. En Gang imellem skottede hun til ham, uden at han lagde Mærke til det.

„Fader," sagde hun og lagde sit Hoved paa hans Skulder. „Fortæl mig, hvad det er, du har for."

Kaspar saa sig urolig om.

„Hvor er Munken?" sagde han.

„Han sidder under Egen og læser og kan ikke høre os."

„Vel," sagde Kaspar. „Tiden er sagtens inde, da jeg kan fortælle dig det, og du er gammel nok til at forstaa det. Men du maa vide, at mit og mange andres Liv hænger af, at du holder ren Mund."

Anneken tog hans Haand mellem sine og saa forventningsfuldt paa ham. Han strøg sig over sit store Skæg, hans Kinder fik Farve og hans Øjne Glans, mens han talte.

„Hør da, Anneken. Før Kong Frederik ved Vold og Svig blev Rigets Herre, herskede der i

Norden en Fyrste, som var anderledes og bedre end andre Fyrster i Verden.“

„Jeg ved vel, hvem du mener,“ sagde hun. „Det var Kong Kristian, som blev udjagen af Riget for sin Grusomheds Skyld og siden har flakket landflygtig om i Verden. Jørgen har fortalt mig om ham.“

Kaspar Tomand lo og foldede Armene over sit brede Bryst.

„Naa, saa det siger Jørgen,“ sagde han. „Ja visselig var Kong Kristian grusom, som den Mand maa være, der vandrer mod et stort Maal. Han slaar hver den ned, der staar ham i Vejen. En Mand skal være grum, som en Kvinde from, at du ved det, min Due, naar du kaarer dig din Hjertenskær.“

„Fortæl,“ bad Anneken.

„Som Dreng blev Kong Kristian sat i Huset hos Hans Bogbinder, som var en jævn Borgermand i København,“ sagde Kaspar. „De siger, han maatte synge med Kordrengene i Frue Kirke. Om det er sandt, ved jeg ikke. Men vist er det, at han fra sin Ungdom lærte Borgernes Kaar at kende. Han forstod, at Købmanden og Haandværkeren og Bonden paa Markerne er Rigets Marv og tusindfold mere værd end Herremanden, der sidder paa Borgen og tømmer sit Krus. Da han saa blev Konge, vilde han knække Prælaterne og den overmodige Adel, som holdt det menige Folk nede. Han hjalp Borger og Bonde til sin Ret, hvor han kunde faa Ram paa deres Undertrykkere. Han udjog de hanseatiske Køb-

mænd, saa Landets egne Børn kunde faa Landets egen Handel. Spørg Erik Jude. Spørg Borgerne i Aalborg og Viborg, i Ribe og Odense og København, hvad for en Konge han var."

„Frants har fortalt mig om ham," sagde Anneken.

„Hvad ved den Dreng," sagde Kaspar haanligt. „Vi, som kendte ham, mindes den gode Herre han var. Men saa kom han i Strid med Rigens Raad og den høje Adel, som vilde hindre ham i hans Værk. Han kastede dem i Bolt og Jern, saa mange af dem, han kunde fange, og lod deres Hoveder falde for Bøddeløksen. Riddere og Rigsraader og Prælater, det var ham eet. Han slog dem ned, som stod ham i Vejen. Blodet strømmede, hvor han satte sin Fod, og gødede Jorden til en ny og bedre Tid. De skreg om Uret og Vold, som havde øvet Uret og Vold indtil denne Dag."

„Og hvad saa?" spurgte Anneken.

„Saa faldt han," sagde Kaspar. „De var ham for stærke. De rottede sig sammen med Paven i Rom og Hansestæderne og hans egen mensvorne Farbroder, som nu raader for Riget. Til sidst maatte den gode Konge flygte fra København med nogle faa trofaste. Syv samfulde Aar har han fredløs flakket om i Tyskland og Nederlandene og tigget ved Kejserens Dør om Hjælp til at genvinde sit Rige."

„Saa du nogen Tid Kongen?" spurgte Anneken.

„Om jeg saa ham," sagde Kaspar med gnistrende Øjne.

Han drog hende tæt til sig og saa glad paa hende, lykkelig over omsider at kunne tale med sit Barn om det, der var ham det største i Verden.

„Jeg var en af hans Livdrabanter," sagde han. „Ofte talte han med mig, naar jeg havde Vagt foran hans Gemak — oftere, tror jeg, med mig end med nogen af de andre. Kan hænde han led mig bedst, fordi jeg var dansk. Alle de andre var Tyskere, saa nær som to Franskmænd og en Hollænder. Mangen god Gang lagde han sin Haand paa min Skulder, naar han gik forbi og spurgte mig om et og andet. En Gang tog han min Arm og bøjede den og følte paa den. Han havde hørt om min Styrke, kan jeg tænke. Selv var han bred og stærk, om ikke som jeg."

„Hvordan saa han ud?" sagde Anneken.

„Da jeg saa ham sidst, var han i Ulykke og Landflygtighed," sagde Kaspar. „Men endda var det let at se, han var en mægtig Herre, født til at befale. Hvor ilde de har handlet med ham, tænker jeg, han ser saadan ud endnu. Hans Mund er fast, og hans Øjne er som Øksens Blink i Striden. Hans Haand er aaben mod hans Ven og falder tungt paa hans Fjende. Han er en Herre. Gladelig giver jeg ham mit Liv."

„Da elsker du Kong Kristian," sagde hun.

„Han er den eneste Herre, der er værd at tjene," sagde han. „Jeg fulgte ham i hans Landflygtighed. Den Tid var du i Odense hos Faster Anna, efterdi din Moder døde, da hun gav dig Livet. Jeg var med Hans Naade i de onde Dage,

et Aarstid godt og vel. Saa blev jeg skikket herop for at virke for hans Atterkomst og holde alting rede til Tiden kom."

„Og nu er Tiden der," sagde Anneken. „Kommer Kong Kristian?"

„Tys, Barn, tys," sagde Kaspar og saa sig forskrækket om. „Du raaber saa højt, som om ikke en Lurer var nok til at bringe os alle i Galgen. Vist kommer han. Om alt er gaaet vel, er han allerede landet i Norge med en mægtig Flaade. Derfra gaar Turen til København. Saa snart han har sat Foden paa dansk Grund, vil Borgerne og Bønderne rejse sig over det ganske Land. Da er min Skoflikkertid endt, og jeg skal ikke mere lege Skjul i Anst. Saa du jeg sleb mit Sværd og min Økse forleden Dag? Ho, ho, det skal blive skønt at svinge dem igen i Kamp for Kongen. Min Køllert har jeg bødet og pudset min Hjelm. I Dollerup staar en god Hest rede, den Dag jeg behøver den. Og der er mange med mig. Erik Jude er rede og hundrede med ham. Bønderne rundt om har faaet saa meget Nys om Sagen, som raadeligt er. Paa tre Dage er vi en Hær. Saa skal den røde Hane gale over Herregaardene, og jeg hænger ikke Øksen paa Væg igen, før Kong Kristian sidder fast paa sin Trone."

Kaspar Tomand var sprunget op og løftede Armen med den knyttede Haand. Anneken havde aldrig set ham saadan før.

„Saa kommer der onde Dage," sagde hun.

„Onde Dage?" sagde han og saa uvilligt paa hende. „Er dette ikke onde Dage, hvor jeg maa

sidde her og stille mig an, som var jeg Skoflikker og ikke en redelig Krigsmand, og dertil Kongens Livdrabant. Gyldne Dage kommer der for os alle. Naar Krigen er endt og Sejren vundet, drager vi til København. Da giver Kong Kristian mig Lønnen for min Troskab, og du klæder dig i Silke og Lin som en adelig Jomfru."

„Tys," sagde Anneken.

Kaspar Tomand saa paa hende, vendte sig brat om og saa lige ind i Broder Jørgens Ansigt.

Han sprang paa ham og greb ham i Skuldrene.

„Har du hørt, hvad jeg sagde, Munk?"

„Noget af det hørte jeg uforvarende," sagde Jørgen. „Saa meget forstod jeg, at Kong Kristian kommer tilbage til Danmark, og I er hans Mand."

„Da skal du dø, Munk."

Han kastede ham til Jorden og satte sit Knæ paa hans Bryst og sin Daggert paa hans Strube. Anneken skreg op og løb til, men Munken fortrak ikke en Mine i sit Ansigt.

„Herren bestemmer, naar min Time slaar, og ikke du," sagde han. „For Resten behøver du ikke at frygte, jeg skal forraade dig. Hvad skulde jeg tjene derved. Du var min Ven og Velgører indtil denne Dag, og jeg er ingen Nidding. Saa er Kong Kristian en Kætter som Kong Frederik, saa det er mig et og det samme hvem af dem, der raader for Riget."

Kaspar slap Taget og satte sig, hvor han sad før. Munken rejste sig og stod og saa paa Anneken, hvis Læber skælvede endnu, og hvis Øjne var fulde af Taarer. Han strøg sig over Panden

og fulgte hende med Blikket, da hun gik hen til sin Fader og talte sagte i hans Øre.

Kaspar rystede paa Hovedet og saa til Munken og bort igen, men blev efterhaanden roligere. Anneken blev ved at tale. Saa nikkede han og skød hende lempelig bort.

„Kong Kristian er ikke luthersk," sagde han. „I Augsburg maatte han afsværge sin Ungdoms Vildfarelser for at erholde Kejserens Hjælp. Saa I faar ventelig intet at klage paa ham. Kan hænde han just er den Herre, som skal bringe Kirken paa Fode igen i Danmark. Da er I hans Mand."

„Om saa var, da var jeg visselig hans Mand," sagde Broder Jørgen. „Men der er intet om det. Kong Kristian brød sit Ord før, og han bryder det igen, naar det passer i hans Kram."

Kaspar Tomand rejste sig og lagde sin Haand saa tungt paa hans Skulder, at han sank i Knæ.

„Hvis du siger et ondt Ord om Kong Kristian, da knækker jeg dine Arme og Ben," sagde han. „Og forraader du den Hemmelighed, du har luret dig til, da skal jeg opspore dig, hvor i Verden du er henne og knuse din kronragede Pandebrask med min Stridsøkse."

„Luret har jeg ikke," sagde Broder Jørgen. „Og din Hemmelighed er vel forvaret hos mig. Men det er sagtens bedst, jeg forlader din Hytte, siden du ikke længer har Tillid til mig. Jeg skylder dig Tak for din Gæstfrihed, og det gør mig saare ondt at skilles fra Anneken."

„Bedst er det du bliver, at jeg kan passe paa dig," sagde Kaspar.

Broder Jørgen rystede paa Hovedet og gik hen og satte sig et Stykke borte og bad sin Rosenkrans.

Kaspar Tomand fulgte ham med mistroiske Blikke, men saa snart, at han var hensunken i sin Andagt og ikke tænkte paa andet.

„Fader," sagde Anneken. „Vil du dræbe Jørgen?"

„Jeg burde gøre det," sagde Kaspar. „Om Erik Jude vidste, hvad her er hændt i Dag, vilde han ikke helme, før Munkens Mund var lukket for evig. Men jeg kan ikke. Han var min Gæst nu snart i to Aar. Og jeg tror ham. Han og jeg er gjort af samme Dejg. Vi har kun een Ting i vor Hu og vor Tanke. Give Gud, det var den samme. Da skulde han være min Ven trods nogen anden Mand."

Saa gik han ind og lagde sig til at sove.

Anneken satte sig hos Munken og saa paa ham. Hun forstod, hvor nær Døden havde været ham, og følte, hvor hun havde ham kær.

„Broder Jørgen," sagde hun og lagde sagte sin Haand paa hans Skulder.

„Hvad vil du mig," sagde Munken. „Du forstyrrer mig i min Andagt."

„Jeg vil blot sige dig, at Faders Vrede er forbi. Du kan sove i vor Hytte saa trygt som nogen Tid før."

Munken løftede sit Ansigt og saa længe paa hende.

„Om din Fader havde dræbt mig, vilde du da taget dig det nær?“ spurgte han.

Anneken syntes, hans Stemme lød anderledes end ellers, og hans Blik var saa sært.

„Vist vilde jeg det,“ sagde hun forundret.

Broder Jørgen saa lidt paa hende endnu. Han strakte sin Haand ud imod hende og lod den falde, inden den havde grebet hendes.

„Anneken — — —“

Saa for han sammen, blev endnu blegere end før og slog et stort Kors foran hendes Ansigt.

„Apage Satanas,“ skreg han.

Hun tumlede tilbage, og han for ind i Skoven og kom først hjem næste Morgen.

FEMTE KAPITEL.

Jordbær.

En Nat nogen Tid efter kom Frants Jude med det Bud, at Kaspar Tomand hurtigst muligt skulde gaa til Kolding.

Skomageren sprang op og gav sig uden videre Snak i Vej, mens Frants, der var ridende, blev en Stund og talte med Anneken. De stod udenfor Hytten og saa efter Kæmpen, der snart blev borte i Natten. Broder Jørgen laa paa sit Skind og var ikke vækket af Larmen.

„Nu kommer der slemme Tider, Anneken,“ sagde Frants. „Jeg ved ikke, hvad der er hændt, men i Aftes kom der Ilbud med en Smakke fra København. Han havde Brev, som gjorde Fader ganske ude af sig selv. Nu sidder han i sit Brevkammer og river Haarene af sit Hoved.“

Anneken nikkede. Hun vidste nok, hvad det gjaldt.

„Det er en Skam og Skændsel, at Fader ikke under mig sin Fortrolighed,“ sagde han. „Men det skønner jeg, at noget er i Gære. Vil du ikke ride med mig for at være hos os, om der skulde hænde en Ulykke? Jeg tager dig foran paa Hesten, saa gaar det fort gennem Skoven.“

„Nej,“ sagde Anneken. „Det vilde Fader ikke synes om. Jeg bliver her, til han kommer tilbage.“

Saa red Frants. Anneken kunde ikke mere sove, men sad paa Tærskelen og saa Dagen gry.

Hun vilde ikke ride med Frants til Kolding, men hun vilde været glad, om Faderen havde taget hende med, for hun var ikke længere tryg paa Jørgen og fandt sig uvel, naar hun var ene med ham.

Saadan havde det været, siden den Nat Kaspar nær havde dræbt ham, og han havde opført sig saa vanvittigt. Hun kunde ikke glemme hans fortrukne Ansigt, og Angsten sad endnu i hendes Sind.

Det var hændt et Par Gange, at hun var faret op om Natten, fordi hun havde følt hans Blik paa sig. Hun saa ham da sidde oprejst paa sit

Leje og stirre med store Øjne. Hun vidste ikke, om han var vaagen eller drømte.

Men ogsaa om Dagen stirrede han ofte paa hende, naar han troede, hun ikke saa det. Han veg ikke fra hendes Side, men talte sjældent til hende. Og han var mere bitter og sørgmodig end nogen Sinde, bad ivrigere og piskede sig med Svøben. Saa kunde han pludselig bryde ud i en rasende Ordstrøm mod Verdens Daarskab og Forfængelighed og tryglede hende om at lade sig klostervie.

Hun ønskede, han vilde drage bort og blive borte en Stund. Han havde talt om, at han agtede sig til Rom, men da hun bifaldt hans Plan, saa han vredt paa hende og sagde:

„Du ønsker mig af din Vej. Bi kun en kort Stund endnu, og jeg skal drage min Kaas, og du skal aldrig se mig mere.“

Saa var han gaaet hastig bort, som han plejede, naar hans Sind var i Oprør, og kom igen og var mere ydmyg og sørgmodig end nogen Sinde.

Anneken gjorde tyst sin Morgengerning i Hytten, hentede Vand fra Kilden og skar Jørgens Davre. Saa tog hun sin Krukke og vilde gaa til Skoven for at plukke Bær.

Som hun vilde gaa over Tærsklen, vaagnede han og sprang i Vejret med et Sæt.

„Er det alt Morgen,“ sagde han. „Hvor er din Fader? Hvor gaar du hen?“

„Fader er i Kolding,“ sagde hun. „Frants var her i Nat og hentede ham.“

„Hvor gaar du hen?“

„Jeg gaar og plukker Bær," sagde hun.

„Gaar du til Lyngskrænten?"

Anneken nikkede.

„Jeg kommer til dig, naar jeg har forrettet mine Bønner," sagde han.

Anneken gik, men ikke til Lyngskrænten. Hun gik ad en anden Sti og gik og gik og glemte Bærrene, som blinkede alle Vegne i det duggede Græs. Omsider naaede hun en Plet, hun havde kær frem for nogen anden, en Eng, hvor Aaen snoede sig mellem Siv og Buske lige i Skovbrynet. Dèr satte hun sig og puttede sine nøgne Fødder dybt i det vaade Græs. Hun plukkede Blade og lagde dem paa sin Pande og sine Øjne. Hun var som Ild over hele Kroppen og vidste ikke hvorfor.

Hun havde tænkt det sidste Nat, da Munken stirrede paa hende, at der var noget i hans Blik, som lignede Herremandens fra Trelde. Hun blev bange for sine egne Tanker og bad i sit stille Sind Broder Jørgen om Tilgivelse. Men hun kunde ikke blive det kvit. Hun forstod pludselig, at der havde været det samme i Frants' Øje, en Gang han bar hende over en Bæk og holdt hende længere fast end fornødent.

Hun blev pludselig grebet af en stor Angst for noget i sig selv, hun ikke kunde give Navn, men som sikkert var en gruelig Synd.

Ak, om hun havde kunnet skrifte for Broder Jørgen. Hun tænkte i sin Vaande paa at gaa til Anst og skrifte for Præsten, bare fordi han var gammel.

Hun rejste sig og saa paa Vandet, der randt, og Aakanderne, der gyngede deres hvide Kalke.

Hun ønskede sig bort fra disse Mænd. Kan hænde der var Bud fra Kong Kristian, at de skulde komme til København. Maaske Faderen endnu i denne Aften kom og hentede hende . . .

Anneken løste sit Skørt og drog sin Særk over Hovedet. Saa dukkede hun sig i det friske Vand. Der fløj en And op og skræppede af Angst. Hun klappede i Hænderne og raabte efter den og var pludselig glad igen.

Saa steg hun op af Badet, tog Særken paa og sad paa Bredden og stirrede paa det gyldne Spange, Herremanden havde skænket hende.

Som hun sad saadan, hørte hun det plaske i Aaen og saa op.

Ret foran hende holdt en Jæger højt til Hest. Hun saa kun hans Øjne, som lo lige i hendes.

Nu løftede han et Horn, han holdt i sin Haand, og satte det for Munden, som vilde han blæse.

Anneken stirrede.

„Om nu jeg blæste mine Mænd sammen, fangede jeg et skønt Stykke Vildt,“ sagde Jægeren. „Men jeg vil se, om jeg kan bede det alene.“

Han lod Hornet falde og sporede sin Hest gennem Vandet. Anneken bandt sit Skørt og stirrede og nejede, da Manden sprang af Hesten og satte sig i Græsset foran hende.

„Sæt dig hos mig, mit skønne Barn,“ sagde han.

Anneken satte sig.

„Hvad har du i Krukken, du holder saa fast til din Barm?“

„Jordbær,“ sagde hun.

„Giv hid,“ sagde Jægeren.

Hun var saa forvirret, at han selv maatte tage Krukken og saa, at den var tom.

„Guds Død,“ sagde han og lo. „Siger du altid saa god Sandhed, da gaar det den ilde i Verden, som lider paa dig.“

Han lo saa højt og hjerteligt, at Anneken maatte le med. Hans Øjne var saa milde og saa stærke, at hun ikke kunde tage sine fra dem.

„Se,“ sagde han og pegede paa hendes Barm. „Din Særk er grov, og dit Skørt er lappet, og dog maa du være en fin og fornem Dame. Paa dit Bryst funkler et Smykke, som en adelig Jomfru kunde bære uden at blues.“

„Ja,“ sagde hun.

„Hvem gav dig det?“

„Jeg fik det af Herremanden i Trelde.“

„Ho, ho,“ sagde Jægeren. „Ham kender jeg. Hvad gav du ham til Gengæld min Snut?“

Han lagde Armen om hendes Liv og drog hende til sig. Men Anneken stemte Hænderne mod hans Bryst og rev sig løs og sad der, bleg og med store Taarer i Øjnene.

„I var saa skøn,“ sagde hun. „Og saa er I ikke anderledes end Herremanden.“

„Jo,“ sagde Jægeren. „Mit Spange er tungere end hans.“

Han strakte Armen ud for at gribe hende paany, men hun sprang op og saa saa bange paa ham, at han lod Armen falde og lo ikke mere.

„Vær ikke bange, Pige," sagde han. „Sæt dig hos mig og fortæl mig, hvem du er."

Hans Stemme var saadan, at hun maatte lyde ham, og hendes Angst var pludselig borte. Hun satte sig ved hans Side og fortalte og saa imens trohjertet paa ham.

Hun fortalte om Hytten deroppe ved Kongevejen, om Faderen og Herremanden og Jørgen. Hun sagde det altsammen, som om hun var til Skrifte, og Jægeren nikkede og smilte og spurgte nu og da. Han tog hendes Haand, og hun lod ham beholde den.

„Den Jørgen er en lykkelig Karl," sagde han. „Han er sagtens din Fæstemand."

„Nej," sagde hun. „Jørgen er Munk."

„Fy for den Lede," sagde Jægeren. „Lider du Munkene?"

„Nej," sagde hun. „Og det gør Fader ikke heller. Men Jørgen er god. Han blev udjagen af Haderslev Kloster af Hertug Kristian."

„Jeg har hørt noget derom," sagde Jægeren og nikkede. „Men vi vil lade Munkene fare. Hvem er din Fæstemand da?"

„Jeg har ingen," sagde hun. „Men Frants Jude i Kolding har begæret mig til Ægte."

„Og du vil ikke have ham?"

„Nej," sagde hun.

„Og Jørgen vil have dig og Manden i Trelde?"

„Ja," sagde hun og blev rød, men tog ikke sine Øjne til sig.

„Sandelig de har Ret alle tre," sagde Jægeren. „Og du har det ogsaa."

Saa lagde han begge Hænder paa hendes Skuldre og drog hendes Ansigt tæt til sit.

„Anneken," sagde han. „Vil du have mig?"

„Ja," sagde hun.

Han lo af den skønne Enfold, hvormed hun sagde det, mens hendes Øjne hang ved hans. Saa tog han hendes Hoved mellem sine Hænder og kyssede hendes røde Mund.

Da han havde gjort det, sprang han op og stod der høj og rank og helt alvorlig, en ganske anden Mand end før. Anneken stirrede paa ham og syntes, han var skønnere endnu saadan.

„Anneken, staa op," sagde han.

Hun blev siddende med Øjnene paa ham, for hun magtede ikke at rejse sig.

Da lo Jægeren paany og svang sig i et Sæt paa sin høje Hest, der stod taalmodig og græssede ved hans Side. Han greb Tøjlen, trykkede sin Fjerhat fast i Panden og slog ud med Haanden.

„Anneken," sagde han. „Gaa ud i Skoven, og pluk Jordbær i din Krukke. I Morgen tidlig kan du gaa med dem til Koldinghus. Du kan melde dig i Stegerset og sige, at jeg har lovet dig din Løn."

Anneken nejede.

„Hvordan skal jeg finde Eder mellem de andre store Herrer?" sagde hun.

Jægeren smilte og saa lidt paa hende. Saa vinkede han paany med Haanden og sagde:

„Du kan spørge efter den største."

Saa sporede han sin Hest gennem Aaen og var borte i Skoven.

SJETTE KAPITEL.

Lykken og Ulykken.

Hen paa Eftermiddagen kom Kaspar Tomand hjem fra Kolding og fandt Hytten tom.

Han led det ogsaa bedst saadan, for han var ikke Mand for at tale med nogen i Øjeblikket. Erik Jude havde fortalt ham den Jobspost, som var kommen fra København: at Odense Bispen, Knud Gyldenstjerne, falskeligen havde lokket Kong Kristian til Danmark og nu holdt ham i Fangenskab, mens hans Hær var ganske slagen og opløst. Længe havde de to sammensvorne drøftet Sagernes Stilling i Købmandens Brevkammer. Erik Jude vred sine Hænder i Fortvivlelse, troede alt tabt og vilde straks rømme af Landet for ikke at blive greben og fængslet, naar nu Jagten begyndte paa Kong Kristians Tilhængere. Kaspar Tomand var af stærkere Stof og ingenlunde til Sinds at opgive Ævret. Han udkastede dristige og taabelige Planer om at samle en Hær og befri den fangne Konge, men saa snart selv, hvor ugørligt det var. Og selv om han ikke tabte Hovedet helt som Købmanden, saa forstod han dog, at Sejren var faldet dem af Hænde for denne Gang, og at det havde lange Udsigter med deres Planers Opfyldelse.

Tavs skred han henad Vejen med sine Kæmpeskridt. Tavs stod han i sin Hytte, saa paa Stridsøksen og Sværdet, han havde hvæsset til

ingen Nytte, og greb Læsten og Læderet, han med saa stor Glæde havde kastet til Side.

Som han sad saadan, kom Broder Jørgen.

„Hvor er Anneken?“ spurgte Munken. „Jeg har ikke set hende den hele Dag.“

Kaspar Tomand rystede paa Hovedet og svarede ikke. Broder Jørgen blev opmærksom paa det sorgfulde Udtryk i hans Ansigt og satte sig hos ham.

„Kaspar,“ sagde han. „Livet er gaaet jer imod. Da jeg var ude at lede efter Anneken, mødte jeg en Mand, som fortalte mig, at der var kommet onde Tidender fra Norge. Vil I tale med mig derom, da husk, at jeg er eders Ven, om ogsaa jeg ikke deler eders Tro til den landflygtige Konge. Ogsaa jeg er en Mand, som ser sit Haab glippe hver Dag og ligefuldt aldrig slipper det. Ak, om I vilde vende Jer Hu fra denne Verden og dens Daarskaber og tænke paa Eders Sjæls Frelse.“

Kaspar saa rolig paa Munken og nikkede.

„Det er bedre, du vender din Hu til Verden, Munk,“ sagde han saa. „Jeg tænker, vi er satte her for at leve og stride. Mands Mod og Villie har du. Om du lod den Fasten fare og aad og drak som et Karlfolk, da vilde du hastig komme til Kræfter. Jeg skulde øve din Arm i Vaabenbrug, og vi skulde kæmpe sammen for den eneste Herre i Verden, der er værd at kæmpe for.“

„Vi forstaar ikke hinanden,“ sagde Munken.

„Nej,“ sagde Kaspar. „Vi er to Slags Stridsmænd. Men vi kæmper, til vi sejrer eller dør.“

„Hvor kan Anneken være,“ sagde Broder Jør-

gen igen og saa sig urolig om. „Jeg gaar at lede efter hende."

Han gik dybt ind i Skoven ad den ene Sti og ad den anden. Han raabte hendes Navn og kaldte og kaldte, men fik ingen Svar. Solen gik i Bjerge, og det begyndte at mørknes under Træerne. Hjort og Ræv raslede i Løvet. Fuglene tav, og der fløj en Flagermus mod hans Ansigt.

Bedst som han gik, kom Anneken mod ham.

Hun kom ud af Skovens Dyb, han saa ikke hvor eller hvordan, og stod pludselig i en Lysning. Han raabte hendes Navn. Hun standsede og lyttede og saa. Raabte hans Navn igen og gik henimod ham.

Broder Jørgen stirrede paa hende.

Han syntes, hun var højere end før, og hendes Øjne mere blaa og glade. Hun smilte, og i hendes Smil var der en Sødme, som han ikke forstod, men som var ham bedskere, end noget han havde smagt. Hun gik over Jorden, som om den tilhørte hende . . . Nu løftede hun Haanden og vinkede . . . Hun vuggede sig i Hofterne . . . Han syntes, det var Synden selv, skøn og daarende, som skred imod ham.

„Anneken, hvor har du været?" sagde han.

Hun lo. Hendes Latter var hemmelighedsfuld som hendes Smil. Hendes Øjne straalede og saa paa ham uden at se ham. Hun gik forbi ham og videre, og han fulgte med og snublede over hver Rod, fordi han ikke kunde tage sit Blik fra hendes Skikkelse. Men hun svarede ikke, lo blot og gik til.

Han tænkte, hun kom derfra, hvor han ikke vidste, og gik mod et Maal, som hun alene saa.

Saa blev han greben af et pludselig Raseri, tog hende i Armen og tvang hende til at staa stille.

„Anneken, hvor har du været?“

„Jeg har været i Skoven,“ sagde hun. „Slip mig.“

„Hvad har du gjort den hele Dag?“

„Jeg har plukket Bær.“

Han tog Krukken fra hende og saa, at den var tom.

„Der er jo ingen Bær,“ sagde han.

„De kommer nok,“ sagde hun og lo, saa det klang i Skoven.

Han stod og stirrede paa hende. Saa lagde hun Haanden paa hans Arm og tog hans Haand og førte ham hen til en Vindfælde.

„Sæt dig hos mig, Broder Jørgen,“ sagde hun. „Saa skal jeg skrifte for dig.“

Han satte sig og stirrede. Hendes Øjne straalede og hendes Stemme og hendes røde Mund.

„Du skal være min Skriftefader,“ sagde hun. „Du har været min Ven, og du har lukket Livet op for mig, saa det blev større, end det var før. I Dag er der hændt mig, hvad aldrig hændte mig før, og du skal være den første og den eneste, som faar det at vide.“

Han knugede sine Hænder sammen i Hjerteangst og tog ikke Blikket fra hende. Hun saa ind i Skovens Dunkelhed.

„Husker du, Broder Jørgen, det jeg fortalte dig om Frants Jude, som har mig kær?“

„Har du mødt Frants i Skoven?“ spurgte han med hæs Røst.

Anneken brast i Latter.

„Aa nej, nej, nej,“ sagde hun.

Hun lo igen, som om hun aldrig vilde holde op. Men saa kom hun til at se paa hans forpinte Ansigt og blev pludselig alvorlig.

„Kære Broder Jørgen,“ sagde hun og lagde sin Haand paa hans.

Han for sammen, som brændte den ham.

„Hvad er det saa, du vil fortælle mig,“ sagde han.

„Ja,“ sagde hun.

Hun sad stille med Hænderne foldede i sit Skød og bøjet Hoved. Smilet laa endnu paa hendes Mund, men anderledes end før. Hun var saa rød, at han kunde se det selv i Mørket, og hendes Bryst steg og sank.

„Jeg fortalte dig det, at jeg var glad, naar Frants sagde mig skønne Ting og bedyrede mig sin Elskov. Det var sandt, men ikke hele Sandheden. Det fornøjede mig, at han fandt mig skøn og sagde mig det. Men der var det i hans Blik, jeg ikke kunde lide, og naar han tog min Haand og rørte ved mine Klæder, var det mig imod.“

„Det var godt det samme,“ sagde Munken. „Saadan tænker en dydig Jomfru.“

Anneken saa paa ham, men tog straks Øjnene til sig igen. Hun mindedes, at han selv havde set paa hende med samme Blik og angrede, at hun havde begyndt sit Skriftemaal. Hun tænkte, hun vilde gaa derfra, men saa paa hans Ansigt, at hun

ikke kunde slippe. Saa rettede hun sig stolt og saa lige paa ham og sagde:

„Broder Jørgen, i Dag har jeg mødt en Mand, som tog min Haand, og jeg var glad. Han kyssede min Mund, og jeg elskede ham.“

Munken gemte Ansigtet i sine Hænder og stønnede højt. Men hun var borte i sine Drømme og hørte det ikke. Han løftede sit Hoved, men følte selv, hvor fortrukket hans Ansigt var, og vendte det bort. Han tog sin Rosenkrans og bad og bad. Han knælede paa Jorden med Ryggen til hende. Han strøg Vamsen af sin Skulder, greb Svøben, som han altid bar hos sig, og hudflettede sig som en rasende.

„Broder Jørgen,“ sagde hun og tog Svøben af hans Haand. „Hvorfor gør du dig selv Fortræd? Slet ingen gavner Blodet, der rinder af dine Saar.“

Han sprang op, rev Svøben fra hende og forvarede den i sit Bælte. Saa knappede han sin Vams igen og korsede Armene over Brystet.

„Hvad ved du derom, du Syndens Datter,“ sagde han strengt. „Dit Blod bruser i Elskov. For dig randt selv Martyrernes Blod til ingen Nytte. Kom nu og gaa hjem, din Fader er kommen og spørger efter dig.“

Han gik rask henad Stien, og hun fulgte lydig efter ham. Saa stod han stille igen.

„Hvem er den Mand?“ sagde han.

„Jeg ved det ikke,“ sagde hun.

Saa gav hun sig til at fortælle om Mødet med Jægeren ved Aaen, lykkelig over at kunne tale

om det, hun tænkte paa. Han spurgte hende ud, og hun svarede uforbeholdent, hvad hun vidste. Hun beskrev Jægeren og kunde huske hver Fold i hans Dragt, skønt hun den Gang syntes, hun saa kun hans Øjne.

„Aldrig saa jeg en skønnere Mand,“ sagde hun. „Han saa saa mildt, at man ikke kunde vredes paa ham, og paa samme Gang saa strengt, at man maatte lyde ham. Hans Skæg var lyst og langt. Hans Kjortel og hans Kappe var Fløjl og Silke. Ak, Broder Jørgen . . . du skulde set hans hvide Hest, saa fromt den græssede, da han sad ved min Side, og saa stolt den sprang over Aaen, da han jog sine gyldne Sporer i dens Flanke. Jeg hører endnu dens Næsebor pruste, som skulde den i Strid. Og der vajede en hvid Fjer paa hans Hat, og hans Sværdfæste funklede af Juveler. Du skulde se hans Smil . . . du skulde høre saa frit han lo, som den der har ingen Sorg. Og straks jeg saa ham . . . han løftede Hornet og vilde blæse og kalde paa sine Mænd, men gjorde det ikke og blev hos mig alene. Broder Jørgen . . . jeg kunde se det paa ham, at han har mange Mænd. En mægtig Herre er han, saadan som han talte, og saadan som han sad paa sin hvide Hest og løftede sin Hat, da han bød mig Farvel.“

Munken slog sine Hænder sammen og raabte: „Den hellige Franciskus staa mig bi. Den Mand, der har daaret dig, er Hertug Kristian.“

Anneken stirrede paa ham, som om hun ikke forstod.

„Hører du det?“ sagde han og greb hende i Armene og ruskede hende. „Det er Hertug Kristian, Kætteren, hvis Sjæl til evig Tid skal brænde i Helvedes Ild . . . den raa Voldsmand, som med Spot og Spe jog mig og mine Brødre af Haderslev Kloster.“

„Slip mig,“ sagde hun. „Du gør mig Fortræd.“

Men han slap hende ikke.

Han bøjede sit Ansigt tæt mod hendes, og hans Øjne flammede i Mørket.

„Anneken,“ sagde han. „Mindes du, at du græd, da jeg fortalte dig om de ulykkelige Brødre, der ikke vilde svige deres Tro, men vandrede barfodede ud af Staden under Pøbelens Haan. Jeg fortalte dig om Stenen, som ramte mig i min Nakke. Din Haand har selv følt Arret, som er der endnu og skal vidne mod Hertugen paa Dommedag. Du græd, Anneken, du græd. Og denne samme Mand har i Dag kysset din Mund.“

Hun rev sig løs, stødte ham for hans Bryst, saa han tumlede tilbage og saa koldt paa ham.

„Jeg mindes det ikke,“ sagde hun. „Om Hertugen har udjaget Munkene, da har han sikkert haft Skel dertil.“

„Anneken, Anneken,“ sagde han.

Han stod lænet mod en Træstamme og stirrede paa hende. Men hun gik ham rask forbi.

„Nu gaar jeg hjem,“ sagde hun. „Du kan følge mig, om du vil, eller blive.“

Da blev han paany greben af Raseri, sprang til og tog et Tag i hendes Skulder, saa hun skreg.

„Du skal høre mig, Anneken,“ sagde han. „Jeg taaler ikke, at denne Skændsel fuldbyrdes. Naar skal du møde din Boler igen?“

„I Morgen paa Koldinghus Slot,“ sagde hun. „Slip mig eller jeg skal slaa dig, saa du aldrig glemmer det.“

„Jeg slipper dig ikke, før du har hørt mig. Din Fader er kommen hjem. Der er Bud fra København, at Kong Kristian er forraadt og fangen. Den troeste af alle hans Mænd sidder hjemme i Hytten og sørger. Du skal se hans Sorg, Anneken. Hvad tror du han siger, naar jeg fortæller ham, at Sønnen af hans Herres Dødsfjende har daaret dig i Skoven i Dag.“

„Du siger ham det ikke,“ sagde Anneken og sled for at komme løs.

„Jeg siger ham det,“ sagde Munken. „Jeg siger ham det, om han saa dræber baade dig og mig og Hertugen. Hvad gælder Liv og Død mod din Sjæls Salighed. Kommer du i den Kætters Vold, er du fortabt.“

„Du siger det ikke,“ sagde hun. „Du tør ikke sige det.“

Han slap hende og gik henad Stien.

„Kom, Anneken, skal du se mit Mod,“ sagde han.

„Du tør ikke sige det,“ sagde hun igen. „Du tør det ikke, fordi du selv begærer mig trods dit hellige Klosterløfte. Du er ikke anderledes end Frants og Herremanden i Trelde. Tusindfold værre er du, en mensvoren Munk.“

Broder Jørgen sank sammen, som om han var slaaet til Jorden.

„Anneken," sagde han blot.

Men hun gik forbi ham og løb hjem uden at se sig tilbage.

Kaspar Tomand sad, hvor han sad før, da Anneken kom løbende. Hun faldt ned foran ham, slog Armene om hans Knæ og saa ham op i Ansigtet.

„Jeg mødte Jørgen i Skoven, Fader," sagde hun. „Han fortalte mig det, der volder dig Ve."

Kaspar nikkede, men sagde ingenting. Han saa paa hendes glade, unge Ansigt, der passede saa slet til hendes medfølende Ord, og han gjorde en Bevægelse for at blive fri for hende. Men hun holdt ham fast, og Taarerne strømmede af hendes Øjne, mens hendes Mund lo.

„Gaa til Sengs, mit Barn," sagde han. „I Morgen maaske ved Solopgang drager vi herfra."

Hun saa pludselig helt forskrækket ud og lod sine Arme falde.

„I Morgen . . .," sagde hun.

„I Morgen eller en anden Dag," sagde han og strøg hende over Haaret. „Du siger det, som vilde du nødig herfra. Har du faaet Hytten kær?"

„Ja," sagde hun. „Aa, ja, ja. Og Skoven og Broder Jørgen. Aldrig nogen Steder bliver jeg saa glad som i Anst."

„Ja, ja," sagde Kaspar træt. „Kan hænde vi bliver her en Stund endnu. Gaa nu og læg dig."

Men hun blev liggende, og hendes Øjne skinnede gennem Taarerne.

„Du skal se, Fader, du forvinder din Sorg, og

det bliver godt for os alle. De giver nok Kong Kristian fri af Fangenskabet. Saa kan han drage ud i Verden og finde sig et andet Rige."

„Taabelige Barn," sagde Kaspar Tomand.

Saa skød han hende fra sig. Hun gik ind i Hytten, men kom ud igen og snakkede. Med Møje fik han hende til at gaa. Som hun stod i Døren og bød ham sidste Gang Godnat, saa han pludselig skarpt paa hende.

„Hvad er der hændet dig i Dag?" sagde han. „Du ser ikke af dine Øjne, som du plejer."

„Hvad skulde der hænde mig," sagde hun og blev ikke en Gang rød. „Jeg har vandret i Skoven og plukket Bær og dukket mig i Aaen og hørt Fuglene synge. Saa mødte jeg Jørgen, der sagde, at du var bange for mig, og saa gik jeg hjem."

Kaspar nikkede og vinkede med Haanden, at hun skulde gaa. Han hørte hende synge derinde. Saa blev det tyst, og han kunde atter falde hen i sine mørke Tanker, til Broder Jørgen kom med en sær hastig Gang.

„Er Anneken kommen?" spurgte Munken.

„Hun sover derinde. Jeg mente, du talte med hende i Skoven."

„Jeg gjorde det," sagde Jørgen. „Jeg syntes ikke, hun var, som hun plejer. Hun sagde, hun havde badet i Aaen. Blot ikke hun har faaet Feber af det kolde Vand."

De to Mænd gik sammen ind i Hytten. Kaspar slog Ild og tændte en Spaan og holdt den over hendes Leje. De bøjede sig frem og saa paa hende.

Hun sov sødt og tungt med Smil paa Munden. Kaspar og Munken saa i hinandens sorgfulde Øjne. Saa slukkedes Spaanen, og de gik til Ro.

SYVENDE KAPITEL.

Broder Jørgens Ydmygelse.

Anneken stod op før Daggry. Kaspar Tomand sov endnu, men Munken var borte. Udenfor Døren traf hun ham. Han stod og ventede paa hende.

„Tænker du paa, at du, kan hænde, ikke mere kommer tilbage til Hytten," sagde han.

Anneken havde ikke tænkt derpaa, og nu da hun gjorde det, syntes det hende en lille og ligegyldig Sag.

„Har du budt din Fader Farvel," sagde han.

„Han sover," sagde Anneken. „Og jeg vil ikke vække ham."

„Anneken," sagde han. „Kan du tilgive mig, som jeg var i Gaar?"

„Det har jeg glemt," sagde hun og rakte ham sin Haand.

Han trykkede den saa heftigt, at det gjorde ondt, og vilde ikke slippe den.

„Maa jeg følge dig til Kolding i Dag, Anneken?"

bad han. „Jeg er en anden Mand, end jeg var i Gaar. Det var sandt, som du sagde, Anneken. Jeg har været en stor Synder, men i Nat har jeg kæmpet og angret og nu er det forbi. Du kan lide paa mig nu. Jeg skammer mig ved min Brynde og falder dig aldrig mere til Besvær.“

Anneken rystede paa Hovedet.

„Du skal blive her,“ sagde hun. „Jeg gaar helst alene. Sig Fader, at jeg er i Skoven og plukker Bær og gaar derfra til Erik Judes. Kommer jeg saa ikke mere hjem, da kan du sige ham, hvad du vil. Jeg skal siden selv skrive ham til og sige ham tusind Tak for det gode, han gav mig.“

„Anneken . . .“

Munken strakte Armene imod hende, men hun var allerede et Stykke fra Hytten, vinkede med Haanden og forsvandt saa ad den Sti, de havde vandret saa tidt.

Broder Jørgen satte sig paa Dørtrinet og biede. Da Kaspar Tomand kom, sagde han, hvad Anneken havde bedt ham om, og straks derefter løb han ad Stien efter hende. Han vidste godt nok, hvor Bærrene groede, og traf hende ogsaa derude.

„Bliv ikke vred, Anneken,“ sagde han. „Jeg kunde ikke lade dig fare alene. Kan hænde, vi aldrig mere ses, og hvad Synd og Djævelskab der saa har været i min usle Krop, du er mig saare kær, og jeg vil aldrig glemme dig.“

Anneken svarede ikke, men blev ved at plukke Bærrene. Munken lagde sig paa Knæ ved Siden af hende i Græsset og hjalp hende. Saa ydmyg

var hans Mund og hans Blik, saa flittig søgte han efter de røde Bær, at Anneken rørtes.

„Gaa hellere hjem, Broder Jørgen," sagde hun. „Det volder dig alene Sorg og gavner ingen af os. Du har din Vej, og jeg har min, og om vi ogsaa mødes en Gang, har vi ikke mere at tale om. Jeg skylder dig Tak, som jeg skylder Fader Tak. Men dette, som er kommet til mig, er større end noget andet. Større end min Villie. Jeg kan ikke andet, jeg gaar til Slottet, og jeg gaar der gladere end nogen anden Gang, jeg gik i mine Dage."

Hun tog Krukken af hans Haand. Den var næsten fuld.

„Nu er det nok," sagde hun. „Nu gaar jeg. Farvel Broder Jørgen."

Han sagde ikke noget til det, men gik ved hendes Side, nikkede til hende og smilte med sit bitre Smil og Øjnene fulde af Taarer.

„Du gaar din Kaas, Anneken," sagde han. „Det er som du siger. Og jeg kan ikke standse dig. Ikke fordi din Kaas er god, eller fordi jeg ikke ved, hvordan jeg skulde vare dig mod Ulykken, der kommer, men alene fordi jeg har syndet mod dig og mod mit hellige Løfte. Jeg ved Ordene, Anneken, men de vilde kvæle mig, om jeg sagde dem, saa tynget er jeg af min Synd og min Uværdighed. Aldrig kommer jeg over det, som her er hændet mig. Ingen Anger og Pønitense, ingen Pilgrimsgang paa mine saare Fødder, ingen Bønner og ingen Strimer paa min blodige Ryg kan slette Mindet om den Synd, jeg har begaaet.

Er der ogsaa Tilgivelse for min brødefulde Attraa, saa er ingen Anger svær nok og ingen Straf stor nok, fordi jeg har myrdet Tilliden i din unge Sjæl. I denne Time skulde jeg været din Vogter og din Frelser. Jeg skulde have revet dig ud af Syndens og Satans Garn ved mine Bønner og ved min Kærlighed og min Vrede. Men jeg er kun en ussel Kødets Træl, hundredefold ringere end du, som ingen Løfte har gjort."

Anneken led ved at høre ham tale og vilde gerne sige ham et Trøstens Ord, men kunde ingen finde. Hun fortnede sin Gang, for at det des før kunde faa Ende. Han bad, at han maatte bære Krukken for hende, og hun gav ham den. Men da han blev ved at tale om det, bad hun ham tie stille.

„Dine Ord gør mig Ve," sagde hun.

Han standsede og saa hende spejdende i Øjnene.

„Gaar mine Ord dig til Hjertet?" sagde han ivrig. „Angrer du Synden, du vil begaa? Skal den Naade vederfares mig trods min Uværdighed, at jeg frelser dig fra det yderste?"

Han var helt aandeløs af Haab og Angst, satte Krukken med Bærrene paa Jorden og famlede efter hendes Haand. Men hun saa forundret paa ham.

„O, nej, nej, nej," sagde hun og gik til.

„Jeg skal tie, Anneken," sagde han og tog Krukken og vandrede ved hendes Side.

Omsider naaede de Munkeborg Bakke.

„Mindes du, da vi var her sidst?" spurgte han. „Da fortalte jeg dig Legenden om den hellige Nicolaus."

„Jeg mindes det," sagde hun. „Jeg takker dig for den og mange andre skønne Historier. Men nu siger jeg dig Farvel. Mit Hjerte længes derhen, hvor jeg skal, og nu vil jeg helst gaa ene. Vend hjem til Hytten og vær god mod Fader. Og drag saa til Rom, som du har tænkt paa, langt hellere i Dag end i Morgen. Det er det bedste for dig, og hvordan det saa gaar mig, vil jeg helst, at du er borte, naar jeg kommer."

Hun tog Krukken fra ham. Han kastede sig paa Knæ, greb fat i hendes Skørt og pressede sit Ansigt mod det.

„Gaa ikke, Anneken, gaa ikke, gaa ikke," stønnede han.

Men hun gjorde sig lempelig fri af hans Haand og gik uden flere Ord ad Skrænten ned mod Byen.

OTTENDE KAPITEL.

Hertug Kristian.

Anneken undveg med Nød og Næppe Frants Jude paa Nørregade. Hun gik over Vindebroen og gennem den høje Port uden at nogen standsede hende. Skildvagterne stod med deres Hellebarder i Armen og betragtede den Strøm af Mennesker, som flød gennem Porten.

Der var Jægerdrenge med Hundekobler, Terner og Svende fra Slottet og de adelige Herskaber, som boede i Staden, Bodsvende, som bragte Varer til den kongelige Husholdning, Staldkarle og Krigsfolk. En af dem tog hende under Hagen og sagde hende et uhøvisk Ord. Hun sprang fra ham og stod saa midt i Slotsgaarden.

Hun havde ingensinde været der før og vidste ikke, hvor Stegerset laa. Rolig søgte hendes Øje langs de fire høje Mure, hvis Ruder stirrede ned paa hende. Højt oppe stak en Herre med Fjerhat Hovedet ud af en aaben Rude og nikkede til hende. Men det var ikke ham.

Saa kom Slottets Forvalter, Jes Wolff, trippende lige hen imod hende. Han havde været en Gang hos hendes Fader i Hytten, og hun vilde undgaa ham. Men det var for sent, og hun saa straks, at han ikke genkendte hende.

„Hvad har du dèr, min Snut," sagde han.

„Jordbær," sagde hun og nejede.

„Giv hid, lad mig se."

Han stak Haanden i Krukken og tog en Nævefuld.

„Det er til Hertugen," sagde hun.

„De er gode," sagde han og smaskede. „Se ikke saa forskrækket ud, mit Barn. Der gaar en god Del i min Mund af det, som er bestemt for Hertugens. De høje Herrer kan ikke æde det hele. Saa sprak de. Men gaa du kun. Dèr henne er Stegerset."

Hun gik efter hans Vink og stod saa i en mægtig hvælvet Hal med Søjler og store Vinduer til begge Sider.

Aldrig havde hun set saa stor en Hal og aldrig saa mange Mennesker og saa travle. De løb mellem hinanden og lo og skreg, alt imens de rørte i Gryder og Potter og tumlede med Pander og Fade og drejede Stege paa mægtige Spid. Ilden flammede baade her og der, det knitrede og sydede og braste. Røgen drev under Loftet og ud gennem de aabne Ruder.

Anneken stod indenfor Døren og saa og holdt sin Krukke fast i Favnen. Hun vidste ikke, hvem hun skulde henvende sig til, og ingen saa til hende. Saa blev der pludselig stille. I Døren oppe i Hjørnet stod paa Vindeltrappens nederste Trin en Herre med Kaarde ved Siden og Fjerbaret. Det maatte være Køgemesteren, tænkte hun, efter den Ærbødighed, hvormed de skottede til ham. Og da han skred gennem Hallen med værdige Skridt, traadte hun frem og nejede dybt.

„Jeg bringer Jordbær til Hertugen," sagde hun. „Hans Naade bød mig bære dem hid. Han vilde selv give mig min Løn."

Køgemesteren kneb det ene Øje sammen og saa op og ned af hende, saadan at hun blev rød.

„Hertugen hedder ikke Hans Naade, min Snut," sagde han. „Saadan hedder alene Kongen, som er paa Gottorp og syg, saa han æder ingen Jordbær. Hans kongelige Højhed hedder Hertugen, som Himlen være lovet er frisk som en Fisk. — Hvor talte du med ham?"

„I Skoven ved Anst," sagde Anneken og nejede paany.

„Aha," sagde Køgemesteren og saa dybsindig

ud. „Det var i Gaar paa Jagten. Stort andet end disse Jordbær har Hans kongelige Højhed heller ikke nedlagt. Vi maatte skikke Bud til Staden efter Vildt."

Anneken nejede igen og holdt fast paa sin Krukke.

„Det er dristigt gjort af saadan en køn lille Pige at vove sig op paa Slottet," sagde Køgemesteren. „Tak du din Gud, at Hertugen er en ærbar Herre af strenge Sæder, siden han formælede sig. Nu skal jeg bringe ham dine Bær. Saa kan du bie paa Besked. Forinden du gaar hjem, kan du se op til mig paa mit Kammer, som er her ovenfor Trappen."

Han tog Jordbærrene og gik den Vej, han var kommet.

Anneken satte sig paa en Bænk, der stod, og dèr sad hun Time efter Time. Larmen om hende steg og sank. Den kongelige Anretning var færdig og blev baaren op. Køgesvendene spiste og gav hende med af deres Overflod, spurgte hende ud og lo af hendes frejdige Svar. Saa gav de sig i Lag med Forberedelserne til næste Maaltid. Køgemesteren kom paany spadserende, uddelte sine Befalinger, dadlede og roste og saa ikke til hende. Hun sad paa Bænken og biede, og der var ingen Tvivl i hendes unge Hjerte.

Da Køgemesteren kom med Jordbærrene til Hertugens Forgemak, blev han standset af Klavs Kammersvend.

„Rigens Hovmester er derinde," sagde Klavs.

„Det er disse Jordbær," sagde Køgemesteren og

satte Krukken paa Bordet. „Og saa en Pige fra Anst, skøn som bare Fanden og dum som en Gaas.“

„En Pige?“ sagde Klavs og smækkede med Tungen. „Ak ja, det var de Tider. Mindes I en Jul paa Segeberg, hvor vi havde tre Friller indlogerede paa Slottet paa samme Gang?“

„Om jeg mindes den,“ sagde Køgemesteren og løftede Øjnene mod Loftet. „Den Gang var der Moro ved Hoffet. Nu er her ikke andet end Dyd og Elendighed.“

Han gik. Kammersvenden stak Haanden ned i Krukken og aad af Bærrene og blev ved, indtil Døren til Hertugens Gemak gik op, og Rigens Hovmester, Hr. Mogens Gjøe, viste sig. Han gik hen til Klavs og talte sagte med ham og aad imens af Bærrene uden at tænke derover.

Der kom andre Herrer, som fik Foretræde hos Hertugen og gik bort igen. Hans kongelige Højhed satte sig ved Taflet og rejste sig derfra, hastigere end han plejede. De saa alle, at hans Pande var mørk, og han talte kun lidt. Først ud paa Eftermiddagen kom Kammersvenden i Tanker om Krukken, der stod paa Bordet og var tømt langt over Hælvten.

„Her er en Pige fra Anst med Jordbær,“ sagde han.

Hertugen sad og læste i et stort Dokument. Han saa op og forstod ikke. Saa glimtede det i hans Øjne.

„Anneken,“ sagde han.

„Saadan kalder hun sig,“ sagde Klavs. „Hun

paastaar, hun vil tale med Eders kongelige Højhed. Køgemesteren er hel fortumlet over hendes Skønhed. Jeg har selv kigget i Stegerset og set, at hun er saare fager.“

Hertug Kristian smilte over Kammersvendens Fripostighed. Han var gammel i Gaarde og havde forkortet ham mangen ledig Stund med sin Skæmt.

„Skal jeg føre Pigen ind?“

Hertugen rejste sig og gik hen til Ruden og saa ud over Slotssøen. Han havde ikke tænkt paa Anneken siden Mødet i Skoven og havde mest Lyst til at lade hende gaa igen. I de syv Aar han havde været formælet, havde han været sin Gemalinde tro og ganske afholdt sig fra de lystige Eventyr, hvorpaa hans Ungdom havde været rig nok. Hans Hoved var træt af vigtige Statssager, der havde beskæftiget ham fra Morgenstunden. Saa kunde han ogsaa hvert Øjeblik vente Bud, der kaldte ham til Gottorp, hvor Kongen laa farlig syg.

Han tog en Dukat af Lommen paa sin Fløjlsvams og kastede den paa Bordet.

„Bring Pigen den, og lad hende gaa,“ sagde han.

Men i det samme saa han for sig Aaen, der randt mellem Buske og Siv, og Anneken, der sad i Græsset i sin fattige Særk med det gyldne Spange paa Barmen. Han saa hendes blaa og glade Øjne, som de stirrede paa ham. Han saa hendes Angst, da han greb hende og vilde drage hende til sig. Han hørte hendes troskyldige Stem-

me, da hun fortalte om Hytten i Anst. Han følte hendes røde Mund paa sin og blev varm om Hjertet.

„Ak Herre, hun er saa fager,“ sagde Klavs i en ynkelig Tone. „Det er Synd at lade hende gaa mellem alle Hofsinderne. Køgemesteren lokker hende op paa sit Kammer.“

„Før Pigen hid,“ sagde Hertug Kristian.

Han sagde det med et Ansigt saa alvorligt, som om han afgjorde Rigets Skæbne, og Klavs vovede ikke heller et Smil, men bøjede sig dybt, tog Dukaten og forsvandt.

Saa stod Anneken i Gemakket paa bare Fødder i sit lappede Skørt og den grove Særk med Guldspanget. Hun saa sig om, til hendes Blik fandt Hertugen, der stod med Ryggen mod Vinduet og Armene foldede over Brystet. Saa nejede hun og smilte og blev rød og glad.

„Vel mødt igen, Anneken,“ sagde Hertugen. „Men hvor er dine Jordbær?“

„Jeg gav dem til Køgemesteren,“ sagde hun. „De staar her udenfor.“

Hun løb til Døren og aabnede den saa rask, at Klavs trillede henad Gulvet. Hertugen hørte ham falde og forstod. Han lo højt og lo endnu, da hun stod foran ham med Krukken, fulgt af Klavs, der saa ud som selve den onde Samvittighed.

„Men Krukken er jo næsten tom, Anneken,“ sagde Hertugen.

„Hr. Jes aad af dem i Gaarden, endda jeg forbød ham det,“ sagde Anneken.

„Rigens Hovmester tog tre Haandfulde, mens han dvælede i Forgemakket," sagde Klavs.

„Og Klavs Kammersvend har kortet sig Tiden med Resten," sagde Hertugen og lo mere endnu. „Der ser du, Anneken, hvordan det gaar Fyrsterne. Tag Krukken Klavs, og tøm den med Helsen. Det sømmer sig ikke, at jeg æder dine Levninger."

Klavs gik med Krukken.

„Saa fik jeg heller ingen Jordbær denne Gang, Anneken," sagde Hertugen.

„Jeg skal gaa og plukke nye i Skoven," sagde hun.

Han nikkede. Saa tog han hendes Haand og gik hen til den store Armstol, der stod foran Bordet. Han satte sig og vilde drage hende paa sit Knæ. Men hun faldt ned paa Gulvet og laa der og saa op paa ham, mens han strøg hende over Haaret med sin Haand.

„Er I Hertug Kristian?" sagde hun.

„Ham selv," svarede han. „Hvad begærer du saa for dine Jordbær, som jeg ikke smagte?"

Anneken saa paa ham, og hendes Blik var saa dybt, at han forvirredes.

„Som du ser, Pige," sagde han. „Ingen Tid i mit Liv saa jeg i saadanne Øjne."

Anneken lo af Lykke, men saa blev hun pludselig alvorlig igen.

„Maa jeg bede, Herre?" sagde hun.

Hertugen nikkede.

„Ak, om I formaar noget hos Kongen, eders Fader, da vil I opfylde min Bøn," sagde hun. „Endda jeg knap tør sige den."

„Kongen min Fader er syg og syg til Døden," sagde Hertugen.

„Da bliver I selv Konge," sagde hun glad.

„Det ved ingen," sagde Hertug Kristian. „Somme mener jo, og somme nej. Selv skøtter jeg ikke stort om at herske over de stridige danske."

„Jo, jo," sagde Anneken og klappede i Hænderne. „Jeg ved det. I bliver Konge, og da kan I opfylde min Bøn."

„Hvad beder du om?"

„Giv den fangne Kong Kristian fri," sagde Anneken og slog sine Arme om hans Knæ. „Lad ham drage af Riget med Fred. Det var dog hans en Gang med Rette, og han vil visselig ikke fejde mere paa Eder, om I nu giver ham fri."

Hertug Kristian stirrede maalløs paa hende.

„Ved min Sjæls Salighed," sagde han. „Dette er en Statsmandsvisdom, som jeg ikke havde ventet."

Saa brast han i en Latter, saa Taarerne kom ham i Øjnene.

„Du lille Pige fra Anst," sagde han.

Han tog hendes Hoved mellem sine Hænder og kyssede hende. Anneken straalede og lo. Saa bad han hende fortælle, hvor hun vidste det fra, at Kong Kristian var fangen, og hvorfor hun ønskede ham fri. Hun fortalte det altsammen.

„I vil ikke forraade Fader," sagde hun.

„Visselig vil jeg ikke det," sagde Hertugen. „Men lad ham se til, at han ikke forraader sig selv. Det ser ilde ud for Kong Kristians Tilhængere for Tiden, og selv slipper han næppe nogen Sinde af Sønderborg Taarn."

„I kunde, om I vilde," sagde Anneken.

„Du ved kun lidt, hvad du siger, Anneken," sagde han. „Kongens Hænder er bundne, og jeg er endda ikke Konge endnu."

„Om I bad Eders Fader derom, da gjorde han det," sagde Anneken.

Hertugen rystede paa Hovedet. Hans Ansigt blev helt alvorligt og mørkt. Lempeligt løste han sine Knæ af hendes Arme, stod op og gik frem og tilbage i Gemakket.

„Du sagde det nys, at min Fader havde faaet Riget med Urette," sagde han. „Visselig mener mange som du. Jeg er ikke sat til at dømme min Fader. Men ved du, at om det sker, som du beder, da dømmer du Danmarks Rige af min Haand? Kong Kristian er hævngerrig og grum. Havde han i denne Stund Fader og mig i sin Haand, da sprang vore Hoveder paa Blokken."

Anneken sagde ingenting, men laa foran Stolen og fulgte ham med Øjnene. Han blev ved at vandre over Guldet.

Saa stod han pludselig stille og saa paa hende og kom igen til at le.

„Jeg tænker ikke, Rigens Hovmester havde ædt saa groft af Bærrene, om han havde kendt din Pris," sagde han. „Kom, Anneken, skal du se."

Han satte sig i Armstolen og tog hende paa sit Knæ. Saa tog han et stort Dokument, der laa, og holdt det foran hendes Ansigt.

„Om nu du kunde tyde Skrift, Anneken, da kunde du se det," sagde han. „Se disse Segl, som hænger ved. Det er Rigens Raads, de danske og

de holstenske og Kongens og mit. Her har vi bundet os under Haand og Segl til ingen Sinde at slippe Kong Kristian af Taarnet."

Anneken tog Dokumentet af hans Haand og begyndte at læse det med klar Røst.

„Guds Død og Pine," sagde Hertug Kristian og sank tilbage i Stolen. „Er du en Troldkvinde Anneken. Hvem lærte dig at læse?"

„Det gjorde Broder Jørgen," sagde Anneken glad. „Jeg kan ogsaa prente Skrift, og jeg har læst Legenderne om alle de hellige Mænd og Kvinder."

Han løste hendes Fletninger og viklede dem om sine Hænder.

„Anneken," sagde han. „Det bedrøver mig, at du er hildet i de papistiske Vildfarelser. Jeg vil give dig en god luthersk Lærer, som kan oplade dine skønne Øjne for Evangeliets Lys."

Hun lagde sine Arme om hans Hals.

„Herre, vil I ikke lære mig det selv," sagde hun. „Eders Tro skal være min Tro."

Hertugen kyssede hendes Mund og hendes Øjne.

„Anneken, Anneken," sagde han. „Du kunde fange Kejseren i din Enfold."

Døren gik op. Klavs Kammersvend stod paa Tærskelen og bøjede sig dybt.

„Hvad vil du?" spurgte Hertugen rasende og skød Anneken fra sig.

„Lensmanden begærer Foretræde i en vigtig Sag," sagde Klavs.

Hertugen vinkede med Haanden, og han gik.

„Kom Anneken,“ sagde Hertug Kristian og tog hendes Haand. „Bliv i mit Sovegemak, til Lensmanden er gaaet. Der ligger en god luthersk Bog, du kan læse i, om Tiden bliver dig lang.“

NIENDE KAPITEL.

Forbi.

Det var Midnat, da Anneken forlod Koldinghus. Klavs Kammersvend førte hende til Porten, og Vindebroen blev nedhisset for hende. Hun stod paa den anden Bred af Slotsgraven og hørte Lænkerne rasle, da de drog den op igen.

Og som hun stod der, lød der Hestetrampen, og en Rytter kom farende paa en skummende Hest. Han blæste i et Horn. Broen gik ned igen, og han red over den i Firspring. Anneken gik igennem den sovende By. Det var lys Sommernat, og hun kunde se, som var det midt paa Dagen. Hun stod stille udenfor Erik Judes Hus i Søndergade. Der sov de inde og vidste intet om hendes Lykke.

Hun blev pludselig tung om Hjertet, for hun kom til at tænke paa Hytten i Anst, paa Faderen, som intet maatte vide, og paa Broder Jørgen, som vidste alt, og hvem det voldte saa stor en Sorg.

Hun vilde ønske, hun kunde gøre ham glad. Ak, om hun kunde gøre alle Mennesker glade i denne Nat.

Hun gik gennem Sønderport og over Broen og satte sig paa Aaens anden Bred. Der sad hun længe og lyttede til Fuglene, som begyndte at pippe i Buskene.

Hun øste Vand af Aaen i sin hule Haand og drak. Hun løb op paa Skrænten, der var fuld af røde Jordbær og spiste dem og kom til at tænke paa Hertugen, der ingen Bær kunde faa. Saa lo hun højt, gik ned til Bredden igen og satte sig der med Benene i det strømmende Vand og sang sagte og længe.

Hun vilde ikke til Anst i Dag.

Hertugen havde sagt til hende, at hun skulde komme igen til Middag med Bær. Det var hans Afskedsord, og de klang hele Tiden i hendes Øre:

„Anneken... kom igen, Anneken, i Morgen den Dag og glem ikke Bærrene, du lovede mig. Men lad ingen i Verden det vide.“

Hun opdagede forskrækket, at hun havde glemt sin Krukke paa Slottet. Saa maatte hun ind i Staden og købe en ny, men det hastede ikke. Ingen af Boderne var aabne endnu. Hun kom i Tanker om, at hun havde ingen Penge. Erik Judes var det eneste Sted, hvor de vilde borge hende, og dèr turde hun ikke gaa. Saa følte hun Herremandens Spange paa sit Bryst og gav et Skrig af Glæde.

Det vilde hun give for Krukken. Hjertens gerne vilde hun give det.

Dagen dæmrede smaat i Øst, og Fuglene sang stærkere til. Anneken lagde sig tilbage i Græsset med Armene under Hovedet. Hun saa mod Sønderbro, som var lige ved hende, og bag den løftede Slottet sig, stort og mørkt og herligt.

Hun tænkte, nu sov han. Eller om han laa vaagen og mindedes deres Kys . . .

Hun var selv søvnig og sov pludselig ind med Smil paa Mund og det gyldne Spange i Haanden.

En Time efter vaagnede hun, satte sig over Ende med et Sæt og gned sine Øjne. Spanget rullede fra hende og faldt i Aaen, hun bøjede sig frem for at gribe det, men saa dundrede Sønderbroen under Hestehove. Hun saa op og saa en Skare Ryttere, som red af Byen i skrapt Trav.

Forrest red Hertugen. Hun kendte ham straks, endda han var hyllet i en stor Kappe, og hans Ansigt var halvt skjult af Fjeren, som nikkede fra hans Hat. Han saa stift hen for sig, og hans Ansigt var mørkt.

Anneken sprang op og bredte sine Arme ud. Hun vilde raabe, men vidste ikke, hvad Navn hun skulde give ham, og Skriget døde i hendes Strube.

Saa var han og Følget borte bag Træerne.

Anneken løb til Broen og henad Vejen efter dem. Men Vejen drejede straks ved, og de var ikke at øjne. Hun blev staaende og lyttede og hørte Hestenes Trampen. Hun løb et Stykke ad Vejen igen og standsede paany.

Nu blev Larmen svagere . . . nu var det ganske tyst.

Og inde fra Byen ringede St. Nicolaus' Klokker Dagen ind.

Anneken spurgte Brovogteren, men han var døv, og hun kunde ikke raabe ham op. Hun gik langsomt op gennem Søndergade. Udenfor Erik Judes Hus stod Frants.

„Anneken,“ sagde han og løb til og greb hendes Hænder. „Hvad skader dig? Gud staa mig bi, saa du ser af dine Øjne.“

„Hvor drog Hertugen hen?“ spurgte hun.

„Hvad ved jeg derom,“ sagde han forundret. „Hvad har du med Hertugen at skaffe?“

Hun gik fra ham uden at svare. Han stod forvirret og saa efter hende. Saa sprang han til og naaede hende og greb hendes Haand.

„Anneken . . . Anneken.“

„Hvor drog Hertugen hen?“ spurgte hun.

„Anneken, du er slagen med Vanvid,“ sagde han grædefærdig.

Hun gik videre og spurgte hver den, hun mødte, hvor Hertugen drog hen. De lo af hende og spottede hende eller rystede paa Hovedet. Frants fulgte i nogen Afstand, men turde ikke tale til hende. Hun kom til Slottet, gik over Vindebroen, som var nede, og stod atter i Borggaarden og saa rundt paa de mange Ruder.

Saa kom Køgemesteren skridende hen imod hende.

„Ej, ej,“ sagde han. „Den skønne Pige fra Anst. Du kom ikke til mig paa mit Kammer, din lille Skalk. Men det kan blive godt mellem os endnu, om du vil følge mig. Hertugen er rejst, og jeg har god Tid til at gantes med dig.“

„Hvor drog Hertugen hen?“ spurgte hun.

„Han drog til Gottorp,“ sagde Køgemesteren. „Hans Naade, Kongen, er syg og vil se sin Søn, forinden han lukker sine Øjne. Men det gaar hverken dig eller mig an, hvem der raader for Riget. Kom nu, saa skal du faa en varm Morgendrikke, om du ellers vil være venlig imod mig.“

Han tog hendes Haand, og Anneken lod ham beholde den, men saa saadan paa ham, at det gøs i ham.

Saa kom der pludselig Orden i hendes Tanker igen. Hun drog sin Haand til sig og strøg sig over Panden og smilte tungsindigt og mildt. Hun nejede for Køgemesteren og vendte sig om og gik mod Porten. Han rystede paa Hovedet og vilde gaa efter hende, men opgav det igen med et Skuldertræk.

Da hun gik gennem Nørreport, naaede Frants hende og tog paany hendes Haand.

„Anneken,“ sagde han. „Hvor gaar du hen?“

„Jeg gaar hjem,“ sagde hun rolig.

„Maa jeg følge dig?“

„Nej, Frants, i Dag gaar jeg ene,“ sagde hun.

Hun stod paa Munkeborg Bakkens Top og saa tilbage over Byen. Det raslede i Buskene, og Broder Jørgen stod for hende.

Han var bleg, men hans Ansigt mere roligt end hun mindedes, hun havde set det længe. Han spejdede i hendes Øjne. Hun nikkede rolig til ham og smilte. Saa gik hun frem ad Vejen mod Anst. Han fulgte efter, og ingen af dem mælede et Ord.

ANDEN BOG

TIENDE KAPITEL.

Kaspar Tomand rømmer.

Maanedsdagen efter Annekens Besøg paa Koldinghus sad Kaspar Tomand i Erik Judes Brevkammer.

Han vidste intet om Annekens Eventyr. Han tænkte, hun blev den Nat hos Købmanden, som hun havde gjort det før, spurgte ikke engang derom. Ikke heller havde Frants sagt noget til sin Fader om hendes sælsomme Opførsel. Han haabede bestandig at faa hende til Ægte og havde mødt Modstand nok hos Forældrene. Saa han vogtede sig vel for at fremføre noget til hendes Forringelse.

Desuden var der andre og større Ting at tænke paa i de Dage.

Kong Frederik var død, og ingen vidste, hvem der skulde følge efter ham paa Danmarks og Norges Trone. Det laa i Hænderne paa Rigets høje Raad. De fleste vilde have Prins Hans, som var en Dreng endnu og kunde gøres til en god katolsk Fyrste. Men de, som havde antaget den nye Lære, holdt paa Hertug Kristian, hvis ivrige lutherske Sind var kendt nok, og som allerede

længst havde udjaget Munkene af sit Hertugdom. Og var de lutherske Rigsraader de færreste, saa var de ogsaa de mest nidkære. For paa samme Tid de havde afsvoret Papismens Vildfarelser. havde de tilegnet sig en mægtig Del af Kirkernes og Klostrenes Gods, som de saare nødig vilde give tilbage.

Kun eet var de høje Herrer enige om: at Kong Kristian den anden skulde blive i Sønderborg Taarn. Men just til ham satte hele det menige Folk sin Lid, og Kaspar Tomand havde ikke overdrevet, da han fortalte Anneken, at der næppe var nogen By i Landet, hvor de ikke var rede til at gribe til Vaaben for ham. Sank deres Haab ogsaa i Grus, da han forræderisk blev lokket til Danmark og fangen, saa steg det igen, da Kong Frederik døde, og voksede, for hver Dag Rigsraaderne ikke kunde komme til Enighed.

„Om man kunde berende Sønderborg," sagde Kaspar.

Men Købmanden rystede paa Hovedet. Han havde været i Sønderborg og set Slottet og Taarnet, hvor den fangne Konge sad.

„Det er ikke saadan at berende," sagde han. „Og mindst med en Haandfuld Folk. Det vogtes halvt af Holstenere og halvt af Danske, saa bange er de for, at den kongelige Ørn skal flyve sin Vej. Fik de Nys om noget Anslag mod Slottet, vilde de strømme til fra Syd og Nord og straks gøre det til intet."

Kaspar tav. Han var syg af at bie. Siden Kongen var landet i Norge, og hans Haab var blus-

set op og slukt saa brat igen, gik der ingen Ugedag, hvor han ikke var i Kolding hos Erik Jude. Købmanden var træt af ham og bange for ham. Hans Iver for den gamle Konges Sag var ikke at ligne med Livdrabantens. Ikke heller var han nogen synderlig modig Mand. Mange Gange ønskede han, at han ikke havde rodet sig ind i denne Sammenrottelse, saa meget mere som den lutherske Præst Niels Jespersen bestandig talte Hertugens Sag. Men nu var han der en Gang, og altfor mange vidste det, til at han kunde slippe.

„Vi faar bie, Kaspar," sagde han. „Kan hænde Kejseren kommer med sin Hær og befrier Kong Kristian, som da er hans Svoger. De siger ogsaa, Regentinden i Nederlandene er ham god. Men vogt dig, at ingen mærker noget om vort Anslag."

Han snakkede saa længe for ham, til han fik ham nogenlunde oplivet, og saa gik Kaspar hjem til Anst. I Hytten traf han Anneken og Broder Jørgen, og som han saa dem, faldt det ham ind, saa tavse de var i den sidste Tid.

„Har I givet Anneken al Eders Lærdom, Jørgen?" spurgte han. „Siden I ingensinde mere læser."

„Ja," sagde Munken og smilte bittert. „Hun er udlært."

Anneken beredte deres Maaltid, og de spiste i Tavshed.

„Hørte du noget om, naar Hertugen kommer tilbage?" spurgte hun saa.

„Saadan spørger du hver Gang jeg kommer fra

Kolding," sagde Kaspar. „Tror du Hertugen har fundet Spanget, du tabte?"

Han lo af sin Vittighed. Men Anneken blev rød. Broder Jørgen kom hende til Hjælp.

„Anneken saa Hertugen en Dag i Spidsen for en hel Hoben Krigsfolk," sagde han. „Det syntes hende saa skønt et Syn, at hun gerne gad se det igen."

„Ja vist," sagde Kaspar og gned sine Hænder. „Kvinder og Krigsfolk, det er en svoren Sag. Jeg mindes vel da jeg var ung, hvor de var galne efter mig."

Saa fortalte han lystige Historier fra sit Krigerliv. og saa stod han op og gik til Dollerup for at se til sin Hest.

Da han kom tilbage, sad Herremanden fra Trelde udenfor Hytten.

Kaspar bød Goddag, og Herremanden nikkede. Det blinkede i hans Øjne, og Skomageren saa straks, at han havde ondt i Sinde.

„Jeg er kommen for at tale med dig," sagde han.

„Ja, her er jeg," sagde Kaspar. „Til Jeres Tjeneste som I ser. Men hvad den Sag angaar, I talte om forleden Dag, saa bliver det som jeg har sagt. Jeg kan ikke mere hjælpe Jer med de Dele. Jeg har andet at tage Vare."

„Det har du nok," sagde Herremanden og grinte. „Tror du ikke, jeg ved hvad det er."

„Det var underligt, om ikke I vidste det, siden jeg selv har sagt Jer det," sagde Kaspar rolig.

„Du sagde, du var gaaet i Kompagni med Erik Jude og skulde fare udenlands i Forretninger.

„Naa?“ sagde Kaspar.

„Men du sagde mig ikke, at Maskepiet gik ud paa at skaffe Kong Kristian Indpas i Riget.“

„Hvad er det for Snak,“ sagde Kaspar og saa hvast paa ham.

„Snak er det ikke,“ sagde Herremanden. „Og vil du lade din Datter og Munken gaa til Side, saa skal jeg sige dig det, du vil give alt hvad du ejer for at vide.“

„Anneken maa gerne blive og mit Næstsøskendebarn med,“ sagde Kaspar rolig. „Jeg ved ikke hvorfor I kalder ham Munken. Han er ikke mere Munk end I og jeg, som jeg sagde Jer forlængst.“

„Ho, ho,“ sagde Herremanden. „Det gælder ikke, hvad du sagde, lille Kaspar. Du er aldeles forloren, og jeg holder dig i min Haand som en Flue. Det staar alene til mig, om du skal dingle i Galgen, saa stor og tyk du er.“

Kaspar spændte sit Bælte fastere, som altid naar han blev utaalmodig. Han tænkte paa at tage Manden over Nakken og bære ham bort og kaste ham i Grøften, som han havde gjort før. Men saa faldt det ham ind, at det maaske alligevel var bedst at høre, hvad han havde at sige.

„Lad os gaa lidt henad Vejen,“ sagde han. „Saa kan I betro mig Hemmeligheden.“

„Ser vi det,“ sagde Herremanden. „Du begynder at blive bange. Men gerne for mig. Vil du ikke bære mig lille Kaspar?“

„Nej,“ sagde Kaspar. „Denne Gang kan I gaa paa Eders Ben.“

Herremanden grinte, men stod op og gav sig

paa Vej. Da de var kommen saa langt bort fra Hytten, at ingen kunde høre dem, satte han sig paa Vejkanten og pustede.

„Jeg aarker ikke længere," sagde han. „Og det er ogsaa langt nok. Det sømmer sig kun slet for en Mand som mig at gaa i denne Hede. Jeg har jo ogsaa min gode Hest og dig til at bære mig."

„Det har I," sagde Kaspar. „Men kom nu med Eders Ærinde, om I synes."

Herremanden strakte sig i Græsset og saa paa den anden, der stod foran ham med rynket Pande.

„Du kan bie til jeg taler," sagde han. „For Resten kan jeg gerne sige det. Jeg vil have Anneken."

„Jeg synes, jeg har svaret Jer derpaa een Gang," sagde Kaspar.

„Jeg synes ikke om dit Svar," sagde Herremanden. „Og i Dag vil jeg have et andet. Men siden du er saa utaalmodig, skal jeg fortælle dig det altsammen paa een Gang. Du kender jo nok det nye Hus, jeg har bygget ved min Gaard dernede i Byen."

„Og hvad saa?"

„Giv Tid, Kaspar," sagde Herremanden. „Der er et godt lille Kammer med Bolt og Slaa og Vinduet saa højt, at ingen kan naa det, og saa lille, at ikke en Hund kan krybe igennem det. Dèr sidder i dette Øjeblik Erik Judes Bodsvend."

Kaspar Tomand saa paa ham og sagde ingenting.

„Jeg fangede ham i Eltang," sagde Herremanden. „Han sad i Kristen Skippers Herberg og havde drukket mere end sømmeligt er for saadan en Diskenspringer. Han skulde til Randers i sin Herres Ærinde og pralede svært. Vidste man ikke bedre, skulde man tro, det var ham og Erik, der raadede for Danmarks Rige."

Herremanden tav og saa grinende paa Kaspar.

„Hvad saa mer?"

„Nu kommer det Kaspar, nu kommer det. Jeg bød ham Følgeskab fra Herberget, og han var naadig nok til at tage derimod. Ret uden for Byen lod jeg min Svend binde ham. Vi red hid med ham og nu ligger han derinde i den nye Gaard og har bekendt det altsammen."

„Jeg har intet med Erik Judes Bodsvend at skaffe," sagde Kaspar.

„Det har du ikke," sagde Herremanden spodsk. „Det vilde sømme sig slet for en Mand som dig at holde Maskepi med en Bodsvend. Men desmere har du med Erik Jude at bestille, og naar du sad i hans Brevkammer og lagde op dine højforræderiske Planer, da tænkte du ikke paa, at Svenden var i Kammeret ved Siden af og havde boret Hul i Væggen og lyttede og saa. Jeg har presset det altsammen ud af ham med min Dolk, lille Kaspar. Og det var ikke noget haardt Arbejde, for han var ræd som en Hare. Jeg lod ham gentage det hele baade to og tre Gange, og der er ikke et Navn, der er gaaet mig af Minde. Det er et skønt Anslag. Jeg ved et halvt hundrede Mænd eller saa, der er om en Hals. I

Morgen den Dag rider jeg til Lensmanden paa Koldinghus og angiver dem. Jeg skulde kende Hr. Mogens Bilde daarligt, om han ikke har nappet dem alle, inden Solen gaar ned."

„Det har han vel nok," sagde Kaspar. „Om ellers han faar Navnene at vide."

„Netop," sagde Herremanden. „Det er det, det kommer an paa. Jeg skønner, du begynder at blive fornuftig, og nu kan du vel vide, at hvis det hele Anslag ikke var ganske taabeligt og umuligt, saa meldte jeg Sagen til Lensmanden. Men eftersom jeg ikke anser en Skomager og nogle Købmænd for dygtige til at berende Sønderborg Slot og udfri den fordømte Bøddel og Tyran, saa vil jeg tie stille og skaane dig, saafremt du vil give mig Anneken. Hvad siger du til det?"

„Jeg tænker paa det," sagde Kaspar.

Han satte sig paa Vejkanten ved Siden af Herremanden og overvejede. Herremanden blev ved at snakke, men han hørte ikke efter. Saa stod han op og havde taget sin Beslutning.

„Naar det ikke kan være andet, maa jeg vel gøre det," sagde han. „Men I kan ikke fortænke mig i, at jeg først vil have Syn for Sagen. Jeg vil se Bodsvenden og høre det af hans egen Mund, som I siger."

„Det er ikke mere end billigt," sagde Herremanden. „Vi gaar straks derned. Men Anneken skal med. Naar du har overbevist dig om, at jeg har sagt sandt, da bliver Pigen hos mig med det samme."

„For et Hastværk I har," sagde Kaspar Tomand. „Men lad det blive som I vil."

Herremanden grinede. Han havde drukket godt og skelnede ikke Tonefaldet i Kaspars Stemme.

„Jeg bier her, imens I henter hende," sagde han. „Om ikke I vil bære mig derop."

Kaspar stod lidt og grundede.

„Jeg kommer ned til Gaarden i Aften, naar Solen er gaaet ned," sagde han saa. „Da har jeg Anneken med. Bedst Byens Folk faar saa lidt som muligt at snakke om."

„Gerne for mig," sagde Herremanden. „Men kommer du ikke . . ."

„Da rider I i Morgen til Lensmanden paa Koldinghus," sagde Kaspar. „Den Sag er klar."

Han gik uden Farvel. Herremanden saa grinende efter ham og stavrede saa til Byen. Da han naaede sin Gaard, mønstrede han de fire fuldt rustede Svende, han havde med sig, tog et Krus endnu og gottede sig ved Tanken om Kaspars Ansigt, naar han kom og ikke fandt ham alene.

Da det mørknedes' bød Kaspar Anneken følge med.

„Hvor gaar I hen?" sagde Broder Jørgen.

„Vi kommer igen om en Time," sagde Kaspar. „Vogt Hytten."

Han tog ingen andre Vaaben med end sin Daggert, som han altid bar. Saa viklede han et langt Reb om Livet under sin Vams. Paa Vejen sagde han til Anneken, at hun skulde sige Ja til alt, hvad Herremanden sagde, og for Resten stole paa ham.

„God Aften, skøn Anneken," sagde Herreman-

den, og hans Stemme lød helt drukken. „Hvor har du Spanget, jeg gav dig?“

„Jeg tabte det,“ sagde Anneken.

„Du skal faa et nyt, som er skønnere, om ellers du er venlig imod mig,“ sagde Herremanden. „I Fløjl og Silke skal jeg klæde dig, naar vi kommer til Trelde. Naar nu din Fader og jeg har snakket sammen en Stund, da tager jeg dig foran mig paa Hesten, om ikke du hellere vil blive her i Nat.“

„Ja,“ sagde Anneken.

„Saa var det Bodsvenden,“ sagde Kaspar Tomand.

„Nu kommer det, nu kommer det,“ sagde Herremanden. „Du er saa utaalmodig, lille Kaspar, som var det dig, der skulde i Brudeseng.“

Anneken satte sig. De to Mænd gik over Gaarden til det murede Kammer, Herremanden havde talt om. De fire Svende sad i Stuen ved Siden af og drak. Kaspar saa paa dem, da han gik forbi. De tre sad bag det svære Egetræs Bord med Ansigtet mod ham. Den fjerde red paa Bordpladen.

Herremanden havde Besvær med at aabne Slaa og Laas, saa drukken var han.

„Lad mig hjælpe Jer,“ sagde Kaspar.

„Tak,“ sagde Herremanden. „Det er svært saa venlig, du er bleven.“

De stod Side om Side og saa ind i Kammeret. Der var ganske mørkt. Kaspar kunde høre Svenden stønne henne i Krogen.

„Gaa du først,“ sagde Herremanden.

I det samme greb Kaspar ham, løftede ham i Vejret og kastede ham ind i Kammeret. Han fik Tid til at rive hans Sværd fra ham. Saa smækkede han Døren i, lukkede og laasede og vendte sig mod de fire Svende, der ikke en Gang havde faaet draget deres Vaaben. Ham, der red paa Bordet, huggede han ned i det samme. Saa væltede han Bordet, saa de andre tre sad klemt mod Væggen og ikke kunde røre sig. De var stumme af Overraskelse og Skræk. Inde fra Kammeret skreg Herremanden og slog i Døren.

„I kan selv vælge," sagde Kaspar. „Jeg gør Jer intet ondt, om I giver Jer. Ellers spidder jeg Jer een for een. Herremanden derinde er dødsens, men I kan redde Livet. I kan selv skønne, om han er en Herre, der er værd at dø for. Nu kaster jeg dette Reb over til Jer. Saa binder den ene af Jer den anden. Selv binder jeg den sidste. Saa kan ingen sige Jer paa, at I ikke har forsvaret Jeres Herre. I kan fortælle hvilken Skrøne I vil om tyve Mand, der overfaldt Jer, og Æren er reddet."

Han løste Rebet af sit Liv og kastede det over til dem. Svendene begyndte at parlamentere.

„Ingen Snak," sagde Kaspar. „Det har jeg ingen Stunder til. Ja eller nej. Liv eller Død."

Den første Svend tog Rebet og bandt den anden. Kaspar lindede lidt paa Bordet, saa han kunde komme til at binde den tredie. I samme Nu det var sket, og Kaspar slap Bordet, sprang Svenden over det og ind paa ham. Kaspar jog sin Daggert i hans Bryst.

„Du kunde gjort, som jeg bød dig," sagde han. Han bøjede sig over Svenden og saa, han havde ikke langt igen. Saa undersøgte han de andre, strammede Knuderne, rev Strimler af den døende Svends Kjortel og kneblede dem. Derefter gik han ind til Anneken.

„Gaa hjem efter," sagde han. „Jeg kommer straks."

Anneken gik. Hun havde intet hørt af Kampen og forstod ingenting. Den gamle Præst stod foran Kirken og bød hende Guds Fred og God Aften. Midtvejs paa Bakken satte hun sig og biede paa Faderen, og nu kom han. Hans Hænder og hans Klæder var helt blodige.

„Er du saaret?" spurgte hun forskrækket.

„Nej," sagde Kaspar. „Kom med til Hytten, saa skal jeg fortælle dig det altsammen."

Da de kom hjem, tvættede han sig. Broder Jørgen fulgte ham med Øjnene. Anneken var bleg og bange.

„Hør nu," sagde han. „I ved, at jeg er med i Anslaget for Kong Kristian. Erik Judes Bodsvend har lyttet, naar Erik og jeg talte sammen. Han har forraadt Sagen til Herremanden, som truede med at angive os til Lensmanden paa Koldinghus, hvis ikke jeg gav ham Anneken til Slegfred. Jeg har dræbt Herremanden. Og Bodsvenden med, at ikke han skulde sladre videre. Jeg maa rømme endnu i denne Nat."

Ingen af dem vidste at sige noget. Kaspar Tomand tog sit Sværd fra Væggen og spændte det paa sig. Han tog i Hulen de Penge, han havde, talte dem efter og gav saa Anneken de fleste.

„Det er bedst, du bliver her,“ sagde han. „Du kan nemt fri dig, om nogen anklager dig, og der hvor jeg gaar hen, er der ingen Plads for Kvinder. Jeg skal skikke dig Bud, naar jeg kan, og faar jeg nogen Tid blivende Sted, henter jeg dig.“

Anneken græd. Kaspar lagde Haanden paa Broder Jørgens Skulder og saa ham fast i Øjet.

„Jørgen,“ sagde han. „Du har været min Gæst og spist mit Brød. Jeg kunde dræbt dig, men gjorde det ikke. Nu gaar jeg bort og overlader dig Anneken. Hun var mine Øjnes Lyst og mit Hjertes Glæde. Næst min Herre og Konge er ingen mig kær som hun. Vogt hende vel, og jeg skal lønne dig en Gang, om jeg kan. Hun er fager, og Mændene er efter hende. Om du værger hende vel, da vil jeg fra denne Dag tro bedre om Munkene, end jeg gjorde før.“

„Jeg skal værge hende,“ sagde Jørgen med skælvende Mund.

Saa gik Kaspar.

De to sad længe i Natten og saa ikke paa hinanden.

„Anneken, Anneken,“ sagde Munken saa.

Hun saa paa ham, som vaagnede hun af Drømme.

„Broder Jørgen,“ sagde hun. „I Morgen gaar du til Kolding og hører, naar Hertugen kommer.“

ELLEVTE KAPITEL.

I Hytten.

Det led mod Efteraaret, og Hertug Kristian kom ikke til Kolding.

Anneken og Broder Jørgen gik om hinanden i Hytten og talte ikke om det eneste, de begge tænkte paa. Ofte bad hun ham gaa til Kolding, og han gik. Stundom gik hun selv, og han fulgte hende uden at spørge derom, og uden at hun gjorde Indvendinger. Hun vænnede sig til, at han var der, og han veg ikke fra hende.

Kun naar hun gik i Skoven, turde han ikke gaa med, men sneg sig efter hende, saa hun ikke mærkede det. Hun gik altid samme Steds hen — til Aaen, hvor hun havde mødt Hertugen, og hun kom altid gladere tilbage. Det var, som kunde hun der lettere end andet Steds fremtrylle Billedet af sin kongelige Elsker. Munken havde en Dag lønlig set hende sidde paa Bredden og stirre. Saadan var Smilet i hendes Øje og paa hendes Mund, at han for sammen og selv troede, Hertugen var der.

Kaspar Tomands Bedrift i Landsbyen var allerede næste Morgen blevet opdaget. Den gamle Præst var den første, som fandt de bundne og kneblede Svende, og da han havde set Anneken og Kaspar gaa baade ud og ind af Herremandens Gaard, var han ikke et Øjeblik i Tvivl om Sandheden. De to Svende fortalte om en uhyre Over-

magt, der havde gjort det af med dem, men ingen troede dem. Anneken og Jørgen kom i Forhør, og det blev snart slaaet fast, at Kaspar havde dræbt Herremanden, fordi han vilde krænke hans Datter. Derfor var han Galgen lige vis, om han blev greben. Men ingen hørte noget fra ham, og ingen gjorde Anneken Fortræd.

Alt som nu Tiden led, saa de skarpere paa hende og fik Rede paa, hvordan det havde sig med hende.

„Saa smal hun bliver om Næsen den Smaa," sagde Bondekonen, hos hvem hun hentede sin Mælk.

„Anneken trives," sagde Fiskerens Datter i Glibstrup.

„Hun bliver dig mere og mere lig, som du var i Fjor, da du havde været Skrædderen i Lejrskov for nær," sagde Møllerkonen.

„Hun er med Barn," sagde Hjulmandens Kone. Hun havde haft tolv med Hjulmanden og tre udenom, saa hun kendte det.

„Saa har Herremanden været der," sagde Møllerkonen. „Godt, at han fik sin Bekomst, det Skarn."

„Har han ikke været hos dig?" sagde Fiskerens Datter.

„Det var da ikke med min gode Villie," sagde Møllerkonen. „Jeg tænker, der er ingen i Anst, som ikke under ham Døden."

„Munken, der bor hos hende, er ogsaa med," sagde Hjulmandens Kone. „Der var aldrig en Munk, som kunde lade en køn Pige gaa i Fred."

„Naar begyndte de at holde sig til de kønne?" sagde Fiskerens Datter.

„Jeg ved ikke, at Anneken er kønnere end vi andre," sagde Møllerkonen.

„Bodsvenden fra Kolding er sagtens ogsaa hendes Boler," sagde Hjulmandens Kone. „Hvad skulde Kaspar ellers slaaet ham ihjel for."

Der var ingen, som talte til hende om det. Saa forladt hun var, siden Kaspar var rømt, havde de alligevel en vis Sky for hende, og Mindet om den kæmpestore Skomager var altfor frisk til, at de turde krænke hende. Han kunde jo komme tilbage, hvornaar det skulde være. Der var Uro og Gæring alle Vegne i Landet, og vidste Almuen end ikke Besked, saa havde de klogeste blandt dem dog en Fornemmelse af, hvor det bar hen, og mer end een anede, at Kaspar Tomand havde en Finger med i det Spil, som forberedtes.

Men en Dag sad Jørgen og stirrede paa hende, og til sidst brast det ud af ham:

„Anneken . . . Anneken, de siger, du er med Barn."

Hun svarede ikke, men saa paa ham, og hendes Øjne straalede.

„Gaa til Kolding, Broder Jørgen," sagde hun, „og se, om Hertugen er kommen."

Hun havde aldeles glemt, at han bar Elskov til hende, eller hun tænkte aldrig derpaa. Lykken, der havde været hos hende, skyggede over alt, hvad der var hændt hende før, og virkede, at intet længer kunde hænde hende uden fra ham, hun havde givet sig til. Munken forstod det og

fandt sig deri. Men det var ikke faldet ham ind, at hun kunde faa et Barn. Da saa de kom til ham med deres Snak, blev han forvirret og overvældet og glemte den Tavshed, han ellers havde paalagt sig, og som han vidste var nødvendig for at Anneken skulde taale ham. Saa gik han til Kolding, som han havde gjort før og kom tilbage med den samme Besked.

Men han sagde ikke, at han derinde havde mødt Frants Jude.

De to havde aldrig set mildt til hinanden, men nu fik Frants ham med paa sit Kammer og spurgte ham, om det var sandt, som de sagde, at Anneken var med Barn. Broder Jørgen nikkede og følte en bedsk Glæde ved at se den andens Sorg.

„Det er en af Hertugens Folk, der har bragt hende i Ulykke,“ sagde Frants. „Jeg saa hende jo den Morgen her udenfor. Hun var vanvittig af Sorg og Skam. Klavs Kammersvend har taget Peder Udsens Søsterdatter med Vold. Tror I, det kan være ham?“

Broder Jørgen smilte bittert. Saa stod han op og vilde gaa.

„Ved jeg, hvem af de gudsforgaaende Kættere det er,“ sagde han. „Den ene er sagtens saa god som den anden.“

„Aldrig har jeg hørt, at de lutherske i det Stykke var værre end Munkene,“ sagde Frants.

Men det kom ikke til nogen Strid om Religionen imellem dem, for Frants faldt straks sammen i Graad og Fortvivlelse og bad Jørgen blive

et Øjeblik. Han havde et Bud, han maatte bringe Anneken.

„Sig hende," sagde han, da han havde fattet sig — „sig hende, at om hun vil som jeg, da kan det endnu blive godt. Saa kær har jeg hende, at jeg kan glemme det, som er sket, og tage hende til min Hustru for Gud og Mennesker. Min Fader ved intet om Ulykken, der er overgaaet hende. Jeg har en liden Sum i Behold, som jeg har tjent ved mine egne Forretninger. Den giver jeg hende, at hun kan drage til en anden Kant af Landet og blive der, til hun har født. Saa sætter hun Barnet ud hos Folk og kommer tilbage, og ingen véd det."

Munken lovede at bringe Anneken den Hilsen, men han gjorde det ikke. Ikke den Dag og heller ikke i Tiden derefter.

Mange Dage senere sad de en Aften sammen i Hytten. Stormen hylede udenfor, og den første Sne var falden. De havde intet Lys og tænkte paa at gaa til Ro. Anneken sad saadan, at den Smule af det svindende Dagskær, som naaede gennem Ruden, faldt lige paa hendes Ansigt.

Hun sad i sine Drømme, som hun altid gjorde og mere og mere, og havde paa sin Mund det stille Smil, der gjorde Broder Jørgen mere syg om Hjertet end noget andet. Hun nynnede, løftede sine foldede Hænder op mod sin Mund og lod dem falde igen i Skødet. Men hun saa træt ud og sturidom trak hendes Mund sig i Smerte.

„Anneken,“ sagde han. „Du er træt og skal gaa til Ro.“

Hun saa paa ham og havde ikke hørt, hvad han sagde. Saa kom der pludselig Glans i hendes Øjne.

„Broder Jørgen,“ sagde hun. „Vi vil opsætte et Brev, og du skal gaa med det til Hertugen.“

Munken faldt ud af sin Ro. Han sprang op og stod foran hende med flammende Øjne ligesom i gamle Dage.

„Skikker du mig til Hertugen?“ sagde han med en Stemme, der dirrede af Raseri. „Er jeg den, der skal være Buddreng mellem dig og din Boler? Har du glemt, hvem Hertugen er, og hvad han har gjort mig. Mindes du Hullet, han slog mig i mit Hoved, og som du selv lagde din Finger i? Var ikke Stenen kastet af hans Haand, saa var den kastet paa hans Bud. Vil du, at en viet Munk skal bære Brev med syndig Elskov til Kætternes Fyrste?“

Anneken saa forundret paa ham.

„Har du ikke glemt det, Broder Jørgen?“ sagde hun blot.

Saa rakte hun Haanden ud mod ham.

„Kom,“ sagde hun. „Læg dig ned her foran mig. Det volder mig Besvær at staa op. Lad se en Gang dit Hoved.“

Han knælede foran hende, og det blev stille i ham. Hun tog hans Hoved mellem sine Hænder og følte efter Hullet.

„Det er et grimt Hul,“ sagde hun saa. „Men det er længe siden, Broder Jørgen, og det er

lægt. Tro mig, naar jeg faar Hertugen i Tale, skal jeg skaffe dig Oprejsning."

Hun skød ham lempeligt fra sig, og han stod op og gik hen og satte sig paany i sin Krog.

„Nu skal vi skrive," sagde hun. „Har du Pergament?"

„Nej," sagde Munken. „Jeg saa forgangen Dag, at det er muldnet altsammen af Fugtighed i Hulen."

„Tag mig Bogen om den hellige Franciskus," sagde hun. „Jeg mindes, der var mod Enden en hvid Side, hvorpaa der intet var trykt."

„Vil du bruge den hellige Bog til dit syndige Brev?" spurgte han.

„Jeg ved ikke noget andet," sagde Anneken. „Og min Synd skal jeg bære. Tal nu ikke mere om det, som ikke kan blive anderledes, men pir op i Ilden, saa vi kan se, og bring mig Bogen."

Han ragede med Ildrageren i Arnen, saa Baalet flammede op og lyste over Hytten. En Gang imellem skottede han til hende. Hun satte sig foran Ilden og saa ind i den.

„Fly mig saa Bogen," sagde hun utaalmodigt.

Han bragte den og saa paa, hvordan hun vendte Bladene.

„Her er det," sagde hun glad og rev det hvide Blad løs.

„Giv hid," sagde Broder Jørgen. „Lad mig se, hvad der staar paa den anden Side."

Han tog Bladet af hendes Haand, læste det og lo bittert.

„Just her taler den hellige sine stærkeste Ord

om Kødets Skrøbelighed," sagde han. „Han skriver om den kødelige Lyst og dens Hæslighed, om den himmelske Kærlighed og dens Fryd. Han priser de hellige, som forsager Verden . . . Hør, Anneken."

Han læste op for hende.

„Kan hænde Hertugen har godt af at se det," sagde han saa.

Anneken løftede sit Ansigt mod ham og sagde rolig:

„Kan hænde, det er Synd at tage det Blad af Bogen, Broder Jørgen. Du har sagtens selv godt af at læse det iblandt."

Han sank sammen og tav af Skam og Ruelse.

„Skal jeg skrive for dig," sagde han ydmyg.

„Nej," sagde hun. „Jeg forsøger selv, om det kan gaa. Det er saa længe siden, jeg prentede Skrifttegnene. Men jeg tænker, de rinder mig i Hu, naar jeg begynder. Nu kan du skære mig en Pen og tage Skrivevædsken."

Han tog en Vildgaasevinge, der hang paa Væggen, trak nogle Fjer ud og begyndte at skære dem med sin Dolk. Hans Haand rystede, saa han ødelagde den ene efter den anden. Hun saa paa ham og biede taalmodig.

Omsider fik han een god og bragte hende Flasken med Skrivevædsken. Han stod ved hendes Side, mens hun skrev, langsomt og besværligt. En Gang imellem rynkede hun Panden, naar hun ikke mindedes, hvordan det var. Saa lo hun igen stille og glad, naar hun havde prentet et smukt Bogstav.

Han lukkede sine Øjne og vilde ikke læse, hvad hun skrev og aabnede dem igen og læste det. Hun tænkte ikke derpaa.

„Nu er det skønt,“ sagde hun, da Brevet var færdigt.

Hun holdt det nær til Ilden, at det kunde tørres. Saa lagde hun det sammen, tog en Snor af sin Særk og bandt om det.

„Nu skal du bringe Hertugen Brevet,“ sagde hun.

„Ved du, hvor Hertugen er?“ spurgte han.

„Nej,“ sagde hun og rystede sørgmodig paa Hovedet. „Om jeg vidste det og var karsk, da bragte jeg ham det selv . . . nej da skrev jeg intet Brev, men gik til ham og sagde ham det.“

„Hvor skal jeg da bringe Brevet hen?“ sagde Munken.

„Du skal finde ham,“ sagde Anneken. „Og du skal give det i hans egne Hænder.“

Broder Jørgen tog Brevet og forvarede det i sin Lomme.

„Jeg skal gaa i Morgen,“ sagde han.

„Ak nej, gaa nu . . . gaa i Nat,“ sagde hun. „Gaa først til Kolding, om han er kommen. Drag saa til Haderslev og til Gottorp. Gaa, til du finder ham.“

„Det stormer, Anneken, og Sneen falder. Lad mig bie til i Morgen.“

„Nej,“ sagde hun. „I Morgen er Uvejret kanske værre. Gaa nu. Jeg beder dig. Tag alle Pengene, Fader gav mig. Kan hænde, Rejsen bliver lang, og du kommer i Nød.“

„Jeg tør ikke lade dig være ene i Hytten," sagde han.

„Jeg er ikke bange. Gaa du kun."

Han sukkede, men gjorde ikke flere Indvendinger. Saa tog han nogle af Pengene og sin Stav og gav sig paa Vandring. Anneken stængede Døren efter ham og blev siddende foran Ilden og sov ind.

TOLVTE KAPITEL.

Ventetid.

Broder Jørgen kom tilbage og havde ikke truffet Hertugen.

Han gav Anneken hendes Brev og sad og fortalte, hvordan han til ingen Nytte var vandret fra Sted til Sted og altid var kommen for sent.

„Hvorfor gav du det op?" sagde hun. „Om du havde holdt ud, var det vel lykkedes til sidst."

„Der kom over mig en Angst for, at du led ilde, Anneken," sagde han. „Vil du det, skal jeg drage ud igen, naar jeg faar udhvilet mig en Stund. Mine Fødder er saarede. Jeg kan ikke gaa paa dem, og jeg har udgivet Pengene, du gav mig."

Anneken smurte Salve paa hans syge Fødder og spurgte ham ud. Han maatte fortælle om Slot-

tet i Gottorp, om Haderslev og Sønderborg. Helt nede i det holstenske havde han været. Og al Vejen var der fuldt af Krigsfolk. Lybekkerne havde paaført Hertugen Krig, og de fleste mente, at de rige Købmænd vilde knække hans Magt.

„Han sejrer," sagde Anneken haanlig. „Hvor kan du tro den Snak."

Munken fortalte saa, hvordan de lutherske i Danmark vilde have Hertugen til Konge, men han tøvede bestandig med at give Svar. Han havde ogsaa været paa Koldinghus og haft et hemmeligt Møde med Rigens Hovmester, Hr. Mogens Gjøe.

Anneken sprang op og stirrede paa ham.

„Naar var det?" spurgte hun aandeløs.

Han sagde hende det, som han havde hørt det, og hun sank tilbage igen og slog Hænderne sammen.

„Jeg vidste det, jeg vidste det," sagde hun. „Den Nat kom der en sælsom Uro over mig. Jeg stod op og gik til Aaen i Skoven, endda Sneen laa dybt alle Vegne. Jeg vilde gaa til Kolding, men mine Ben mægtede ikke at bære mig. Ak Gud, om jeg havde gjort det."

Hun græd stille og stærkt, men blev saa pludselig glad igen, Broder Jørgen begreb ikke hvorfor.

„Lad af at tænke paa Hertugen, Anneken," sagde han lidt efter. „Om nu han vinder Riget —"

„Det gør han," sagde hun. „Jeg har sagt ham det. Jeg véd det."

„Vel," sagde Munken. „Du kan da vide, at han ikke tænker mere paa dig. Han har sin Gemal-

inde, og du var ham intet uden et Øjebliks Lune og Lyst."

„Jeg véd ikke, hvad jeg var ham," sagde hun. „Men jeg véd, at for mig er der intet i Verden uden ham."

„Jeg har gjort Uret i at fortie en Hilsen, Frants Jude bad mig bringe dig," sagde Munken.

Anneken saa op.

„Nej, det er intet fra Hertugen," sagde Jørgen. „Frants véd end ikke, at du har haft med ham at skaffe. De har fortalt ham, at du er med Barn, og han tror, det er en af Hertugens Følge, som har bragt dig i Ulykke. Men han bad mig sige dig, at det skulde være tilgivet og glemt, om du vilde være hans. Han vilde skaffe dig bort i Landet et Sted, hvor du kunde føde dit Barn, uden at hans Fader fik noget at vide. Og saa skulde du blive hans Hustru."

„Frants er god," sagde Anneken. „Men han kender mig kun slet, naar han tænker saadan om mig."

De sad lidt i Tavshed. Munken lagde Brænde i Ilden.

„Naar dine Saar er lægte, vil du drage ud for mig igen?" spurgte hun.

„Det vil jeg vel," sagde han og sukkede.

Og han drog ud igen med hendes sidste Penge og kom hjem og havde ikke været heldigere end forrige Gang. Vinteren led, og de kom over Jul og ind i det nye Aar.

En Dag kom Erik Jude ridende. Barsk bød han Munken gaa udenfor. Han vilde tale alene med

Anneken. Hun bød ham rolig Goddag, men han stirrede paa hende og kunde en Stund for Raseri ikke faa et Ord frem.

„Det skulde Kaspar Tomand vide, hvad Skam og Skændsel, du har voldet ham," sagde han omsider. „Et Held for ham, at han maatte rømme af Landet. Kommer han tilbage, slaar han dig ihjel, om ellers jeg kender ham ret. Tvi dig. Skarn og Skøge som du er."

„Er I kommen for at krænke mig, da gaa helst med det samme," sagde Anneken rolig. „Hytten er min, om ogsaa kun den er ringe, og har jeg voldet nogen Skam, saa er det allenfals ikke Jer."

„Ikke det, ikke det," sagde Købmanden og prustede. „Kalder du ikke det en Skam, at min Søn løber efter en Dulle som dig og hver Dag bestormer mig med Bønner, at han maa tage dig til Ægte. Jeg var en ærlig Mand til denne Dag. Tror du, jeg vil have en Kvinde i mit Hus, som lader sig daare af en forløben Kongetjener."

„Nej," sagde Anneken. „Det tror jeg ikke. Er der nogen saadan Kvinde, som vil ind i Eders Hus, da kast hende paa Porten."

„Fræk er du," sagde Erik Jude. „Men nu da jeg har lettet mit Hjerte for Harmen, skal jeg sige dig, hvad jeg kom for. Du vil sagtens gøre store Øjne, naar du hører, at Frants vil have dig endda, og endnu større, naar jeg siger, at hans Moder og jeg har givet vort Samtykke dertil. Gerne gjorde vi det ikke, kan du vide, og haardt har det holdt ham at omstemme os. Men jeg har ikke

uden den ene Søn, og du har gjort ham ganske galen med dine falske blaa Øjne. Jeg har da besluttet, at jeg vil skikke dig til København. Der kan du blive en Stund, til du har barslet. Saa faar vi siden se, hvad der er at gøre ved Tingen. Men først forlanger jeg, at du giver mig Navnet paa din Forfører. De, som tjener de høje Herrer, har Lejlighed til at stikke en køn Skilling til Side. Og er det Tilfældet med ham, da stævner vi ham ind og lader ham punge ud. Saa kommer du allenfals ikke uden Medgift, om ogsaa uden Ære til Brudehuset. Nu fort, sig mig hans Navn.“

Købmanden havde knap set paa hende, mens han afleverede denne lange Tale. Nu saa han op og mødte hendes Smil.

„Visselig er mit Barns Fader rig nok til at forgylde det, I kalder min Skam,“ sagde hun. „Men I faar ikke een af hans Gylden i Eders Forretning Erik Jude, og aldrig kommer hans Navn over min Mund uden hans Villie.“

Købmanden sprang op og for frem, som om han vilde slaa hende. Men hun tæmmede ham med sit Blik, og han gik mod Døren.

„Saa er jeg faret forgæves,“ sagde han. „Og godt er det det samme. Du kan lide paa, at jeg skal bringe Frants ethvert af dine frække Ord. Han holder her nede paa Vejen og bier, den taabelige Dreng. Kan hænde han nu bliver helbredet.“

„Jeg haaber det,“ sagde Anneken. „Han var mig en trofast Barndomsven. Bring ham min Hilsen, og sig, det gør mig ondt, jeg volder ham

Ve. Men det er ikke min Skyld. Jeg sagde ham det forlængst, at jeg kunde aldrig være ham til Villie."

Købmanden for ud og slog Døren i efter sig. Straks efter kom Frants.

„Anneken," sagde han sørgmodig. „Er det sandt, som Fader siger?"

„Det er sandt," sagde hun. „Gaa nu bort, og lad mig fare i Fred. Jeg er træt af denne unyttige Snak." —

Broder Jørgen kom hjem fra sin tredie Rejse. Han havde heller ikke den Gang truffet Hertugen, men givet Brevet til Slotsforvalteren paa Gottorp, som lovede, at det skulde komme ham i Hænde.

„Det er vel," sagde Anneken. „Saa bier vi paa Svaret."

Naar Munken var der, forlod hun aldrig Hytten. Saa gik han til Gaarden og hentede Mælk, bar Brænde og bedede nu og da et Dyr i Skoven. Det var, som havde han ganske glemt sit Klosterliv og sine gamle Vaner. Han færdedes utvungent i sine verdslige Klæder, og Kaspar vilde glædet sig, om han havde set saa dygtig og behændig en Svend, han var bleven. Selv tænkte han ikke paa det, men Anneken gjorde det en Gang imellem.

„Du beder aldrig mere, Broder Jørgen," sagde hun en Dag.

„Hvad hjælper det at bede," sagde han med saa fortvivlet et Ansigt, at hun fortrød sine Ord. „Men du skal ikke minde mig derom, som ledte mig i Fristelsen."

„Gjorde jeg?“ sagde hun sørgmodig. „Kan du sige, hvor det kommer sig, at jeg volder Jer alle Sorg. Herremanden maatte dø for min Skyld, og Frants er ikke glad, og du synder mod din Tro. Jeg vil dog intet uden gøre een Mand i Verden glad, om saa det kun var for en Time. Sig mig det, Broder Jørgen, saa du mig nogen Sinde anderledes end sømmeligt er for en ærbar Pige?“

„Nej,“ sagde Munken. „Aldrig uden i din store Synd.“

„Den tale vi helst ikke om,“ sagde Anneken.

„Du nævnede før min Tro,“ sagde Munken. „Saa er den ikke mere din?“

„Nej,“ sagde hun. „Min Tro er Hertugens. Du kalder ham en ful Kætter, men visselig er hans Tro den rette for mig. Han lovede at skikke mig en god luthersk Mand, som kunde undervise mig i den nye Lære. Han glemte det over Kongens Død, men visselig rinder det ham nok i Hu en Gang, og da skal jeg give dig Svar paa Tiltale.“

„En sælsom Tro den, som du sværger til og ikke ved, hvad er,“ sagde Broder Jørgen.

„Er det ikke saadan med al Tro?“ sagde hun.

Han studsede og saa undrende paa hende.

Saa kom de Dage, hvor han bad igen, brændende og uafladelig og hudflettede sin Ryg med Svøben. Og saa blev hun utaalmodig igen, fordi der ingen Bud kom fra Hertugen, og gav sig til at tale om, at han paany maatte drage ud.

„Hvor kan jeg drage fra dig nu, Anneken,“ sagde han. „Din Forløsning stunder til, og du kan omkomme, om du bliver ene her i Hytten.“

Hendes Øjne straalede. Hun gav sig pludselig til at tale om sit Møde med Hertugen ved Aaen. Hun maatte have nogen at tale med om det eneste, som fyldte hendes Sind. Hun fortalte om Jordbærrene, som Hertugens Tjenere havde spist, saa der ingen blev for hans egen Mund. Hun skildrede, hvordan hun sad ved Sønderbro om Morgnen og opdagede, at hun havde glemt sin Krukke og vilde købe sig en ny for Herremandens Spange, og saa var Spanget faldet i Aaen.

„Nu skal du drage til Slesvig igen," sagde hun saa. „Jeg skriver dig et nyt Brev, og denne Gang vil det lykkes os."

„Vi ejer ikke mere end en halv Daler," sagde han. „Og du kan ikke være uden Penge, naar jeg drager bort."

Hun sukkede og saa bekymret hen for sig.

„Ak, havde jeg blot mit Spange," sagde hun. „Hertugen lovede mig eet, som var større og skønnere, men han glemte det, da Kongen døde."

Munken gik ud at hente Brænde og satte deres Maaltid frem.

Saa for hun pludselig op.

„Broder Jørgen," sagde hun. „Jeg klarer mig med den halve Daler, saa længe det skal være. Og du tager Kutten paa og tigger dig frem."

Han saa forfærdet paa hende.

„Anneken, Anneken," sagde han. „Har du da ingen Blussel mere og ingen Medlidenhed med mig."

„Bliv ikke vred," sagde hun og lagde indsmigrende sin Haand paa hans Arm. „Er jeg ond ved

dig, saa er det mod min Villie. Jeg tænker jo kun paa det samme, og jeg skal gengælde dig det tusindfold. Jeg skal give dig en Rejse til Rom. Jeg skal bekoste din Færd til det hellige Land, og du kan faa bede ved Kristi Grav for alle dine Synder."

Han rystede paa Hovedet.

„Hvad ondt er der i det, jeg beder dig om," sagde hun. „Har du glemt, hvor nødig du aflagde Kutten, da Fader forlangte det af dig. Det var som at afsværge din Tro, sagde du. Nu tager du den paa igen og døjer ondt i den, som du gjorde før. Du bliver kastet paa Døren af de lutherske og faar Husly og Føde hos dine fromme Trosfæller. Er det andet, end hvad dit hellige Løfte paabyder dig?"

„Anneken, Anneken," sagde han. „Du tænker ilde om mig. Du tænker slet ikke paa mig."

Hun saa paa ham med fjerne Øjne og kneb Munden sammen.

„Nej," sagde hun. „Det gør jeg ikke. Det kan jeg ikke. Du maa gøre det, som jeg beder dig om."

„Jeg kan ikke, Anneken," sagde han.

Saa gjorde han det og gik.

TRETTENDE KAPITEL.

Kaspar Tomand sender Bud.

Det led mod Vaaren. Isen brød op paa Aaen. Sneen begyndte at smelte, og Stormene sang.

Broder Jørgen var ikke kommen tilbage, og Anneken sad ene i Hytten. En Gang hver Dag gik hun det lille Stykke til Anst for at hente Mælken, hun drak, og spørge nyt fra Verden. Hun bar sin Byrde saa stolt som en Dronning, og de undredes alle over hende. Smædede de hende bag hendes Ryg, saa vovede ingen at sige hende noget i hendes Ansigt.

„Ak ja, min Datter," sagde den gamle Præst. „Om dog din Fader ikke havde øvet den Blod-daad og sad endnu i Hytten som i gamle Dage. Det var skønt at faa en Snak med ham, og herligt var hans Øl. Er der ikke mere paa Tønden?"

„Ak nej, den er løbet tom, Fader," sagde Anneken. „Jørgen drikker jo ingenting og jeg ikke heller."

„Skade," sagde Præsten. „Ellers vilde jeg gæste dig en Gang. Men jeg er jo en gammel Mand og bliver tør i Halsen af den Bakke. Har du ikke hørt fra Kaspar?"

Anneken rystede paa Hovedet.

„Blot han klarer sig," sagde Præsten. „Det er onde Tider. Der stryger al Slags fremmed Krigsfolk rundt i Landet, og det varer næppe længe, før Fejden naar os. De kæmper drabeligt i det

holstenske, og Rygtet melder, at de har gjort Opstand mod Rigsraadet i København. Din Fader er jo den fangne Konges Mand, saa han er sagtens at finde paa Lybekkernes Side. Om Kong Kristian slipper af Taarnet og vinder Riget igen, da faar han vel Tilgivelse for Drabet paa Herremanden."

„Det gør han vel," sagde Anneken.

Samme Dags Aften, som hun sad ensom i Hytten, slog det paa Døren. Hun tænkte, det var Broder Jørgen, og lukkede op og tittede ud. Men Døren blev skudt op, saa hun næɹ var faldet, og en stor skægget Mand traadte ind i Stuen. Hun blev bange og veg tilbage. Han saa paa hende, smilte saa spodsk, stængede Døren og satte sig foran Ilden.

„Det er koldt," sagde han. „Har du noget at drikke?"

„Nej," sagde Anneken. „Men hvem er I, som trænger Jer saa barsk ind til en enlig Kvinde?"

„Du skal straks faa det at vide," sagde Manden. „Er dette ikke Kaspar Tomands Hytte?"

„Jo," sagde Anneken glad. „Bringer I Bud fra ham?"

„Bud har jeg," sagde Manden. „Og er det Kaspars Hytte, saa maa det vel være her, jeg skal aflevere det. Han sagde, der boede en ung Jomfru, som var hans Datter."

„Det er mig," sagde Anneken. „Skynd Jer og fortæl."

„Da er I sagtens traadt ud af Jomfrustanden, siden Kaspar rømmede," sagde Manden og gri-

nede. „Men det bliver jo for Resten ikke min Sag. Pigerne er til det samme. Giv mig nu først noget at æde."

Hun satte frem for ham, hvad hun havde, og biede taalmodig, medens han spiste.

„Se saa," sagde han. „Nu skal jeg altsaa bringe dig en Hilsen fra din Fader, som trives vel og er gaaet i Tjeneste hos Kaptajn Klement, som for Tiden krydser i Havet med tre Skibe. Han bad mig sige dig, at du skulde være ved godt Mod, som han selv var, og holde dig brav og ærbar, indtil han kom og hentede dig, hvilket skulde ske det snareste, han og Kong Kristian fangede Sejr."

Han grinede igen. Anneken spurgte, og han fortalte.

Han var Landsknægt og havde set sig vidt om i Verden. Sidst havde han været i Norge med Kong Kristians Tropper, men det blev en daarlig Krig, siden Kongen havde været dum nok til at lade sig narre af Biskoppen fra Odense. Saa var han gaaet i Kong Gustavs Tjeneste i Sverrig. Men der var ingenting at gøre for en ret Krigskarl, og Mandstugten var altfor streng. Nu var det hans Agt at gaa til Holsten og tage Tjeneste hos Johan Rantzau, som var Hertug Kristians Mand. Det var en tapper Hærfører og en Herre, som undte Soldaten, hvad der tilkom ham. Naar han havde berendt en Stad, saa lod han sine Folk plyndre den, som ret og billigt var.

„Saa faar I Hertugen at se," sagde Anneken.

„Det faar jeg nok," sagde Landsknægten. „Om ellers han er ved Hæren. Han har jo Hovedet

fuldt af Statssager, som rimeligt er, hvis han tænker paa at vinde Danmarks og Norges Krone, som de siger."

„Naar ser I Fader igen?" spurgte hun.

„Det er ikke godt at sige, min Snut," sagde Landsknægten. „Men ser jeg ham nogen Sinde, skal jeg nok fortælle ham, at du trives godt og har lagt dig hans Formaninger paa Sinde."

Anneken blev med eet alvorlig og tung i Sindet.

Krigsmandens Spot gled hendes Øre forbi, men hun tænkte paa, hvad der vilde ske, naar hendes Fader traf hende igen, og hun skulde gøre Rede for sig. En Gang et Øjeblik havde hun tænkt paa det før. Men saa var det gaaet bort i hendes Lykkerus, og saa var han rømt af Landet, og hun glemte det. For første Gang blev det hende klart, hvad for en Sorg hun vilde berede ham, saa meget mere som hun jo intet kunde sige ham.

Landsknægten læste hendes Tanker af hendes Ansigt og nikkede godmodig til hende.

„Du skal ingen Bekymringer gøre dig," sagde han. „Om Kaspar og jeg træffes, skal jeg holde ren Mund til Tak for den gode Vildtbrad, du gav mig. Du kan jo ikke for, at du ingen Øl har i Hytten. Havde din Fader været hjemme, var jeg ikke gaaet tørstig herfra, kender jeg ham ret. Men det rimeligste er, at jeg aldrig ser ham mere. Uden kanske paa Slagmarken. Han og jeg tjener nu hver sin Herre. Saadan er det Krigsfolks Skik, at de gaar derhen, hvor Solden er bedst,

og Sejren vinker. Sidst vi var sammen, drak vi godt og holdt fint Kammeratskab. Om vi mødes i Slaget, da vil vi kæmpe som brave Folk, og jeg skal ikke ønske mig nogen gævere Modstander end Kaspar Tomand."

Anneken nikkede, og han snakkede videre. Han strakte sig foran Ilden, tyk og glad.

„Om I nu kom til at tjene i Hertugens Hær," sagde hun saa. „Kan det da tænkes, at I kom ham saa nær, at I kunde faa ham i Tale?"

„Det skulde jeg mene," sagde han og brystede sig. „Enhver Landsknægt kan henvende sig til sin Krigsherre, om der ligger ham noget paa Hjertet. Saa kan det vel ogsaa hænde, at man udmærker sig i Slaget og bliver kaldt frem paa Fronten for at faa en Belønning. Det er hændt mig to Gange, den Gang jeg tjente Pfalzgreven. Der var det ogsaa, Kaspar Tomand og jeg gjorde hinandens Bekendtskab."

„Vil I bringe et Brev fra mig til Hertugen?" spurgte Anneken.

„Gerne," sagde Landsknægten. „Om ellers jeg naar saa vidt, for træffer jeg en bedre Herre paa Vejen, da gaar jeg i hans Tjeneste."

Anneken hentede et Stykke Pergament, som Broder Jørgen havde skaffet hende, skar sig en Pen og skrev. Landsknægten grinede, da han tog Brevet.

„Du behøver ikke at være bange for, at jeg skal læse dine Kragetæer, min Snut," sagde han. „Jeg kan Gud ske Lov hverken læse eller skrive. De Dele lader jeg Munkene om."

„Er I Papist," sagde hun, „saa tager Hertugen Jer næppe i sin Tjeneste."

„Det skal ikke skille Hertugen og mig, om ellers vi kan blive enige. Tre Gange har jeg skiftet Religion, uden at det gjorde mig noget."

Nu blev han søvnig og gik uden videre hen og lagde sig paa Løjbænken. Han faldt straks i Søvn. Anneken blev siddende og vaagede hele Natten.

Da han om Morgenen vilde af Sted, var han i daarligt Lune.

„Har du ingenting, jeg kan læske min Tunge paa?" sagde han,

„Jeg har ikke mere end i Gaar," sagde Anneken.

„Det er ilde," sagde han. „Har du ikke en liden Genstand af Sølv eller Guld for hvilken jeg kan købe mig en Taar Øl i det nærmeste Herberg? Kvindfolk har gerne eet og andet af den Slags, og det er farligt at sidde inde med Kostbarheder i Tider som disse. Der stryger saa meget Pak langs Vejen. Een og anden kunde tage det fra dig. Om du flyr mig det, saa kan du løse det ind igen i Herberget."

„Jeg har ingenting," sagde Anneken. „Jeg havde et Spange en Gang, men det gled fra mig i Aaen. Der er ogsaa lovet mig et større, men det har jeg ikke faaet endnu. Her er en halv Daler, som er al min Ejendom. Den kan I tage og gøre Jer til Gode for, om ellers I vil mindes mit Brev."

„Du er et Stadsfruentimmer," sagde Lands-

knægten og tog Mønten. „Tvi den Karl, som bragte dig i Ulykke. Men kanske han kommer igen og gifter dig. Saadant er hændet før, om ogsaa ikke ofte.“

Saa gik han. Anneken stod og saa efter ham og tænkte, at et eller andet af hendes Bud vel omsider maatte naa frem.

FJORTENDE KAPITEL.

Hertug Kristians Søn.

Paasken kom sent, og da den kom, var Sneen af Jorden. Buskene grønnedes saa smaat, og det nye Græs pippede frem. Der var en Fugl i den gamle Eg ved Hytten, der sang, som var Vaaren allerede i Luften.

Anneken aabnede sin Dør og lyttede til den.

Hun havde ikke mere Brænde og heller ikke Mad i Hytten. De sidste Dage havde hun haft det ondt og ikke været i Landsbyen. Og Broder Jørgen kom stadig ikke. Saa ofte havde hun afslaaet Hjælp, at ingen i Anst faldt paa af sig selv at tilbyde hende den.

Som nu hun stod saadan, blev hun overfalden af Svimmelhed. Det sortnede for hendes Øjne, og hun maatte holde sig ved Karmen for ikke at

falde. Hun blev ræd over sin Ensomhed. Hun tænkte, at om hun skreg, kunde ingen høre hende, og om hun døde, da kunde der gaa mange Dage, før nogen fandt hende.

Saa kom hun til at smile over sin egen Angst, satte sig paa Tærskelen og aandede dybt op i den kølige Luft.

Havde hun blot haft noget at spise . . .

Hun syntes bestemt, at hvis hun gav sig i Vej nedad Bakken, saa kunde hun aldrig komme tilbage. Saa snart hun stod, længtes hun efter at sidde. Hun vidste ikke, hvordan det var med hende i Dag.

Hver Middag kom Møllerens lille Pige forbi. Om hun kom nu, vilde hun bede hende hente Mælk. Men det var sagtens for sent. Hun havde sovet og vidste ikke selv hvor længe.

Fuglen i Egen sang, som om dens Strube skulde briste. Den blev ved at synge og sang Sommeren frem for Anneken. Hun saa for sig Skrænten fuld af røde Jordbær, og Synet gjorde hende syg, saa sulten hun var. Hertugen stod der med hendes Krukke og plukkede og plukkede og kaldte paa hende, og hun kunde ikke komme.

Hun blev svimmel igen og kom til sig selv ved nogle Smerter saa stærke, at hun skreg højt.

Saa begreb hun, at nu skulde hun føde sit Barn, og fra nu af tænkte hun sig om ved hver Ting, hun foretog sig.

Hun gik om bag Hytten, hvor der laa lidt Ved endnu af det, Jørgen havde hugget i Efteraaret, slæbte det ind og stablede det op paa Arnen,

hvor Ilden var ved at gaa ud. Hun tog et Skind frem, der laa gemt i Hulen, og som var blødere og bedre beredt end nogen af de andre. Hun havde længst bestemt, at hendes Barn skulde ligge i det og smilte glad og strøg over det med Haanden, da hun lagde det ved Siden af sit Leje, saa nær at hun kunde naa det derfra.

Hun gik til Kilden og hentede Vand. Veerne overfaldt hende paa Vejen tilbage, saa hun spildte Vandet og nær havde knust Krukken. Hun biede, til det var ovre, gik saa til Kilden igen og kom lykkelig hjem. Hun satte Krukken ved sit Hovedgærde og et lidet Krus at øse med. En Stund blev hun siddende, til Vedet var saadan i Brand at hun var sikker paa, det ikke sluktes.

Hun stod i Døren en Stund endnu og saa ad Vejen, hvor ingen kom. Hun lyttede til Fuglen og lagde pludselig Mærke til, at den ikke sang mere. Saa lukkede hun Døren men stængede den ikke og gik hen og lagde sig paa Lejet.

Der gik en Bonde paa Vejen den Dag, og da han var kommet halvvejs ned ad Bakken, hørte han et Skrig saa ondt, at han blev staaende og lyttede. Han hørte ikke mere, og saa gik han videre. Han tænkte, han vilde sige det, naar han kom til Anst, men glemte det, fordi han kom i Klammeri med Mølleren, hvem han skyldte to Skilling lybsk.

Der kom siden to Landsknægte forbi, som agtede sig fra Ribe til Kolding. De standsede foran Hytten, fordi det nu en Gang var deres Vane, og de sjældent aflod at spejde efter Bytte, selv i den

usleste Vraa. Den ene af dem lettede paa Klinken og tittede ind, men lukkede straks igen.

„Der ligger en Kvinde i Barnsnød,“ sagde han.

„Lad hende ligge,“ sagde hans Kammerat. „Der er Børn nok i Verden.“

Ud paa Eftermiddagen randt Skriget pludselig Bonden i Hu. Han talte just med den gamle Præst og fortalte ham det.

„Jesus,“ sagde Præsten og slog forskrækket Hænderne sammen. „Det er Anneken, som barsler. Spring til Hjulmanden og sig, at hans Kælling skal løbe derop.“

Bonden gik. Hjulmanden modtog ham paa Tærskelen med en Strøm af Skældsord.

„Djævlen annamme dig med din Snak,“ sagde han. „Min Kælling er selv i Barnsnød, og jeg maa gaa hende til Haande, endda jeg ikke er Fader til Barnet.“

I Skumringen kom Broder Jørgen vandrende.

Han gik kun langsomt, for han var mødig. Han længtes efter at se Anneken og gruede derfor. Han havde intet Bud at bringe. Et Stykke fra Hytten satte han sig ved Vejkanten og tænkte paa Livets Jammer.

Saa hørte han et hjerteskærende Skrig og vidste i det samme, hvad det var, og stod ved Hytten i to Spring.

„Anneken, Anneken,“ sagde han og bøjede sig over hendes Leje.

Han tog hendes Hænder. De var kolde som Is. Han gned og gned og fik dem ikke varme. Han stirrede i Rædsel paa hendes fortrukne An-

sigt og tænkte, hun maatte dø for hans Øjne med det samme. Hun skreg igen og værre end før. Han slap hende, saa sig raadløs omkring, vilde løbe efter Hjælp, men turde ikke forlade hende.

Saa lyste hendes Ansigt pludselig i et stort Smil.

„Anneken,“ raabte han glad.

Hun nikkede og drog Vejret tungt og løftede med Møje Haanden henimod Vandkrukken. Han gav hende at drikke og satte sig ved hendes Side. Hun blev ved at smile, for hun tænkte ikke paa andet, end at nu var hun ikke længer ene. Men saa mindedes hun pludselig, hvorfor Jørgen var draget ud, rejste sig paa Albuen og stirrede paa ham. Han gav hende Svar, før han blev spurgt.

„Jeg traf ikke Hertugen,“ sagde han og bøjede Hovedet for ikke at se hendes Sorg.

Men Anneken lagde sig stille tilbage og smilte paany.

„Det gør ingenting,“ sagde hun. „Naar nu jeg har født hans Barn, tager jeg det paa Armen og vandrer selv derhen, hvor han er.“

Broder Jørgen tænkte, at hendes Røst var bleven forunderlig lille og hæs. Han saa paa hendes indfaldne Kinder og de dybe Skygger under hendes Øjne. Hendes Hænder var ogsaa saa tynde, og der var et Drag om hendes Mund som af usigelig Pine. Han havde aldrig set en Kvinde i Barnsnød og tænkte igen, at hun maatte dø.

„Om du har det bedre, vil jeg løbe efter Hjulmandens Kone,“ sagde han.

„Nej, nej, gaa ikke fra mig,“ bad hun. „Jeg laa her alene den hele Dag og skreg, og ingen kom til mig i min Vaande. Nu kom du, og alt er godt.“

Han pirrede op i Ilden og satte sig igen ved Siden af Lejet, lykkelig over hendes Ord.

„Jeg er hungrig, Broder Jørgen,“ sagde hun saa. „Jeg tror ikke, jeg fik Mad i to Dage.“

Han tog af Lommen paa sin Kutte noget tørt Brød og rakte hende det. Hun aad det med Begærlighed. Han fandt en Skorpe endnu. Hun aad den med og lo saa ganske stille.

„Mindes du den Gang, du kom til os, Broder Jørgen?“ sagde hun saa. „Da var du hungrig som jeg og aad Brødet, jeg gav dig, som en Ulv. Du vilde ikke have en herlig Vildtbrad, jeg satte for dig. Ak, om den var her nu. Da skulde jeg gøre dig Besked.“

„Jeg løber til Byen efter Mad,“ sagde han. „Jeg kan snart være tilbage.“

„Nej, nej,“ sagde hun utaalmodig. „Jeg har jo sagt dig, at du skal blive.“

Hun saa paa ham længe og mildt. Han skælvede under hendes Blik og kunde ikke tyde det.

„Broder Jørgen,“ sagde hun. „Saa meget der er hændet siden den Dag.“

Han nikkede.

„Men du har Kutten paa,“ sagde hun. „Hvorfor har du den grimme Kutte paa. Jeg led dig bedre i de Klæder, Fader gav dig.“

Han saa hjælpeløs paa hende, og saa mindedes hun det.

„Tilgiv mig, Broder Jørgen,“ sagde hun. „Du gjorde det for min Skyld. Jeg var ond, at jeg bad dig derom. Men nu gør jeg det aldrig mere. Tilgiv mig alt, hvad jeg har gjort mod dig. Jeg var saa syg og led ilde. Men nu bliver det altsammen godt.“

„Jeg har intet at tilgive dig, Anneken,“ sagde han sørgmodig.

Saa fortrak hendes Ansigt sig igen. Hun knyttede Hænderne. Hendes hele Legeme krympede sig i Pine, og hun udstødte det ene Skrig efter det andet. Hun rakte Hænderne mod ham, og han prøvede paa at holde dem, men kunde ikke. Hun sled sig fra ham og skreg og skreg. Han saa paa hende med vaade Øjne og skælvende Mund og vilde give sit Liv, om han kunde friet hende.

Det varede en Stund, og saa blev hun stille igen.

„Jeg er saa træt,“ sagde hun. „Hvor længe tror du, det kan vare?“

„Jeg ved det ikke,“ sagde han.

„Nej, det er sandt, du er Munk,“ sagde hun.

Hendes Tone var fuld af Medlidenhed og Spot, syntes han. Men hun tænkte ikke derpaa.

„Har du aldrig haft nogen kær, Broder Jørgen,“ spurgte hun. „Jeg mener . . . var der aldrig en Pige, din Hu stod til, forinden du blev klostergivet?“

„Nej,“ sagde han.

„Da har du ikke levet," sagde hun. „Om du havde kendt Elskov, var du aldrig gaaet i Kloster."

„Du er ung nok til at sige saadan, Anneken," sagde Broder Jørgen. „Jeg tænker, den Tid kommer, da du længes mod Klostrets Fred som Bod for skuffet Elskov."

„Hvordan skulde den komme?" sagde hun. „Jeg har jo mit Barn. Ak, Broder Jørgen, det er sælsomt at føle et Barn røre sig under Hjertet. Naar nu det er kommet, da skal vi vandre. Vil du gaa med mig? Du gør det nok. Du lovede Fader at beskærme mig, og du har redelig gjort det indtil denne Dag. Saa maa du i Koften og Hoserne. Det vilde ikke skikke sig, om en Munk kom vandrende med en Kvinde og et Barn."

Hun lo og saa hele Tiden mildt paa ham. Han vaandede sig under hendes Hjerteløshed og hadede sig selv, fordi han ikke kunde mande sig op og bekende sin egen Synd og hendes og vinde Tilgivelse i Bod og i Bøn og blive den renlivede Herrens Tjener, han var, da Kætterne jog ham af Kolding By.

„Om nu du skal dø, Anneken," sagde han.

„Jeg tænkte paa det, mens jeg laa ene, forinden du kom," sagde hun. „Og ved du, Broder Jørgen, det volder mig saa stor en Sorg, at ikke jeg fik den lutherske Lærer, Hertugen lovede at skikke mig. De siger alle, at han er en god luthersk Mand, den frommeste i hele sit Rige. Men nu jeg dør i den falske Tro, da kommer jeg vel ikke i hans Himmel og ser ham aldrig mere. Tal til mig derom, Broder Jørgen."

„Om jeg var den, jeg burde være, da svarede jeg dig, at du og han er lige fordømte til Helvedes Pine," sagde Munken. „Men jeg vakler og ved ikke Vej eller Sti. Der gaar Uger, hvor jeg ikke beder. Jeg har forglemt min Svøbe i et Herberg i Rendsborg, hvor jeg sad og drak med tre gudsforgaaende Landsknægte for at døve min Sjælekval. Jeg hørte dem synge liderlige Viser om Munkene. Jeg var drukken, Anneken, som et Svin."

„Stakkels Broder Jørgen," sagde hun. „Men hvorfor tænker du saadan. Fader var ofte drukken, og lige god Mand for det."

„Det er en anden Sag med ham," sagde Munken. „Men det forstaar du ikke. Du flakker om som et Skib uden Ror. Du har glemt din Barndoms Lærdom og fabler om en Tro, du ikke kender, og som er idel Vantro og Ugudelighed."

Han blev ved at tale og fandt efterhaanden de gamle Ord, der saa længe ikke havde lydt paa hans Tunge. Men saa kom Veerne igen. Hun kastede sig paa Lejet og skreg og skreg, og han glemte alt uden hendes Pine. Da det var ovre, var hun saa træt, at hun næppe kunde tale. Han holdt Bægeret til hendes Læber og støttede hendes Hoved, mens hun drak.

„Tak," sagde hun. „Ak, Broder Jørgen, hvor længe skal denne Pine vare. Mit Liv er søndersledet, og jeg staar det ikke længere ud."

Hun græd og vred sine Hænder. Munken vilde paany løbe til Anst, men hun turde ikke være ene.

„Jeg vilde saa gerne bede, Broder Jørgen,"

sagde hun. „Men jeg har ingen Bøn. Ak, at han ikke lærte mig sin, den Dag paa Slottet. Jeg bad ham derom, men han kyssede blot min Mund.“

„Jeg skal bede for dig,“ sagde Munken. „Om ellers en Synder som jeg kan naa frem til Guds Trone. Kan hænde een af de hellige Mænd fra sin Himmel ser gennem min Sjæls Mørke og finder et lidet Lys, som er skjult for mit eget forvildede Øje. Jeg skal bede, Anneken. Jeg ved Bønnen. Indtil jeg saa dig, var den Føde for min Sjæl.“

Han knælede ned midt i Stuen og bad, snart sagte, snart højt. Alt som Bønnens Ord flød af hans Mund, greb de ham selv og bortvejrede al Tvivl af hans Sind. Han løftede sine foldede Hænder. Højere og højere steg hans Røst. Hans Øjne flammede af hellig Ild som i gamle Dage.

Anneken laa og saa paa ham, som Lyset fra Arnen flakkede over hans Skikkelse. Hun blev døsig og tænkte, hun vilde sove. Saa rejste han sig, gik ind i Hulen og kom tilbage med en stor Foliant.

„Jeg skal læse for dig Legenden om en skøn Synderinde, som vandt Guds Tilgivelse og blev optaget blandt Helgeninderne,“ sagde han.

„Ikke en Synderinde,“ sagde Anneken.

„Er du ikke en Synderinde?“ spurgte han.

Hun tænkte, han lignede sig selv fra den Tid, han kom, som han stod der, høj og myndig. Hans Røst var klar og stærk som den Gang, og hans Øjne vrede. Men hun blev ikke ræd.

„Visselig er jeg en Synderinde for Gud," sagde hun. „Men ikke som du mener."

Han vilde sige noget, men hun løftede sin trætte Haand for at tysse paa ham.

„Tal ikke saa højt," sagde hun. „Det værker i mit Hoved."

Han lod sine løftede Arme falde, og Ordene blev borte i hans Mund.

„Jeg gjorde, hvad jeg maatte gøre, Broder Jørgen," sagde hun. „Jeg kunde ikke andet. Jeg ved, at Gud sparede mig til den Dag, han, som jeg elsker, tog mig i Favn. Der er ingen Klage i mig og ingen Anger. Er det Synd?"

Munken saa paa hende. Hendes Øjne var blaa og glade igen ved Mindet om hendes Lykke, og han saa hende, som hun stod den Dag i Lysningen i Skoven, da hun kom fra Mødet med Hertugen. Og som hun skred fra ham Dagen efter, da hun gik sin Skæbne i Møde. Og som hun kom tilbage, da han biede paa hende paa Munkeborg Bakke og fulgte hende hjem som hendes Hund.

Det styrtede sammen for ham igen.

„Jeg ved det ikke," sagde han og satte sig, hvor han sad før, ved Siden af hendes Leje.

Tiden led. Anneken kastede sig urolig frem og tilbage.

„Hvad Tid paa Natten mon det er," sagde hun. „Jeg vilde saa gerne sove."

Hun tog hans Haand igen og holdt den i sin.

„Broder Jørgen," sagde hun. „Er det en Synd mod ham, jeg elsker, om jeg synger en liden

Sang, jeg ved fra gamle Dage. Jeg lærte den hos Præsten i Anst og glemte den siden, men i Nat rinder den mig i Hu."

„Hvordan skulde det være en Synd," sagde han.

„Det er jo en papistisk Sang," sagde hun. „Ak, hvorfor lærte han mig ingen af sine."

„Syng," sagde Broder Jørgen. „Jeg skal synge med, om jeg kender Tonen."

Hun blev glad og nynnede sagte det lille Vers:

Maria, Jomfru skær,
Beskyg mig med din Naade.
Fri mig af Synd og Vaade.
Staa mig i Døden nær.

Hun sang det igen, og han stemmede i med sin stærke Røst.

„Det er skønt," sagde hun.

„Ja," sagde Broder Jørgen.

Saa greb hun pludselig for sig med Hænderne. Hendes Læber blev hvide, og Sveden sprang af hendes Pande. Hun skreg, saa Munken lukkede sine Øjne i Skræk.

Saa strakte hun sig paa Lejet og fødte Hertug Kristians Søn.

FEMTENDE KAPITEL.

Kongen.

Det var Sommer, og Anneken bar sin Dreng ud i Skoven. Hun steg op af sin Barselseng saa skøn som nogen Sinde og sang omkap med alle Himlens Fugle. Hun talte sjældent mer om Hertugen, og Broder Jørgen tænkte stundom, hun havde glemt ham. Men saa kom hun pludselig med et Ord, der viste ham, at hun ikke havde skiftet Sind, og at hendes Haab ikke var blevet mindre, selv om Barnet optog alle hendes Tanker.

Og den lille Dreng gjorde Munken Glæde, saa vel som hende.

Undrende stirrede han paa dette Menneskefrø. Han var glad, naar Anneken lod ham bære ham. Han kunde sidde bøjet over Skindet, hvor han laa, og snakke til ham, som en Kvinde snakker til sit Barn. Anneken priste ham og sagde, at bedre Barnejomfru fandtes ikke i Verden.

Han var kun ked af det, naar hun gik saa langt i Skoven med Drengen, at hun blev borte en hel Dag. Saa vidste han, at hun var ved Aaen, hvor hun havde truffet Hertug Kristian. Der sad hun og fortalte sin Søn Æventyret om hans mægtige Fader. Og der holdt Jørgen ikke af at forstyrre hende.

Stundom prøvede han ogsaa at tale alvorligt med hende om hendes og Drengens Fremtid. Han havde fældet alle de Træer, der stod paa

Kaspars Lod, hugget dem i Tømmer og solgt dem til Mølleren, som var i Færd med at bygge sig en ny Lade. Om saa det var den gamle Eg, maatte den falde. Men naar de Penge var brugt, var det forbi. Saa maatte de drage herfra, om ikke Kaspar Tomand sendte Hjælp.

„Sommeren staar vi igennem, Anneken," sagde han en Dag. „Men naar Høsten kommer, har vi hverken at bide eller brænde."

„Naar Høsten kommer, vandrer vi," sagde hun. „Saa er Drengen stærk og stor. Saa gaar vi ud i Verden med ham og finder Hertugen."

En Dag kom den gamle Præst op til Hytten. Han lod, som om han ikke saa Broder Jørgen, men bebrejdede Anneken, at hun endnu ikke havde baaret sin Søn frem til Daab i Kirken.

„Ondt bliver det jo alle Dage for dig, at du ingen Fader har til dit Barn," sagde han. „Men Drengen skal have et kristent Navn."

„Drengen skal hedde Kaspar," sagde Anneken. „Jeg kalder ham allerede saadan, og han lytter, naar jeg siger det. En Fader faar han ogsaa nok, naar Tiden kommer. Men I maa ikke vredes over, at jeg er bleven luthersksindet i Tiden, som gik."

„Naa, naa," sagde Præsten. „Hvorfor skulde jeg vredes. Tiden kræver, at vi lemper os. Forgangen Dag kaarede de lutherske Adelsmænd Hertug Kristian til Konge i Rye. Bispen i Ribe var med, ved jeg, den fromme Hr. Ove Bilde."

„Er Hertugen Konge?" spurgte Anneken og straalede.

„Han er saa," sagde Præsten. „Nu mangler

han bare at vinde Riget, og har han først det, saa bliver vi lutherske alle, tænker jeg."

Han fortalte videre, hvad han vidste, og glemte over Snakken det Ærinde, han var kommen i. Anneken lyttede og frydede sig. Broder Jørgen hørte til med rynket Pande. Saa maalte han den gamle Præst med et foragteligt Blik og sagde:

„Vil du afsværge den sande Tro for at blive ved Kødgryden?"

„Naa, er du dèr endnu," sagde Præsten og lod, som om han først nu saa ham. „Og store Ord har du bestandig i din Flab. En hovmodig Hund var du, da du blev udjagen af Klostret i Kolding, og det er at se paa dig, hvad Held dit Overmod har bragt dig. Hvor er din Kutte, hvis Armod du pralede med? Hvor er Rebet, du havde om Livet. Du er klædt som en Træl, og jeg ser ikke engang Rosenkransen ved dit Bælte. Men jeg gaar den Dag i Dag med min Præstekjortel og tænker at blive i den til min Død med god Samvittighed. Jeg skønner ikke, du kan hovmode dig over mig. Eller mener du, du tjener den hellige Kirke ved at sidde med Annekens Frillesøn paa dit Knæ?"

Da Præsten lidt efter gik, lagde hun Drengen fra sig og satte sig hen hos Broder Jørgen.

„Nu er det Tid at bryde op," sagde hun. „Naar Hertugen er Konge, da kommer han til Danmark og først til Koldinghus. I Morgen den Dag vandrer vi, Broder Jørgen."

„Det bliver en vanskelig Fart den med Barnet," sagde han. „Mindes du, hvor jeg vandrede

efter Hertugen og kom altid for silde. Naar jeg drog ind ad den ene Port, var han just dragen ud af den anden. Det var, som vidste han, jeg kom med uvelkomne Krav, og flyede mig derfor.“

„Broder Jørgen,“ sagde Anneken. „Om du vil, da kan vi skilles nu. Jeg er stærk og tør godt gaa alene. Saa kan du gaa til Rom, eller hvor din Hu ellers drager dig.“

„Min Hu drager mig til dig,“ sagde Munken. „Rom har jeg glemt, Gud bedre det, og Jerusalem og det alt. Jeg bliver hos dig, til jeg ved dig og Drengen i Havn. Saa faar jeg siden se til at sørge for min syndige Sjæl.“

Næste Morgen lukkede de Hyttens Dør og vandrede ad Kolding til. De var kun kommet et Stykke forbi Dollerup, da der kom en Rytter mod dem. Han standsede sin Hest.

„Sikken et skønt Barn, du har,“ sagde han og bøjede sig ned og tog Anneken om Hagen.

„Er I en af Hertugens Tjenere?“ spurgte hun.

„Der er ingen Hertug mere,“ sagde han. „Kong Kristian tjener jeg og Jørgen Rantzau, som er den berømmeligste Feltherre i Norden. Er den Mand dèr din Husbond?“

„Nej,“ sagde Anneken. „Er Kong Kristian i Landet?“

„Jeg forstaar,“ sagde Rytteren og lo. „Der er een af hans Karle, der er kommen dig for nær. Da har du været heldig, for Kongen kommer just denne Vej om en Stund med sit ganske Følge. Træd da kun dristig frem for ham med dit Klagemaal. Hans Naade er en ærbar Herre og streng

i det Stykke. Men er den Svend, der bragte dig i Ulykke, blandt Jørgen Rantzaus egne Karle, da kan du lige saa gerne holde Bøtten i, for Feltherren kerer sig ikke om de Dele."

„Hvor skal Kongen hen?" spurgte Anneken.

„Han skal til Riberhus, min Skat," sagde Rytteren. „Og saa skal han til Randers og til Aalborg og til Odense og til København, hvor de lybske og de oprørske Borgere regerer. Det bliver en lystig Færd over det ganske Land, og godt Bytte vanker der for en ærlig Krigsmand."

Saa red han bort og sang en lystig Vise.

Anneken trykkede Barnet til sit Bryst. Hun kunde ikke tale for Glæde. Med Sorg og Nag i Sind saa Munken paa hende, men kunde intet sige. Han blev staaende ved Vejkanten. Anneken satte sig i Græsset og lagde Drengen ved sit Bryst.

„Om en Stund kommer Kongen," sagde hun og bøjede sig ned over hans lille Ansigt.

Hun spejdede ned over Vejen, og Hjertet sang i hendes Bryst. Drengen skreg. Hun løftede ham i Vejret og rystede ham og lo.

„Om en Stund kommer Kongen . . . Om en Stund kommer Kongen . . ."

Tavs pegede Munken paa en mægtig Støvsky. Hun sprang op og stod ved hans Side med Drengen paa Armen. Støvskyen voksede og kom nærmere. Nu kunde de skelne Heste og Ryttere. Det blinkede med Hjelme og Sværd. De red saa hastig. Nu var de der . . .

Anneken saa Kong Kristian forrest i Skaren.

Ved hans Side red en statelig Ridder. Men hun saa kun ham.

Hun saa hans milde Øjne, som stirrede ret frem for sig og hans stærke Mund i det lyse Skæg. Han talte og løftede Haanden, som han gjorde, den Gang han bød hende Farvel ved Aaen. Nu smilte han . . .

Han red saa tæt forbi Anneken, at hun kunde rørt ved hans Hest. Hun holdt Barnet i Vejret og raabte. Men han saa ikke til den Side, hvor hun stod, og hørte ikke hendes Raab.

I et Nu var han forbi og skjult af de efterfølgende Ryttere. En af dem kom hende saa nær, at hun tumlede tilbage paa Vejkanten. Da hun kom op igen, var Skaren redet bort. Hun løb henad Vejen og raabte og skreg og stod saa stille og stirrede med forvildede Øjne som den Dag ved Sønderbro.

„Løb efter dem, Jørgen, løb efter dem. Han saa mig ikke. Løb efter dem.“

Munken tog Barnet af hendes Arme og tørrede dets Ansigt, som var fuldt af Støv og Graad.

„Det nytter intet, Anneken,“ sagde han, sørgmodig over hendes Kvide.

Hun græd og skreg og kastede sig fortvivlet paa Jorden. Han biede, til hun havde udraset. Saa gik de tavse tilbage til Hytten ved Anst.

SEKSTENDE KAPITEL.

Hjemløs.

Samme Dag som Kong Kristian red fra Kolding til Ribe, kom der Nord fra en liden Skare Krigsfolk til Anst.

Landsbyens Beboere havde samlet sig i Klynge om den gamle Præst og talte om det kongelige Tog. Mølleren havde set Hertugen i Kolding, og Præsten vidste, at han var kaaret til Konge i Rye. De talte om, hvad der vel kom ud af det.

„Mig er det eet og det samme, hvad Kongen hedder," sagde Hjulmanden. „Tyngen er lige stor for Menigmand, enten de kalder ham Kristian eller Frederik."

„Da ved jeg en Konge, som var Menigmand god," sagde Mølleren. „Kong Kristian hed han, og skammelig røvede de ham Riget. Nu sidder han i Sønderborg Taarn. De siger, de piner ham med gloende Tænger. Og han faar aldrig Lov at se hverken Sol eller Maane."

„En grum Skæbne for saa fornem en Herre," sagde Fiskeren.

„I snakker, som I har Forstand til, Børnlille," sagde Præsten. „Kong Kristian forbrød sin Krone ved overvættes Grusomhed. Ikke engang den hellige Kirkes Tjenere lod han gaa Ram forbi."

„Der er hængt mange Munke siden hans Tid," sagde Hjulmanden. „Den fangne Herre er min Mand, og slipper han nogen Tid løs, da skal jeg

være paa Pletten og hjælpe ham at genvinde Riget.«

„Ja, der kan blive en drabelig Stridsmand af dig med dine halvandet Ben," sagde Mølleren.

De lo allesammen, men pludselig stoppede Præsten i det og stirrede stift mod Kirkemuren. De andre saa samme Vej og blev var et skægget Ansigt under en Hjelmhue. Nu kom hele Manden frem og viste sig at være en velbevæbnet Krigsmand. Der kom een til og nok een . . . Nu stod der en Snes vilde Karle blandt de forskrækkede Bønder.

Der var ingen, der vidste, hvem de var, og de gav ingen Forklaring. Deres Anfører krævede højlydt Sulemad og Godtøl. De spredte sig i Byen, som en Time efter genlød af deres drukne Skraalen. De tog, hvad de kunde hitte af Penge og Kostbarheder. Den gamle Præst tvang de til at aabne Kirken, røvede Kalken fra Altret og prygglede ham igennem, fordi der ikke var mere. En af dem fortalte Mølleren, at de hørte til Skipper Klements Bande, men var bleven rent forslagne fra Hæren og havde nu flakket om i fjorten Dage og plyndret, hvor de kom hen. En Herregaard havde de overrumplet og afbrændt, men vidste ikke engang, hvad den hed. Da Mølleren lod sig forlyde med, at Kong Kristian just var draget gennem Byen med en stor Skare Ryttere, blev de svært forskrækkede. Anføreren kaldte dem sammen, og de begav sig paa Vej ad Koldingkanten.

Broder Jørgen saa dem fra Bakkens Top og kunde nemt skønne, af hvad Art de var.

„Løb, Anneken, løb," sagde han. „Og skjul dig i Skoven."

Hun tog Drengen og løb. Munken vilde redde nogle af deres Sager, inden han fulgte efter hende, men naaede ikke at slippe væk, før Landsknægtene kom. De greb ham, slog Huen af ham og jublede vildt, da de saa hans kronragede Hoved. Der var ikke bedre Spas for dem end at faa fat i en Munk. Og da de fandt Kvindeklæder i Hytten, ledte de rundt om for at finde hende, med hvem den formummede Munk holdt til Huse. De fandt ingen og hævnede sig ved at slaa Broder Jørgen, saa han hverken kunde røre Arme eller Ben. Saa stak de Ild paa Hytten og drog videre.

Anneken hørte Larmen fra sit Skjul. Først da det en Stund havde været stille, vovede hun sig frem. Hun saa Banden langt nede paa Vejen og Hytten i Flammer. Forfærdet raabte hun paa Broder Jørgen og fandt ham omsider, bundet og kneblet. Hun løste ham af hans Baand, og de sad sammen og saa Kaspar Tomands Hytte brænde ned til Grunden.

„Nu er du hjemløs, Anneken," sagde Munken.

Hun følte efter, om hun havde deres Penge i Behold. Hun havde stukket dem til sig, da hun løb til Skoven.

„Saa gaar vi til Ribe, Broder Jørgen," sagde hun. „Natten er lys og mild, og her er ikke mere blivende Sted for os."

„Du maa gaa alene," sagde han. „De har skamslaaet mig, saa jeg faar blive her en Stund."

„Tilgiv mig, Broder Jørgen," sagde hun angerfuld.

Hun gav ham Drengen at holde og løb til Hulen, som var uskadt af Branden. Der fandt hun Salven, han havde lært hende at lave, salvede hans Saar og forbandt dem. Hun løb til Kilden og bar Vand til ham. Han smilte, lykkelig over hendes Omsorg.

„Jeg bliver hos dig, til du er karsk," sagde hun. „Prøv, om du kan rejse dig, og støt dig paa min Arm, saa naar vi ind i Skoven, hvor der er Ly."

„Nej," sagde han. „Du skal gaa, og jeg skal blive. Naar jeg har sovet, er jeg karsk igen og følger efter dig. Eller hør nu mit Raad, om du vil følge det. Det nytter intet, vi gaar til Ribe. Kongen er sagtens allerede draget bort. Vil du, saa skal jeg gaa derhen, saa snart mine Fødder kan bære mig. Men du skal gaa til Kolding og tinge dig ind i et Herberg og blive der, til jeg kommer efter med Besked. Saa kan vi lægge Raad op om, hvad der mere er at gøre."

Hun gjorde Indvendinger, men han blev ved sit og fik hende sluttelig overtalt. Hun svøbte Drengen, som sov trygt og godt, bandt ham paa sin Ryg og bød Munken Farvel og gik bort i Natten.

Det var Morgen, da hun kom til Kolding, og hun fandt et lidet Herberg straks indenfor Nørreport, hvor hun tog ind. Da hun havde udhvilet sig, gik hun ud, drevet af Trang til at strejfe om i Nærheden af Slottet, og paa Rendebanen mødte

hun Frants Jude. Han blev heftig bevæget ved at se hende.

„Saa lever du end, Anneken," sagde han. „Fader skikkede mig paa Rejse, at jeg skulde glemme dig. Jeg kom hjem i Gaar, og det var min Agt i Dag at ride til Anst."

„Der træffer du mig ikke, hverken i Dag eller i Morgen," sagde hun. „En Hoben fremmede Krigsfolk har huseret paa Egnen og brændt Hytten ned."

„Saa er du hjemløs," sagde han.

„Jeg bor i Herberget ved Nørreport," sagde hun. „Der bier jeg paa Broder Jørgen, som kommer efter mig."

„Er den lede Munk hos dig endnu?"

„Led er han ikke," sagde Anneken. „Og jeg tror fast, han har glemt, at han er Munk. Han var mig en trofast Ven og var hos mig, da jeg fødte mit Barn."

„Jeg er visselig ogsaa din Ven, Anneken," sagde Frants. „Om du vil give mig Lov til at være det. Maa jeg følge dig til Herberget?"

De gik derhen. Anneken viste ham Drengen, men Frants vendte Hovedet bort og vilde ikke se ham.

„Ak, Anneken, om du var mig god," sagde han.

„Jeg er dig god," sagde hun. „Om ikke, som du mener. Tal ikke om det, hvis ellers du vil være sammen med mig."

„Jeg skal ikke tale om det," sagde han sørgmodig.

Saa gav han sig til at fortælle, og Anneken fik Rede paa, hvordan Sagerne stod i Riget. Det var hans Agt at drage til København, hvor Borgerne havde rejst sig i den fangne Konges Navn. Borgmesteren i Staden, Ambrosius Bogbinder, var hans Faders Ven fra Ungdommen og ventede ham derovre. Erik Jude, som jo selv var Kristian den Anden saa hengiven, vovede ikke at tone rent Flag. Han havde gaaet i stor Angst for, at Kaspar Tomands Rømning skulde føre til Opdagelse af Sammensværgelsen, og han havde indtil denne Dag holdt sig borte fra Skipper Klement og hans Folk. Vanskeligere endnu var hans Stilling bleven, siden Hertugen var kaaret til Konge i Ry, og man nu hver Dag kunde vente, at han vilde oversvømme Jylland med sine Tropper. Han var da velfornøjet med, at Frants aabenlyst stod paa det ene Parti, mens han selv holdt sig tilbage. Saa kunde den ene altid redde den anden, naar det kunde skønnes, hvordan Krigen faldt ud.

„De siger, Kongen drager mod København,“ sagde Anneken.

„Det gør han sikkert, saa snart ske kan,“ sagde Frants. „København er Rigets Hoved og Hjerte. Har han den, da har han alt.“

Anneken grundede.

„Naar drager du af?“ spurgte hun saa.

„I Morgen den Dag, om Vinden er god,“ sagde han. „Smakken ligger klar ved Fiskerbryggen.“

„Vil du tage mig med?“ spurgte hun.

„Anneken . . .“ Han sprang op og vilde gribe hendes Hænder, men hun drog dem hastig til sig.

„Ikke saa," sagde hun. „Det er ikke, som du tænker. Det har jeg jo sagt dig. Og det bliver aldrig saadan."

„Jeg forstaar," sagde han bedrøvet. „Du vil derover for at søge den Mand, som bragte dig i Ulykke. Det var en af Hertugens Tjenere, jeg mindes det vel."

„Ingen bragte mig i Ulykke," sagde Anneken. „Men sandt er det, at jeg vil træffe ham, som er Fader til mit Barn."

„Du maa fare med mig, hvorhen i Verden du vil," sagde han. „Lid paa mig. Jeg skal ikke krænke dig med nogen Snak om det, du ikke vil høre. Men du maa gaa om Bord i Aften, naar det er mørkt. Og vi maa gemme dig bort i Lasten, naar Fader kommer og tager Afsked med mig, inden vi farer. Han er dig ond, siden du afviste ham saa haardt den Dag i Hytten."

De talte om det en Stund, og Anneken besluttede sig til at drage med ham. Hun vilde skrive et Brev til Broder Jørgen og lægge det i Herberget, om ikke han kom, forinden Skibet gik.

„Gør han det, skal han følge mig," sagde hun.

„Jeg hader Munken," sagde Frants. „Og han vil sikkert faa en ilde Medfart i København, hvor de nu alle er lutherske. Men du kan gøre med mig, som du vil."

Da saa han stod i Døren og skulde gaa, vendte han sig om og saa paa hende.

„Anneken," sagde han. „Vil du tilgive mig, om jeg taler endnu en Gang om det, jeg ikke maa nævne."

„Sig det saa," sagde hun. „Og sig det aldrig mere."

„Hvem er Fader til dit Barn?"

Anneken smilte.

„Det er den største i Landet," sagde hun saa.

Frants stirrede et Øjeblik paa hende med aaben Mund. Saa rystede han paa Hovedet og gik. Han mindedes, hvordan hun var, den Morgen hun gik rundt i Kolding Gader og spurgte, hvor Hertugen drog hen. Den Gang var hendes Sind forvirret af Ulykken, der var hændet hende. Han forstod, at hendes Tanker sløredes endnu, naar Talen faldt paa de Dele.

TREDIE BOG

SYTTENDE KAPITEL.

I København.

Anneken og hendes Barn kom i god Behold til København med Frants Jude. Og forinden Frants begav sig til Ambrosius Bogbinder, sørgede han for at skaffe hende Logis.

„Om nu det kunde blive, som jeg gerne vilde, Anneken, da turde jeg vel tage dig med til Borgmesterens Hus. Jeg skulde forklare ham det saadan, at han gav dig Ly og Forsvar, hvad nok kan tiltrænges i disse urolige Tider.“

„Det bliver ikke saadan, Frants,“ sagde hun. „Og du skal ikke tage mig med til Borgmesteren. Find mig blot et lidet Kammer, hvor jeg kan skjule mig med Drengen, indtil min Stund kommer.“

Han tingede hende saa ind hos en Skomager, som hed Gregers, og hans Kvinde hed Ane. De boede i et lidet Hus i Larslejstræde tæt op til Volden. Skummelt var der og mørkt, og da hun saa den Strimmel af Himlen, Husrækkerne levnede, mindedes hun de grønne Skove i Anst og sukkede.

Gregers saa heller ikke godt ud, saa skulende

var hans Blik, og Ane lignede mest af alt en forpryglet Hund. Tre Rollinger hængte i hendes Skørter, og hun var højt frugtsommelig. Gridsk tog Skomageren de Penninge, Frants Jude rakte ham. Anneken tænkte, at den Dag hun ikke betalte, kastede han hende sikkert nok paa Gaden, og hun sagde det til Frants.

„Om Gud vil, finder vi dig snart et bedre Logis," sagde han.

Skomagerens Lejlighed bestod kun af et eneste Kammer, og Anneken fik overladt en Alkove uden Arne og Vindue. Der stod en brøstfældig Løjbænk med et mølædt Skind, en Stol og ikke mere. Men hun gik straks ud i Staden og købte sig et hvidt Lin, saadan som hun havde set det i Hertugens Sovegemak paa Koldinghus, og bredte det over Lejet.

„Se til den Rakkermær," sagde Gregers til sin Kone. „Lin breder hun over Bænken, og ingen Fader har hun til sit Barn."

„Det ved du da intet om, Gregers," sagde Konen sagtmodig.

„Jeg saa det, straks hun kom i Døren," sagde Skomageren. „Den Mand, som fulgte hende, er ikke Fader til Ungen, men kanske bliver han det til den næste. Det er, som jeg siger. Hold du din Mund og gaa til Jens Skipper og hent en Kande Øl. Nu har vi Penge."

Ane gjorde, som han bød hende. Han drak og sang, mens han arbejdede. Mod Aften gik han ud i Gaden og holdt Sladder med Naboerne. Saa satte Ane sig hos Anneken og saa paa hendes

Dreng og beundrede ham over al Maade, saa fin han var af Lød og Lemmer.

„Ung kom du i Brudeseng," sagde hun og saa mildt paa Anneken med sine forskræmte Øjne. „Give Gud, du ikke maa angre det for haardt. Hvor er din Husbond?"

„Jeg har ingen Husbond," sagde Anneken.

„Ak Gud; ak Gud, er det saa ilde fat med dig. Saa havde Gregers Ret, da han sagde, du havde ingen Fader til dit Barn."

„Visselig har jeg det," sagde Anneken. „Kaspar hedder min Dreng, og han er Søn af den største i Landet."

Konen tænkte, det rablede for hende.

„Det er ikke nemt at vide, hvem der er den største," sagde hun og sukkede. „Her i Byen holder de paa den fangne Konge i Sønderborg og bekriger Hertugen, som de siger, Jyderne har kaaret. Saa sidder ogsaa Greven af Oldenborg paa Slottet og regerer, og lybske Krigsfolk huserer i Gaderne, saa det er en Gru. Og vores egen Borgermester kror sig, som var han en ædelbaaren Herre. Jeg vilde blive glad, om Kong Kristian fik Riget igen. Det var bedre Dage, da han regerede. Da gik det helt godt med Professionen, og Gregers drak ikke saa meget Øl. Gregers er ogsaa hans Mand. Men hvordan skal de faa ham ud af Taarnet."

Anneken nikkede, og Konen blev ved at snakke.

„Ikke bedre staar det til med Religionen i dette arme Land," sagde hun. „Munkene har de ud-

jaget, og en ved snart ikke sine arme Raad, hvad en skal tro. Her var en Disputats forgangen Aar mellem de lutherske og de katholske, og Gregers sagde, de maalte hinanden Skæppen fuld. Frue Kirke har de stormet og sønderslaaet alle de hellige Billeder. Jeg tænker, der er ikke født det Menneske, som ved, hvad Enden skal blive. Men enten den bliver saa eller saa, gaar det allenfals ud over Smaafolk. Er du luthersk?"

„Det er jeg," sagde Anneken. „Jeg er allermest kommet herover for at beraade mig med en god luthersk Præst, om her ellers er nogen."

„Visselig er her det," sagde hun. „Der er ikke uden lutherske Præster i Staden, siden de sidste katholske vandrede ud. Jeg ved ikke Navnet paa dem alle. Men der er da Hr. Mads i Helligaandskirken. Gregers siger, han er en skrap Prædikant. Og saa er der Magister Hans Tausen i Nikolaj, som har det største Tilløb af dem alle. Jeg har ikke hørt nogen af dem. Nok er vi evangeliske for Tiden, men jeg kan aldrig være fra Børnene, og Gregers forklarer mig det, som han har hørt i Staden. Før Kirkestormen var vi katholske, og hvis Biskoppen fra Roskilde kommer tilbage, bliver vi det sagtens igen. For Gregers siger, at en ringe Skomager maa dreje sin Kappe den Vej, Vinden blæser."

Frants Jude kom hver Dag og saa til Anneken og blev hos hende en Stund. Hun var glad ved hans Besøg, om ogsaa han aldrig kunde lade være at tale om det, hvorom han skulde tie. Han

mente, han havde fundet et bedre Logis til hende. Men hun vilde ikke flytte.

„Jeg har det godt nok her," sagde hun. „Ane er god ved Drengen, og Gregers gør mig ingen Fortræd."

Saa spurgte hun ham ud om Begivenhederne i Riget. Han fortalte hende de Rygter, han havde hørt og mente, det kunde ikke vare længe, før Hertugen laa for København.

„Hvorfor kalder du ham ikke Kongen?" spurgte hun. „De har jo kaaret ham i Ry."

„Nogle af Rigsraaderne har kaaret ham," sagde Frants. „Men ikke dem alle, og Valget er ganske ugyldigt. Om vi faar Undsætning i rette Tid, da slaar vi visselig hans Hær og jager ham hjem til Gottorp."

„Det gør I ikke," sagde Anneken.

„Om du holder med Hertugen, da ti helst stille med det," sagde Frants. „Saadanne Ord er ilde hørt her i Byen og kan koste dig dit Liv, før jeg faar Nys om det."

En Dag kom Broder Jørgen. Anneken gav et Frydeskrig, da hun saa ham, men satte saa straks et betænkeligt Ansigt op.

„Her kan du ikke bo hos mig, Broder Jørgen," sagde hun.

„Har jeg rejst saa langt og omsider opsporet dig, saa finder jeg sagtens en Plet at sove paa," sagde Munken. „Hertugen var draget fra Ribe, den Dag jeg kom. De siger alle, at han agter sig herhid for at belejre København med en mægtig Hær. Da omslutter han Staden, og om han ero-

brer den, fanger han dig med de andre, og du faar ham sagtens at se."

„Det gør jeg," sagde hun med glade Øjne.

Gregers stirrede paa Broder Jørgen.

„Du er en forløben Munk, min Fa'r," sagde han saa. „Jeg saa det straks paa dit skinhellige Ansigt. Her er ingen Plads i København for din Slags. Nu løber jeg efter Bysvendene, at de kan sætte dig i Taarnet."

„Jørgen er ikke Munk," sagde Anneken. „Han har været det, men det har Doktor Luther jo ogsaa. Han har afsvoret den falske Lære forlængst. Jeg siger god for ham, og om I vil give ham Mad og Drikke, da skal han betale Jer for Umagen."

Gregers saa mildere ud og fortalte, at der henne i Gaden var et Hus, hvor tre Munke arbejdede i Skomagerprofessionen. Saadan havde Borgmesteren og Raadet anordnet det og tilmed givet dem Værktøj, skønt det var en stor Skam mod Laugsmestrene. Om Jørgen mente sig at kunne lære Professionen, da var der kanske Plads for ham ogsaa.

„Det er godt," sagde Anneken. „Min Fader var Skoflikker i Anst, og Jørgen har arbejdet hos ham i to Aar."

Broder Jørgen sagde ingenting. Han sad med lille Kaspar paa sit Knæ og legede med ham og undredes, saa stor og skøn han var bleven.

„Kanske det er Drengens Fader," sagde Ane til sin Husbond. „Man har hørt saa meget uskikkeligt om Munkene."

„Det er han ikke,“ sagde Gregers og rystede paa Hovedet. „Men en sælsom Kvindsperson er hun. Dog er det mig lige fedt, saa længe den anden kommer og betaler.“

Han gik med Broder Jørgen over til det Hus, hvor de tre Munke boede, og fik gjort Anmeldelse til Oldermanden om hans Ankomst. Allerede Dagen efter sad Jørgen med sin Læst. De tre andre skottede til ham og hviskede med hinanden. Der var en tyk een, som pustede og svedte ustandselig.

„Det er haardt at slide saadan, naar man har kendt bedre Dage,“ sagde han til Jørgen.

„Der er det, der er haardere,“ sagde Jørgen.

Saa vidste de Besked nok og talte ikke mere til ham, men betragtede ham med mistroiske Blikke og vogtede paa ethvert af hans Fjed for at melde ham til Øvrigheden, om han skulde give mindste Anledning til Mistanke.

Men Broder Jørgen saa ikke til dem og talte med ingen i Staden. Han sad vėd sin Læst, gik over til Gregers og aad den ringe Kost, de bød ham, og gav Tak til og legede hver Aften med Annekens Dreng.

ATTENDE KAPITEL.

Den gamle Raadmand.

Maaned gik efter Maaned, og der hændte Anneken ingenting.

Rundt om i Landet kæmpede den udvalgte Konges Krigsmænd med Lybekkerne og Kristian den Andens Tilhængere og vandt mestendels Sejr. Der kom Bud paa Bud, at nu var den ene Stad erobret og nu den anden. Anneken hørte det af Frants Jude og frydede sig i sit Hjerte, at Tiden nærmede sig, da Kongen maatte drage mod København.

En Gang endnu fik hun Bud fra Kaspar Tomand. Det var en Sømand, som kom til Kolding med Hilsen fra ham, at han var ved Skipper Klements Trop i Nørrejylland, hvor alle Vendelboerne havde rejst sig for den fangne Konge. De havde slaaet Adelsmændene i et stort Slag og drog nu Sønden paa til flere Sejre. Sømanden havde bragt sin Hilsen til Erik Jude, som ikke havde turdet andet end bringe den til Hytten, og var bleven helt forundret ved at finde den nedbrændt. Han skrev da derom til Frants i København, og saadan fik Anneken det at vide.

Allermest savnede hun de grønne Skove i Anst, hvor hun havde levet al sin Tid. De mange Huse i Byen trykkede hende, og det var ikke til at komme ud af Porten uden Pas. Hver Dag, naar Vejret var til det, vandrede hun op og ned under

Volden med sin lille Dreng, fra Jermers Taarn til Nørreport og tilbage igen. Hun saa paa Krigsfolkene, der marcherede, paa Vagtposterne, der blev afløst til regelmæssige Tider og paa de store Kvæghjorder, som blev drevne ind ad Nørreport for at proviantere Staden under den anstundende Belejring.

Paa disse Vandringer mødte hun daglig en gammel Mand, der altid standsede hende og saa paa Drengen og gav hende et Par venlige Ord. Han var klædt som en fornem Borger, med Kaarde ved Siden og støttede sig til en Stav. Hun fik at vide af Ane, at det var en forhenværende Raadmand ved Navn Jens Kammersvend, som var en tro Tilhænger af Kristian den Anden fra gammel Tid, men som ligefuldt havde advaret Borgerne og deres Øvrighed mod at indlade de lybske i Staden og derfor var falden i Unaade hos det herskende Parti.

Han boede ved Siden af Gregers i Hjørnestedet mod Volden, et saare skønt Hus, og havde mange Tjenere. Naar han gik ud om Aftenen, blev han altid fulgt af en Svend med Lygte, selv om det endnu var ganske lyst. Anneken saa, at mange hilste ham ærbødigt, naar ingen lagde Mærke til det. Men var der Folk i Gaden, gik de fleste ham forbi og saa til den anden Side.

En Dag talte den gamle Raadmand til hende derom.

„Folkegunst er som Kvindeluner,“ sagde han og smilte. „I Dag mig. I Morgen dig.“

„Er Kvinder saadan?“ spurgte Anneken.

Han satte sig paa Voldskrænten og støttede Hagen paa sin Stok.

„Hvem er du, Pige?“ spurgte han saa. „Jeg ved, du bor hos Gregers Skomager og er kommen hertil fornylig. Jeg ved ogsaa, at du hver Dag faar Besøg af en Ungersvend, som jeg har set i Følge med Ambrosius Bogbinder. Er han Fader til dit Barn?“

„Nej,“ sagde Anneken og smilte.

„Det er et skønt Barn, du har,“ sagde han saa. „Jeg havde en Gang en Sønnesøn, der var i samme Alder og lignede ham, som kunde det være hans Broder. Han døde af Tandværk. Vogt din Dreng vel.“

„Det skal jeg,“ sagde Anneken.

„Min Søn drog til Tyskland og blev borte,“ sagde Raadmanden. „Min Sønnekone er ogsaa død. Jeg sidder ganske alene i det store Hus med mine Tjenere, som snyder mig bravt. Alle Tjenere er Kæltringer og Bedragere.“

„Er de?“ sagde Anneken. „Jeg ved det ikke. Jeg har aldrig haft nogen Tjener og aldrig været i nogens Tjeneste.“

„Godt for dig,“ sagde han. „Fri for oven og for neden, saadan er det bedst.“

„Har I ingen Kvinde i Eders Hus?“ spurgte Anneken.

„Fem Terner,“ svarede han. „Eller kanske det er seks, hvis ikke hun er gaaet, som jeg jog bort i Aftes. De er tifold værre end Tjenerne.“

„Og Eders Hustru er ogsaa død?“

„Jeg ved det ikke,“ sagde Raadmanden. „Men

jeg tror det ikke. Det skulde være en svar Sag, som kunde tage hende af Dage. Men hun er i Viborg hos sin Søster. Og Tiderne er jo urolige, saa ingen kan vide, om han har sine kære i Live. Om der skulde times hende en Ulykke, da vil jeg sørge skønt og kristeligt Aaret ud og derefter fryde mig saare."

„Saa er hun ond," sagde Anneken.

„Ih, nej da," sagde den gamle. „Hun bragte mig den skønne Gaard i Medgift og fødte mig en Søn. Mer kan man ikke kræve af en Kvinde. Og hun kunde ikke derfor, at han døde. Men lad hende nu fare i Fred. Jeg skikkede hende ikke til Viborg for at tale om hende, og Gud raader for Lykken. — Du hedder Anneken? Jeg hørte Ane Gregers raabe paa dig forgangen Dag. Det er et skønt Navn, og du har et skønt Ansigt og taler mildt, om ogsaa du bliver grim og arrig en Gang. Hvem er din Fader?"

„Min Fader var Kong Kristians Livdrabant," sagde hun. „Siden boede han i en Hytte i Anst og var Skomager. Nu er han hos Skipper Klement i Aalborg."

„Se, se," sagde Raadmanden. „En Skomager kan vel være ærlig. Men her i Staden er de noget slemt Pak."

Næste Dag snakkede han med hende igen og spurgte hende, om hun var evangelisk eller hengiven til den gamle papistiske Overtro. Hun sagde ham da, at hun gerne vilde undervises i Doktor Luthers Lære, om hun kunde finde en redelig Mand, som vilde paatage sig det. Tre Gange

havde hun været ved Nikolaj Kirke og villet høre Magister Hans Tavsen. Men der var en saadan Trængsel, at hun ikke vovede sig ind.

„Magisteren kender jeg," sagde han. „Han er en brav Mand og en ærlig Ordets Forkynder, om ogsaa noget fremfusende som alle i disse gale Tider. Dog skulde han være klogere end de andre, saa sandt han en Gang har løbet sig en slem Staver i Livet og ynkelig maatte søbe den Kaal, han spyttede i."

„Hvad gjorde han da?" spurgte Anneken.

„Han gjorde ikke andet, end hvad alle de lutherske Prædikanter gjorde," sagde Raadmanden. „Han skældte Papisterne Huden fuld, og jeg tror gerne, de fortjente det. Men grov var han i sin Mund, og hans Tilhængere forstod ham godt nok, siden de stormede Frue Kirke og ganske ødelagde Afgudsbillederne."

„Ane fortalte mig derom."

„Jeg vil tro det," sagde Jens Kammersvend. „Gregers Skomager var en af de værste. Naa, Kong Frederik holdt sin Haand over Magisteren. Men da saa Kongen døde, og Papisterne fik Overtaget igen, dømte de ham fra Embedet og i megen anden Elendighed. Da friede han sig og reddede Kaldet ved at love Bod og Bedring og navnlig ingen Sinde mere udskælde de katholske Præster."

„Saa gav han sig," sagde Anneken. „Det havde Broder Jørgen aldrig gjort."

„Hvem er Broder Jørgen?" spurgte den gamle. Hun fortalte om Munken, hvordan han var ud-

dreven først af Haderslev Kloster og siden af Kolding og siden havde boet hos hendes Fader i Hytten i Anst.

„Ja, saa var Broder Jørgen taprere end Hans Tavsen," sagde Raadmanden. „Kan hænde, han havde sin Skavank andetsteds."

Anneken blev rød under hans Blik, og han gned sine Hændet og lo.

„Lad fare de Præster og Munke," sagde han. „Jeg skal gaa med dig en Dag til Nikolaj og skaffe dig Plads, saa du kan høre Magisteren."

Han tog Barnet fra hende, satte det paa sit Knæ og fornøjede sig, saa det spjættede med Arme og Ben.

„En skøn Dreng," sagde han. „Der har Broder Jørgen gjort et godt Stykke Arbejde."

„Han er ikke Fader til mit Barn," sagde Anneken.

„Heller ikke han?" sagde Raadmanden. „Og ikke den Ungersvend, som besøger dig. Og ikke jeg heller. Kan hænde, du faar svært ved at finde ham."

„Det faar jeg," sagde Anneken. „Men ikke som I mener."

Da han næste Gang traf hende, spurgte han pludselig, om hun vilde flytte hjem og bo hos ham og se efter Tjenerne i hans Hus. Han vilde give hende Føden til hende og Barnet og en anstændig Klædning til Jul. Hun talte med Frants Jude derom, og han raadede hende til at tage mod Tilbudet. Han gik selv til Raadmanden, men fandt ham tvær og afvisende.

„Jeg har intet med Eder at skaffe,“ sagde han. „Vil Anneken, kan hun komme, vil hun ikke, kan hun lade være. Har hun faaet et Barn uden Eders Hjælp, behøver hun heller ikke her Eders Formynderskab.“

Saa flyttede hun ind i det store Hus. Gregers var rasende over at miste Fortjenesten og forfulgte hende over Gaden med Skældsord. Ane græd og alle hendes Rollinger med hende.

Da Broder Jørgen kom, mønstrede Raadmanden ham skarpt.

„Han kan komme hver Fredag og faa et Maaltid Mad,“ sagde han til Anneken.

Naar Jens Kammersvend var hjemme, sad han gerne i en stor Armstol foran Ilden og tog sig ingenting til. Saa holdt han mest af, at lille Kaspar laa paa Gulvet foran ham og pludrede og sprællede. Om Anneken var der, tænkte han kun lidt paa. Men var hun der, talte han venligt til hende.

En Aften bad han hende berette sin Historie.

„Har jeg givet dig Husly, saa bør jeg vel vide, hvo du er,“ sagde han. „Og rider din Dreng paa mit Knæ, er du mig sagtens i det mindste hans Faders Navn skyldig.“

Han nikkede venlig til hende, mens han sagde det, og før hun vidste af det, havde hun fortalt ham det hele, som det var gaaet til. Hun talte og talte og græd og lo imellem hinanden. Raadman den strøg sig om Hagen og nikkede og spurgte.

„Se, se,“ sagde han. „Saa lille Kaspar er en

Kongesøn. Da kan det vel være, han har en stor Fremtid for sig."

Han fortalte hende om kongelige Siegfredsønner, der var blevne tapre og navnkundige Mænd. Anneken undredes, at han ikke dadlede hende og viste hende Ringeagt, som saa mange andre havde gjort, og sagde det til ham.

„Nu," sagde han. „Det er visselig en anden Sag med Konger og fyrstelige Personer end med os andre. De bliver sjældent formælede med den, deres Hjerte har kær. Og saa stort er deres Ansvar og saa alvorsfuld deres Gerning, at man vel kan unde dem en Stund i Elskovs Lyst. Ikke heller har jeg nogen Tid hørt, at en Pige stod imod en Konges Bejlen."

„Saadan plejer Menneskene ikke at tale," sagde Anneken.

„Mænd gør de saa," sagde Raadmanden. „Om ellers Pigen forstaar sit Kram og holder sin kongelige Elsker til Ilden og fylder sin Kiste, mens det er Tid. Men dig gik det jo ilde, stakkels Barn."

„Hertugen er mig god," sagde Anneken. „Jeg saa det i hans Øje, da han bød mig Farvel. Om blot jeg faar ham i Tale, da bliver alting godt."

„Mangen Mand og flere Kvinder saa det i en Konges Øje den ene Dag, som ikke var der den anden," sagde Raadmanden. „Men det kan jo hænde, du fanger Sejr. Skøn er du, og det synes, som intet kan kue dit Haab."

De sad lidt tavse. Anneken tog sin Dreng op og lagde ham ved sit Bryst.

„Om han med Tiden drikker Øl, som han Dag drikker Mælk, da bliver han en stolt Karl," sagde Raadmanden.

„Han faar nok det, han kan drikke," sagde Anneken og lo.

„Ved du, at jeg har set Hans Naade, min arme fangne Herre og hans Dyveke."

„Fortæl mig om hende," bad hun.

„Saa meget Fortroende havde Kong Kristian til mig, at han ofte indlod mig i sit Gemak, naar Dyveke var hos ham. Mangen god Gang har jeg foredraget ham Stadens Sager, mens han sad i Stolen, og Dyveke laa foran ham med Hovedet paa hans Knæ. Ak, hvor var hun skøn, og hvor havde Kongen hende kær. Aldrig saa jeg hans Ansigt saa mørkt som den Dag, de lagde hende paa Baare."

Anneken lyttede med bankende Hjerte.

„Da var hun hos ham altid?" spurgte hun.

„Det var hun ikke," sagde Raadmanden. „Efterdi Kongen jo havde sin Gemalinde. Hun boede i en skøn Gaard, som Kongen havde skænket hende, og som du kan gaa ned og se en Dag paa Amagertorv, hvor den ligger. Der boede hun med Sigbrit, sin Moder, og der kom Kongen hos hende."

„Og saa raadede hun ham i Statssager og hjalp ham med Regeringen?" spurgte Anneken.

„Det har jeg aldrig fornummet," sagde Raadmanden. „Sigbrit raadede ham, kanske mere end godt var, skønt hun var en djævelsk klog Kvinde. Hun styrede til sidst det ganske Land og ophid-

sede de høje Herrer over al Maade ved sit Hovmod. De siger, det var hende, der røvede Kongen hans Krone for den Tiltro, han havde til hende."

„Og Dyveke?" spurgte Anneken.

„Hun var hans Øjnes Lyst og hans Hjertes Fryd. Duen var hun, hos hvem Ørnen hvilede, naar den var træt af sin høje Flugt."

„Ak, at hun døde," sagde Anneken.

„De forgav hende," sagde Raadmanden. „Befalingsmanden paa København Slot, Hr. Torben Oxe, blev skyldt for Mordet og henrettet. Men det er nu min Tro, at Dronningens Slægt i Bryssel voldte Udaaden. Stor blev Opstandelsen blandt Rigets Adel, fordi Kong Kristan havde ladet Torben dømme af tolv Bønder fra Solbjerg. Men Almuen tænkte, at Torben var dømt med Rette. Der var en Skriver, som hed Hans Faaborg, og som tidligere havde forklaget Torben for Kongen. Den Gang troede Hans Naade intet ondt om sin Befalingsmand, og da det kom for Dagen, at Skriveren ogsaa ellers var en Skælm, lod Torben Oxe ham hænge i Galgen udenfor Vesterport. Dèr hang han endnu, da Torben blev rettet. Og nu hændte der det, at Natten derefter og hver paafølgende Nat i en hel Uge skinnede der et stort Lys over Galgen, hvori Skriveren hang. Vægteren fra Slotsmuren saa det. Hans Naade gik ned og saa det selv, og derefter lod han Skriveren nedtage og jorde paa Frue Kirkegaard, eftersom det syntes ham og alt Folket i Staden klart, at dette Jærtegn beviste Hans Faaborgs Uskyld."

„Javist," sagde Anneken. „Han var uskyldig og Hr. Torben havde ladet ham klynge op for at blive hans Vidnesbyrd kvit."

„Det sagde de," sagde Raadmanden.

„Saa I Jærtegnet?" spurgte hun.

„Visselig saa jeg det. Og var det et Jærtegn, saa kom det svært heldigt for Hans Naade, hvem ingen herefter lastede for Torbens Død, uden hans Standsfæller."

Han blev ved at fortælle om de gamle Dage. Hans Øjne lyste, han sprang op og gik over Gulvet og glemte sin Stok. Til sidst fortalte han om den Dag, da Kongen drog bort fra København, og alle Mennesker var stimlede sammen og græd og velsignede ham, der havde været Borgers og Bondes Ven, trods nogen.

„Saa beder I sagtens ligesom Fader til, at Kong Kristian maa vinde sit Rige tilbage," sagde Anneken.

„Visselig gør jeg det," sagde Raadmanden. „Om ellers det kunde ske i Orden og Skikkelighed. Men Tiden dertil er bortrunden. Saa mange Fjender har Kong Kristian, at om han i denne Dag slap ud af Taarnet paa Sønderborg, da blev der et Ustyr og en Borgerkrig, som vilde lægge dette arme Land endnu mere øde. Ambrosius Bogbinder og hans Fæller har ødelagt Sagen ved at oplade Stadens Porte for Lybekkerne. De hanseatiske Hunde vil intet uden deres egen Profit, om ogsaa de dækker sig bag Kong Kristians Navn. Fra Tysken kom ingen Tid andet end ondt over Danmark. Men hvad hjælper det, jeg snakker.

Jeg er gammel og aflægs, og ingen hører mit Ord."

Han var helt rød i Kammen af Harme. Men saa rystede han det af sig, satte sig i Stolen igen og saa paa Anneken og liden Kaspar, der havde drukket, til han var ved at sprække, og sov sødelig paa sin Moders Fang.

„Du beder for din Konge, som jeg for min," sagde han, „Og vore Bønner nytter lige meget. Men jeg tænker, Hertugen fanger Sejr, og liden Kaspar faar sin Fader at se. Ambrosius Bogbinder er en stor Karl, men han bliver nok lille, naar Hertugens Kartover drøner mod Byens Bastioner. Jeg vil ogsaa skikke mig deri. Den udvalgte Konge er en god luthersk Mand. Fanger han Sejr, bliver antagelig den sidste af de lede Munke udjaget af Riget."

Han skød Stolen tilbage og rejste sig.

„Jeg vil endnu en Gang skikke en Skrivelse til Magistraten," sagde han. „Det baader kun lidt, men de skal ikke sige, at Jens Kammersvend ikke varede dem til det sidste. Det skal ellers holde haardt, naar jeg sætter Pen til Papiret. Det værker i mine gamle Øjne at se paa Skrifttegnene."

„Giv mig Papiret," sagde Anneken. „Saa skal jeg skrive det alt ned, som I siger det."

Raadmanden stirrede maalløs paa hende.

„Guds Død, Pige. Kan du skrive?"

Hun fortalte ham, at Broder Jørgen lærte hende det i Hytten.

„Jeg tror knap, Dyveke kunde det," sagde han tankefuld. „Men skøn var hun."

„Var hun skønnere end jeg?“ spurgte Anneken. Den gamle Raadmand lo, saa hans tørre Krop rystede.

„Er jeg ogsaa bleven gammel, saa er Kvinderne de samme,“ sagde han. „Nej, Anneken. Du er skønnere end Dyveke, efterdi du sidder her og spørger mig derom. Om den arme Dyveke var her, og det vilde jeg visselig ønske, da sagde jeg det samme til hende.“

NITTENDE KAPITEL.

Hans Tavsen.

Anden Søndag efter at Anneken var flyttet til Raadmandens Hus, gik han med hende til Nikolaj Kirke.

„Nu skal du høre en skøn Prædiken,“ sagde han. „Ordet har den Guds Mand i sin Magt. Men naar vi taler med ham bagefter, er det ikke værd, du siger noget om liden Kaspar.“

„Hvorfor skulde jeg fornægte mit Barn,“ sagde hun. „Vil han ikke vide af Barnet, da faar han ikke heller med mig at skaffe.“

„Saa stiv du er,“ sagde den gamle. „Hvem siger, du skal fornægte ham. Men du har ham jo ikke paa Armen, og det kan vel hænde, Mester

Hans ikke straks spørger dig, om du har din Jomfruære i Behold. Saa har du da ikke nødig at buse ud med det. Saadan en nidkær Evangeliets Tjener er som en Torden, skal jeg sige dig. Man gør bedst i at dukke sig og ikke kalde Vejret ned over sit syndige Hoved. Til hvad Nytte skulde han gøre dig bedrøvet med haarde Ord. Sket er sket, og ikke engang Mester Hans Tavsen kan gøre det om igen."

„Er der da ingen Præst blandt de lutherske, som kan lade af at smæde mig, fordi jeg fødte den Mand, jeg har kær, et Barn?"

„Jo, naar du angrer, Anneken, naar du angrer," sagde Raadmanden.

„Den gamle Præst i Anst sagde mig aldrig et ondt Ord."

„Han var jo ogsaa en af de papistiske Skælmer og Skørlevnere," sagde Raadmanden. „Nu skal du ret straks faa deres Skudsmaal at høre, om ellers jeg kendes Hans Tavsen ret. Hans Tunge er jo løst nu, og han indhenter bravt det, han forsømte i den Tid, han havde svoret Bispen i Roskilde Afbigt og Skikkelighed."

De kom ind i Kirken, hvor Jens Skriver nemt skaffede hende Plads paa Kvindesiden og selv anbragte sig i Stolen lige overfor.

Anneken saa sig forundret om.

Der var ingen Helgenbilleder og ingen Farver eller Blomster eller Lys. De nøgne, hvide Mure bragte hende til at fryse. Havde hun siddet nærmere Døren, havde hun listet sig ud. Men Mængden trængte sig ind, snart var hver Plads i Kir-

ken besat, og de stod Hoved ved Hoved i Midtergangen. Hun saa sig om efter Raadmanden. Han sad med Hagen paa sin Stok og nikkede til hende.

Der var ingen Røgelsedrift under de høje Hvælvinger, og hun tænkte, at den lille Landsbykirke i Anst med sine tre Altre var mange Gange prægtigere end dette iskolde Guds Hus, hvor alt var hvidt og sort. Hun saa paa Præsten, der stod foran Alteret. Hun undredes over hans hule Kinder og indfaldne Øjne. Hun syntes, han lignede Broder Jørgen.

Saa begyndte de at synge. Hun studsede straks ved de første Toner og lyttede mere og mere betaget.

Det var ikke alene Præsten, som sang, men hele Menigheden. Stærkt og fuldtonigt steg Salmen i det store Rum. Og Ordene var danske. Hun forstod hvert et af dem. Sælsom bevæget bøjede hun sig mod sin Naboerske og saa i hendes Bog. Hun gav sig til at nynne sagte med, skønt hun ikke kendte Melodien.

Hun aandede dybt op, da Sangen forstummede, og fornam en Glæde, hun aldrig forhen havde følt i Kirken. Men saa rungede Hans Tavsens Røst over hendes Hoved. Hun saa op og kunde ikke udholde hans brændende Blik, der hele Tiden saa paa hende, syntes hun. Hun anstrengte sig for at høre efter, men kunde ikke. Stumper og Stykker fyldte hendes Øre. Hun bad til, at Prædikenen maatte være til Ende, og den skønne Sang begynde igen.

Men Hans Tavsen holdt ikke saa snart op. Han slog i Prækestolen, saa det dundrede, og alt som han talte, flammede hans Ord og hans Øjne stærkere.

„Jeg har bragt i Erfaring, at nogle af Eder endnu boler med den romerske Skøge," raaate han. „Der er her i Staden nogle af dem, som kalder sig Munke, men som burde hedde glubende Ulve, hellige Øjenskalke, Sjælemordere, Bedragere. Om nogen af Eder ved et værre Ord, da heft det paa dem og tro ikke, I gør dem Uret. Disse Vislinger og graa papistiske Asener holder i Løndom deres Messe, som ikke er andet end en Svinekirke. Dèr forvansker de den hellige Skrift med stor Højtidelighed i kostelige Klæder med stor Pral. De lader tænde Blus og giver Røgelse og smører saaledes Gud om Munden med en Harefod. De indbilder Eder, at Skriften er saa tung, at ingen kan forstaa den, uden hvem de vil oplade den for. Men de har draget Guds klare Ord gennem fule og skidne Skarnpytte, som er deres egne menneskelige Meninger. Ve og atter Ve raaber jeg over disse skidne Æsler, disse løsagtige og letfærdige Løgnere. Ak og atter Ak siger jeg, om nogen af Eder endnu ikke har faaet Øjnene opladne for disse grove Skalkes Ugudelighed."

To samfulde Timer blev han ved saadan. Stundom bad han, brændende, med opløftede Hænder. Saa tog han fat igen og rasede mod Papisterne, Anneken dukkede sig under den Byge af Skældsord, der suste ned over Menigheden. Hun min-

dedes Broder Jørgen, naar han i gamle Dage for op og rasede mod Kætterne. Men dette var mangefold hvassere. Den gamle Raadmand havde Ret: Hans Tavsen havde saa sandelig faaet Mælet igen.

Omsider var han færdig. Han endte med en Bøn for Stadens Borgere og deres allierede, som stred for den fangne Konge paa Sønderborg og den rene evangeliske Lære. Der gik et Suk gennem Kirken, da han tørrede sin svedige Pande og steg ned af Prækestolen. Saa bruste Sangen igen. Det var en gammel Tone, som Anneken kendte, og hun sang med af fuldt Bryst.

„Naa, Anneken," sagde Jens Kammersvend, da de atter stod udenfor Kirken. „Var Prædikenen efter dit Hjerte?"

„Jeg forstod kun lidt af den, og det, jeg forstod, var ikke skønt," svarede hun. „Men ak, den herlige Sang. Vil I føre mig herhen næste Søndag igen?"

„Den danske Salmesang har Hans Tavsen indført i Kirken," sagde Raadmanden. „Og der har han gjort en god Gerning. Prædikenen var ogsaa skøn med mange gode Finter til Papisterne."

„Jeg forstaar ikke, hvordan han kan bede om Sejr for Borgerne for den evangeliske Sags Skyld," sagde Anneken. „Er Hertugen ikke saa god en luthersk Mand som den fangne Kong Kristian?"

„Visselig er han det," sagde Raadmanden. „Jeg skulde næsten tro, han er bedre. Men han er Herremændenes Konge, og Hans Tavsen er den menige Almues Ven og selv en Almuens Mand.

Det er Sagen, Anneken. Han var aldrig Hertugen og Holstenerne god, og de ikke ham. Men der kommer han selv."

Hans Tavsen kom hen imod dem. Ved hans Side gik hans Hustru Dorothea, Jørgen Sadolins Søster, og deres to smaa Døtre, Karine og Anna, som holdt hinanden i Haanden. Han bød venlig Jens Kammersvend Goddag og hørte paa hans Beretning om Anneken.

„Tørster du efter Evangeliets Lys, da være du velkommen i mit Hus til min Vejledning," sagde han. „Og var din Fader en af den arme Kong Kristians tro Mænd, da være du dobbelt velkommen. Jens Kammersvends Ord er mig Borgen for, at du er en ærbar Pige."

„Det anser jeg mig for," sagde Anneken og saa ham fast i Øjnene. „Men kanske I ikke mener det samme, naar I hører, at jeg har født et Barn og har ingen Husbond."

Jens Kammersvend satte Stokken haardt i Jorden og udstødte en ganske ukristelig Ed. Hans Tavsen saa alvorligt paa hende.

„Den, som bekender sin Synd og angrer den, faar Tilgivelse," sagde han. „Sandelig, om det er sært, at Hjorden syndede, naar Hyrderne var de liderlige Munke. Kom til mig i Morgen Eftermiddag og lad mig høre dit Skriftemaal. Om da jeg finder din Ruelse ægte, skal jeg undervise dig i de kristelige Lærdomme og staa dig bi, om du siden til din Samvittigheds Beroligelse vil staa frem i Kirken og vidne om dit Fald og din Frelse."

„Jeg har ingen Ting at angre," sagde Anneken. „Jeg sagde det alene, for at I ikke skulde tænke, at jeg bedrog Eder, om I bagefter kom under Vejr dermed. Ikke heller vil jeg lastes af Eder. I var Munk og brød Løftet og tog den, I havde kær, til Ægte. Alle de, som blev i Klostrene, vil sige, at Eders Ægteskab er ikke et Haar bedre end mit."

Hans Tavsen stirrede maalløs paa hende. Et Øjeblik blev han slagen af hendes store Skønhed. Saa blev han rød af Vrede.

„Sandelig saa jeg sjælden saa forstokket en Synderinde," sagde han og vendte sig til Jens Kammersvend. „Bedst for hende, om hun bar Sten af By med de andre Skøger, førend hun søgte Optagelse i en ærlig Præsts Hus."

„Naa, Mester Hans," sagde Raadmanden. „I bør ikke tage for haardt fat. Det er ikke den ringeste, som staar fast og lader sig ikke rokke ved nogen Tort eller Trudsel."

Han plirrede med Øjnene og smilte spodsk.

„Jeg forstaar Jeres Mening, Jens Kammersvend," sagde Hans Tavsen med en Stemme, der rystede af Harme. „I var al Tid blandt dem, som dadlede mig, fordi jeg ydmygede mig for Bispen i Roskilde. Jeg havde glemt det, men I huskede det. Imidlertid skal I vide, at jeg ikke skøtter om at skoses udenfor min egen Kirkedør af Jer og Jeres løse Kvinde. Ikke heller maa I tro, at jeg handlede, som jeg gjorde, af Menneskefrygt. Min Samvittighed er rolig, og jeg har Fred med min Gud."

Dermed tog han sin Hustru ved Haanden og gik uden Farvel. De to smaa Piger trippede efter Haand i Haand og vendte sig hele Tiden og saa paa Anneken.

„Dèr kom vi smukt op at age," sagde Raadmanden, da de vandrede hjemefter. „Sagde jeg dig det ikke, at du skulde tage dig i Vare. Nu faar vi ingen luthersk Præst til at antage sig din evangeliske Opdragelse. Og du hørte selv nys i Kirken, at der venter Papisterne Helvedes Pine og intet andet."

Anneken svarede ikke, men gik raskere til. Hun længtes efter sin Dreng.

„Hov, hov," sagde Jens Kammersvend. „Du kan vel tage mig med, al den Stund du ikke kan undvære mig. Jeg tænker, jeg er nødsaget til selv at undervise dig i Lutherdommen. Det er ikke saa længe siden, jeg selv antog den, at jeg har glemt den."

„Hvorfor antog I den?" spurgte hun.

„Jeg skal sige dig det," sagde han. „Oprindelig kom det sig af, at jeg vilde have en Gaard i Solbjerg tilbage, som min Fader i et Anfald af overdreven Fromhed havde skænket Graabrødreklostret. En herlig Gaard, Anneken. Vi skal tage derud, naar Vaaren kommer."

„Det var en ringe Grund," sagde hun.

„Synes du det," sagde han venligt. „Du vil være luthersk, fordi Hertug Kristian er det. Tykkes den Grund dig større?"

„Det gør den," sagde hun.

„Sandelig, du har Ret," sagde Jens Kammer-

svend og lo og gned sine Hænder. „Du er den enfoldigste Kvinde, jeg har kendt, og derfor den klogeste. Nu vil jeg undervise dig og skal gøre Mester Hans aldeles til Skamme."

Han skaffede allehaande gudelige Stridsskrifter og Martin Luthers og Hans Tavsens Værker. Den hele Vinter igennem læste hun højt i Bøgerne, og de talte sammen om dem. De forkastede den ene Lærdom og antog den anden, stredes saa heftigt som to Theologer og enedes saa nemt som to retsindige Mennesker.

„Ved du vel, Anneken, at det er en gruelig Religion, vi flikker sammen," sagde han. „Om det kom for en Dag, da vilde de lutherske og Papisterne enes om at lægge os begge paa Baalet."

„Jeg kommer ikke paa Baalet," sagde hun.

„Det gør du kanske nok," sagde han muntert. „Men om du kommer der, da vil Broder Jørgen sparke Veddet til Side, og Frants vil slukke Ilden med sine Taarer, og Hertugen vil løse dig af Pælen med sine egne Hænder."

Anneken lo.

„Vil I intet gøre for at frelse mig?" spurgte hun.

„Der er intet for mig at gøre," sagde han. „De andre har gjort det hele. Du glemmer desuden, at jeg brænder med. Og mig er der ingen, der befrier."

Hun lo mere og saa paa ham med sine blaa og glade Øjne. Som hun sad der med liden Kaspar ved sit Bryst, var hun saa skøn, at Raadmanden blev hel varm om sit gamle Hjerte.

TYVENDE KAPITEL.

Fjenden kommer.

„Hertugen er landet i Korsør," sagde Ambrosius Bogbinder til Frants Jude, som stod hos ham i hans Kammer. „Nu gaar det løs. Og jo før des bedre. Saa tænker jeg, vore allierede letter paa sig og sender os den længe lovede Hjælp."

Han var i fuld Rustning og lignede med sit barske Ansigt og sit stolte Blik langt mere en Krigsøverste end en fredelig Borgmester.

„Er du ræd, Frants?" sagde han saa. „Jeg synes, din Mine blev helt betænkelig, da du hørte Budskabet."

„Ræd er jeg ikke," sagde Frants. „Men godt bliver her næppe i Byen, naar Belejringen begynder."

„Du faar ikke noget af den at se," sagde Borgmesteren. „I Aften skal du følge med Raadets Udsendinge til Lybek."

Frants var ikke ræd for sin egen Person, men han tænkte paa Anneken. Han vilde nødig, hun skulde døje Rædslerne, som kom, og værre blev det, naar han ikke selv var her og kunde beskytte hende. Længe havde han grublet over at faa hende af Sted og lade hende drage Hertugen i Møde. Han tænkte som saa, at det var bedst, hun traf den Mand, der havde voldet hendes Ulykke, det snareste ske kunde. Naar saa hun havde lidt den Tort, det sikkert vilde blive for

hende og set, at han ikke vilde tage hende til Ægte, blev hun kanske mere lydhør for hans Bejlen.

Han gik til Jens Kammersvends Hus, traf den gamle Raadmand alene og gav sig til at tale med ham om Sagerne. Raadmanden hørte ham til Ende. Saa gned han sig i Hænderne og smilte.

„Anneken kommer ikke herfra," sagde han. „Jeg har fæstet hende for Kost og Løn og giver hende ikke Lov at rømme af Tjenesten. Ilde betænkt er det ogsaa af Jer at lade hende flakke rundt i Landet, som er fuldt af Krigsfolk. Om hun bliver her, da træffer hun sikkert Hertugen, naar han indtager Staden."

„Er I saa sikker paa, at han indtager den," sagde Frants.

„Ganske," sagde Raadmanden og lo ondskabsfuldt. „Var Ambrosius Bogbinder og hans Fæller saa kloge som jeg, da overfaldt de Hertug Albrecht og Greven og lod deres Mænd svinebinde dem og aabnede Portene for Hertugen. Jeg har sagt dem det, men de vilde ikke høre."

„Jeg er ikke kommen for at tale om Statssager, men om Anneken," sagde Frants. „Det er min Agt at tage hende til Ægte, trods Ulykken, der er hændet hende. Jeg skal ogsaa nok faa min Faders Samtykke dertil. Men hun er stiv og tror, at hendes Forfører vil gøre sin Uret god igen, blot hun faar ham i Tale. Jeg ved, det er en af Hertugens Mænd, om ogsaa hun aldrig har sagt mig hans Navn. Nu beder jeg, at I vil lade hende drage af Byen, for at hun kan træffe ham og

se, at han ikke er den Hædersmand, hun tror. Naar saa hun har forvundet Sorgen, slaar hun sig sagtens til Taals med at blive min Hustru. Jeg beder Jer inderligt, at I vil give hende fri. Selv skal jeg nok skaffe hende et Pas, saa hun kan forlade Staden."

Den gamle Herre blev ved at gnide Hænderne og saa paa Frants med missende Øjne.

„Der er ingen stor Stads ved Kvinderne," sagde han. „Men Anneken er af de bedste. Jeg tror, den Pære hænger Jer for højt, Frants Jude. Vil I vide, hvem Manden er, der vandt hendes Hu?"

„Sig mig det," sagde Frants. „Og jeg skal ikke helme, før jeg har fundet ham og dræbt ham."

„Lad mig se, I gør det," sagde Jens Kammersvend. „Men hvæs Jeres Glavind godt. Manden er Hertug Kristian, Danmarks og Norges udvalgte Konge."

Frants tumlede tilbage og stirrede paa Raadmanden. Han mindedes det ene og det andet, som Anneken havde sagt, og han forstod, at den gamles Ord var Sandhed. Tavs tog han sin Hue og gik. Ved Solnedgang sejlede han ud af Havnen paa Skibet, som skulde til Lybæk med Raadets Afsendinge.

Raadmanden sagde intet til Anneken om Frants' Besøg. Om Eftermiddagen vandrede de langs Volden, og ud for Jermers Taarn blev de var en stor Sammenstimlen af Folk. Midt i Hoben holdt en Herold ved Siden af Ambrosius Bogbinder, der ogsaa var til Hest. Herolden blæste i sit Horn, og da han tav, oplæste Borgmesteren med

højﾠRøst et Budskab fra Hertug Albrecht, Grev Kristoffer og Stadens samlede Øvrighed. Det manede Borgerne til alle som een at forsvare Byen, naar Fjenden nu kom, og lovede dem, at de fyrstelige Herrer og Borgmestrene og Raadet skulde føre deres Sag til Sejr, saa den fangne Konge atter kunde bestige sin Trone.

Da Oplæsningen var endt, forvarede Borgmesteren Dokumentet ved sin Barm og talte til Mængden for egen Regning.

„Nu staar vi sammen alle som een for vor egen Skyld," sagde han. „Om Hertugen af Holsten fanger Sejr, vil der ingen Ende blive paa Skatter og Plager, Røveri og Mord, Halshugning, Hængning, Stejling og anden ukristelig og tyrannisk Grusomhed. Fra en fri Stad vil København blive trælbundet som en Hund og et Asen. Bedrøvelse, Ulykke, Jammer og Nød vil komme over Eders Hoveder, I som var med til at brænde Herremændenes Gaarde, ihjelslog dem og røvede deres Gods og Kvæg. Faren er alles, og Sejren er vis, om vi holder ud. Lybækkerne skikker os en Flaade til Hjælp, Nederlandene ruster sig, og inden Aaret er omme, kommer Kejseren selv at værge sin Svoger, vor naadige Konges Ret og genvinde ham hans Rige, Det skal I ogsaa vide, at om nogen udebliver, naar hans Øverste kalder ham til Voldene, eller om nogen flygter uden i yderste Nød, da skal han hænges paa sin egen Husbjælke, og hans Gods deles mellem Kongen og de redelige Karle, som gør deres Skyldighed."

De hørte undrende og maabende paa ham

men ingen sagde et Ord. Saa red han videre med Herolden.

„Se, hvor han kror sig," sagde Jens Kammersvend til Anneken.

Borgmesteren havde set ham og holdt sin Hest an.

„Ingen ved, hvem af os to, der bliver først hængt," sagde Raadmanden djærvt.

„Det bliver du," sagde Borgmesteren.

Saa red han videre. Jens Kammersvend saa efter ham og spyttede.

„Tys," sagde Anneken. „Der er en Mand, som synger."

De vendte sig mod Hoben, der flokkedes paany om en Mand, som var staaet op paa en Sten og sang en Vise. Krigsfolkene, som holdt Vagt paa Volden, kom nærmere og lyttede med, og der var ganske stille i Gaden.

O, Danmark, hvor gaar det nu til,
At du er vorden saa mager?
Jeg det for Sandingen sige vil,
Jeg haver dig kendt saa fager.
Nu ser jeg intet paa din Krop
Uden blot Skind og Ben;
Hvad Syge haver dig tæret op
Naar skal du trives igen?

Alt det, som jeg arme Danmark
Kan samle med stor Sorg og Møde,
Skulde holde til Gode udi min Ark,
Det lægger Kaalorme øde.
De tære fra mig baade Sølv og Guld,
Som jeg skulde af mig nære,

Aldrig kan jeg dem fylde fulde,
Thi maa jeg skarper være.

De tære fra mig baade Oxe og Ko,
Det kan dennem intet klække,
Af alt det, jeg ejer, vil du mig tro,
De kan ej blive mætte.
Kornet de sende og bort fra mig
Til andre fremmede Fugle;
De agte ej, hvad jeg haver igen,
Naar de haver Næverne fulde.

Eia, Danmark, slig Sorg og Nød
Er bitter at bide og bære,
Jeg mente, det var bedre at være slet død,
End lade slige Dyr regere.
Naar saadanne Dyr i Længden er fri,
Og Løven kan dennem ej raade,
Da ve de smaa Dyr, der bor udi,
De tages ret plat af Dage.

Blive Ugler Høge og Glenter Ørne,
Da maa smaa Fugle kvide;
Blive Ulve Løver og Ræve Bjørne,
Smaa Dyr monne de slide.
Jeg véd Dig nu Danmark ingen Ting fri
Uden Guds Ord det rene,
De andre staar du ilde udi,
Thi bliv hos Gud alene.

„Saa drøvelig en Vise," sagde Anneken.

„Han siger intet uden sandt," sagde Jens Kammersvend. „Ilde er det, og værre bliver det."

De vendte om og gik mod Nørreport, og da de kom hertil, kom en Rytter i fuld Firspring ind ad Porten.

„Holstenerne kommer," raabte han i Forbifarten. „Inden Aften er Fortroppen i Serritslev."

Han for i Firspring ned ad Nørregade for at bringe sin Melding til Slottet. Raadmanden og Anneken gik hjem.

„Gaa op paa Loftet, Anneken," sagde han. „Mine gamle Ben strækker ikke til Stigen, men du kan nok. Deroppe fra kan du se over Volden til Serritslev og langt ud i Landet."

Anneken lagde sin Dreng paa Skindet foran Arnen og løb derop.

„Ser du dem?" raabte Raadmanden en Stund efter.

„Nej," raabte hun tilbage.

Han spurgte siden igen og fik det samme Svar. Han bød hende komme ned og æde Nadver, men hun vilde ikke. Drengen skreg, og han tog ham paa sit Knæ og tyssede paa ham. Længe sad han og stirrede i Ilden.

„Nu kommer de, nu kommer de," raabte Anneken. „Jeg ser Hestfolk og Hjelme og Faner."

Der var en saadan Jubel i hendes Stemme, at den gamle Raadmand maatte smile. Han løftede Drengen og saa ham i hans Øjne.

„Nu kommer din Fader, Kaspar," sagde han.

EN OG TYVENDE KAPITEL.

En ny Bejler.

Anneken steg hver Dag op paa Raadmandens Loft og spejdede mod Lejren i Serridslev.

„De bygger Skanser," sagde hun.

„Skanserne er der," svarede Jens Kammersvend, som ved sine Tjeneres Hjælp var kommen op af Stigen. „De ligger der fra sidst, Staden blev belejret af den udvalgte Konge. Det er ikke uden tolv Aar siden. Det var justement de samme Herrer, og de laa i Lejr justement paa samme Sted. Kong Kristian var flygtet af Landet, men Københavns Borgere var forblevne ham tro, og Kong Frederik bekrigede dem. Hertugen var ogsaa med. Den Gang stred han for sin Faders Sag, i Dag strider han for sin egen. Ilde er det, at han maa berende Hovedstaden i sit eget Rige."

„Hvorfor kalder I ham Hertugen, naar Danmark er hans Rige," sagde hun.

Raadmanden nikkede venlig til hende.

„Der kan være noget i det," sagde han. „Det falder mig haardt at give Kongenavn til andre end min arme Herre paa Sønderborg. Men det er lige saa godt, jeg begynder at øve Tungen."

„Jeg kan se Kongens Telt," sagde hun. „Det rager frem over alle de andre."

„Det gør det sagtens," sagde han. „Men tag dig nu i Vare for Kartoverne. Naar først det bryder

løs, vil du faa at se, at de gør ingen Forskel paa en smuk Pige og en skægget Landsknægt. Kommer en Kugle og træffer Taget, da kan du nemt faa dine blaa Øjne skamferede."

Men Dagene gik, Maaned efter Maaned, og der kom ikke ret mange Kugler.

Hæren indesluttede Staden og lod det mest blive derved. Dag og Nat patruljerede Rytteriet for at hindre enhver Tilførsel. En Gang imellem fyrede de fra Lejren og fik Svar paa Tiltale fra Jermers Taarn og Nørreport. Saa dundrede det, saa Husene rystede, og Anneken vovede sig ikke ud med sin Dreng.

Stundom aabnedes ogsaa Porten, og de belejrede gjorde Udfald. Saa stirrede Borgerne fra deres Hustage, og Krigsfolket hilste fra Volden Kampen med Fryderaab eller Veklager, alt eftersom Udfaldet blev. Men det var kun Skærmydsler, som ikke havde nogen Betydning for Krigens Gang.

„De vil udhungre os," sagde Raadmanden. „Men det kan blive en lang Vise, saa længe Søen er aaben, og de ikke har besat Amager. Ambrosius har sørget bravt for Stadens Forsyning, det maa man lade ham. Mange Øksne er drevne gennem Portene, og de græsser nu paa den grønne Ø, til Slagteren slaar dem for Panden."

„Hvorfor besætter de ikke Amager?" spurgte hun.

„Det kommer, om du giver Tid," sagde han. „De har ikke Tropper nok endnu og har sagtens ogsaa fuldt op at gøre med at berende

Slottene rundt om paa Sjælland og bringe Orden i Sagerne, som de lybske har forstyrret. Men det kommer nok. Johan Rantzau er en Feltherre, som forstaar sine Ting. Og tager de først Amager fra os, og Øksnene er ædt, da bliver dine Kinder smalle.“

En Dag kom Broder Jørgen og meldte, han havde ladet sig hverve til Krigstjeneste.

De tre Munke, der sad med ham i Skomagerværkstedet, forhaanede ham overordentlig for hans Beslutning.

„Se paa ham,“ sagde den tykke. „Større Daare blev aldrig født af en Kvinde. Den Gang han sad i Klosterets Herlighed, antastede han Brødrene med ublu og hovmodige Bebrejdelser og vilde være bedre end de. Nu da han slap derfra med Livet og kan sidde lunt og flikke Sko, vil han op paa Volden og lade sig lemlæste af Kuglerne.“

Jørgen svarede ikke, men gik til Anneken.

„Jeg har bragt i Erfaring, at Kongen paa Sønderborg virkelig har afsvoret sine Vildfarelser,“ sagde han til hende. „Almuen i Staden holdes i Uvidenhed derom, men sandt er det. Om han genvinder Kronen ved Kejserens Hjælp, da har han lovet ganske at udrydde Kætteriet af sine Stater.“

„Jeg mindes, Fader sagde dig det,“ sagde hun.

Munken saa usikkert paa hende.

„Saa er det mig ogsaa et og det samme, om jeg lever eller dør,“ sagde han. „Min Synd tynger mig til Jorden, og der er ingen Glæde i Vente for mig. Du sagde det, Anneken, den Gang din

Far vilde dræbe mig, at det vilde volde dig Ve. Har du samme Sind endnu?"

„Det har jeg, Jørgen," sagde hun.

Han bøjede sig over hendes Dreng og saa en Stund paa ham.

„Give Gud, han havde dræbt mig," sagde han saa og gik hastig bort.

Anneken sad i dybe Tanker, da Raadmanden kom ind i Kammeret.

„Hvad tænker du paa?" spurgte han.

„Jeg tænker paa Fader," sagde hun. „Om han er levende eller død. Om jeg nogen Tid faar ham at se igen."

„Det er ikke nemt at vide," sagde Jens Kammersvend. „Var han med Skipper Klement, som du tror, da kan han vel være dræbt i det store Mandefald ved Aalborg. Men det kan jo ogsaa være, Gud sparede hans Liv, og han dukker op en Dag iblandt os. Da faar du ondt ved at redde dig, Anneken."

„Forunderlig er min Skæbne," sagde hun. „Hertugen tog mig i Favn og blev Fader til min Søn. Men alle de, jeg ellers har kær, staar med den fangne Konge. Fader, Frants Jude, som nu er bortdragen, Broder Jørgen, som kæmper paa Volden, og I med."

Raadmanden lagde Hagen paa sin Stokkeknap og saa paa hende.

„Har du mig virkelig kær, Anneken?"

„I har været god mod mig og mod Kaspar," sagde hun. „Ondt var det at bo i Alkoven hos Gregers og Ane. Her har vi det godt."

„Anneken . . .“

Hun studsede ved hans Tone, saa blid en Klang havde den. Han pirrede i Ilden med Stokken og sad en Stund tavs.

„Der var i Gaar en Mand, som meldte mig, at min Hustru er syg til Døden i Viborg,“ sagde han saa.

„Da er det ilde, I ikke kan drage til hende.“

„Kan hænde, hun alt er død,“ sagde han. „Saa er min Rejse forgæves. Kan hænde ogsaa, hun er mere levende end nogen Sinde. Mer end een Gang stillede hun sig død an for at ærgre mig Men om det nu denne Gang er sandt, og hun er gangen derhen, hvor hendes Tunge bliver tæmmet, vil du da være hendes Efterfølgerske og arve hendes Klæder og Smykker og det altsammen, som er her i Kister og Skabe?“

Anneken saa hel forskrækket ud.

„Sig ingen Ting, før du har hørt mig til Ende, Anneken,“ sagde han, „Det er ikke noget ringe Tilbud, jeg gør dig. Jeg er en rig Mand, Gud være takket derfor. Og jeg har ikke længe igen. Saa sidder du med det hele. Jeg vil ikke falde dig til Besvær med min Elskov. Men jeg har dig kær og liden Kaspar ikke mindre. Naar jeg er død, da kan du bringe ham langt frem i Verden for de Penge, jeg efterlader dig.“

„Ak, at I kan tale saadan til mig,“ sagde hun. „I, som ved det alt. Og saa skønt I talte om Dyveke.“

„Anneken,“ sagde han. „Hvert Ord, jeg sagde om Dyveke, staar jeg ved. Ikke heller vil jeg sige

noget ondt om Hertugen. Jeg har hørt ham berømme for hans Mildhed og Kløgt. Men han er ikke den Mand, som Hans Naade paa Sønderborg. Kan hænde, han vil vinde Kronen og sætte den fast paa sit Hoved og dø i den kongelige Seng, mens Riget uantastet gaar i Arv til hans Søn. Men han er ikke den Mand som Kong Kristian. Lystigt har han levet i sin Ungdom, siger de. Og han fik Attraa til dig i Skoven den Dag og tog dig i Favn og gav dig gode Ord og et Barn under dit Hjerte. Men han er ikke den Mand som Kong Kristian. Han er for from, Anneken. Ingen Sinde sætter han sin Frille til Højbords for Verdens Øjne og trodser Paven og Kejseren, ja, sin Dronning selv for sin Elskovs Skyld. Du vinder ikke af ham, hvad du attraar, Anneken.«

„Jeg tager af hans Haand, hvad han giver mig, og takker til,« sagde hun. „I maa aldrig tale til mig saadan, om jeg skal blive i Eders Hus.«

Raadmanden gik hen til det store Vægskab, til hvilket han selv forvarede Nøglen, tog deri en vægtig Pung og lagde den i hendes Skød.

„Nu, Anneken,« sagde han. „Jeg er ingen Ungersvend, som dør af Elskov eller gør anden Taabelighed. Min Mening er ærlig og god, og jeg tænker, du en Dag kommer til at angre, du ikke tog anderledes mod min Bejlen. Tag nu denne Pung . . . vist skal du tage den. Tænk paa din Dreng og de onde Dage, som nu kommer. Ilde ser det ud, og værre bliver det. Ingen ved, hvad Dagen i Morgen bringer, mindst jeg, som er paa

det sorte Bræt hos Magthaverne. Saa skal du ogsaa tage Pungen som et Vidnesbyrd om, at du ikke vredes paa mig for mine Ord før."

„Eders Hustru er jo ikke engang død," sagde Anneken.

Jens Kammersvend lo, saa han rystede.

„Sandelig, du har Ret," sagde han. „Og du kan lide paa, at om hun var død og havde hørt dette, da levede hun op igen paa Stand."

Han holdt sin Stok hen til Kaspar og morede sig ved at se ham gribe om den med sine smaa Hænder.

„Jeg gaar en Vandring at svale det unge Blod," sagde han.

Anneken kunde høre ham le endnu helt nede i Gaden. Hun rystede paa Hovedet, græd lidt og sad og gav sin Dreng Bryst, da Frants traadte ind.

„Er du der?" sagde hun.

„Det var en ringe Velkomst," sagde han. „Endda var min første Gang fra Skibet til dig."

„Bedre havde det været, om du først var gaaet til Borgermesteren og havde gjort Rede for din Sendelse."

„Det kan andre gøre for mig," sagde han. „Jeg kommer ogsaa alene for at sige Farvel paa ny. Saa meget hørte jeg i Lübeck, og hvor jeg ellers var, at det er ganske og aldeles ude med den fangne Konges Sag. Staden vil ingen Hjælp faa nogen Steds fra, og før eller senere maa den falde."

„Det tror jeg med," sagde Anneken. „Det troede jeg altid."

„Derfor drager jeg hjem til Kolding," sagde Frants. „Det nytter ikke at stampe mod Brodden, og klogest er den, som nejer sig i Tide. Til Lykke for mig, for jeg til Lübeck just som Belejringen begyndte, saa jeg har ikke baaret Vaaben mod de holstenske. Om nu jeg i Eftertiden forholder mig rolig hos Fader, vil jeg nok slippe ud af denne Klemme uden Forlis af Liv og Gods."

„Det vil du," sagde hun. „Det er forstandigt gjort af dig. Naar drager du af Sted?"

„Jeg sejler endnu i Aften," sagde han. „Endnu er Søen fri, men ingen ved, hvor længe det varer. Desuden tør jeg heller ikke nævne mit Forehavende for Borgermesteren. Han vilde kanske formene mig Afrejsen. Jeg drog alene tilbage til København for at tale med dig."

„Da takker jeg og ønsker dig Lykke paa Rejsen," sagde hun. „Kommer du en Gang til Anst, da hils mine grønne Skove. Jeg kvæles i denne trange By."

„Anneken, drag med," sagde han. „Lad fare dine taabelige Indbildninger og gaa med mig, inden det er for sent. Da skal vi vandre i de grønne Skove, som vi gjorde fordum. Jeg skal genrejse din Faders Hytte, om du ønsker det, og du kan bo der med dit Barn, indtil . . ."

Hun rejste sig saa brat, at han tav midt i Sætningen.

„Nej," sagde hun.

Hun lagde Drengen paa hans Skind foran Ovnen og syslede med ham.

„Anneken," sagde han. „Jeg ved det altsammen.

Jens Kammersvend fortalte mig det den Dag, jeg drog bort. Det er jo Galskab og intet andet. Aldrig kan du da tænke . . .“

Hun vendte sig mod ham, rød i Panden og med vrede Øjne.

„Nej,“ sagde hun. „Tusendfold nej.“

Frants Jude bøjede Hovedet og gik. Paa Amagertorv mødte han Jens Kammersvend.

„Velkommen til Staden,“ sagde den gamle. „Hvad sagde saa Anneken?“

„Hvor ved I, jeg var hos Anneken?“

„Jeg ser det paa Jert modfaldne Ansigt,“ sagde Raadmanden. „I har ikke haft mere Held med Eders Bejlen end sidst.“

„Kanske I selv vil have hende?“

„Mænd vil jeg det,“ sagde han. „Om ellers det er sandt, som Rygtet siger, at Gud har taget min arrige Kvinde til sig. Men hun vil ikke have mig. Jeg spurgte hende derom for knap en Time siden.“

Han vendte om og gik ved Siden af Frants ad Havnen til.

„Kan hænde, hun er træt af Bejlere,“ sagde han. „I denne Time er kanske Munken der, som er trukken i Krigstøjet og hver Dag spiller Helt paa Volden udenfor hendes Rude. Han faar en Kurv som vi andre. Hun er træt. Men om Hertugen i Aften berender Staden, da ved hun ligefuldt, hvor hun skal sove i Nat.“

Frants skulede til ham, men vidste intet at sige.

„Tvi være Kvinderne,“ sagde Raadmanden.

„Det er Jammerskade, vi ikke kan være dem foruden. Ja, I kan sagtens, Frants, I kan tage Jer en Hustru og fylde Huset med Børn. Men hvad skal jeg gamle Knægt sige? Det var saa nemt for mig, om Anneken blev hos mig. Og hendes skønne Dreng . . . en Kongesøn! Men hun vil ikke, endda jeg bød hende alle mine Rigdomme.“

Frants vilde gaa sin Vej, men Jens Kammersvend holdt fast ved hans Arm og pegede op mod Havnen, hvor en Skare Mennesker stod og stirrede.

„Og tvi os to, som tænker paa Fruentimmer, mens det ser saadan ud i vor By,“ sagde han. „Ved I, hvad det dèr er, Frants Jude?“

Han drog den unge Mand hen til Bolværket og pegede mod en Baad, der var fuld af bjæffende Hunde.

„Det er Hertug Albrechts Hunde,“ sagde han saa. „Hans mecklenborgske Storagtighed agter at forlyste sig med Jagten paa Amager. Københavns Borgere holder Vagt paa Volden, at ikke hans holstenske Fætter skal komme og forstyrre ham i Partiet. Og ved I, hvem der gaar . . . se de to skønt klædte Fruentimmer . . . det er to af Grev Kristoffers Duller. Krigsfolk var der kun faa af i hans Følge, men af løse Kvinder var der et helt Harem. Og alt det sker i den fangne Konges Navn. Han sidder i Taarnet paa Sønderborg og faar intet af Stegen.“

„Slip min Arm,“ sagde Frants. „Jeg er led ved at høre paa Jeres Snak.“

„Ved I hvad,“ sagde Raadmanden. „Naar jeg

ret betænker det, synes jeg bedre om Hertug Kristian derude i Lejren ved Serridslev. Han kæmper da for den Krone, som er hans Faders, mens disse Æventyrere . . ."

Der blev lagt en tung Haand paa Jens Kammersvends Skulder. Han vendte sig om og saa lige ind i Ambrosius Bogbinders Ansigt.

„Se, se," sagde han. „Borgmesteren er ikke paa den høje Hest i Dag, men har nedladt sig til at færdes blandt Almuen."

„Det er godt for Regenten en Gang imellem," sagde Ambrosius. „Saa slumper han stundom til at høre landsforræderisk Snak, som jeg nys."

„Er den Landsforræder, som har en anden Mening end I?" spurgte Raadmanden.

„Det kan hænde," sagde Ambrosius. „Jeg hørte Jer laste Kong Kristian den Anden, til hvis Haand jeg holder denne Stad."

„Der siger I en tyk Løgn," svarede Jens Kammersvend uden at betænke sig. „Ikke lastede jeg Hans Naade, men de Æventyrere, som har regeret i hans Navn. Lübeckerne og Mecklenburgerne og den oldenborgske Greve med samt deres Kreaturer, som de har indsat til Øvrighed i Staden. Det var dem, jeg lastede, at I ved det, og jeg sagde ikke mere, end jeg vil staa ved."

„I skal komme til at staa ved det," sagde Borgmesteren. „Saa hørte jeg Jer ogsaa prise Hertugen af Holsten, som for Tiden ligger her for Byen med sin Hær og vil erobre den fra dens rette Herre og Konge."

„I fordrejer mine Ord," sagde Raadmanden.

Ambrosius vinkede af to Bysvende.

„Grib denne Mand, og før ham til Raadstuen," sagde han. „Han er mistænkt for Landsforræderi. Der er skikket Breve til Holstenerne, som angav, hvor Fæstningsværkerne lettest berendes. Jeg formoder, vi her har fanget Ophavsmanden."

„Raser I," raabte Jens Kammersvend.

Han drog sin Kaarde, men blev øjeblikkelig overmandet og bagbunden af Bysvendene. Ambrosius Bogbinder saa spodsk paa ham. Frants Jude var forsvunden. Mængden trængtes om Fangen og skreg op:

„En Forræder! til Galgen med ham! Det er Jens Kammersvend! Klyng ham op med det samme!"

De drog til Raadhuskælderen. Borgmesteren fulgte selv med for at forvisse sig om, at hans Modstander kom under Laas og Slaa. Da den gamle Mand var indsat i Kælderen, forlangte han at tale med Ambrosius.

„Jeg tænker, I kommer til at undgælde for dette," sagde han. „Men i Dag har I Magten. Jeg begærer, at der straks skikkes Bud efter en Kvinde ved Navn Anneken, som bestyrer mit Hus, at jeg kan give hende Forskrifter for min Ejendom for den Tid, jeg urettelig holdes fangen her. Om ikke det sker, holder jeg Jer ansvarlig for det Tab, jeg maatte lide paa mit Gods, stort eller lidet."

Borgmesteren lod gaa Bud efter Anneken. Hun kom straks i stor Forskrækkelse, som ikke blev mindre, da hun blev ført til Raadmanden i hans Fangehul.

„Bliv ikke bange, Anneken,“ sagde den gamle. „Der er intet sket, uden hvad jeg længst har ventet, og Enden er ikke endda. Nu vil jeg tale med dig uden Vidner, forinden de slutter mig inde i denne Hule, hvor min Gigt sikkerlig vil trives bedre end i det skønne Kammer, hvor du og jeg saa ofte sad foran Arnen.“

„Kan hænde, det var raadeligst at lade Pigen blive her med det samme,“ sagde Slutteren til Ambrosius Bogbinder.

Borgmesteren tog Anneken og drejede hende, saa Lyset faldt i hendes Ansigt.

„Din Husbond er anklaget for en svær Brøde,“ sagde han strengt. „Han har smædet Kong Kristian, som er vor rette Konge og Overherre, og prøvet paa at forraade Staden til Fjenden. Ved du om hans Anslag?“

Anneken saa hjælpeløst til Jens Kammersvend, som missede og blinkede vist med Øjnene.

„Pigen er ganske uskyldig,“ sagde han. „Kong Kristian har ingen oprigtigere Tilhænger end hun. Ej sandt, Anneken?“

Hun forstod hans Mening og saa rolig paa Borgmesteren.

„Det er, som Hr. Jens siger,“ sagde hun. „Kong Kristian er min rette Herre, og jeg kan sige med Sanning, at jeg elsker ingen som han og gerne gav mit Liv, om han begærede det.“

Ambrosius Bogbinder slap hende og vendte sig bort.

„Lad Fangen snakke med Pigen en liden Stund,“ sagde han til Slutteren. „Og slip hende saa løs.“

Da de var uden for Hørevidde, gned Jens Kammersvend sine Hænder og lo.

„Der pudsede vi dem, Anneken, der pudsede vi dem," sagde han.

Han blev ved at le, og hun saa undrende paa ham.

„For et lykkeligt Sind, I har," sagde hun. „At I kan spøge nu, I er i Eders Dødsfjendes Vold. Mangen god Gang har I sagt mig, at Ambrosius vilde bringe Jer i Galgen, om han magtede det."

„Det vil han ogsaa, Anneken," sagde Raadmanden. „Og i Dag er han jo en Kende nærmere ved det end i Gaar. Men vi er der da ikke endnu, og du kan lide paa, jeg skal gøre ham Vejen trang. Jens Kammersvend er ikke den Mand, man klynger op uden videre. Om jeg dingler en Dag, da vil du fortryde, at du ikke bønhørte min Bejlen — hvad, Anneken?"

Hun rystede bedrøvet paa Hovedet.

„Kan jeg intet gøre for at faa Eder paa fri Fod?" spurgte hun.

„Det kan du ikke," sagde han. „Men du skal ikke kere dig om mig. Vogt Huset vel, og pas paa Tjenerne og Ternerne . . . vent lidt, du kan paa Timen afskedige Hans og Martin og Marie. De har forbrudt deres Tjeneste ved Ulydighed, og jeg har ingen Brug for dem, mens jeg sidder her. Du finder opskrevet i min Bog, hvad de har til Gode."

Han gav hende en Del Forskrifter endnu, klappede hende paa Kinden og raabte saa paa Slutteren.

„Gaa nu hjem," sagde han. „Og pas for al Ting vel paa liden Kaspar."

TO OG TYVENDE KAPITEL.

Belejringen.

Vinteren gik forbi, og Anneken sad i Raadmandens Hus og styrede hans Sager. To Gange til fik hun efter hans Anmodning Lov til at tale med ham i Raadstuekælderen, og for hver Gang fandt hun ham mere nedbrudt paa Legemet, men lige frisk i Sindet.

„Det gaar nedefter, Anneken," sagde han. „De fanger mig i deres Løgn og Væv. Jeg skal rettes, og jeg bliver rettet. Ilde er det, at du dèr sidder og passer paa min Rigdom til Fordel for den arrige Kvinde i Viborg. Men jeg kan intet gøre for dig. Om jeg gav dig noget nu, da vilde de bagefter tage det fra dig. Du har vel Pengene, jeg gav dig, i Behold?"

Det havde Anneken. Saa maatte hun fortælle ham om Belejringen. Den gjorde ingen Fremskridt, og der var ingen Storm forsøgt. Kun blev Levnedsmidlerne dyrere Dag for Dag, og Ane Gregers havde været hos hende og fortalt, at Fattigfolk snart intet mere kunde købe. Saa var der kom-

met en meklenborgsk Flaade med Føde, og saa havde de fraadset i Fryd og Herlighed en lille Tid. Men Menigmand kom ikke med til Gildet.

„Det bliver værre," sagde Jens Kammersvend. „Forvar dine Penge til den yderste Nød."

En Dag hørte hun af Gregers Skomager, at Jens Kammersvend var dømt og skulde rettes. Hun løb til Raadstuen og fik at vide, at Henrettelsen allerede var foregaaet i den aarle Morgen. Siden hørte hun af Broder Jørgen, som havde været til Stede, at den gamle Raadmand havde forbandet sine Fjender til det sidste.

„Bliver du siddende i Huset, Anneken?" spurgte Jørgen.

„Jeg bliver, til de jager mig ud," sagde hun. „Liden Kaspar er sikrere dèr, end hvor jeg ellers kunde komme hen, og han kror sig og kryber omkring, som om Huset var hans og hele Herligheden."

„Det er for nær under Voldene," sagde Jørgen.

En Dag faldt en Kugle og knuste Taget. Anneken blev bange og bedrøvet, fordi hendes Udsigtspost nu var borte. Hun havde været deroppe hver Dag og mer end en Gang ment, at hun kunde skelne Kongens Skikkelse. Men Raadmandens Tjenere løb deres Vej, saa meget mere som Anneken førte et strengt Regimente og gav langt mere ud til de fattige fra det rige Hus, end de syntes om. Hun blev der, sad med Drengen i Raadmandens Kammer og syede de Guldstykker, der var i Pungen, ind rundt om i hans og sine

egne Klæder, for at de kunde være forvaret, om det gik galt.

Broder Jørgen kom, saa tit Krigstjenesten tillod ham det, og bragte hende nyt.

„Nu har de besat Amager," sagde han en Dag. „Saa kan Hertug Albrecht ikke længer jage med sine Hunde. De bygger ogsaa Skanser foran Portene. Snævrere og snævrere drager de Ringen om os, og det kan ikke vare længe, før det gaar løs for Alvor. Ak, Anneken, jeg var tilfreds, du var draget af Sted med Frants Jude og sad nu i Anst og frydede dig ved Vaarens Komme."

„Jeg er, hvor jeg skal være," sagde hun. „Men jeg mærker Uvejret drage nærmere. I Gaar slog igen en Kugle i Taget, og jeg kan næppe mere købe noget paa Torvet for Guld. Hvorfor overgiver Staden sig ikke? De klager alle, saa haardt det gaar til. Gregers Skomager siger, at mange ansete Borgere vil have Fred med Kongen."

„Det er Greven og Hertugen og de tyske Landsknægte, som regerer Staden," sagde Jørgen. „Og saa Ambrosius Bogbinder, som sagtens ingen Naade tør vente af Holstenerne."

Tre Dage efter gik der Bud rundt, ingen vidste fra hvem, til Borgerne, at de skulde give Møde paa Torvet og fatte Beslutning om Stadens Overgivelse.

Ane fortalte, at Gregers ogsaa havde faaet Bud og var paa Vejen. Hun spurgte Anneken, om de skulde gaa derhen og se, hvad der var paa Færde.

„Lad Drengen blive," sagde hun. „Ingen ved, hvad Trængsel der opstaar."

Da de kom til Torvet, fandt de en stor Forsamling. Der stod en Mand op og talte, som Ane sagde var Anders Halager og en stor Borger i Staden. Højt raabte han op, og vrede var hans Ord.

„Vi vil have Fred med Hertug Kristian," raabte han. „Den Undsætning, der er os lovet, kommer ikke. For hver Dag, der gaar, bliver Nøden større. Lad de tyske Herrer drage den Vej, de kom. De har intet her at skaffe og vilde aldrig andet end deres egen Fordel, om ogsaa de havde den fangne Konges Navn i deres Mund. Lad dem tage Ambrosius med og de andre Borgmestre og hele Raadet, som de selv har indsat til at gøre deres Villie. Københavns Borgere vil raade sig selv. De har intet mer at kæmpe med Holstenerne om. Hertug Kristian er kaaret af det ganske Land undtagen denne Stad. Alle er de faldne ham til Fode. Landskrona og Malmø har overgivet sig til hans Naade, og han behandlede dem mildt. Alene København holdes i Krigens Rædsel for Tyskernes Skyld."

De trængtes om ham og raabte, han havde Ret, og de vilde gaa til Portene, hvis han vilde føre dem og aabne dem for Holstenerne. Da stod Ambrosius Bogbinder op i fuld Rustning, som han plejede. Ved sin Side havde han den anden Borgmester, Hans Bøsse, som ikke var mindre velbevæbnet.

„Du snakker, som du har Forstand, Anders Halager," raabte Ambrosius. „Hvad ved du om Statens Sager? Du tragter sagtens selv efter at

blive Borgermester og forraade den fangne Herre, der er Menigmands sande Ven, og hvem vi sikkert frier af Taarnet, om vi holder ud og bier vore allierede.“

„Vi har ingen allierede,“ raabte Anders Halager. „Ingen uden de sultne Tyskere, som tager Brødet af Munden paa Landets egne Børn. Lybæk har sluttet Fred med Hertugen. Det er Løgn i din Hals alt det, du siger. Skammelig har du forvaltet Stadens Sager, og dine Misgerninger er utallige. Nylig lod du Jens Kammersvend myrde, og ingen er sikker paa sit Liv, saa længe du staar for Styret. Bort med dig og dine Fæller. Om Borgerne vælger mig og giver Stadens Nøgler i min Haand, da skal jeg ufortøvet bringe dem til Hertugen i Serridslev og bede om hans Naade for denne arme By.“

„Det er, som jeg siger,“ sagde Ambrosius. „Du vil til Magten, som Jens Kammersvend vilde det. Men der bliver intet af, saa lidt for dig som for ham.“

Han vinkede af Bysvendene i sit Følge.

„Grib Anders Halager, og sæt ham dèr, hvor Jens Kammersvend sad,“ raabte han.

Svendene nærmede sig. Men nu trængte Anders Halagers Tilhængere sig frem med høje Raab og Trusler, og Svendene veg. De fleste af Hoben var Almuesmænd og ubevæbnede. Men der var ogsaa adskillige velstaaende Borgere. Mange Sværd for af Skeden, og da Hans Bøsse blev væltet og ikke kunde komme paa Benene igen for sin Rustnings Skyld, saa det ud til, at Oprørerne skulde faa Overtaget.

Da løftede Ambrosius Bogbinder sit Sværd højt i Luften og gav et Raab. Ud af de nærmeste Porte og Gyder strømmede en Skare tyske Landsknægte, som han havde holdt beredt for alle Tilfældes Skyld. De huggede ind paa Anders Halagers Tilhængere, og Sagen var afgjort i et Øjeblik. Rundt om fra strømmede Borgere, der var kommet for sent til Mødet eller hidlokkede ved Larmen. Landsknægtene huggede ind paa dem. Ambrosius søgte at standse dem, men uden Held. Jagten gik videre gennem Byens Gader. Der kom flere Landsknægte til, som jublende hjalp deres Kammerater. Anders Halager laa bastet og bundet mellem Bysvendene, og Borgerne flygtede til alle Sider i vild Rædsel.

Anneken og Ane løb hjem, det forteste de kunde. Ane tog hende ved Haanden og førte hende ad Gyder og Smutveje, som hun kendte. Aandeløs naaede de Larslejstræde. Anneken vilde have Ane med til sit, men hun rystede paa Hovedet.

„Jeg maa være der, naar Gregers kommer," sagde hun. „Blot ikke de har dræbt ham i Tumulten. Han er haard nok, men jeg har jo ingen anden. Ak, Anneken, du skulde se de to smaa, jeg fødte i Efteraaret. De er saa usle, at jeg altid tænker, de dør mellem Hænderne paa mig. Der er jo ingen Mælk i mit Bryst. Hvor skulde den komme fra, naar jeg faar ingen Mad."

Anneken sad i Kammeret og lyttede efter Larmen i Gaderne. Hun spejdede gennem Ruden og

saa en Deling Landsknægte komme anstigende. Udentor Huset gjorde de Holdt, og Anføreren talte til dem.

„Først Soldaten, siden Borgeren," sagde han. „Det er os, der bærer Krigens Byrde. Vi skal mættes før de Hunde, for hvem vi kæmper. Nu gaar vi to og to ind i de rige Borgeres Huse og konfiskerer, hvad vi finder. Ingen unødig Blodsudgydelse. Men gør de Modstand, saa slaa dem ned."

Anneken biede, til hun saa Anføreren selv og en af hans Mænd gaa ind ad Porten. Saa tog hun liden Kaspar paa Armen, sneg sig ad Bagtrappen ned i Gaarden og gemte sig dèr i et Skur, til Plyndringen var ovre. Først henimod Aften vovede hun sig frem og gik gennem Huset, hvor alt det, som ingen Værdi havde, var sønderslaaet og ødelagt. Hun gik over Gaden til Ane, som stod i Døren og græd.

„De har dræbt Gregers," sagde hun. „Jeg saa ham ligge i Skindergade med knust Hoved."

„Jens Kammersvends Hus er helt forstyrret," sagde Anneken. „Maa jeg bo hos dig med Kaspar igen? Jeg har frelst saa meget, at jeg kan betale for os."

„Ak Gud ja," sagde Ane.

De sad i det mørke Kammer. De lurvede Skind, der havde udgjort deres Leje, var længst solgte for at skaffe Føden, og Løjbænken i Alkoven ligesaa. Der var ingenting uden de nøgne Vægge og det bare Gulv, hvor Anes Unger krøb, smudsige og med sultne Øjne.

Anneken saa paa sin Dreng, der var rød og rund. Hun kyssede ham, og hans Ansigt blev vaadt af hendes Taarer.

„Det skulde din Fader vide, hvad Nød der truer dig,“ sagde hun.

TRE OG TYVENDE KAPITEL.

Skuffet Haab.

Det var Midsommerdag og Lørdag.

Anneken stod i Døren og saa paa Kaspar, der løb udenfor i den tomme Gade. Hun var bleven mager og hendes Bryst indfaldent. Men Drengen struttede endnu af Sundhed. To af Anes Børn var døde. De havde nys bragt dem til Kirkegaarden. Anneken gyste, naar hun tænkte paa de smaa Lig, der ikke var andet end Skind og Ben. Den største, som var en Dreng, sad i en Krog i Kammeret og stirrede med Øjne, der var helt vilde af Sult. De to Tvillinger laa ved Anes Bryst, som intet kunde give dem.

„Det er Lørdag,“ sagde Skomagerens Enke. „Jeg mindes, hvor Gregers skændte, naar jeg ikke i rette Tid satte Skarnbøtten udenfor Døren. Det hændte da imellem, at der var Benene af en Høne i den. Se nu paa Drengen derinde. Han

tygger paa en Fjer, han fandt i Gaar ved Volden. Ak, Anneken, give Gud, vi alle var døde.«

„Men vi er levende og skal stride til Enden,« sagde Anneken. „Dette kan ikke vare bestandig. Du skal se, Raadet kommer snart til Fornuft og giver sig.«

„Fornuften er udvandret af Verden,« sagde Ane og rystede paa Hovedet, „Jeg mindes ikke andet end Krig og Ulykker. Om ikke de stredes paa Volden, saa kivedes Præsterne i Staden og dømte hinanden til Baal og Brand. Altid skulde Gregers være med, og altid gik det ham galt, til han sluttelig mistede Livet. Tror du ikke, Anneken, at om enhver passede sit, da vilde det være bedre at leve i Verden?«

Anneken vilde svare, men i det samme kom der løbende en Mand gennem Gaden.

„Den hollandske Flaade kommer,« skreg han. „Fyrretyve Skibe med Proviant. De kæmper med Hertugens Flaade i Sundet og fanger sikkert Sejr.«

Han løb videre. Ane stirrede paa Anneken og havde ikke forstaaet det.

Saa begyndte Frue Klokker at ringe, og saa kom de fra Nicolaj. Rundt om tittede blege Ansigter ud af Dørene. Saa kom Borgerne frem og hørte det gode Budskab og brød ud i Fryderaab. De løb alle til Voldene, store og smaa, Kvinder og Børn og Krigsfolk imellem hinanden. Blege var de og magre og kraftesløse, og en og anden faldt paa Vejen og blev trampet ned af de andre. Men videre løb de, og højere raabte de.

Anneken og Ane løb med. Omsider havde Ane forstaaet det, og hun fablede, som var Bordet allerede dækket med de herligste Retter.

„Du er ikke glad, Anneken," sagde hun pludselig. „Du ser mørkt og gaar uvillig med. Glæd dig med os andre. Endnu har du reddet din Dreng, men lid paa, det gaar ham ikke bedre end mine, om dette varer ved."

Anneken sagde ingenting. Hun tænkte, at nu vilde Modstanden fortsættes, og Nøden komme igen, og det altsammen trække længere ud.

Paa Volden traf de Broder Jørgen, som jublede og sprang med de andre. Da han saa Annekens Ansigt, læste han hendes Tanker og blev pludselig stille. Og saa vaagnede med eet det gamle Sind i ham. Han glemte alt, hvad der var hændt. Det var, som faldt Munkekutten paa ny om hans Skuldre. Han løftede Hænderne, og hans Øjne lyste med den gamle Ild.

„Anneken, Anneken," sagde han. „Fornemmer du nu din Synd? Se alle dine Brødre og Søstre jubler for Frelsen, og du alene stirrer mørkt og ondt."

Anneken vendte ham Ryggen og svarede ikke.

Hoved ved Hoved stod de nu paa Volden og stirrede mod Serritslev og den anden Vej over Stranden. Der var Uro og Bevægelse i den kongelige Lejr, og paa Vandet bølgede Krudtrøgen, mens Kartoverne drønede. Naar Vinden blæste Røgen bort, saa man tydelig de to kæmpende Flaader. Den hollandske var den største, og det var ikke til at tage fejl af, at den gik frem. Saa

skjulte Røgen det altsammen igen, og Skydningen fortsattes.

Ambrosius Bogbinder kom med sit Følge.

„Ser I det, ser I det," raabte han med mægtig Røst. „Vore allierede er der, Holstenerne er slagne. Om faa Timer ligger Skibene i Havnen med Tropper og Proviant. Da er al vor Nød forbi. Død over Forræderne og de fejge. Hæder og Belønning for hver tapper Borger, der holdt de onde Dage ud. Ham tilkommer de gode."

De jublede om ham og faldt ham til Fode. Grev Kristoffer af Oldenborg kom ridende fra Slottet og Hertug Albrecht fra Bispegaarden, hvor han residerede, eftersom Greven ikke vilde aabne ham Slottets Port. De bød, at alle Voldenes Kanoner skulde affyres.

„Men sigt godt paa Holstenerne," raabte Greven. „At vi kan dræbe endnu nogle Stykker af dem, inden de flygter."

Ved Nørreport og Vesterport trængte Borgerne paa og tvang Vagten til at aabne Portene. De løb udenfor og tog hinanden i Hænderne og dansede langs Gravene. Mange knælede og takkede Gud. En Kvinde gik der med et Barn ved hver Haand. Hun skreg af Fryd om Kap med de andre. Det ene Barn faldt i Graven, og hun mærkede det ikke.

Paa det Sted af Volden, hvor man bedst kunde se over Vandet, stod Ambrosius med Hertugen og Greven. De talte dæmpet sammen og spejdede.

Skydningen var holdt op, og Røgen trak bort. Det saas, at de tvende Flaader havde forenet sig.

„Hvad nu?“ sagde Greven.

„Vore Venner har besejret Holstenerne og taget dem til Fange,“ sagde Hertugen.

Ambrosius Bogbinder sagde ingenting, men stirrede blot. Pludselig blev han ganske bleg og tog sig med Haanden til Hjertet.

„Se,“ sagde han lavmælt.

De saa da, at begge Flaaderne sejlede bort. Alle Skibene hejsede Hertugens Flag, og de forstod, at det var et Krigspuds, Holstenerne havde spillet dem.

„Alt er ude og forbi,“ sagde Hertugen. „Min Gemalinde fik ingen Morgendrikke i Dag.“

„Det var heller ikke vel betænkt at føre Hertuginden til Staden,“ sagde Grev Kristoffer.

„Jeg mener, I har flere Kvinder hos Jer end jeg,“ svarede Hertugen hvast.

De stod og mundhuggedes en Stund. Borgermesteren saa paa dem og gik saa med sænket Hoved nedad Volden.

Det onde Budskab spredtes blandt Mængden, men langsommere end det gode. Ingen vilde tro det. En Mand, der fortalte det, som det var, blev slaaet til Jorden og trampet ihjel af de omstaaende. Hvor Ambrosius kom hen paa Vandringen mod sit Hus, mødte han jublende Skarer, der forstummede veg til Side, naar de saa hans mørke Ansigt.

Portene var lukkede igen. Vægterne stod paa deres Post, og der blev stille i Staden. Hist og her stod Borgerne i Klynger og hviskede sammen. Der var ingen af den menige Hob, som

ikke hjertensgerne havde klynget Ambrosius Bogbinder og de andre Raadsherrer op i Galgen. Men ingen vovede at kny. De var udmattede af Sult og Angst og af Haabet, som for et Øjeblik havde gjort dem levende og glade,

Saa kom de tyske Landsknægte dragende og jog dem fra hinanden.

Mod Aften sad Anneken og Ane i det mørke Kammer. Skomagerens Enke græd og jamrede, og Anneken var næsten lige saa tung i Sindet. Hun havde ikke faaet Mad den hele Dag og havde ingenting at give Kaspar, der skreg af Sult om Kap med Anes Børn.

Da kom Broder Jørgen løbende. Han saa sig forsigtig om i Gaden, tog saa en død Kat, han havde gemt under sin Kappe og kastede den paa Gulvet.

„Om nogen faar at vide, at I ejer en saadan Skat, er I dødsens," sagde han og løb igen derfra.

Ane flaaede Skindet af det døde Dyr og viste den til Anneken. Der var næppe Fugls Føde paa dens Krop.

„Den har hungret som vi andre," sagde hun. „Men den er lykkeligere end vi, for den er død."

Hun gjorde Ild paa Arnen, brækkede Tærskelen af Døren og brugte den som Ved. De sad alle og saa med sultne Øjne, da Katten blev stegt.

FIRE OG TYVENDE KAPITEL.

Den yderste Nød.

En Morgenstund kom Anders Halager vaklende henover Gammel Torv. Han mødte Kendinge, som studsede, da de saa ham paa fri Fod.

„Nej," svarede han paa deres Spørgsmaal. „Ingen har givet mig fri. Jeg fik ingen Æde de sidste tre Dage, og mine Vogtere ikke heller, tænker jeg. Saa løb de og sluttede ikke Døren værre, end at jeg kunde brække den op. Er der nogen af Eder, der har en Bid Brød?"

Det var der ingen, der havde. Anders vaklede videre, støttende sig til Husrækkerne, saa svag var han i Benene. Han kom til sin Gaard og fandt den plyndret af Landsknægtene. Alt var bortslæbt eller slaaet itu, Ruderne ude og Taget sønderknust af Belejrernes Kugler.

Han gik til den ene og den anden af Slægt og Venner. Nogle var omkomne, nogle levede endnu. Et Sted fik han Brød af Mask og slugte det og aad dertil en Suppe, som var kogt paa Græs og Nælder.

Føden gav ham saa meget Mod, at han talte med sin Vært om Sagernes Stilling. De fik flere med, og lidt over Middag drog en Skare Borgere til Ambrosius Bogbinders Hus for at begære af ham, at han paa Timen skulde overgive Byen til Holstenerne. Anders Halager var Ordfører. Bleg og ynkelig saa han ud, men der var ingen af

hans Følgesvende, der var karskere. Og da Borgermesteren omsider viste sig paa deres Raab, saas det, at Nøden ogsaa havde taget paa ham, omend han endnu holdt sig stolt i sin Rustning, som han aldrig turde aflægge af Frygt for Overfald og Snigmord.

Tavs hørte han paa Borgernes Klage. Han saa vist paa Anders Halager og vinkede af to Bysvende, som altid holdt Vagt i hans Port.

„Den Mand dèr er rømt af Raadstuekælderen,“ sagde han og pegede paa Anders. „Før ham derhen, hvor han kommer fra, og kast den Vogter i Hullet, ved hvis Brøde han slap fri.“

„Gud straffe dig,“ sagde Anders, da de trak af med ham.

Men Ambrosius Bogbinder vendte sig til de andre og sagde:

„Visselig burde I alle i Taarnet for Eders Fejgheds Skyld. Vel lider vi ondt, men ikke tænker vi paa Overgivelse. Endnu har I da ikke ædt Jeres egne Børn, som Jøderne gjorde i Jerusalem.“

Saa gik han og slog Døren i efter sig. Borgerne saa paa hinanden, men ingen havde Mod og Kræfter til at gøre noget. Tavse gik de op ad Købmagergade. De, der saa dem gaa forbi, gik med dem, de vidste ikke hvorhen, men der kunde ikke være værre noget Steds end der, hvor de var. Anneken og Ane kom med i Toget.

„Kanske de skal til Lejren og bede om Naade,“ sagde Anneken. „De stiler mod Nørreport.“

„Det skal de ikke," sagde Ane. „Der er jo hverken Borgermester eller Raad med."

Da de kom til Porten, standsede Skaren og saa sig raadvilde og hjælpeløse om. Landsknægtene, som holdt Vagt, tænkte, det var et Opløb og løb til og slog de nærmeste. De faldt til Jorden, og ingen af de andre klagede eller satte sig til Modværge. De lod sig slaa som Kvæg.

Pludselig lød der et Horn udenfor. Porten blev aabnet, og ind red en Herold, fulgt af to Svende, som havde en stor Kurv mellem sig. De talte med Vagtens Befalingsmand og red saa bort igen, og Porten blev lukket efter dem.

„Hvad er det?" spurgte en gammel Borger en af Landsknægtene.

„Det er til Hertug Albrechts Gemalinde, din Hundsvot," sagde Landsknægten, „En Hare er der i Kurven og Høns, foruden Bagværk og Frugter. Siden Hertuginden nedkom i Fredags, sender Hertug Kristian hende daglig en saadan Forsyning. Det er en ridderlig Herre, som ved, hvad der anstaar sig, selv i Krigstid."

„Det hjælper kun lidt Borgerne, som dør af Sult," sagde den gamle.

„Mukker du," sagde Landsknægten og slog ham over Munden, saa han faldt.

Han kunde ikke rejse sig, men rakte Hænderne op mod dem, der stod ham nærmest.

„Bær mig til Kirkegaarden og sæt mig der," sagde han. „Om I lader mig ligge her, da bliver jeg kastet i Kulen. Nej, nej, jeg vil ikke hjem. Dèr er hverken at bide eller brænde. Bær mig

til Kirkegaarden for Guds Skyld og sæt mig der. Saa kommer jeg da i kristen Jord, naar det er forbi."

De gik med ham. Skaren fulgte efter som et Ligtog.

Anneken og Ane kom til deres Dør. Anes største Dreng sad i Krogen og var død.

„Det er een Mund mindre at mætte," sagde hun.

„Jeg synes, det er lige meget, hvor mange Munde der er, naar der er ingen Mad," sagde Anneken.

Hun var udmagret og havde ondt ved at løfte Fødderne, naar hun gik. Med vaade Øjne saa hun paa liden Kaspar, der skreg den ganske Dag paa Mad, endda han havde faaet et stort Stykke Maskbrød om Morgenen. Han var næsten nøgen, for hans Klæder var solgte for Mad. Men Solen skinnede varmt i Gaden.

Saa bar de Anes døde Dreng op til Voldskrænten og lagde ham der. Der laa fem andre Barnelig. To af dem havde Græs i Munden.

Da de kom tilbage, stod Jens Kammersvends gamle Hund i Kammeret. Den var mager og slunken, men sprang op af Anneken, da den saa hende. Ane gav et Fryderaab og stængte hastig Døren.

„Der sendte Gud os herlig Æde," sagde hun.

Hun greb en Kniv og begyndte at jage efter Dyret rundt i Kammeret. Hunden sprang og bjæffede. Sulten forvirrede hendes Blik, saa hun ikke kunde se, men faldt og stod op igen og fortsatte Jagten.

Saa lød der Trin i Gaden, og straks efter stod en Landsknægt i Stuen. Han saa sig om og gav et Raab, da han fik Øje paa Hunden. I et Nu havde han spiddet den paa sit Sværd, greb den i Skindet og slæbte af med den.

„Jeg hørte den gø," sagde han. „Tror I saadan lækker Mad er for Kvindfolk i disse Tider."

I Døren vendte han sig om.

„Om jeg ikke husker fejl, boede her en Skomager en Gang," sagde han. „Har I noget Læder, da giv hid. Det er godt at tygge paa, naar Maven er tom."

„Vi har ikke mer," sagde Ane. „Vi blødte det sidste ud og gav Børnene det at tygge."

„Fanden staa i Jer," sagde Landsknægten og gik bort med sit Bytte.

Næste Morgen gik de tyske Landsknægte i smaa Hobe gennem alle Byens Gader. De ransagede hver en Baggaard og Smøge. Hvad de fandt af Fattigfolk, drev de ud paa Gaden, Oldinge og Kvinder og Børn med de andre. Alle Vegne kom de fra. Da Jagten var endt, stod der en stor Hob samlet indenfor Nørreport.

Saa blev Porten lukket op, og Krigsfolkene drev Staklerne ud med Slag og Puf.

„Gaa ud til Hertugen," skreg de. „Lad Holstenerne give Jer Mad, om de har noget. Vi har ikke længere Raad at føde Jer."

Da den sidste var ude, blev Porten slaaet i. Landsknægtene stod paa Volden og saa efter Skaren, der vandrede mod Serritslev. Havde de skreget og gjort Modstand, da de blev drevet ud

af deres Ly, saa tindrede nu deres Øjne af Haab, og de fik Kræfter ved Udsigten til Føde. De løb til og faldt og rejste sig igen og raabte og vinkede til de kongelige Krigsfolk, som kom dem i Møde.

Anneken og Ane var mellem dem. Anneken havde sin Dreng paa Armen. Han var saa tung, og hun var saa træt, at hun næppe kunde slæbe ham. Ane havde en af de smaa ved hvert af sine tomme Bryster og løb og skreg blandt de forreste.

Da standsede Skaren pludselig, og alle Raab forstummede.

De kongelige Soldater strakte Lanserne mod dem og spærrede dem Vejen.

„Gaa tilbage, hvor I kom fra," raabte en Høvedsmand og pegede mod Staden. „Sig til Eders Øvrighed, som har paaført Staden denne gruelige Krig og opretholder den, at det er den udvalgte Konges Villie at kæmpe, til der ikke er Sten paa Sten tilbage af København, om ikke I snarest overgiver Jer til Hans Naade. Tilbage med Jer. Tilbage! Om ikke I ufortøvet adlyder, giver jeg mine Mænd Befaling til at skyde Jer ned."

Staklerne stod tavse og stirrede. Anneken løftede sig paa Taaspidsen og saa over Krigsfolkene. Et Stykke bagved holdt en Flok Herrer til Hest.

Hun syntes, hun saa Hertugen blandt dem og løftede liden Kaspar i Vejret og skreg af sit Hjertes Fortvivlelse.

Saa gav Soldaterne sig til at slaa løs paa de nærmeste, og Skaren vendte om og veg. Nu og

da standsede de og saa tilbage, som kunde de ikke tro det. Men nye Slag drev dem frem, og snart stod de foran Porten.

„Her kommer ingen ind," sagde Landsknægtenes Øverste.

Ambrosius Bogbinder stod ved Siden af ham paa Volden og stirrede paa de arme dernede.

„Luk Porten op," sagde han saa.

„Det er Grevens Bud, at den skal være stængt," sagde Øversten.

Ambrosius gik ned til Porten og aabnede den selv. Landsknægtene stak Hovederne sammen og saa ondt, men ingen vovede at hindre ham i det. Skaren strømmede ind og spredte sig straks. Hver vaklede hjem til det Hul, hvor han boede.

Anneken og Ane var kommet fra hinanden i Vrimlen.

Anneken kunde ikke gaa hjem. Paany havde hun set Hertugen, og han havde ikke set hende. Hun mindedes den Gang paa Vejen, da han for hende forbi med sit prægtige Følge. Da var hun stærk og sund og havde Broder Jørgen hos sig, som kunde følge hende ud i Verden, til hun atter en Gang fik ham i Tale, der havde taget hende i Favn og lovet hende et gyldent Spange, større end Herremandens. Da var hendes Dreng karsk og lo ved hendes Bryst.

Nu var hun ene og frygtede hver Time paa Dagen, at hun skulde falde i Vildelse af Hunger. Hun kunde ikke bære sin Dreng, saa tung han var, og han kunde næppe støtte paa sine smaa Ben. Han skreg bestandig efter Mad, og hans

uvidende Øjne saa forundret og bebrejdende paa hende, at hun ikke gav ham det.

Anneken græd, som hun aldrig havde grædt før.

Hun gik langs Volden, Øster ud, hvor der var mest stille, og satte sig et Steds paa Skrænten og stirrede. Hun rev Græs af, tyggede det og puttede det i Drengens Mund. Men saa kom hun i Tanker om de smaa Lig, der laa med Græs i Mundvigene, og rev det fra ham igen og græd mere.

Han skreg, saa hun ikke kunde holde ud at høre det. Hun stak sin Finger i hans Mund.

„Bid, Kaspar, bid," sagde hun.

Han bed og sugede Blodet. Han bed igen og drak. Hun syntes, der kom Ro i hans Øjne. Saa lukkede han dem i og sov ind i det samme.

Varlig tog hun ham paa Skødet og sad og saa paa ham.

„Anneken . . ."

Det var Broder Jørgen. Han var blegere end den Gang, han piskede sig haardest med Svøben i Anger og Ruelse. Hans Øjne var helt sløve, og hans Knæ rystede under ham.

„Nu spæger vi vort Kød, Broder Jørgen," sagde hun med et sørgmodigt Smil. „Om du har en Bid Brød, da del den med mig."

„Jeg har ingen," sagde han. „Om jeg havde et, fik du det hele. Jeg søgte dig hos Ane for at spørge dig, om du vil rømme med mig til Lejren. Jeg ved et Sted, hvor vi kan slippe over i Nat."

„Jeg har rømt," sagde Anneken. „Men jeg blev

jaget tilbage igen, saa jeg tænker, det er Guds Villie, at jeg skal dø herinde. Om jeg dør, vil du da tage Kaspar og bringe ham til Hertugen?"

„Var du i Hoben, som blev udjaget?" spurgte Broder Jørgen. „Saa du Hertugen?"

Anneken nikkede.

„Men han saa ikke mig," sagde hun.

Og pludselig tindrede hendes Øjne, blaa og glade som i gamle Dage.

„Han ser mig nok en Gang," sagde hun. „Og saa er al vor Nød forbi."

De sad tavse en Stund. Der kom en Mand gaaende imod dem.

„Det er en Præst," sagde Broder Jørgen. „Jeg slaar ham ned og gennemsøger hans Kjortel."

„Gør ikke det," sagde Anneken. „Det er Magisteren fra Nikolaj Kirke, Mester Hans."

Hans Tavsen saa flygtig paa dem, da han gik forbi, men standsede saa med et Ryk. Han havde genkendt Anneken og blev rød i Panden.

„Sidder du her med din Boler, du Belials Kvinde," sagde han. „Tykkes dig, det er Tid nu til Leflen, da fromme kristne dør hver Dag for vore Øjne."

„Tykkes I, det er Tid at skælde nu, Magister Hans," sagde Anneken og saa rolig paa ham. „Selv er jeg Døden nær og min Dreng, som sover her i mit Skød og har intet forbrudt."

Hans Tavsen gik. Saa vendte han sig pludselig om, gik hastig tilbage og tog et lidet Brød af sin Lomme.

„Tag det," sagde han, „Jeg tager det fra mine egne Børn."

„Tak," sagde Anneken mildt.

Hun gemte Halvparten af Brødet til Kaspar og delte Resten med Jørgen. De aad i Tavshed og saa efter Magisteren, der gik hastig bort.

„Mindes du den Kvæld, du kom hungrig til Hytten i Anst," sagde hun saa. „Da bød jeg dig Vildtbrad. Du vilde ikke have den, men aad Brød som nu. Om Stegen var her i denne Time, sagde du da nej?"

„Det gjorde jeg ikke," sagde Jørgen. „Mindes du, at du talte just saadan en Gang før, den Nat du fødte Hertugens Søn. Mangt og meget er der sket siden den Gang, Anneken, for os begge."

Der kom en stor Søvnighed over dem, da de havde ædt, og de sov begge ind. Anneken vaagnede ved Kaspars Skrig. Hun gav ham af Brødet og lo ved hans Glæde. Hun saa, det led mod Aften og rejste sig for at gaa. Broder Jørgen sov endnu, og hun lod ham sove.

Da hun kom til Volden udfor Larslejstræde, saa hun Ane sidde paa Skrænten. Hun raabte, men fik intet Svar. Saa gik hun nær og gav et Skrig og blev ganske stiv af Rædsel for det, hun saa.

Ane sad lænet mod Volden, opret med aaben Mund og stirrende Øjne. Hendes Bryst var nøgent, og der var størknet Blod om Brystvorterne. De to smaa Børn laa i hendes Fang med Øjnene stive som hendes. Af deres Mundvige drev Blodet, de havde drukket af hendes Bryst.

De var døde alle.

Anneken gik hen og rørte ved dem og tog sin Haand til sig, da deres Legemer var ganske kolde.

Saa skreg hun igen og løb ind i det mørke Kammer og gemte sig i den mørkeste Krog med Kaspar i sin Arm. Hun saa paa ham og for sammen i Rædsel og græd. Han aad det sidste af Brødet og sov ind igen. Men Anneken kunde ikke sove.

Udefra lød høje Skrig og Veklager. Det var Mængden, der havde samlet sig om Anes Lig og ikke kunde fly fra det blodige Syn.

FEM OG TYVENDE KAPITEL.

Staden overgiver sig.

Der var stille i København som i Graven.

Kun nu og da løsnedes et Skud fra Volden, og heller ikke Belejrerne skød tidt fra deres Skanser. De vidste alle, at Enden var nær, og ingen Redning mulig.

Udenfor Havnen laa den kongelige Flaade med Levnedsmidler om Bord, som skulde udskibes, saa snart Overgivelsen havde fundet Sted. Borgerne i Byen vidste det, for Kong Kristian havde skikket Brev derom, og da han gennem sine Spi-

oner bragte i Erfaring, at Førerne ikke lod Budskabet komme til Menigmands Kundskab, sendte han nye Bud ad Lønveje.

Hertug Albrecht havde været i Serritslev med Lejde, men Kongens Betingelser syntes ham saa haarde, at han vendte tilbage igen, uden at Freden var sluttet. Ambrosius Bogbinder og nogle af Raadet havde ogsaa været der, men dem var det ikke gaaet bedre.

„Om Nederlænderne kom, da kunde alt endnu oprettes," sagde Borgermesteren.

Han gik paa Volden med Hertugen og Grev Kristoffer. De to fyrstelige Herrers Følge holdt sig tilbage, og Byens to andre Borgermestre, Niels Tøndebinder og Hans Bøsse sad hjemme og vilde ikke mere tage Del i Raadslagningen.

„I tror ikke selv derpaa," sagde Hertug Albrecht.

„Staden kan holde sig længe endnu, om blot vi faar Proviant," sagde Grev Kristoffer, som var en erfaren Feltherre. „Fæstningsværkerne har intet lidt, og Landsknægtene er rede til at kæmpe til det yderste, om blot de faar Mad i Skrutten. Men skal de tygge Læder og æde Græs, som de gør nu, da er det bedst at overgive sig paa hæderlige Vilkaar."

Hertugen saa ud over Byens sønderskudte Huse og Tage og rystede paa Hovedet.

„Byen er ødelagt," sagde han.

„For Borgerne svarer jeg, blot Nederlænderne kommer," sagde Borgermesteren. „De tør ikke mukke."

De steg ned ad Volden ved Vesterport og gik ind i Byen. Saa blev de standsede af en Folkesværm, og Ambrosius Bogbinder saa til sin Harme og Forundring, at Anders Halager var i Spidsen for den. Han var saa forkommen af Fængslet, at han ikke kunde støtte paa sine Ben, og havde een af sine Sluttere under hver Arm.

„Det nytter ikke, I ser ondt, Ambrosius," sagde han. „Sidst rømte jeg af Eders Fangehul, fordi Vogterne løb deres Vej. Denne Gang har de selv taget mig ud, fordi de ikke længer vilde være medskyldige i det Tyranni, I øver over Staden. Alle disse gode Mænd tænker som jeg, og flere vil der komme hver Time paa Dagen. Vi ved helt vel, at I har begyndt Underhandlinger med Holstenerne og afbrudt den igen for Eders Overmods Skyld, men nu begærer vi, at I gaar ud i Lejren igen og gør det i Orden. Vi vil ingen anden Konge have end Hertugen, som det øvrige Rige har valgt, og vi vil udfries af Krigens Byrde, som vi ikke længer kan bære."

„Kan hænde jeg bliver nødt til at overgive København, saa fejge dens Borgere er," sagde Ambrosius „Men forinden skal I klæde Hjul og Stejle."

„I har ikke længere Magt, som I har Villie," sagde Anders Halager. „Se Eder om ... se hvor de strømmer sammen fra alle Gader. Byd Eders egne Bysvende gribe mig, og de gør det ikke. I kæmper ikke for den fangne Konge paa Sønderborg. Ikke heller for det rene Evangelium eller Stadens Anseelse og Magt. I kæmper alene for at

fri Eders Hals og Eders Gods, og vi er ikke længer til Sinds at være Eders Tjenere."

„Grib den Mand," raabte Borgermesteren.

Der var ikke en Haand, som rørte sig. Ambrosius Bogbinder løftede sin Arm for at slaa Anders Halager til Jorden, men Mængden trængte sig mellem ham og hans Offer og opløftede et saadant Raab, at han indsaa Umuligheden af sit Forehavende.

Han vendte sig til Hertugen og Greven.

„Skik mig en Fennike Landsknægte, saa skal jeg paa en Time genoprette Ordenen i Staden," sagde han.

„Om her var noget at plyndre, da gik det vel," sagde Grev Kristoffer og trak paa Skuldrene. „Men her er intet andet end Løvet paa Træerne, og Knægtene er hungrige som Ulve. Vi maa give os, Ambrosius."

Saa gik han og Hertugen bort og lod Borgermesteren alene tilbage i Stimlen.

Han saa sig om med haanske Blikke og smilte af de magre Knytnæver, der fra alle Sider løftedes mod ham. Han tænkte, han kunde alene splitte denne Skare ad, om han drog sit Sværd og huggede løs. Og et Øjeblik havde han Lyst til at gøre det. Allerede havde han halvt draget sit Sværd, men saa besindede han sig og stødte det tilbage i Balgen. Han forstod, at hans Magt var ude, og at hver Voldsdaad, han nu øvede, kun vilde gøre ham Ydmygelsens Kalk bitrere at tømme.

„Giv Plads," raabte han.

De veg til Side for hans stærke Røst, som de havde lystret saa mangen god Gang før. De to Sluttere, som støttede Anders Halager, slap ham og veg med de andre. Anders stod alene foran sin Fjende. Han fægtede med Armene i Luften, som skulde han falde.

„To Timer vil vi bie, Ambrosius." sagde han. „Har du til da ikke givet dig, da kommer der det over dit Hoved, som værre er."

Han faldt til Jorden. De løb til for at understøtte ham. Ambrosius Bogbinder gik tavs til sit Hus.

Men Skaren tog Anders Halager op og bar ham mellem sig og fulgte efter Borgermesteren og blev staaende udenfor hans Hus og biede. Bestandig kom der flere og flere, og nu og da lød høje og truende Raab. Hans Bøsse og Niels Tøndebinder kom, og de gav villig Plads for dem.

„Sig Ambrosius, at vi bliver her, til han giver sig," sagde Anders Halager.

Niels Tøndebinder saa sig urolig om. Hans Bøsse bøjede sig ned mod Anders og hviskede til ham:

„Vil I gaa i Forbøn for mig hos Hertug Kristian?"

„Min Forbøn nytter kun lidt," sagde Anders Halager. „Jeg var jo blandt de oprørske som I andre. Saa er der heller ingen Hertug mer, men alene Kongen. Skynd Jer, inden hans Vrede bliver saa stærk, at den ikke kan formildes."

Lidt efter kom Hans Bøsse frem i Porten og raabte med høj Røst:

„I Morgen gaar Borgermestrene og Raadet til Serritslev og underkaster sig Kong Kristians Betingelser.“

Der lød ikke et Raab til Svar. Mængden skiltes, og hver gik til sit for at faa endnu denne Nat til at gaa i Hunger og Elendighed.

Næste Dag tre Timer efter Solopgang aabnedes Nørreport paa vid Gab.

Ud gennem Porten skred en Procession med langsomme og højtidelige Skridt. Forrest red Hertug Albrecht af Meklenborg, og han var den eneste i Toget, som var til Hest. Efter ham gik Grev Kristoffer af Oldenborg. Saa kom Borgermestrene og Raadmændene. Alle havde de blottede Hoveder og hvide Stave i Hænderne. Mørk var Ambrosius Bogbinders Mine, og han saa hverken til højre eller til venstre, men gik bestandig hastigere end de andre, som om han vilde have en Ende paa Ydmygelsen.

Det var Meningen, at Portene skulde lukkes efter Processionen, men saadan trængte den menige Almue paa, at det ikke lykkedes. De vidste nok, at der efter Overgivelsen vilde blive ført Levnedsmidler til Staden, men saa hungrige var de, at de ikke kunde bie. De skød de tyske Landsknægte til Side, som for sidste Gang vogtede Porten, og trængte sig udenom de høje Herrer og løb foran dem til Nørrefælled, hvor de kongelige Tropper var opstillet.

Blandt dem var ogsaa Anneken med liden Kaspar paa Armen, og Broder Jørgen, der ikke længer var Krigsmand, men gik ubevæbnet og bar-

fodet i sin lasede Kofte og tog Drengen for hende, naar hun blev træt.

Da Skaren kom til Fælleden, standsede de forskrækket over den Krigsmagt, de saa. Soldaterne vilde genne dem tilbage, men der var nogen, som forbød dem det. De stod da stille og stirrede.

Midt i Kredsen paa en aaben Plads holdt den udvalgte Konge, højt til Hest og havde hos sig de fornemste af de Herrer, der havde vundet ham Danmarks Krone. Kong Kristians Ansigt var mørkt og strengt, og mørkere blev det endnu, da han saa de blege og pjaltede Borgere, der stirrede ham i Møde med deres sultne Øjne.

Da nu Processionen naaede derhen og skred frem foran Kongen, trængte en Del af Hoben med ind. Resten blev afskaaret af Soldaterne, som sluttede Kreds om det, der nu skulde foregaa.

De overvundne standsede et Stykke fra Kongen. Først gik Grev Kristoffer frem og bøjede sig dybt.

„Jeg beder Eders kongelige Majestæt om Naade for den Døds Skyld, vor Frelser led paa Korset," sagde han.

„Silde Anger er bedre end ingen," sagde Kongen. „Om jeg nu hører din Bøn, da handler jeg bedre mod dig, end du har handlet mod mig. Skammelig har du fejdet paa mine Riger og Lande og tilføjet dem ondt og Nød uden mindste Grund. Havde jeg Sind, som jeg har Magt, da kunde jeg nu tugte dig alvorligt. Jeg vil ikke gøre det. Men du skal sværge mig en Ed, at du straks vil begive dig til dit eget Fyrstendømme og aldrig mere paaføre mig og mine Riger Krig."

Greven bøjede sig atter dybt og takkede og svor Eden med oprakt Finger.

Saa steg Hertug Albrecht af sin Hest, bøjede sig ligeledes og bad om Fred og Lejde til sit Land.

„Visselig er I en forledt Mand, Hertug," sagde Kongen. „Men I skal fare med Fred for mig, om I aflægger den samme Ed som Greven."

Derefter gik Borgermestrene og Raadet frem og faldt paa Knæ foran Kongen og raabte og svor, at de vilde være ham tro og hulde og aldrig mere tjene den fangne Konge paa Sønderborg eller Kejseren eller Nederlandene og nogen anden af Rigets Fjender."

„Jeg tilgiver Jer," sagde Kongen. „For Jesu Vunders Skyld og for den Nød, I har udstaaet. Jeg tilgiver Jer alle undtagen Ambrosius Bogbinder."

De takkede og rejste sig og gik til Side. Men Ambrosius knælede igen og bøjede sit Hoved og mumlede, hvad ingen kunde høre. Kongen saa barsk paa ham og lod ham ligge, hvor han laa.

„Løft dit Hoved, og se paa Staklerne dèr, som du har forført til Oprør," sagde Kongen og pegede paa Hoben. „Hvor mange er faldne i Slaget? Hvor mange er omkomne i Hunger for dit Hovmods Skyld?"

Ambrosius bøjede sig under Kongens Ord, saa ingen kunde se hans Ansigt. Da bad nogle høje Herrer af Følget Kong Kristian, at han ogsaa vilde tilgive denne Mand, siden han havde været mild mod de andre, og da de havde bedt en Stund, lod Kongen sig bevæge.

„Staa op og gaa bort," sagde han. „Paa disse gode Herrers Forbøn vil jeg skænke dig Livet. Jeg skal anvise dig et Sted i Landet, hvor du maa bo. Men kommer du nogen Tid mere til København, da er du dødsens."

Ambrosius rejste sig, og hans Ansigt var hvidt som et Lagen.

Saa kom Kongens Kansler, som hed Wolfgang Utenhof, med Dokumenter, som de overvundne maatte underskrive og behænge med deres Segl. Og da det altsammen var gjort, opløftede de kongelige Krigsfolk et Raab, der klang langt ind over Staden, og meldte dem derinde, at nu var Fejden ude og Kong Kristian Herre over Danmark.

Den pjaltede Hob fra Staden raabte med de andre, og da Soldaterne forstummede, lød Stakkernes Skrig endnu over Fælleden:

„Giv os Brød, eller vi forsmægter."

Kong Kristian sporede sin Hest og red tæt hen til dem. Hans Ansigt var mørkt endnu, men ikke strengt som før. Tavs stirrede han paa de elendige. Saa for han med Haanden over sine Øjne og vinkede af en af sine Mænd.

„Sørg for, at de straks bliver mættede," sagde han. „Men vogt dem, at de ikke æder sig syge. Sandelig, det angrer mig næsten, at jeg tilgav de Mænd, som bragte dette over min Hovedstad. Stejle og Hjul havde de fortjent bedre end min Naade."

Han vendte sin Hest og vilde ride tilbage til sit Følge. Da greb en Haand i Hestens Tøjle.

Kongen saa ned. Det var en Kvinde med et Barn paa Armen, der standsede ham.

„Du skal faa Brød," sagde han mildt. „Du og dit Barn. Bi blot en Stund, saa kommer det."

„Ak, jeg har biet saa længe," sagde hun. „Og Hungren har skæmmet mig saadan, at I ikke kender mig. Jeg er Anneken, Herre Konge."

Det gav et Ryk i Kongen, og han stirrede med store Øjne.

„Anneken," sagde han.

„Mindes I ikke Anneken, som I mødte ved Aaen derude i Skoven, og som bragte Eder Jordbær til Koldinghus. Kammersvenden aad dem og Slotsforvalteren og Rigens Hovmester. Men kunde jeg derfor?"

„Anneken," sagde Kongen.

Han bøjede sig ned over Hesten og saa længe paa hende. Han blev rød, og hans Mund skælvede. Mindet steg i ham. Det lyste op i hans Øjne, og han lagde sin Haand paa den, hvormed hun havde grebet Tøjlen.

„Anneken," sagde han igen, men sagte, saa kun hun hørte det.

„Anneken," sagde hun og lo med sine blaa og glade Øjne.

Kongen holdt hendes Haand i sin og saa paa liden Kaspar.

„Er det dit Barn?" spurgte han.

„Det er mit Barn og Eders," sagde Anneken.

Kong Kristian slap hendes Haand. Smilet døde i hans Øjne, men de var milde endnu, og han tog dem ikke fra hende.

„Anneken," sagde han. „Gaa til mit Telt og bi mig der. Vi skal tale sammen endnu en Gang."

Han bød en af sine Mænd føre hende til Teltet. Saa red han bort mod Stadens Port med sit Følge.

SEKS OG TYVENDE KAPITEL.

Liden Kaspars Fader.

Den Mand, til hvem Kongen havde overgivet Anneken og hendes Dreng, var en halvgammel Kaptain Gerhard Drage, som med sit Landsknægt-Kompagni havde deltaget i hele Belejringen.

Der var noget i Kongens Tone, der gjorde, at han behandlede hende med Artighed, saa usselt hendes Udseende end var. Desuden var han en galant Mand og havde ikke længe set Kvinder. Og alt som hun spiste det gode Maaltid, de bragte hende, blomstrede hun op for hans Øjne, saa han maatte undres.

Liden Kaspar løb og legede og greb efter hans store Slagsværd.

„Han griber alt efter Vaaben, saa liden han er," sagde Kaptainen og lo. „Han bliver nok en Gang en dygtig Krigsmand i Hans Naades Tjeneste."

„Jeg haaber det," sagde Anneken. „Siden han

nu har overstaaet Hungeren og Elendigheden i Staden."

„Kongen var saa mild mod de overvundne," sagde han. „Jeg kan sige Eder, at han fortørnede mange af sine tapre Mænd, fordi han undte Oprørerne saa gode Vilkaar."

„Hvad Glæde var der ved at være Konge, naar man ikke kunde benaade," sagde Anneken.

„Nu, det er ogsaa skønt at faa Hævn," sagde Kaptainen. „Og Kongen skal visselig ogsaa straffe Ugerningsmændene i sit Rige. Men Eder var han mildere mod end nogen. Det saa jeg, endda jeg ikke hørte de Ord, I talte med Hans Naade. I hører da ikke til de oprørske, kan jeg tro."

„Nej," sagde Anneken og smilte. „Jeg gjorde aldrig Oprør mod Kong Kristian."

„Da kendte I Kongen forud," sagde han.

„Det gjorde jeg," sagde Anneken. „Jeg mødte ham i Skovene ved Koldinghus engang."

„Da var Eders Husbond hos Eder?"

„Da var min Husbond hos mig."

Hun talte, saa han ikke vidste, hvad han skulde tro. Han betragtede hende ufravendt, men hun saa efter Drengens Leg. Saa stirrede han vist paa Kaspar og smilte.

„Sælsomt saa Drengen ligner Hans Naade." sagde han.

„Gør han," sagde Anneken og saa trohjertet paa ham.

Spotten i hans Blik forsvandt.

„Vil I, da skal jeg skaffe Eder bedre Klæder," sagde han. „Det drøjer nok en god Stund, inden

Kongen kommer tilbage, saa der er Tid nok. Og der findes Kvindeklæder i et Telt tæt herved, som Oberst Hoyensteins Frue efterlod sig, da hun drog til Korsør."

„Ak, de er sagtens for fine til mig," sagde Anneken. „Jeg er kun en ringe Bondepige fra Anst. Men sandt er det, at jeg er ilde klædt til at stedes for Kongen."

Han førte hende til Teltet, hvor hun fandt Klæder saa skønne, som hun ingen Tid havde ejet dem. Hun gav et Fryderaab, men rystede saa paa Hovedet og turde ikke. Kaptainen svor hende til, at hun kunde gøre det paa hans Ansvar, eftersom Oberst Hoyenstein var hans bedste Ven i Verden, og Fruen ikke kom tilbage i den første Uge. Saa gik kan udenfor, mens hun klædte sig, og spankulerede op og ned med drabelige Skridt og snoede sit Mundskæg.

Kaptain Drage var en Mand, der roste sig af at gribe Lejligheden, naar den var der, og gaa lige løs paa Fjenden. Han spekulerede over dette Kvindfolk og kunde ikke finde ud af hende. Det med Bondepigen troede han ikke paa. Og hvad der saa havde været med Kongen, saa kunde det bare blive til Profit.

Anneken kom ud, i Særk og Skørt og Livstykke. Hun vendte og drejede sig og kunde ikke blive træt af at se paa sin Pragt.

„Det sidder, som om det var gjort til Jer," sagde Kaptainen. „Oberstens Frue er ogsaa af samme Vækst som I, om end mindre fager."

„Er jeg fager?" spurgte hun glad.

„Visselig er I fager. Har I en Tid haft gode Dage og plejet Eders Huld, da vil I være en Rose lig, og den Mand kan prise sig lykkelig som I skænker Eders Gunst."

„Gud have Tak for det," sagde Anneken.

„Om nogen Tid I kommer i Nød, da kan I trygt henvende Eder til Kaptain Gerhard Drage," sagde han.

„Jeg kommer aldrig mere i Nød."

„En kan ikke vide det," sagde han. „I har da nyssens udstaaet stor Elendighed. Om det kniber, da kom til mig. Jeg saa mange Kvinder i mine Dage, men ingen der vandt min Hu saa hurtig som I."

Anneken lo og nikkede.

Om hele Lejren var faldet hende til Fode i denne Stund, hun havde smilet til dem alle. Hun var i en Rus af Lykke og næppe sig selv mægtig. Alt, hvad der var hændet hende paa denne Dag, slog sig sammen om at forvirre hendes Tanker — Visheden, at hun omsider havde naaet sit Maal, det stærke Maaltid efter den haarde Faste, den friske Luft herude paa Serritslev Mark. de skønne Klæder, hun ikke kunde aflade at se paa.

Alt, hvad der var hændet hende i de tre lange Aar, svandt af hendes Minde. Hun følte sig ung og smuk og glad som den Dag i Skoven, hun mødte Hertugen. Hun saa paa Kaptainen, som hun havde set paa Broder Jørgen, da han kom med sin arme graa Kutte og sit bitre Smil, og hun pludselig stod foran ham i sin sælsomme Glans og Glæde.

Kaptainen tog hendes Smil til Indtægt og kroede sig.

„Saa sig, at I vil komme," sagde han. „I vil al Tid kunne finde mig der i Evropien, hvor den blodigste Krig raser. Jeg er Soldat og kan ikke leve uden Blod og Batailler. Saa snart jeg har faaet min tilgodehavende Sold, drager jeg til Kejseren med mine Landsknægte."

„Krig er ond," sagde Anneken.

„Krigen er herlig," sagde Kaptainen. „I vilde jo ogsaa nys, at Drengen der skulde blive Krigsmand. Men det forstaar sig, det er godt at hvile ud iblandt. Jeg sætter nu, at Hans Naade giver Eder en god Gaard, da kunde I og jeg og Drengen have det skønt, naar jeg kom hjem fra Fejden. I kunde pleje mine Vunder, og jeg skulde lære den lille Knægt Vaabenfærd."

Han lagde Hovedet paa skraa og saa kælent paa hende. I det samme lød der Hornsignal, og han for sammen.

„Jeg glemmer Tjenesten over Eders skønne Øjne," sagde han. „Kaptain Gerhard Drage anbefaler sig til Eders Bevaagenhed og kommer snart tilbage."

Han hilste og gik bort i Lejren med drabelige Skridt. Engang saa han tilbage og smiskede. Anneken lo.

Hun satte sig paa en Græsbænk, der var dannet foran Kongens Telt og faldt i Tanker. Kaspar pludrede, og hun svarede ikke. Der steg i hende en sælsom Angst, hun ikke kunde gøre sig Rede for og ikke overvinde. Hun spejdede ad den Vej,

Kongen var reden og tænkte, mon han aldrig kom tilbage.

Pludselig mindedes hun den Nat ved Sønderport i Kolding, da han red til Gottorp og havde ganske glemt hende. Om det hændte hende igen, da maatte hun visselig dø.

Hun trykkede Haanden mod sit Hjerte og rejste sig urolig, tog Kaspar og vilde gaa Kongen i Møde. I det samme stod Klaus Kammersvend foran hende.

Han kendte hende ikke straks, men kneb Øjnene sammen og maalte hende fra Hoved til Fod, betragtede saa Drengen og spilede Øjnene op.

„Kender I mig ikke?“ spurgte Anneken.

Klaus Kammersvend fløjtede og slog Knips med Fingrene.

„Pigen med Jordbærrene,“ sagde han. „Saa sandt jeg lever, Pigen med Jordbærrene.“

„Anneken,“ sagde hun.

„Anneken. Vist saa, Anneken. Pigen med Jordbærrene.“

„Saa mindes I mig?“

Han blev ved at fløjte og saa paa hende, som om han ikke vidste, hvad han skulde gøre ved den Ting.

„Pigen med Jordbærrene,“ sagde han igen. „Og Drengen dèr?“

„Det er min Søn.“

„Hør nu, Anneken,“ sagde han. „Naar du taler med Hans Naade, maa du ikke forklage mig. Jeg skal tilstaa det altsammen, som det er gaaet til. Der kom en Karl engang med et Brev fra dig.

Jeg læste det, efterdi det ikke var forseglet. Jeg har lært Skrivekunsten, som er nødvendig for en Mand i min Stilling. Naa, jeg kunde ikke komme til at give Kongen det straks. Og siden glemte jeg det. Og da jeg kom i Tanker om det, var Brevet plat forsvundet."

„Da har I voldet mig megen Ve," sagde Anneken. „Men nu er jeg hos Kongen, og alt er godt, saa jeg har let ved at tilgive Eder."

„Kan hænde, jeg kan tjene dig til Gengæld," sagde Klaus.

Han spurgte hende ud, og hun fortalte ham sine Hændelser indtil denne Stund, da hun havde talt med Kongen.

„Og Kongen var naadig mod dig?"

„Det var han," sagde Anneken. „Hvorfor skulde han ikke være det? Jeg har jo ingen Tid gjort ham noget ondt."

„Det har du ikke," sagde Kammersvenden. „Men du har gjort ham noget godt, og det er stundom værre. Det er ikke saa lige med fyrstelige Personer, og der er hændt mange Ting, siden du kom med dine Jordbær i Stegerset paa Koldinghus."

„Hvad er der hændt?"

Han svarede ikke straks, men saa paa liden Kaspar, der sprang omkring.

„Den Dreng sér Kongen lig," sagde han saa.

„Det sagde ogsaa Kaptainen, der førte mig hid," sagde Anneken glad.

„Har du fortroet dig til ham?"

„Nej," sagde hun stolt. „For Resten har jeg intet at dølge."

„Tag dig i Vare," sagde Klaus Kammersvend. „Ved du, at Dronningen er i Lejren?"

„Dronningen . . ."

Hun havde ikke tænkt derpaa og blev pludselig bleg og bange.

„Naa ja," sagde Klaus. „Tab ikke Modet for det. Det er jo ikke vist, hun ser dig, og allenfals ved hun intet om Historien. Vi var jo ogsaa formælede den Gang paa Koldinghus. Havde været det i syv Aar saagar. Jeg har saamænd ofte undret mig over, at du vakte Kongens Attraa. I sin Ungdom var han vild nok og gik ikke af Vejen for nogen skøn Kvinde. Men siden Formælingen har han ikke set til nogen uden til Dronningen, det jeg véd af. Og naar jeg ikke véd det, véd ingen det. Du var ogsaa fager, som du stod dèr i Gemakket og forklagede os, at vi havde ædt dine Jordbær."

„Er jeg ikke fager mere?"

Klaus Kammersvend kneb Øjnene sammen og mønstrede hende. Taarerne randt paa hendes Kind, og hendes Mund skjalv.

„Om du vil lyde mit Raad, da tør Øjnene, til Kongen kommer," sagde han. „Her er saa megen Højtidelighed og Fromhed ved Hove, at du helst bør anstille dig munter og glad. Men der kommer Hans Naade. Bær dig nu snildt ad, saa du ikke gaar tomhændet af Lejren."

Anneken sprang op og fik ikke Stunder at tørre sine Taarer.

Der lød Hestetrampen og Raslen af Vaaben. Hun saa en Skare Herrer og midt blandt dem Kongen. Hans Ansigt var saare mørkt. Uden et Ord sprang han af Hesten og gik ind i Teltet.

„Nu melder jeg dig til Hans Naade," hviskede Klaus og gik derind.

Straks efter stod Anneken i Teltet med Kaspars lille Haand i sin.

Kongen var ene.

Han stod med korslagte Arme ved Bordet og saa i Dokumenterne, der laa. Han løftede ikke Hovedet, da hun traadte ind, og hun blev staaende og biede. Hendes Øjne var blændede af Graad, saa hun saa intet klart. Liden Kaspar pegede og sagde noget. Anneken tyssede paa ham.

„Det er dig, Anneken," sagde Kongen og saa op og nikkede.

Men han saa straks bort igen og gav sig til at gaa frem og tilbage i Teltet med stærke Skridt. Nu og da standsede han og stødte sit Sværd i Gulvet med et forbitret Udraab. Saa gik han igen, og hans Rustning klirrede. Anneken havde aldrig tænkt sig ham saa mægtig og saa vred.

„Jeg har været i Staden," sagde han og blev ved at gaa. „Jeg red gennem Gaderne med mit Følge, og ingen Tid saa jeg større Jammer og Elendighed. De arme forførte Stakler flokkedes om min Ganger og faldt mig til Fode. De vilde raabe mig Hyldestraab, men evnede det ikke. Hungeren kvalte deres Røst i Struben. Saa længe jeg lever, vil jeg ikke glemme deres vilde Øjne og magre Hænder."

Anneken tørrede i Smug Taarerne af sit Ansigt. Hun blev roligere, mens han talte.

„Visselig var det ilde betænkt, at jeg tilgav dem, der har forledt dem," sagde Kongen. „Ambrosius og hans Fæller burde klædt Hjul og Stejle uden Lov og Dom endnu denne Dag. Gud gav mig Sværdet, at jeg skulde bruge det. Om jeg havde overladt Borgermester og Raad til Almuen, den havde sønderrevet dem."

Han satte sig i den store Armstol og støttede Hovedet i sin Haand. Saa rev han Fjerhatten af sit Hoved og kastede den paa Bordet.

„Tæt udenfor Porten saa jeg fem smaa døde Børn. De havde Græs i deres blege Munde."

„Jeg saa dem og," sagde Anneken. „Jeg var derinde. Jeg og min Dreng."

Kongen studsede og saa paa hende. Hans Øjne blev mildere.

„Det var du," sagde han.

Han saa paa Drengen og vinkede ad ham. Kaspar løb hen og støttede sig til hans Knæ og saa ham frimodig i Øjnene.

„En skøn Dreng," sagde han. „Og stærk. Tappert har han udholdt Belejringen. Hvad hedder han?"

„Han hedder Kaspar efter min Far, som drog bort og sagtens er forkommen i Krigen."

Kongen stødte Drengen fra sig. Hans blege Ansigt blev mørkt igen.

„Mange er forkomne i denne Krig," sagde han. „Mindes du den Dag paa Koldinghus ... du bad, at jeg vilde give min Farbroder fri af Sønderborg

Taarn. I hans Navn er alt dette Blod udgydt. Du vilde, jeg skulde give ham fri, Anneken. Mindes du det?"

„Jeg mindes det alt," sagde hun.

Saa gik hun hen og knælede foran Kongens Stol og slyngede sine Arme om hans Ben og saa op paa ham.

Kong Kristian blev sælsom forvirret. Han lagde sin Haand paa hendes Hoved og tog den hastig til sig igen. Han smilte, men Smilet døde paa hans Mund i det samme.

„Staa op, Anneken," sagde han.

„O, lad mig blive, hvor jeg er," sagde hun. „Stryg mit Haar med Eders Haand. Det gjorde I den Gang og løste min Fletning og sagde, den var fager."

Han lagde Haanden paa hendes Hoved igen, som hun bad, og kunde ikke udholde hendes Blik og vidste ikke, hvad han skulde gøre med hende.

Hans Attraa efter hende var slukt. Kun sjældent havde han tænkt paa hende og kun i den første Tid efter deres Møde. Siden var hun ganske gaaet ham af Minde. Men som hun laa der, og hendes store enfoldige Kærlighed straalede af hendes Øjne, steg Billedet af deres Møde i Skoven og deres Elskov paa Koldinghus den ene fagre Sommernat saa klart frem for ham, at han blev ræd, det skulde overvælde ham.

Han bad til, at en af hans Mænd vilde træde ind i Teltet og afbryde deres Møde. Men Klaus Kammersvend holdt god Vagt, og der kom ingen.

Han ledte efter Ord, der var skaansomme og dog bestemte nok til at sige hende, at nu var han en anden Mand, og gamle Dage kunde aldrig komme igen.

Men hendes Blik bandt hans Tunge. Saa han bort, han maatte bestandig se tilbage og traf det paa ny, bestandig mere blaat og mere glad. For mens han vidste, hvorledes dette skulde ende, og at det skulde være det sidste, glemte Anneken det altsammen for Lykken ved at være hos ham, hun elskede.

Saa gav liden Kaspar et Skrig fra sig, og hun for op. Kongen drog hastig Stolen tilbage, og da hun havde stillet Drengen tilfreds og vendte sig mod ham paa ny, var alt anderledes. Hun følte det, uden at gøre sig det klart, og stod forlegen og bange og krammede sit Skørt og vidste ikke, hvad hun skulde sige.

„Anneken," sagde Kongen. „Jeg skal sørge for din Dreng."

„Det vil I," sagde hun.

„Jeg har gjort Uret mod dig, Anneken," sagde han. „Og jeg vil bøde derpaa, saa godt jeg kan."

„I lovede mig et gyldent Spange," sagde hun smilende. „Større end Herremandens. Og Herremandens tabte jeg i Aaen den Morgen, I red bort og glemte, I havde sat mig Stævne. Jeg skulde komme med Jordbær og vogte dem vel, at ikke Eders Tjenere aad dem."

„Jeg red til min Faders Dødsleje," sagde Kongen. „Jeg mindes det vel. Jeg glemte at skikke dig Bud, at du ikke skulde komme. Og siden op-

tog Statssager ganske min Tid. Hvorfor skikkede du mig ikke Bud, da du havde født Drengen?"

„Jeg skikkede Bud," sagde hun. „Broder Jørgen gik med Brev og Bud, men naaede aldrig frem til Eder."

Kongen strøg sig over Panden.

„Naa ... ham ... Munken," sagde han. „Jeg mindes, du talte om ham."

Pludselig løftede han Hovedet og saa skarpt paa hende.

„Anneken," sagde han. „Svar mig oprigtig, som du stod for Guds Trone... du véd, at den Dreng der er min Søn?"

Hun brast i en Latter saa munter og klar, at hans Hjerte krympede sig derved.

„Hvis skulde han ellers være?" sagde hun.

„Jeg tror dig," sagde Kongen. „Jeg skal sørge for Drengen. Men jeg skal ogsaa drage Omsorg for dig. For min Skyld drog du bort fra Skoven derovre, hvor du havde hjemme. Nu skal du vende tilbage der, hvor du kom fra. Jeg skænker dig en god Gaard i Anst, hvor du kan leve ubekymret Resten af dine Dage. Inden Aften skal jeg lade min Kansler opsætte det fornødne Dokument. Gaa kun med Gud og stol paa, at jeg skal hverken glemme dig eller Drengen."

Anneken nejede dybt og stod og saa paa ham Han kviede sig under hendes Blik.

„Er der andet, jeg kan gøre for dig, saa sig frem," sagde han utaalmodig.

Hun gik hen til ham og knælede atter for hans Fødder og slog Armene om ham og saa op.

„Véd I, min Herre og min Konge, hvorfor den fangne Konge i Taarnet blev ond?“ sagde hun.

„Du tænker, det var fordi han mistede sine Riger,“ sagde han. „Men du stiller Sagen paa Hovedet. Han mistede Rigerne, fordi han var ond. Men jeg har ikke Stunder at tale med dig om Statssager, Anneken. Meget er sket, siden vi talte sammen paa Koldinghus. Nu har jeg selv to Riger foruden mine Hertugdømmer og maa vogte dem vel, at de kan gaa i Arv til min Søn. Ogsaa maa jeg tænke paa at føre mit Liv som en dydig og retsindig Konge, saa jeg i alle Maader kan være et skønt Eksempel for mine Undersaatter.“

Han løste sig fra hende og gik hen i den anden Ende af Teltet. Men hun blev liggende med Armene hængende slapt ned og Hovedet bøjet mod Brystet.

„Kong Kristian blev ond, fordi de tog Dyveke fra ham,“ sagde hun.

Kongen studsede. Saa smilte han og trak paa Skuldrene. Det syntes ham helt latterlig, at denne lille Bondepige, som han en Nat havde taget i Favn, kunde tænke paa at spille Dyvekes Rolle. Han fik med ét sin Sindsligevægt igen, følte sig fri af Mindet, hun havde vakt hos ham, og blev derfor mildere imod hende.

„Nogen har fyldt dig med taabelig Snak, Anneken,“ sagde han. „Visselig er det ikke den mindste af min ulykkelige Farbroders Synder, at han levede i aabenbart Bolskab med sin Frille og derved krænkede og bedrøvede sin Dronning over al Maade. Og naar du sidder paa din Gaard

i Anst, skal du bede Gud tilgive dig den Synd, du begik med mig, som jeg beder ham forlade min Brøde."

„Jeg har ingen Synd begaaet," sagde hun stille.

„Visselig begik du en Synd, da du gav dig hen til mig," sagde Kongen. „Du syndede mod Gud og Menneskers Love. Men min Synd var større end din, saa sandt jeg lokkede dig og havde desuden min gode og kærlige Gemalinde, hvem jeg bedrog. Vidste du det ikke, Anneken, at jeg var i Ægtestand?"

„Hvad gik det mig an," sagde hun, stille som før. „Jeg tænkte ikke derpaa. Jo . . . jeg vidste det vel, at Kongen har en Dronning."

„Konge var jeg ikke den Gang, Anneken. Men en Hustru havde jeg haft i syv Aar. Nu er jeg Konge. Og det skal ikke siges om Danmarks første evangeliske Hersker, at han nægtede sin Synd eller pralede med den."

„I var min Herre og min Konge fra den Stund, jeg saa Eder," sagde Anneken.

Hun rejste sig fra Gulvet, tungt, som bar hun en Byrde. Hun saa sig om i Rummet med et underlig sløvt Blik, gik saa hen til liden Kaspar, der sad i Krogen og legede, løftede ham op og stod med ham i Haanden foran Kongen.

„Jeg siger Eders Naade Farvel," sagde hun og nejede dybt.

„Anneken."

Kong Kristian stod tæt foran hende, høj og mægtig. Hans Øjne var saa milde, hans Mund saa rød, Solen faldt gennem Teltets Aabning paa

hans lyse Skæg. Han saa ud som den Dag, han red over Aaen, og som hun altid siden havde set ham i sine Drømme.

Han tog hendes Hoved mellem sine Hænder og rørte hendes Pande med sin Mund.

„Far med Gud, Anneken," sagde han.

Saa bøjede han sig ned, tog liden Kaspar og løftede ham højt i Vejret. Længe saa han paa ham. Drengen sprællede og lo.

„Du er ikke bange," sagde han. „Men visselig er du ogsaa en Kongesøn, er du end undfanget og født i Synd. Jeg skal give dig et Navn, der kan minde dig om din Byrd, at du kan gøre den Ære."

Han satte Drengen ned og grublede en Stund.

„Anneken," sagde han saa. „Jeg skal skikke dig Bevilling under mit Segl, at din Søn har Ret til at føre Navnet Kaspar Markdanner. Om du bytter paa det, da vil du se, det lyder Danmark, og mindes den Fyrste, du gav din Elskov."

Saa rakte han hende en Pung med Guld, og vendte hende Ryggen.

Hun gik ud af Teltet og stod en Stund og vidste ikke, hvad Vej hun skulde slaa ind paa.

„Det gik helt godt," sagde Klaus Kammersvend, der havde lyttet bravt. „Lykke til Gaarden. Jeg skal minde Hans Naade derom, hvis han glemmer det."

Hun forstod ikke hans Ord, bøjede blot sit Hoved og gik.

Et Stykke henne mødte hun Kaptain Gerhard Drage.

„Ej," sagde Kaptainen. „Drager I alene af Lejren. Glem mig ikke, hvor I kommer hen. I har ikke oprigtigere Beundrer end Kaptain Gerhard Drake."

Anneken saa tavs paa ham, og han studsede over hendes Blik og stirrede efter hende, som hun gik.

„Hun var ikke saa fager som før," sagde han til Klaus Kammersvend, der kom hen imod ham.

„Da skulde I set hende for tre Aar siden," sagde Klaus. „Fagrere Syn har jeg aldrig set. Og da var hun kun i et usseligt Skørt og havde en Krukke Jordbær i Armen."

„Saa var det sandt, som hun sagde, at hun var kun en Bondepige."

Klaus Kammersvend nikkede.

„Men i Morgen er hun Ejer af den bedste Gaard i Anst," sagde han. „Og hendes Dreng vil komme frem i Verden, om ellers han arter sig."

De gik tilbage mod Kongens Telt, og Kaptainen fik Rede paa, hvor Anst var.

Men Anneken gik videre med liden Kaspar ved Haanden.

Der kom en Dame med stort Følge ridende mod hende. Hun forstod, at det var Dronningen, og traadte til Side og nejede dybt, men saa ikke op. En Sølvpenge faldt paa Jorden foran dem. Drengen tog den op.

„O, nej," sagde hun og tog den fra ham og kastede den bort.

Tæt udenfor Lejren mødte hun Broder Jørgen.

Han saa paa hende, men spurgte ikke, slog blot Følge.

„Hvor drager du hen?“ sagde han omsider.

„Jeg drager til Anst.“

„Maa jeg følge dig, Anneken?“

Anneken nikkede.

FJERDE BOG

SYV OG TYVENDE KAPITEL.

I Anst.

Kristian den Tredie havde let ved at holde sit Løfte til Anneken om en god Gaard i Anst, og endnu den samme Dag han havde talt med hende i Lejren, gav han sin Kansler Befaling til at ordne det fornødne.

Da Oprøret var undertvunget, nødtes en Mængde af de jyske Bønder, især blandt Vendelboerne, til at tage deres Gaarde til Fæste af Kronen. En af disse Gaarde blev mageskiftet med en Ejendom i Anst, og da Anneken kom til Kolding med Kaspar og Broder Jørgen, vidste Lensmanden paa Slottet allerede Besked og sagde hende det.

„Det er Hans Naades Villie, at Gaarden skal være Eders til Arv og Eje," sagde Hr. Mogens Bilde. „Jeg véd intet om, hvorfor denne store Gunst bliver Eder til Del. Men Sagen er klar nok, og I kan tage Eders Ejendom i Besiddelse, hvad Dag I ønsker det. Jeg kendte Eders Fader i sin Tid. Han var en brav Mand. Hvor er han henne i Verden?"

„Jeg véd det ikke," sagde Anneken. „Fader drog bort og sendte mig to Gange Bud og aldrig

siden. Da var han i Skipper Klements Hær ved Aalborg."

„Saa er han antagelig falden," sagde Hr. Mogens Bilde. „Der blev knækket mange stive Halse i den Storm. Kan jeg faa opspurgt noget derom, skal jeg lade dig det vide."

Anneken takkede, tog Kaspar ved Haanden og gav sig paa Vandring.

Hun vilde helst gaa, og paa hvert et Sted, der mindede hende om gamle Dage, standsede hun og dvælede en Stund.

Hun sad ved Aabredden udenfor Sønderport og saa i Vandet, hvor Herremandens Spange var forsvundet. Hun stod paa Munkeborg Bakken og saa ned over Staden. Hun fandt det Sted ved Vejen, hvor Kongen og hans Følge var redet hende forbi, og sad der længe i dybe Tanker.

„Om Kongen havde set mig den Dag, var alt blevet anderledes," sagde hun.

Men saa rystede hun igen paa Hovedet.

„Nej," sagde hun. „Om han havde hørt mit Raab den Nat, han red over Sønderbro, da var alt gaaet godt."

„Om du havde lydt mit Raad den Dag, jeg bad dig paa Munkeborg Bakke, da havde din Skæbne været anderledes," sagde Broder Jørgen.

Anneken saa forundret paa ham.

„Da havde jeg jo ingen Skæbne haft," sagde hun.

Da de kom til Bakken, hvor Hytten havde staaet, vilde hun ikke gaa længer.

„Du maa da ned og se din Gaard," sagde Broder Jørgen.

„Jeg bryder mig ikke om min Gaard," sagde hun. „Jeg vil bygge og bo, hvor jeg boede før. Gaa du til Gaarden og drag Omsorg for, at der straks skikkes Folk herop, som kan rejse Hytten paa dens gamle Plads. Køb Tømmer og Sten og raad for det hele."

„Vil du blive her i Nat?" spurgte Jørgen.

„Jeg bliver her, og Kaspar bliver hos mig," sagde Anneken. „Han kan sove i Hulen, og jeg vil vandre ad de gamle Veje i Skoven."

Jørgen rystede paa Hovedet og gik. Han havde paa Rejsen herover set en saadan Bestemthed hos Anneken, at han vidste, ingen Indvendinger nyttede. Mange Ord havde de ikke vekslet, og hun talte bestandig om det samme. Han var forundret, saa ganske Sorgen beherskede hende, og saa lidt den knækkede hende.

Allerede næste Dag tog de fat, og faa Dage efter stod Hytten paa sin Plads. Anneken indrettede den helt, som den havde været før, kun at Jørgen ikke boede der mere. Hun bød ham tage Ophold paa Gaarden og styre den i hendes Navn. Hver Ugedag skulde han komme og aflægge Regnskab.

„Du forstaar, Gaarden er Kaspars og ikke min," sagde hun.

„Anneken," sagde Jørgen og saa bedrøvet paa hende. „Jeg fulgte dig for at være hos dig, og nu jager du mig bort."

„Jeg jager dig ikke bort," sagde hun. „Men jeg kan ikke byde dig andre Kaar, end du hører. Er du ikke fornøjet, da drag din Vej. Hvad bliver

det til med din Pilgrimsfærd? Jeg mindes, du skulde til Rom engang. Jeg lovede dig ogsaa Rejsepenge. Nu er jeg rig og kan give dig dem, den Dag du begærer dem."

„Derom kan vi tale, naar der er gaaet Aar og Dag," sagde Jørgen. „Nu bliver jeg helst hos dig og retter mig efter din Villie."

„Gør som du vil," sagde hun. „Men vi to har intet at tale om ad Aare, som vi ikke lige saa godt kan tale om i Dag."

Saa randt Dagene, og Skoven falmede og løvedes igen.

Landsbyens Folk kom for at besøge hende, men blev brat afvist. De talte ilde om hende bag hendes Ryg for hendes Storagtighed, men viste hende stor Agtelse i hendes Ansigt, fordi hun var rig. Hver af dem havde sin Krønike om, hvem der var Fader til liden Kaspar. Men alle vidste de, at det var en stor og fornem Herre.

En Dag kom den gamle Præst til Hytten. Han var ikke blevet magrere siden sidst og heller ikke lettere til Bens.

„Kommer du ikke til mig, kommer jeg til dig, Anneken," sagde han. „Er du dog mit gamle Sognebarn og vendt tilbage til Menigheden fra den store Verden. Har du hørt noget fra din Fader?"

„Nej," sagde hun.

„Jeg mindes det skønne Øl, han havde," sagde Præsten, „Du er rig, Anneken, og kan vel byde mig et Krus."

„Jeg har intet i Hytten," sagde hun. „Men om

I gaar til Jørgen paa Gaarden, da kan I vel faa Tørsten slukket."

„Den fule Munk," sagde Præsten. „Véd du, Anneken, at Hans Naade og Rigets Raad har udstedt en Forordning, der afskaffer alt Munkevæsen og ganske omdanner Kirken."

Anneken smilte.

„Hvad gør I da, Fader?" spurgte hun.

„Jeg bliver, mit Barn," sagde han. „Jeg bliver. Jeg sagde det alt til din gode Fader, at intet skulde skille mig fra mine kære Sognebørn. Niels Jespersen fra Kolding har været her for at undervise mig i den nye Lære. Det er ikke nemt for en gammel Mand, men med en god Villie gaar det nok. Om du vil komme i Kirken en Dag, da skal du høre min Forkyndelse."

Anneken lovede det.

„Saa ligger der mig en Sag paa Sinde, som jeg maa spørge dig om," sagde han. „Der gaar sælsomme Rygter om dig og din Dreng, og det ene er ikke som det andet. Om du har Tillid til mig, da sig mig, om det er sandt, at liden Kaspar er Søn af den største i Landet."

„Det er han," sagde Anneken. „Og Kaspar Markdanner er hans Navn. Her ser I Kongens Brev og Segl derfor."

Hun rakte ham Dokumentet, men Bogstaverne svømmede i eet for hans Øjne.

„Læs det for mig, min Datter," sagde han.

Hun læste det, og han hørte til med foldede Hænder og andægtig Mine.

Anneken gik til Kirken en Søndag og hørte

den gamle Præst. Hun smilede af den sælsomme Maade, hvorpaa han blandede Pavetro og Lutherdom i sin Præken, og gik der ikke mere. Da han Aaret efter døde, og der kom en ung og nidkær evangelisk Prædikant, gik hun atter til Kirken, men heller ikke mer end den ene Gang. Hun mindedes de Timer, hvor den gamle Raadmand havde undervist hende i Religion og syntes, det var skønnere og bedre, hvad han havde lært hende, end noget hun havde hørt før eller siden.

Stundom talte hun med Jørgen derom, men fik faa og knappe Svar af ham.

„Hvad er du, Jørgen?“ sagde hun utaalmodig. „Er du Munk, eller har du antaget den evangeliske Lære? Eller har du ganske slaaet alle Tanker derom af Hovedet?“

„Jeg skal sige dig det, naar Tid er,“ sagde Jørgen.

Han røgtede hendes Gaard bravt. Naar han kom hver Ugedag og aflagde Regnskab, spejdede han i hendes Ansigt efter en Forandring. Men han fandt aldrig nogen.

Det syntes ham, som var hendes Træk forstenede i det Udtryk, de havde den Dag, han mødte hende udenfor Lejren i Serritslev. Alene naar han talte om Kongen og om gamle Dage mildnedes hendes Mund og hendes Øjne fik Liv. Men det talte han nødig om.

En Gang, han var der, gjaldede et Jægerhorn i Skoven. Da for hun op og bød ham gaa derfra og styrtede ud af Hytten. Han vovede ikke at

følge hende, men biede Time efter Time, og hun kom ikke tilbage. Saa gik han sørgmodig hjem.

Naar Jægerhornet gjaldede i Skoven, løb Anneken ad Stierne dybt ind, hvor Løvet var tættest. Der gemte hun sig og spejdede og lyttede. Var det Lensmanden paa Koldinghus, der jagede, da vendte hun brat hjem igen. Men var det Kongen og hans Mænd, da sprang hun som Hjort og Hare, var, hvor de var, og tittede efter dem fra sit Skjul.

Kong Kristian saa hende aldrig. Men hun saa ofte ham. Og naar det hændte, blev hendes Øjne blaa og glade som i gamle Dage.

OTTE OG TYVENDE KAPITEL.

For sidste Gang.

Da liden Kaspar var ti Aar, kom Lensmanden paa Koldinghus, som den Gang var Hr. Kristoffer Lindenov, en Dag ridende op over Bakken ved Anst og standsede ved Annekens Hytte. Han traf hende ikke hjemme og biede en Stund, endda han bandede hende saare. Men hans Ærinde var en kongelig Befaling, som han ikke turde sidde overhørig.

Omsider kom hun da og bød sin fornemme Gæst Goddag.

„Er I Anneken, Kaspar Tomands Datter?" spurgte han.

„Det er jeg," sagde Anneken.

Han maalte hendes grove Dragt, men hun blev ikke forbløffet af hans Blik.

„Sandelig maa I være en mærkelig Person, siden Hans Naade selv skikker mig med Ærinde til Jer," sagde Lensmanden. „Giv Agt, saa skal I høre."

Han tog et Brevskab frem af sin Vams og begyndte at læse. Men det gik kun smaat.

„Giv hid, saa skal jeg læse det," sagde Anneken.

„Er I skriftkyndig?" sagde Hr. Lindenov mistroisk.

Han rakte hende Brevet, og hun læste da Kong Kristians Befaling til sin Lensmand paa Koldinghus, at han uopholdelig vilde begive sig til Anst og dèr opsøge Anneken, Kaspar Tomands Datter paa hendes Gaard og undersøge, om hun havde hos sig en Dreng ved Navn Kaspar Markdanner. Om saa var, skulde han besørge Drengen til Roskilde, hvor han paa Kongens Regning og Ansvar skulde indsættes i den latinske Skole.

„I var ikke paa Gaarden," sagde Lensmanden. „Jeg søgte Jer der forgæves. Hvor kommer det sig, at I bor i denne Hytte, naar I har saa skøn en Gaard?"

„Det tykkes mig bedst saadan," sagde Anneken. „Jeg havde Hytten, før jeg fik Gaarden."

„Enhver sin Lyst," sagde Kristoffer Lindenov og gabede. „Hvad har I saa med Kongen at

skaffe, siden han skikker Lensmanden selv til Jer.“

„Derom kan I spørge Hans Naade, naar I ser ham,“ sagde Anneken og smilte. „Hvad han siger, er sikkert det rette.“

„I taler til mig, som var I min Lige og ikke slet og ret en Kvinde af Almuen,“ sagde Lensmanden. „Hvor er Drengen, Hans Naade skriver om?“

„Drengen er her hos mig,“ sagde Anneken. „Om tre Dage skal han komme til Koldinghus. I kan da gøre med ham, som Hans Naade har befalet.“

Lensmanden steg til Hest og red bort. Anneken gik til Jørgen og fortalte ham, hvad der var hændt. De fik da travlt med at berede alt til Afrejsen, og tredie Dagen derefter red Jørgen og Kaspar ad Kolding til. Mod Aften kom Jørgen tilbage og aflagde Beretning om sin Færd. Lensmanden havde modtaget Drengen vel og beholdt ham hos sig paa Slottet. I Morgen kom Kongen, og saa snart han havde set ham, skulde han skikkes til Roskilde.

„Fortryder det dig ikke, at du har mistet Drengen?“ spurgte Jørgen.

„Hvorfor det,“ sagde Anneken. „Han gaar til det, som er bedre, end hvad jeg kan give ham.“

„Da vil jeg savne ham bitterlig,“ sagde Jørgen. „Han er bleven mig inderlig kær. Det var lystigt, naar han kom til Gaarden og gik med mig og spurgte om alt.“

„Han kommer nok igen,“ sagde Anneken og saa venligt paa Munken.

Jørgen sad tavs en Stund og hang, som han gjorde saa tidt.

„Det er Tid, at du gaar hjem, Jørgen," sagde hun saa.

„Lad mig blive en Stund," sagde han. „Tiden er kommet, da jeg vil tale med dig."

„Saa tal," sagde hun. „Men gør det kort. Jeg er mødig og vil sove."

„Du skal høre mig til Ende, Anneken, og du skal høre mig mildt," sagde han. „Jeg var dig en god Ven fra den Tid, vi sad sammen og granskede i de gamle Helgenbøger og indtil denne Dag. Du véd bedst selv, hvorlunde jeg fik Elskov til dig, og hvordan jeg rasede mod mit Kød og kæmpede en forgæves Kamp. Jeg fulgte dig paa alle dit Livs Veje, og aldrig sluktes min Elskov. Den er saa hed i denne Stund som den Dag, jeg med Sorg og Skam følte, at jeg i mit Hjerte havde brudt mit hellige Klosterløfte. Nu er der rundet ti Aar, siden du fødte dit Barn. Jeg var hos dig her i Hytten, da du fødte ham, og jeg bragte ham i Dag til Kolding. Jeg gik for dig paa mine bare Fødder med Brev til Hertugen og fandt ham ikke. Jeg fulgte dig til København og og døjede Belejringens Rædsler for din Skyld. Jeg gik med dig til Lejren i Serritslev, og jeg biede udenfor og fulgte dig herover. Jeg saa dig i din Længsel og Glæde, og jeg saa dit Haab slukkes for altid. Anneken, naar vil du give mig Lønnen for min Troskab?"

„Jeg véd ikke, jeg er dig Løn skyldig," sagde hun. „Det er taabeligt af dig at komme med den

gamle Snak, saa sandt du vel véd, at Svaret bliver det samme i Dag, som det blev altid før. Se paa mig. Ser du, at jeg er gammel og forbi, og taler endda med mig om Elskov."

„Du kan kalde det, hvad du vil, Anneken," sagde han. „Jeg begærer blot, at du bliver min. For mig er du lys og fager som den første Dag, jeg vidste, jeg havde dig kær."

„Du ser som en Daare," sagde Anneken. „Jeg spejler mig hver Dag i Aaen, hvor jeg mødte Hertugen. Jeg véd, at min Kind er indfalden, og mit Øje slukt. Den Elskov, jeg bar engang, har tæret mig og tærer mig fremdeles. Hungeren dræber mig, Jørgen, som den dræbte de arme i København. Kan hænde, jeg bliver hundrede Aar, men hver Dag hungrer jeg og skrumper ind og hungrer mig sluttelig til døde."

„Anneken."

„Jeg vil ikke høre mere." sagde hun og rejste sig brat. „Du tør ikke tale saadan til mig. Gaa til Gaarden og røgt din Dont, og jeg skal glemme din Daarskab."

„Nej, Anneken," sagde Jørgen. „Jeg gaar ikke til Gaarden mere."

„Hvor gaar du da hen?" spurgte hun forundret.

„Jeg gaar til Rom," sagde han. „Og til Jerusalem. Saa snart jeg kommer udenfor dette Land, tager jeg atter min fattige Kutte paa og vandrer af Sted paa bare Fødder. Jeg vil tigge ved Dørene og sove paa Marken. Jeg vil knæle for hvert et Kors og bede i hver en Kirke. Jeg vil anraabe

Gud ved alle hellige Mænds Grave, at han vil tilgive mig min Synd og tage mig til Naade igen."

„Da er du atter bleven katholsk," sagde Anneken.

Munken rejste sig og saa bedrøvet paa hende og nikkede.

„Det er jeg, Anneken," sagde han. „Der er kun de to Ting i Verden. Der er Livet, og Livet er du. Og der er Klostrets Fred og Svøben paa min blodige Ryg, naar Kødet gør Oprør. Jeg kom fra Klostret til dig, og du overvandt mig og lærte mig, at Livet er det største. Du lukkede op for mig til Livet, og du slog atter Døren i. Saa er der intet uden Klostret tilbage for mig. Jeg vil bede til Gud, at jeg kan leve længe nok til at vorde hellig paa ny."

Anneken nikkede til ham og sagde rolig:

„Kan hænde du har Ret. Gaa da din Kaas i Fred. Jeg er i mit Kloster."

Næste Morgen gik Broder Jørgen ad Kolding til. Det var hans Agt at gaa om Bord der i et Fartøj, som sejlede til Tyskland, og saa vandre paa sin Fod til Rom. Annekens Dør var lukket, da han gik forbi, og han gjorde intet Forsøg paa at faa hende i Tale; men midtvejs mellem Kolding og Anst mødte han Frants Jude, der kom til Hest med Sværd ved Lænd og i skønne Klæder. De standsede begge i det samme. Frants sprang af og bød ham Haanden.

„Saa længe siden vi saas," sagde han. „Hvor lider Anneken. Jeg kommer fra Flandern og

London, hvor jeg har lært udenlandsk Købmandskab og tjent mange Guldstykker. Fader fortalte mig, at I styrede Annekens Gaard. Saa har I da endelig afsvoret Kutten og er bleven en god luthersk Mand."

Broder Jørgen rystede paa Hovedet og tog ikke den Haand, den anden rakte ham.

„Lad fare alt gammelt Nag," sagde Frants. „I havde Anneken kær engang som jeg. Det véd jeg vist. Men da var I Munk. Har I ikke vundet hende siden, da har I opgivet Haabet og har ingen Grund til Fjendskab mod mig."

„Da rider I til Anst for at bejle?" sagde Jørgen.

„Det gør jeg," sagde Frants. „Og denne Gang fanger jeg sagtens Held. Saa vidt jeg har tumlet mig i Verden, kunde jeg aldrig glemme hende. Nu vil jeg hjemføre hende som min Brud."

„Og hvorfor tror I, I har mere Held nu end før?" spurgte Munken.

„Hun var min Barndomsven," sagde Frants. „Om ikke Kongen havde mødt hende den Dag i Skoven, var hun visselig bleven min forlængst. Nu er det sagtens slut med hendes taabelige Elskov. Jeg véd, at Kongen har taget sig af Drengen og skikket ham til Roskilde Skole. Det hørte jeg af Fader i Gaar. Men nede i Flandern hørte jeg det, der viste mig, at nu var Tiden inde til min Bejlen, og derfor drog jeg hjem."

„Hvad hørte I saa i Flandern?" spurgte Broder Jørgen.

„Jeg traf dernede en tapper og forvoven Krigs-

mand, som hed Kaptajn Drage," sagde Frants. „Vi tømte mangt et Bæger sammen, og han fortalte mig om Belejringen for København, hvor han havde været med sine Landsknægte. Det var en kæk Karl og vel skaaret for Tungebaandet. En Aften kom det da paa Tale, at han havde set Anneken. Jeg forstod straks, at det maatte være hende og frittede ham ud. Han betroede mig da, at han havde gjort hende et Ægteskabstilbud, og at hun ingenlunde havde afvist ham. Men Tjenesten havde kaldt ham bort, og saa var hun draget af Lejren, inden han atter fik hende i Tale. Da maatte jeg vel forstaa, at hun havde glemt Kongen."

Broder Jørgen saa paa ham med et bittert Smil.

„Jeg var en Daare, Frants Jude," sagde han. „Men I er tusindfold større Daare end jeg."

„Hvad mener I med det," sagde Frants og saa fortørnet paa ham.

Da blev Munken pludselig urolig. Han mønstrede Frants' skønne Klæder og mandige Skikkelse, og der randt ham allehaande taabelige Ting i Hu. Han havde hørt om Kvindens Lunefuldhed og Forfængelighed. Der kom over ham en Angst, som han skammede sig over, men ikke kunde betvinge. Han saa usikkert paa den unge Købmand.

„Frants Jude," sagde han. „Stig paa Eders Hest og rid til Anst. Jeg bier her, til I kommer tilbage og fortæller mig Eders Lykke."

Frants rystede paa Hovedet og red derfra. Broder Jørgen satte sig paa Vejkanten og biede.

Han biede en Time, og han biede to. Solen steg paa Himlen, og hans Hjerteangst voksede. Snart saa han Frants som en usselig Kræmmersvend og skammede sig over, at han blot kunne tro, Anneken vilde høre hans Bejlen til Ende. Snart viste han sig for hans skinsyge Tanker som en herlig Riddersmand, der ikke var meget ringere end Kongen.

Saa lød der Hestetrav paa Vejen. Det var Frants. Han for forbi og sagde ingenting og saa hverken til højre eller til venstre.

Broder Jørgen knælede paa Vejkanten og bad. Saa tiltraadte han sin Pilegrimsgang og kom aldrig tilbage.

NI OG TYVENDE KAPITEL.

Kongens Død.

Aar gik efter Aar, og stundom klang Jægerhornet i de kongelige Skove, og stundom var der tyst.

Anneken levede, som hun havde levet før, talte med faa eller ingen og øgede bestandig sit Gods. Siden Broder Jørgen forlod hende, styrede hun Gaarden selv og købte og solgte som den bedste. Mange Stude blev fra hendes grønne Enge førte til Hamborg og til Holland. Men hun var ikke at for-

maa til at bedrage de kongelige Toldbetjente, som alle de andre gjorde lige fra den største Herremand til den fattigste Bonde.

„Kongen skal have, hvad hans er," sagde hun.

De smædede hende for hendes Storagtighed, og der var en Dag en Mand, som sagde til hende:

„Du siger, Kongen skal have, hvad hans er. Jeg har hørt fortælle, at du ogsaa en Gang gav Hans Naade alt dit."

„Der hørte du ingen Løgn," sagde Anneken.

Hun købte en Gaard til, men blev selv bestandig boende i Hytten. Derhen kom ogsaa hendes Søn, da han efter Hans Naades Bestemmelse skulde forlade Skolen i Roskilde og drage til Hamborg for sin videre Uddannelses Skyld.

„Saa du Kongen paa Koldinghus?" spurgte Anneken.

„Han var der ikke," sagde Kaspar. „Men jeg saa ham sidst, og han var saare naadig mod mig. Forgangen Aar, han drog gennem Roskilde, lod han mig ogsaa kalde til sig og spurgte, hvordan det gik mig."

Anneken saa med Stolthed, hvor rank han var vokset, og hvor skønt de skønne Klæder sad paa ham. Han var nu femten Aar og i alle Maader udstyret som en adelig Junker og bar sit Hoved som en fri Mands Søn.

„Moder," sagde han. „De siger, jeg er Kong Kristians Søn. Er det sandt?"

„Det er sandt," sagde Anneken. „Glem det aldrig, og pral aldrig med det."

Da begyndte Drengen at græde. Anneken vidste

helt vel, hvad han græd for, men spurgte ham ikke og sagde ham intet Ord til Trøst. Tavs sad han paa Tærsklen og var bedrøvet, mens hun gik i Hytten og passede sit og skottede stundom til ham. Saa vendte han sig pludselig mod hende og sagde med vrede Øjne:

„De siger, at min Moder er en Skomagers Datter."

„De siger sandt," sagde Anneken. „Glem det aldrig, og tal aldrig derom."

Hun bød ham komme ind og stængede Døren. Hun fyldte Ved paa Arnen, saa Baalet flammede og lyste i hver en Krog. Saa lod hun ham sætte sig paa Løjbænken, satte sig selv paa Gulvet for hans Føddder og fortalte ham sit Livs Historie.

Hun tog intet fra og lagde intet til, og det var ud paa Natten, da hun naaede til Ende. Hun gjorde ikke sin egen Kval ringere, end den var, og hun malede Kongens Billede saa stort og skønt, som hun altid saa det.

„Hans Søn er du," sagde hun saa.

Og lidt efter sagde hun sagte og ydmygt.

„Og min."

Drengen forstod hende. Han knælede hos hende og kyssede hendes vaade Øjne og græd stille med.

Næste Morgen drog han til Hamborg, hvorhen han skulde. Han vinkede til Anneken, som stod i Hyttens Dør, saa længe han kunde se hende. Tyngen var vegen af hans Sind, men hans Ansigt var alvorligt, og han var mere Mand end før.

Aarene løb og løb.

Kaspar Markdanner skikkede Brev og Bud fra Hamborg, at det gik ham vel. Saa kom der nyt Brev, at en fransk Herre ved Navn Monsieur de la Rose paa Kong Kristians Anbefaling havde taget ham i sin Tjeneste, og at Færden nu gik mod Frankrig.

Hver Sommer kom der Brev. Anneken læste dem om og om igen og forvarede dem omhyggeligt. Hun spejdede bestandig efter et Ord til hende selv og var lykkelig, naar det var der. Men hun svarede aldrig.

Saa var det Midsommerdag og just det Aar, da Kaspar Markdanner fyldte fem og tyve Somre, at der kom Bud fra Lensmanden paa Koldinghus, gennem hvem han altid skikkede sine Breve. Der var ogsaa Brev den Gang, og deri meldte han, at nu skulde hans Herre til Spanien, og han fulgte med. Hvor langt saa Farten gik, vidste han ikke. Men han bad sin Moder, at hun vilde skrive cn Gang og sige ham, hvordan det stod til. Hun skulde skikke Brevet til Madrid, om hun fandt Lejlighed dertil. Saa fik han det med Guds Hjælp nok i Hænde.

Anneken skrev:

„Jeg lider vel som du. Naar Tiden er kommen, og du er mæt af Rejser og Eventyr, da skal du vende tilbage til Danmark, om Kong Kristian tillader det.“

Hun gav Brevet til Budet, og han blev staaende, som var der mere.

„Hans Naade er syg,“ sagde han saa.

Anneken greb ham i Skuldren, saa han blev helt forskrækket.

„Skal du sige mig det?“ spurgte hun.

„Nej,“ sagde han forundret. „Hans Naade ved det knap selv. Ingen taler højt om det ved Hove. Men alle frygter de, at Enden nærmer sig. Han er bleg og huløjet og kan ikke sove om Natten for Hoste.“

„Har Kongen paadraget sig en Sygdom?“ spurgte hun.

„Ingen ved det,“ sagde Budet. „Hans Naade har været saadan, siden han var i Kalundborg og talte med den fangne Konge.“

Anneken spurgte og lyttede med store Øjne, mens Budet berettede om de to Kongers Møde, hvordan de havde talt længe ene og fortroligt med hinanden. Derefter var de gangne med Armen om hinandens Skuldre i Urtegaarden, og alle havde set, at de tog hinanden kærlig i Favn og bad med grædende Taarer om Tilgivelse, for hvad de havde gjort hinanden imod.

„Bliver Hans Naade paa Koldinghus i Sommer?“ spurgte hun.

„Nej,“ sagde Budet. „I næste Maaned drager han til København, men til Høst skal der være Herredag i Kolding, og da kommer han sagtens tilbage.“

Saa gik Budet, og Anneken blev ene i Hytten.

Den Sommer lød Jægerhornet ikke i Skovene ved Anst og intet andet Sted heller. Anneken lyttede og strejfede, men hørte aldrig Klangen, der havde lokket hende saa tidt.

Hun gik til Kolding og skaffede sig Rede paa, at Budet ikke havde overdrevet. Kong Kristian var virkelig syg. Stundom laa han til Sengs, og stundom færdedes han oppe og ude, men alle hans Mænd mærkede, at det lakkede mod Enden.

Anneken vandrede saa længe omkring Slottet og Staden, til hun en Dag fik ham at se.

Det var just ved Sønderbro. Kongen kom ridende Fod for Fod, kun fulgt af en eneste Svend. Hans Ansigt var træt og sørgmodigt, og han sad foroverbøjet paa Hesten.

Anneken nejede dybt og mødte hans Blik, da han vinkede med Haanden til Hilsen. Men han kendte hende ikke og red videre.

Det havde været hendes Agt at tale med ham en Gang endnu, men saadan som han saa paa hende, vovede hun det ikke. Hun forstod med eet, at de mange Aar, der var rundne, ganske havde slettet hende af hans Minde. Om ogsaa han tænkte paa Kaspar, hende tænkte han ikke paa. Saa gik hun hjem igen, efter at hun først havde draget Omsorg for, at hendes Tillidsmand i Staden skikkede hende Bud, om Kongens Sygdom tog en farlig Vending.

Det blev Høst, og det blev Vinter. Der var fuldt op i Kolding af Rigets Raader og den høje Adel, som samledes til Herredagen. En og anden af dem kom forbi Hytten paa sin Vej, og Anneken stod i Døren og saa efter dem. Præsten i Anst talte med hende om Kongens Sygdom, der var rygtedes over det ganske Land. Han sagde,

at han vilde bede for Kongen i Kirken paa Søndag.

„Retsindigere Fyrste sad aldrig paa Danmarks Trone," sagde han. „Saa skal det heller aldrig glemmes, at det var ham, der rensede Kirken for Munkenes Ugudelighed."

Anneken gik i Kirken og bad med Præsten og Menigheden.

Saa var det Nytaarsnat, hun laa paa Løjbænken i sin Hytte og kunde ikke sove.

Hun stod op og saa ud. Det var stille Frost og Stjernerne tindrede fjernt og koldt. Der var ikke en Lyd i Natten uden af de hungrige Ræve, som glammede langt borte i Skoven. Hun gik ind og lagde sig igen og stod op igen. Hun lagde Ved til Ilden, der var ved at dø hen og tog sig over at læse i nogle af Broder Jørgens gamle Krøniker, der havde ligget i Hulen og derfor var bevarede fra Branden. Muldne var Bladene og Skrifttegnene vanskelige at tyde. Hun lagde Bogen bort og tog lutherske Skrifter frem, som Hans Tausen og Jørgen Sadolin og andre af Evangeliets nidkære Forkyndere havde befordret i Trykken, og som hun havde skaffet sig, saa snart de kom i Handlen.

Men hun fandt ingen Glæde ved dem i denne Nat, saa lidt som tidligere. Hun gik ud i Stjerneskæret igen og stirrede over Vejen. Hun prøvede paa at sove, og det var alt forgæves. En sælsom Uro nagede hendes Sind. Den voksede og voksede, og da Nyaarsmorgen gryede, bleg og kold, vidste hun, at nu var Kong Kristians Time slagen.

Hun gik til sin Gaard og tog en Hest og red til Kolding, fulgt af en Karl, der havde været i hendes Tjeneste, saa længe hun havde ejet Gaarden. Hun talte ikke til ham, og efterhaanden blev han et Stykke tilbage. Tæt udenfor Byen indhentede han hende.

„Mølleren i Harte siger, Kongen er død," sagde han.

„Han er ikke død endnu," sagde Anneken.

De kom til Kolding og satte Hestene ind. Ene gik hun op mod Slottet. Vindebroen var nedladt, og Vogterne lod hende passere uden Spørgsmaal. I Gaarden stod Krigsfolkene og de kongelige Tjenere i Klynger og talte sagte sammen.

„Er Kongen syg?" spurgte hun.

„Hans Naade drages med Døden," svarede de, og ingen tænkte over, hvem hun var, og med hvad Ret hun spurgte.

Hun gik videre og op ad Vindeltrappen, dèr hvor hun vidste, at Kongens Kammer laa. Hoffolkene løb frem og tilbage i Forvirring og Sorg, og ingen tænkte paa at standse hende. Uantastet naaede hun Forgemakkets Dør. Der stod saa mange Mennesker, at hun ikke kunde komme videre.

„Hvor lider Hans Naade?" spurgte hun en gammel Mand, der stod ved Siden af hende.

„Hans Naade lider ilde," sagde Manden. „Siden den tre og tyvende December har han ligget i sin Seng. Den onde Byld, han har i sit højre Ben, er brudt ud, og han ryster i Feber over alle sine Lemmer. En god Herre var han, og visselig gaar han ind til Himmeriges Glæde."

„Det gør han," sagde Anneken.

„Ikke heller gaar han bort uden Varsel," sagde den gamle Mand, der dæmpede sin Stemme for ikke at forstyrre dem, der var inde i Gemakket, men var glad ved at tale. „Den femtende September gik en stor Komet over Himlen og var at se i tolv Nætter. Saa I den?"

„Jeg saa den, "sagde hun. „Men jeg tænkte intet ondt derved."

„En saadan Komet bebuder store og mægtige Herrers Død," sagde Manden. „Men Hans Naade agtede ikke derpaa, før han blev syg. Saa snart han blev sengeliggende, hidkaldte han Hofpræsten og skriftede sine Synder og annammede det hellige Altrens Sakramente. Saa fortalte han ogsaa til Doktor Cornelius Hamsfurt, som selv har sagt mig det, at han en Nat for kort siden havde hørt en Engel bebude, at han Nytaarsdag skulde faa en Ende paa Livets Møje og Besvær. Men Sygdommen blev bestandig værre. Nys var Hofprædikanten derinde og holdt Gudstjeneste og sang Salmer med Kongen og alle de høje Herrer. Jeg saa ham gaa herfra."

Anneken nikkede og spurgte. De kom og gik, den ene af Hoffets Herrer efter den anden og alle med sorgfulde Miner. Anneken sneg sig mellem dem nærmere ind. Ingen lagde Mærke til hende, og hun gjorde sig saa lille som mulig, stod op af en Væg, gemte sig i en Krog og rykkede bestandig nærmere til Sovegemakket, hvor Kongen laa.

Omsider stod hun i Døren.

Hun mindedes den Gang, hun skred over denne Tærskel, da Kongen bød hende gaa derind og bie, til han havde talt med de Herrer, der søgte ham. Hun pressede Haanden mod sit Hjerte, der slog, som skulde det sprænges, og løftede sig paa Tæerne og saa.

Dèr laa Kongen, og visselig var han syg til Døden.

Gult og magert var hans Ansigt, og han kunde næppe løfte sine Øienlaag. Hans lyse Skæg laa uredt over det hvide Lin. Hænderne havde han foldet paa sit Bryst, og nu og da rystede hele hans Legeme.

Dronning Dorothea knælede ved hans Side og græd og bad.

„O, min Herre og Konge," sagde hun og kunde ikke sige mere for Graad.

Kongen smilte og bredte sine Arme imod hende, men maatte lade dem falde igen, saa træt var han. Han strøg en Guldring af sin Finger og spurgte efter Prins Frederik, som efter ham skulde arve Rigerne. De maatte sige ham, at han ikke var kommet endnu. Kongen sukkede og lukkede sine Øjne.

Saa rejste han sig pludselig op i Sengen til alles Forbavselse, og saa med klare Øjne paa sin Kansler Johan Friis, som stod nærmest bag Dronningen.

„Nu er min Time slagen, Johan Friis," sagde han. „Og der gaar ingen Vej tilbage derfra, hvor jeg drager hen. Nu love du mig med Haand og Mund, at du vil holde den Ed, du svor min Søn,

som skal bære Kronen efter mig, og gaa ham til Haande med Raad og Daad og være ham lydig og tro, som du har været mig. Og først og sidst skal du drage Omsorg for, at den evangeliske Lære maa ren og uforfalsket bevares i mine Riger. Giv Prins Frederik denne Ring, og bring ham min sidste Hilsen."

Johan Friis tog Ringen og bøjede sig over Kongens Haand og kyssede den.

Kong Kristian lagde sig tilbage paa Lejet og laa en Stund saadan med lukkede Øjne. De tænkte alle, at nu var det forbi, men endnu en Gang løftede han sit Blik og takkede lydelig Gud for al hans Miskundhed.

Saa drog han sit sidste Suk saa stille, at de næppe fornam, at Livet var ude.

Længe laa Dronningen og de, der var til Stede, i Graad og Bøn. Da hun omsider rejste sig for at gaa til sit eget Gemak, og alle veg til Side for hende, faldt hendes Blik paa Anneken, der laa paa Tærsklen med Ansigtet gemt i sine Hænder.

„En god Herre var han for os alle," sagde Dronningen og lagde Haanden paa hendes Hoved. „Visselig vil mange græde i Danmark, naar Budskabet naar dem."

Anneken saa op.

„Hvem er du?" spurgte Dronningen. „Jeg mindes ikke, jeg har set dig."

„I saa mig heller aldrig," sagde Anneken.

„Hvor kommer du da her?"

„Vel maa jeg være her i denne Stund," sagde

Anneken og stod op fra Tærsklen. „Jeg var her en Gang før for seks og tyve Aar siden en Sommerdag, den eneste Dag jeg har levet.“

Hendes Blik var helt forstyrret, og Dronningen veg tilbage.

„Hvem er den Kvinde?“ spurgte hun.

Kansleren og de andre Herrer traadte til. Men Anneken gik mellem dem hen til Kongens Leje, knælede og kyssede hans Haand.

„En stakkels vanvittig, Eders Naade, tænker jeg,“ sagde Johan Friis.

„Nej,“ sagde Anneken og rejste sig og stod blandt dem igen. „Vanvittig er jeg ikke. Om ogsaa jeg er kommen ubuden, har jeg saa god en Ret til at se min Herre og Konge dø, som nogen der er her til Stede. I dette samme Kammer tog Hans Naade mig en Gang i Favn. Om han slog sine Øjne op i denne Stund og saa mig, da vilde han sige: Anneken, er det dig . . .

Hun tav og tog sig til Panden og stirrede fra den ene til den anden. Saa brød hun ud i Graad og vred sine Hænder.

„Om han saa mig . . . om han saa mig . . .,“ jamrede hun. „Men ak, han saa mig jo ikke. Saa tidt jeg mødte hans Øjne, han saa mig jo ikke.“

Johan Friis lagde Haanden paa hendes Skulder og vilde føre hende bort, men Dronningen bød ham lade det fare. Hun var hvid af Vrede, og hendes Øjne lynede. Stolt slog hun Nakken tilbage og saa paa Anneken, der sank sammen i sin Jammer.

„Vover du, frække Kvinde, at skylde min Husbond og din Konge paa hans Ligseng for Bolskab?“ sagde hun.

Anneken knælede foran hende.

„Han havde mig kær en Gang . . . een Gang, een eneste havde han mig kær.“

Dronning Dorothea greb hende i Haaret og bøjede hendes Hoved tilbage.

„Det siger du Kongen paa i hans Grav, at han var mig utro?“

„Een Gang, o, een Gang,“ sagde Anneken.

Hun smilte, og hendes Øjne blev pludselig saa blaa og saa glade, at Dronningen slap hende og tænkte, det var sandt, som Kansleren sagde, at hun var vanvittig. Men Anneken blev liggende paa sine Knæ og saa ufravendt paa Dronningen, og sagde stille og mildt:

„Tilgiv mig, Eders Naade, men det er sandt, som jeg siger. Een eneste Gang var Kong Kristian Eder utro, een eneste Gang for mange lange Aar siden svor han mig Elskov og tog mig i sin Favn i det samme Kammer, hvor hans Sjæl nu er faret til Himlen. Een eneste Gang var han Eder utro. Ak, Eders Naade. Siden da havde jeg ham aldrig, endda jeg vidste af ingen Mand uden ham. En Søn har jeg født ham, og aldrig har jeg afladt at bede for hans Lykke. Een eneste Gang, Eders Naade, svor han mig Elskov og kyssede min Mund, og aldrig bar jeg siden Klage. Men I sov siden hver Nat ved hans Side. Var han da ikke mig mere utro end Eder?

„Grib hende,“ skreg Dronningen rasende.

Men Anneken rejste sig og nejede dybt og saa sig om blandt Hoffolkene med et sørgmodigt Blik.

„O, lad mig gaa med Fred," sagde hun. „Jeg beder, at I ikke gør mig Fortræd. Der er sikkert nogle af de høje Herrer, som er her til Stede, der ved, at jeg har talt Sandhed. Hans Naade, Gud signe ham i sin Himmel, var en god Fader mod vor Søn og glemte ham aldrig, om ogsaa han glemte mig, som det sagtens var hans Pligt mod Gud og hans Gemalinde. Tilgiv mig mine Ord, og lad mig fare for den døde Herres Skyld."

Saa nejede hun igen for Dronningen og for de andre og gik stille bort og ud af Slottet, uden at nogen standsede hende.

TREDIVTE KAPITEL.

I Unaade.

Kaspar Markdanner flakkede bestandig i Udlandet, men ingenlunde som nogen Eventyrer. For hvert Brev han skikkede sin Moder, blev hun alt mere stolt over ham, der steg i Manddom og Magt.

Det hændte ham, da han var med Monsieur de la Rose i Spanien, at han styrtede med sin Hest og forslog sig saa ilde, at han kom paa et

langt Sygeleje, saa hans Herre ikke kunde oppebie hans Helbredelse men drog tilbage til Frankrig. Saa snart han atter var rask, gjorde han Bekendtskab med en anden fornem Adelsmand, Noble de Sebastian, der var ung som han selv, og med hvem han drog paa Rejser gennem Frankrig og Italien og havde det godt og oplevede mange Eventyr i to Aar.

Derefter fik Anneken Brev, at han var gaaet i østrigsk Tjeneste, og det hos ingen ringere end selve Kejser Maximilian den Anden, som førte Krig i Ungarn og havde god Brug for tapre Mænd. Men i det Brev skrev han, at han vel kunde mærke, hans Herre og Fader, Kongen, var død, eftersom der ikke mere tilgik ham Subsidier fra Danmark, som der havde gjort bestandig før. Og om han ogsaa kunde rede sig foruden, saa var det ham en Sorg, hvis han var falden i Unaade og ikke kunde gaa tilbage til Danmark, den Dag han lystede. Desuden meldte han, at han havde truffet en Kaptejn Gerhard Drage, som agtede sig til Danmark og vilde søge hende op og fortælle hende nyt fra ham. Om denne Eventyrer vidste han dog intet og bad hende vogte sig vel for ham og se ham godt an, inden hun gav ham sin Fortrolighed.

Anneken græd bitterlig, da hun læste Brevet. Hun vidste helt vel, hvorfra Unaaden stammede, og at det var hende, der havde lagt Sten paa sin Søns Vej. Men da hun havde grædt ud, stod hun op og drog til Kolding, fast bestemt paa, at hun atter vilde bringe Sagen paa Fode.

Hun søgte Foretræde hos Enkedronningen og drog til Haderslev, hvor hun var hos sin Søn, Hertug Hans, men fik ikke Adgang. Hun drog til København for at tale med Kong Frederik, men han var i Krigen i Sverrig. Hun biede, til han kom tilbage, men fik ingen Adgang. En Gang saa hun Hans Naade og skønnede, at han var drukken med alle sine Hofsinder.

Hun vandrede gennem Byens Gader og undredes, saa de var blomstret op siden Belejringen. Huset gensaa hun, hvor hun havde døjet Hunger og Nød med Ane Gregers, og Jens Kammersvends store Hus paa Hjørnet, hvor hun havde siddet hos den gamle Raadmand og hørt om Dyveke.

Men hun var ikke kommen til Staden for gamle Minders Skyld, og hun lod ingen Dag gaa hen, uden hun frittede og spurgte. Hun vilde vide, hvem der havde Kongens Øre, saa hun kunde tale Kaspars Sag. Ingen Tjener var saa ringe, hun mærkede sig jo hans Vidnesbyrd. Ingen Herre saa høj, hun biede jo udenfor hans Dør; til den blev hende opladt.

Paa den Maade fandt hun omsider Vej til Johan Friis. Den Dag hun gik til ham, var han rejst til Hesselagergaard paa Fyn, og Dagen derpaa rejste hun efter ham. Men da hun stod i hans Kammer paa den skønne Gaard, han havde opbygget efter Branden i Grevefejden, fik hun kun ringe Trøst.

Kansleren kendte hende straks og nikkede ikke umildt til hende.

„Sandelig om jeg har glemt dig, Anneken,“ sagde

han. „Saadan en Alarm du vakte i den salige Konges Gemak og lige foran hans Baare. Og saadan som du svarede Dronningen."

„Jeg var hos Dronningen paa Haderslev Slot og vilde bede om Tilgivelse for mit Usind," sagde Anneken. „Men jeg fik ikke Foretræde."

„Jeg tror det," sagde Johan Friis og lo. „Du krænkede hende dér, hvor Kvinden er ømmest, og Dronninger er ikke bedre end andre Kvinder."

„Hvad skal jeg gøre?" sagde Anneken.

„Jeg tror ikke, der er noget at gøre," sagde Hr. Johan. „For, sandt at sige, er Dronning Dorothea paa ingen Maade bedre end andre Dronninger."

Han gik frem og tilbage i Stuen og lo lidt af sin egen Vittighed.

„Kong Kristian døde for tidlig," sagde han saa. „Ikke saadan at han jo fik fuldbragt sit Livs store Værk og var moden til den evige Salighed. Men hans Dronning havde Lyst til at regere en Stund endnu, og derom vil den unge Konge intet høre. Kong Frederik er Karl for sin Hat, om ogsaa han er ung endnu, og stundom rasende og stundom ligeglad baade for sig selv og for Land og Rige. Det har sin Aarsag i Ungdommen og saa desuden i en Sorg, de voldte ham en Gang. Han fik ikke den Dame til Ægte, han havde kær."

„Ak," sagde Anneken.

„Der var ikke derved at gøre," sagde Johan Friis. „Hun er en adelig Jomfru og ingenlunde Kongen jævnbyrdig. Om han havde faaet sin Villie, havde den øvrige Adel rejst sig i Oprør. Anna

Hardenberg er hendes Navn, og det ganske Land kender Kongens Elskov. Har du intet hørt derom i Anst?"

„Nej," sagde Anneken. „Jeg hører om intet, undtagen om min og Kongens Søn, naar han skikker mig Brev der ude fra Verden, hvor han færdes."

„Din Søn er brav nok," sagde Johan Friis. „Det er ikke saa længe siden, jeg saa et Brev fra Kejserens Hof, hvori han berømmes for sin Ridderlighed og Tapperhed. Men Tiden er ikke inde til at tale hans Sag, Anneken. Naar den unge Konge har glemt sin Elskov og raset ud i Krigen, da tager han sig en højbaaren Gemalinde og falder i Ro. Da vil han tænke mere paa Rigets Anliggender, end han gør nu, og da vil vi se at faa Kaspar Markdanner indkaldt. Han har da for sandt ikke heller nogen Skade af at færdes derude i Europien og lære fremmed Skik. Lad ham blot fare frem som hidtil og vogte sig for noget Maskepi med Kongens Fjender."

„Han skriver, at han har truffet dernede en dansk Herre, nemlig Hr. Peder Oxe," sagde Anneken.

„Nu," sagde Kansleren og nikkede. „Lad ham holde sig til ham. Nok er Hr. Peder for Tiden i Unaade og konspirerer fælt mod Kongen. Det fortælles endog, at han har været hos Kong Kristian den Andens Datter i Lotringen, og at han en Gang i Drukkenskab har udlovet ti Tusind Daler til den, der vilde dræbe Hans Naade. Men Peder Oxe er ikke ældre, end at han kan dreje

sig mangen god Gang endnu. Og hvor Vinen gaar ind, gaar Forstanden ud, hvad ingen ved bedre end Kong Frederik selv. Den Tid kommer nok, da Hr. Peder atter er i Danmark og faar den Magt, hans store Aandsgaver berettiger ham til."

„Jeg siger jer mangfoldigst Tak," sagde Anneken. „Jeg vil bie, som I siger, og I vil da mindes min Søn, naar Tiden kommer."

„Det vil jeg," sagde Kansleren. „Og om jeg glemmer ham, da vil du minde mig derom. Du er stærk i dit, Anneken, og burde været en Mand."

Hun takkede igen og nejede og stod lidt.

„I vredes ikke paa mig for det, jeg siger," sagde hun saa. „Men om nu Tiden kom, som I sagde, da Hans Naade kommer til Besindelse og selv tager Styret, da har Eders Ord kanske ikke mere Magt hos ham."

Da lo Johan Friis og slog sig paa Laarene og lo mere endnu.

„Sandelig, du er klog, Anneken," sagde han. „Og du har Ret. Tusindfold Ret har du. Fyrstegunst er som Skum paa Vand. Men om jeg ogsaa er borte, saa har maaske Peder Oxe Kongens Øre, eller en anden god og velbyrdig Mand. Du hitter ham nok Anneken. Du hitter ham nok. Og kan du ikke andet, saa kan du gaa til Hans Naade selv. Han er god og vennesæl, naar han er ædru, og naar han er hjemme."

Anneken drog hjem og blev hjemme.

Om hun ikke havde skrevet til Kaspar før, saa skrev hun nu, Brev paa Brev, saa ofte hun fandt

Lejlighed. Nogle af dem kom ham i Hænde, andre ikke. Hun skrev om Forholdene ved Hoffet, saadan som hun skaffede sig Underretning om dem, og hvad hun skrev var oftest rigtigt. For hun var hos Johan Friis baade een og to Gange siden, og hun drog til København og havde Forbindelser med Lensmanden paa Koldinghus og skyede intet Besvær og ingen Udgift for at være vel underrettet.

Hun kunde da melde ham, at Peder Oxe var taget til Naade igen, havde faaet sine Godser tilbage, var Rigsraad og straks derefter Rigets Hovmester, og at Kong Frederik ved Midsommertid med stor Pragt paa Kjøbenhavns Slot fejrede sit Bryllup med Sofie af Mecklenborg. Hun skrev, at nu kunde han trygt vende tilbage og bad ham komme, forinden hun lukkede sine Øjne. Hun havde nu fyldt seks og halvtredsindstyve Somre saa vel og var just i den Alder, da hans Fader, hendes kære Herre og Konge, var død, saa hun kunde ikke tænke sig, hun skulde stride Striden ret meget længere.

Men Kaspar Markdanner skrev tilbage, at han kom ikke hjem endnu og gav gode Grunde for det.

Saa højt var han stegen ved det østrigske Hof, at Kejser Maximilian havde ophøjet ham i Adelstanden. Og efterdi Kejseren havde god Brug for ham i sine mange Krige og desuden skikkede ham som Gesandt til Spanien og andet Steds hen, saa kunde han ikke ret vel forlade ssa naadig en Herre, før han godvillig gav ham Orlov, og derom var der for Tiden ikke Tale.

Anneken fik Foretræde hos Peder Oxe, en Gang han var paa Koldinghus og hørte af hans egen Mund sin Søn berømme. Rigens Hovmester lovede hende, at han skulde faa Plads i Kongens Tjeneste, den Dag han selv vilde.

Saa drog hun tilbage til Hytten, og bedst som det var en Dag, kom Kaptejn Gerhard Drage.

Aarene havde hverken gjort ham yngre eller kønnere. Ikke heller var han i nogen synderlig pralende Forfatning. Han havde, som han siden meldte, maattet sætte Hesten i Pant i Kolding, efterdi hans Børs var bleven ham frastjaalen. Hans Klæder var noget nær i Laser, hans Øjne svømmende, og hans Næse rød af Drik. Men han slog ud med Haanden og strøg sit lurvede Skæg og gebærdede sig, som førte han en hel Armé.

Anneken kendte ham straks, men han kendte ikke hende.

„Jeg søger en skøn Jomfru ved Navn Anneken,“ sagde han. „Jeg traf hende en Gang ved Kong Kristians Hof, højsalig Ihukommelse. Jeg formoder, det er Eders Datter.“

„Nej,“ sagde Anneken og smilede, „Det er mig selv. Og I er Kaptejn Gerhard Drage. Træd indenfor i min Hytte.“

Kaptejnen saa en Smule forbløffet ud. Han havde ikke skænket Anneken en Tanke, før han traf Kaspar Markdanner i Wien. Saa mindedes han hende, som han saa hende i Lejren. Det randt ham i Hu, at hun havde en god Gaard, og at han havde gjort sine Hoser grønne hos hende. Han var længst ked af Soldaterlivet eller rettere

bortjaget af den ene Herres Tjeneste efter den anden. Saa faldt det ham ind, at han kunde drage til Danmark og sidde lunt paa Annekens Gaard. Saadan havde Krig og Drik sløvet hans Hjerne, at han slet ikke gjorde sig rede for, at den skønne Pige sagtens var ældet, siden hun havde saa velvoksen en Søn.

Imidlertid var han beredt til at ægte, om saa det skulde være den værste gamle Heks, blot han kunde faa Mad og Drik Resten af sine Dage. Han tren ind i Hytten, begærede og fik et Krus Øl og svarede med megen Anstand paa Annekens Spørgsmaal.

„Kaspar Markdanner er den tapreste Krigsmand, jeg nogensinde saa," sagde han. „Naar jeg lige undtager mig selv, ved jeg ingen af saadant Mod og Styrke. Jeg saa ham en Gang i Kamp med syv Ryttere. Selv var han ene og til Fods. For Resten var han bleven overmandet, om ikke jeg var kommen ham til Hjælp, hvorfor han kaldte mig sit Livs Redningsmand og ærede mig bestandig som en Fader. I maa ogsaa tro, at Kejseren sætter Pris paa ham. Om han bliver i hans Tjeneste, vil han inden sin Død naa til at blive Befalingsmand for den hele Armé. Og Kejserens høje Gemalinde ... og Prinsesserne ... oho, oho, jeg har med disse mine egne Øjne set ham træde Dansen med Prinsesse Isabel paa Kejserens Slot. Lid kun derpaa, han driver det vidt, den Knægt. Jeg ved ikke, om jeg fortalte Jer, at han ærer mig som en Fader."

„I fortalte mig det," sagde Anneken.

Hun fyldte Kaptejnens Krus og spurgte om mer, og han berettede. Da han ikke kunde hitte paa mere, og Kanden var tom, lagde han Hovedet paa skraa og saa kærligt paa hende.

„Han ærer mig som en Fader," sagde han. „Og jeg har ham visselig kær som den Søn, Gud nægtede mig. Mindes I det, hvad jeg sagde Eder i Lejren for København, at jeg ingensinde paa min Vej i Verden saa en Kvinde, fager som I."

„Jeg mindes det," sagde Anneken.

„Det var sandt," sagde Kaptejnen og lagde Haanden paa sit Bryst. „Jeg siger ikke noget om Tiden, forinden jeg saa Eder. En Krigsmand er en Krigsmand, og Kvinderne er gale efter ham. Men efter at jeg saa Eders fagre Ansigt, har jeg ikke tænkt paa nogen anden Dame. Bestandig svævede Eders Billede foran mig i Slagene. Det var min Agt, som jeg havde lovet Eder, at drage herop og tilbyde Jer min Haand og mit Hjerte, saa snart jeg havde samlet tilstrækkeligt Gods. Nu er det sket. Jeg har i Østrig baade Guld og Gods, langt mer end jeg kan forbruge. I Dag kommer jeg og lægger det alt for Eders Fod, om I vil lønne min lange Elskov og tage mig til Mand og give Eders Søn en ny og bedre Fader."

„Jeg takker mangfoldigst for Æren," sagde Anneken. „Om jeg ikke hørte fejl, sagde I mig nys, at I havde pantsat Eders Hest i Herberget, og at Eders Børs var stjaalen."

„Hvad siger saa det," sagde Kaptejnen og slog ud med Haanden og saa medlidende paa hende. „Der var kun lidt i min Børs, saa Tabet gør mig

ikke fattig. Om jeg skikker Bud til min Bankier i Hamborg, da sender han mig det hundrededobbelte Beløb."

„Saa skik Bud til Eders Bankier i Hamborg," sagde Anneken.

„I samtykker da i at tage mig til Husbond?" sagde Kaptejnen. „Visselig vil det glæde Kaspar."

„Kaspar faar leve uden den Glæde," sagde Anneken. „Jeg tager saa lidt Eder til Husbond som nogen anden. I har fortalt mig om min Søn, og derfor siger jeg Eder Tak, om ogsaa der sagtens var noget Løgn iblandt. Jeg har ikke mere Øl, og nu maa I gaa."

Kaptejnens Ansigt fik et helt andet Udtryk. Han rejste sig fra Løjbænken, hvor han sad, hvilket ikke faldt ham let, og han fortrød det bitterlig, for han kunde daarlig støtte paa Benene, saa drukken han var. Men han stivede sig af, tog et langt Skridt henimod hende og løftede truende Haanden mod hende.

„Ho, ho, min Putte," sagde han. „Tror du, Kaptejn Gerhard Drage lader sig holde for Nar paa den Vis. Saa mange Aar har jeg biet, og saa mange Mil har jeg rejst for at holde mit Løfte. Og nu viser du mig Døren, som var jeg en gemen Landsknægt, og du Prinsessen af Italien. Ned med dig paa Knæ og bed din Husbond om Forladelse, eller det skal gaa dig ilde."

Anneken tog en liden Fløjte frem af sin Barm.

„Kaptejn Gerhard Drage," sagde hun. „Jeg er ikke saa ene i Hytten, som I kanske tror. Tæt herved i Skoven arbejder mine Karle. Om jeg

støder een Gang i denne Fløjte, da kommer der to, støder jeg to Gange, kommer der fire, støder jeg tre, kommer de alle seks."

Kaptejnen gik hastig henimod Døren. Dèr vendte han sig om og stod lidt og saa paa hende.

„Stød .een Gang," sagde han mistroisk.

Hun løftede Fløjten mod sin Mund, men i det samme var han ude af Døren og løb ned ad Vejen, saa hurtig han aarkede.

Det var Annekens sidste Bejler. Hun sad i Hytten, som hun havde siddet før, og Dag gik efter Dag og Aar efter Aar, og hun syntes stundom, Livet havde ingen Ende.

EN OG TREDIVTE KAPITEL.

Kong Frederik den Anden.

Det var Sommer igen en Gang.

Anneken sad i Hytten og eftersaa sine Regnskaber. Mægtig havde hendes Formue øget sig i Aarene, der gik. Hun ejede nu tre Gaarde i Anst og desforuden Guld og Sølv paa Kistebunden. Visselig skulde Kaspar ikke træde tomhændet i Kongens Tjeneste, om ogsaa han kom tilbage fra Østrig med intet uden Æren.

Hun var træt den Dag. Oftere og oftere kom den Følelse over hende, at intet i Verden mere

gik hende an. Kaspar var saa langt borte og kom maaske aldrig hjem. Om hun saa ham en Gang, da vilde det kanhænde grønnes i hende igen. Om han tog sig en Hustru, og hun kunde sætte hans Børn i sit Knæ, da vilde hun endnu være glad, saa længe Gud opholdt hende paa Jorden. Men om intet af det skete, da vilde hendes Sjæl mere og mere tørre hen, og hun kunde intet andet end hver Aften, hun lagde sig til Hvile, bede Gud gøre det forbi.

Hun gik en Vandring i Skoven for at forslaa Grillerne.

Det var Aar siden, hun havde været der. Og gik hun i Begyndelsen tankeløs og blind, saa vaagnede efterhaanden hendes Sind, og hendes Øjne aabnedes, som hun kom frem ad de Stier, hun havde vandret saa tidt.

Det duftede om hende af Sommer og Fryd, saa hun maatte standse og bøje sig over de blaa Kærminder og plukke dem og binde dem i Krans, som var hun endnu en lille Pige, der løb fra Kaspar Tomands Hytte i Gry og kom ikke tilbage før Kvelden, naar Mørket skærmede hende. Det sang i Krattet, saa hun stod stille og spejdede efter den lille Fugl og fandt den og gik videre for ikke at jage den af Kviste. Hun sang med, som hun havde gjort, den Gang hun ikke kunde andet, og da hun hørte sin egen Stemme, blev hun rød og tav igen og gik raskere til.

Men hendes Fjed var lettere end før, og snart sang hun igen og smilte og kom bestandig dybere i Skoven.

Til sidst stod hun ved Aaen, der randt mellem de grønne Buske.

Hun havde ikke været der siden Sommeren før Kong Kristian døde, og da hun stod og saa i det rindende Vand, kom der over hende en saadan Svimmelhed, at hun maatte gribe i Buskene for ikke at styrte i Aaen.

Hun satte sig i Græsset, der var saa højt, at det næsten skjulte hende. Hun rakte Haanden ud efter en rød Blomst, der stod, og lod den i det samme fare. Hun plukkede Kærminderne, der voksede saa tæt om hende, at hun kunde naa dem uden at rejse sig. Stille bandt hun dem i Krans og saa paa Kransen, som den laa i hendes Skød, og lod Tankerne flyve, som de vilde.

Da hørte hun et Jægerhorn i Skoven paa den anden Bred og løftede Hovedet og lyttede.

Et Øjeblik glemte hun alt. Hendes Kind var rød. Hendes Mund skælvede. Med blaa og glade Øjne stirrede hun derover, hvor Rytteren skulde komme og sætte sig hos hende og tage hende i Favn. Hun saa en Dusk røde Jordbær og gav et Udraab og vilde plukke dem.

Saa vaagnede hun til Besindelse, og Glansen i hendes Blik sluktes. Hun kastede den blaa Kærmindekrans ud i Aaen og saa efter den, som den drev bort.

Men nu lød Hornet igen og stærkere. Hun hørte Stemmer og rejste sig og spejdede derover, hvor Lyden kom fra.

Lidt efter holdt der en stolt Herre højt til Hest paa Aaens anden Bred. Han talte med en

anden, der var bag ham i Skoven, og som hun ikke kunde se. Nu satte han Hornet for sin Mund og blæste igen og lyttede med bøjet Hoved, da Tonerne døde hen i Skoven.

Anneken forstod, at han ventede paa Svar fra et andet Horn. Men der kom intet Svar. Nu saa han op og blev hende var.

„Gud være lovet," sagde han. „Saa er der da et Menneske i denne Ørk, Kan du sige mig, hvor jeg nemmest rider ud til Vejen? Jeg er faret vild og kommet bort fra mit Følge."

„Det kan jeg vel," sagde Anneken.

Hun sagde ikke mere, men stirrede ufravendt paa Rytteren.

„Nu, saa gør det," sagde han utaalmodig. „Jeg er Kongen og ikke vant til at vente."

Anneken nejede dybt og saa paa ham igen.

„Jeg ser, at I er Kongen," sagde hun.

„Konen er vanvittig," sagde Kong Frederik til sin Ledsager, der var kommen frem til Aaen.

„Nej," sagde Anneken. „Vanvittig er jeg ikke, endskønt jeg stundom blev skyldt derfor og altid naar min Tanke var klarest. Om Eders Naade vil høre mig, da skal jeg fortælle Eder noget, I gerne vil vide."

„Fortæl," sagde Kongen,

„Det er kun for Eders Naades Øren," sagde hun. „Byd den Mand, I har hos Eder, ride lidt bort og kom saa herover, om det behager Jer."

„Sandelig behager det mig ikke," sagde Kongen og lo. „Men kan jeg ikke paa anden Maade faa Vejen at vide, saa maa jeg vel føje dig. Kun har

jeg liden Lyst til at sætte Hest og Liv i Vove i denne rivende Aa."

„Her henne kan I komme over," sagde Anneken ivrig. „Eders Fader red der, før I."

„Vel," sagde Kongen. „Da tør jeg gøre det, al den Stund jeg er vel saa god en Rytter som højsalig Kong Kristian."

Han vinkede til sin Ledsager, at han skulde ride lidt bort og bie ham der, og sporede saa sin Hest ud i Vandet.

„Se saa, Morlil," sagde han muntert. „Nu har Kongen lydt dit Bud. Hvad ligger dig saa paa Sinde?"

„Jeg er Anneken," sagde hun.

„Godt og vel," sagde Kongen. „Anneken er et skønt Navn, om end Anna synes mig fagrere. Hvad er der saa mere?"

„Jeg mødte en Dag Kong Kristian her paa samme Sted," sagde hun. „Han red over Aaen som nu I, endda jeg ikke bad ham derom. Seksten Aar var jeg den Gang og havde aldrig set saa høj og fager en Herre. Jeg gik i Skoven og plukkede Bær. Han steg af sin Hest og satte sig hos mig og talte naadig til mig. Saa kyssede han min Mund og bød mig gaa til Slottet og hente min Løn."

„Ej," sagde Kong Frederik. „Og saa gjorde du det?"

„Jeg gjorde det," sagde Anneken. „Jeg kom til Stegerset og biede der, til Dagen næsten var til Ende. Saa blev jeg indladt hos Hans Naade. Hans Hofmænd havde spist Bærrene, jeg skulde bringe

ham, men jeg fik min Løn endda, saa sandt Hans Naade tog mig i Favn og velsignede mit Liv med en Søn, som lever og færdes ved Kejserens Hof og har indlagt sig stor Berømmelse."

Kong Frederik saa paa hende. Han troede hende og tænkte sig om. Hun var mager og rynket, men hendes Øjne var unge endnu, og det var nemt at se, hun havde været saare fager.

„Jeg regner det efter," sagde han. „Og jeg regner ud, at min Fader den Gang har været formælet."

„Det var han," sagde Anneken.

Kongen smilede bittert.

„Sælsomt er det for mig at høre," sagde han saa. „Kong Kristian var haard nok mod mig og lagde min Ungdoms Lykke øde. Mangen god Gang sagde han mig, at Elskov var ikke uden Tant og Forfængelighed og gik sin Kaas, naar man ikke agtede paa dens Kalden."

„Kongens Elskov gik ogsaa forbi," sagde Anneken.

„Det gjorde min ogsaa," sagde Kong Frederik. „Jeg er formælet nu og saare lykkelig med min Dronning. Hun, jeg havde kær, er ogsaa traadt i Ægtestand, men jeg ved ikke, hvor hun lider. Først da hun sagde mig det, at hun vilde ægte en anden, fejrede jeg mit Bryllup. Men hun holdt først sit, da jeg var formælet og bunden i Lænke. Kan hænde hun løj og havde mig kær endda."

„Det havde hun nok," sagde Anneken.

„Siger du det?" sagde Kongen og studsede.

„Det synes mig dog bedre, om hun var lykkelig som jeg."

„Jeg ved det ikke," sagde hun og stirrede hen for sig. „Jeg havde Kongen kær, og ingen før ham og ingen efter, endda mange Mænd bejlede til mig, og han tog mig kun i sin Favn en eneste Nat."

Kong Frederik steg af Hesten og satte sig i Græsset.

„Sæt dig hos mig, Anneken, og fortæl," sagde han.

Hun satte sig og smilede glad.

„Saadan sagde ogsaa Eders Fader."

Saa fortalte hun ham det altsammen i sine jævne Ord, og Kongens Hjerte blev rørt. Han skyggede med Haanden over sit Ansigt og saa nedad Aaen, hvor Annekens Kærmindekrans var bleven hængende paa et Siv og gyngede for Strømmen. Hans Ungdoms stærke Kærlighed blev levende for hans Hu. Alt, hvad han havde døjet og stridt, stod frem i hans Erindring. Han saa Anna Hardenbergs fagre Ansigt og Graaden, der skjalv om hendes Mund, da hun saa ham sidste Gang. Han mindedes, hvor han havde raset og stridt paa Valpladsen og ved Bægeret, i Statsraadet og i lystigt Lag og havde aldrig kunnet glemme hendes Dejlighed.

Nu var det altsammen ude og forbi. Glad tog han sin Dronning i Favn, klog og stærk styrede han sine Riger og øgede sin Magt for hver Dag der gik. Men gemt paa en Herreborg sad hans Ungdomselskede og døjede sagtens ondt med én Husbond, hun ikke havde kær.

Anneken tav, og Kongen løftede Hovedet og saa paa hende.

„Ved du om en ædelbaaren Jomfru, som hed Anna Hardenberg?“ sagde han.

„Jeg ved om hende,“ sagde Anneken.

„Da skal jeg for hendes Skyld høre din Bøn,“ ssgde Kong Frederik og rejste sig brat. „Jeg skal kalde din Søn tilbage og tage ham i min Tjeneste. Om ellers han er duelig og brav, som du siger, skal jeg hædre ham og forfremme ham. Visselig er han min Broder, om ogsaa hans Moder er en ringe Bondepige fra Anst.“

Anneken græd og kyssede hans Haand.

„Vil du gæste mig paa Koldinghus?“ sagde Kongen.

„O nej, nej Eders Naade,“ sagde hun. „Lad mig blive i min Hytte. Jeg passer kun slet paa de høje Steder og har ingen anden Bøn end at vide min Dreng vel forvaret i Eders Tjeneste. Den Dag det er sket, vil jeg gladelig dø,“

„Anneken,“ sagde Kongen og lagde sin Haand paa hendes Skulder. „Lid paa mit Ord, at det skal ske, som du ønsker. Hvad der er hændt kan ikke blive anderledes. Du og jeg er ikke mægtige at forandre Verdens Gang. Endda jeg var Konge, kunde jeg ikke vinde den, jeg havde kær. Ser du denne gyldne Kæde om min Hals, Anneken? Den Dag jeg fornemmer, at Kaspar Markdanner er min Tillid værdig, skal jeg med mine egne Hænder hænge den om hans.“

Saa sprang han paa sin Hest og vinkede med Haanden og red over Aaen.

Anneken saa efter ham, til han var borte. Hun hørte ham tale med sin Ledsager. Nu gjaldede Hornet igen, og saa blev der tyst i Skoven.

TO OG TREDIVTE KAPITEL.

Kongens Køgemester.

Kaspar Markdanner vendte tilbage til Danmark. Peder Oxe skrev, og da det ikke hjalp, skrev Hans Naade selv, at han vel havde Brug for gode danske Mænd til sit Riges Styrelse.

Om Mødet i Skoven med Anneken talte han ikke, og hun skrev heller ikke selv derom.

Anneken kunde ikke tale, da hendes Søn stod hos hende i Hytten. Hun aabnede Munden til et Frydeskrig, men der kom ingen Lyd over hendes Læber. Hun lagde sine Hænder sammen og skilte dem igen, trippede paa den ene Fod og paa den anden og stirrede paa ham med Øjne, saa lykkelig store, som skulde de briste i det samme.

Han var saa stor og rank og skøn, som ingen havde fortalt hende det. Der stod han i sin prægtige Dragt, med milde Øjne og stort, lyst Skæg og var Kong Kristian saa lig, som et Menneske kan være et andet.

„Lille Moder," sagde han.

Hun maatte sætte sig paa Løjbænken, fordi hun ikke kunde staa. Han lagde sig ved hendes Fødder med Hovedet paa hendes Knæ. Hun klappede og kyssede hans Kind og strøg ham gennem Haaret. Hun fandt hans Haand og trykkede den og slap den igen. Hun skød ham fra sig, for at hun bedre kunde se ham og drog ham til sig igen og blev saadan ved uden Ende.

Paa en Gang blev hendes Blik uroligt. Hun saa hen i Kammeret, hvor hans Fjerhat var falden paa Gulvet, og hun havde ikke Fred, før hun kom derhen og tog den op og børstede den af og fik den lagt omhyggelig, hvor den tog ingen Skade.

Hun tænkte, han vilde blive nogen Tid hos hende i Hytten, men forstod det straks, da han ikke kunde det. Hun græd lidt, da han sagde, at han maatte af Sted endnu den samme Aften, men hun sørgede for, at han ikke saa det, og syntes selv, hun var taabelig og egenkærlig.

Kong Frederik havde modtaget ham saare naadig og straks gjort ham til sin Køgemester, sagde han. Ogsaa havde han lovet ham en god Forlening, saa snart Lejlighed var der.

„Kongens Køgemester," sagde Anneken.

„Nu ja," sagde Kaspar og lo. „Tro ikke, lille Moder, jeg skal røre i Potter og Gryder og vende Stegene paa Spid. Jeg har Opsynet med den ganske kongelige Husholdning. Det er et Embede, som mangen af Rigets fornemme Mænd har haft, og mange flere attraaet."

„Jeg ved det," sagde Anneken.

Og pludselig for Rødmen op i hendes gamle Kinder, og hendes Øjne lyste blaa og glade, som den Gang hun var ung.

Hun mindedes den Dag, hun stod i det kongelige Stegers paa Koldinghus og havde Krukken med Bærrene i sin Arm, og Køgemesteren kom og spurgte hende ud. Hun havde nejet til Jorden for den fornemme Herre, og alle, der var i Stegerset, havde tiet paa en Studs med deres Skrigen og Praten og passet hver sit og skottet ængstelig til ham, saa stor og mægtig han var.

Og nu havde hendes Søn den samme Magt og var mangefold skønnere end den anden.

Anneken faldt pludselig i en svær Bekymring.

Hun følte i Smug paa Tøjet i Kaspars Vams og fandt ud, at det maatte være saare kostbart. Hun skottede til hans Hoser og tænkte over, hvor mange Par han vel havde, og om de skulde være Silke, naar han var ved Hove, og hvor længe de vel kunde holde.

„Kaspar," sagde hun saa. „Hvor staar det til med dine Finanser?"

„Jeg tænker, jeg reder mig," sagde han. „Nok vandt jeg mere Ære end Guld derude i Europien, men jeg lærte mig tidlig til at være en god Husholder. Jeg maatte jo altid tænke, jeg havde min lille Moder her hjemme i Hytten, som kunde komme i Nød kanske og allenfals ingen Forstærkning kunde skikke mig. Sig du mig nu, hvordan du har røgtet din Gaard i alle disse Aar. Har du

solgt brav mange Øksne? Har dine Tjenere bedraget dig?"

Anneken smilte lykkelig.

Hun gik hen til Hulen, som nu var lukket med en forsvarlig Egetræs Dør, der havde baade Laas og Slaa.

„Kom og hjælp mig," sagde hun. „Mine Kræfter slaar ikke mere til."

De drog tilsammen en Kiste ud af Hulen, og Kaspar Markdanner slog Hænderne sammen af Forundring, da han opdagede, hvad den indeholdt af Guld og Sølv og gode gangbare Møntstykker.

„Den Dukat er beklippet," sagde Anneken og viste ham det. „Købmand Curt i Hamborg skikkede mig den blandt andre for den sidste Sending Stude. Han skal sandelig komme til at erstatte mig Tabet."

„Du er jo rig som en Herremand, lille Moder," sagde han.

„*Du* er rig," sagde hun. „Til dig har jeg samlet mine Skatte. Selv har jeg ingen Brug for dem. Ikke heller kommer de fra mig. Det er din fædrene Arv. Kong Kristian, som nu er salig i sin Himmel, gav mig Gaarden, og af den er det alt vokset op. To andre Gaarde har jeg købt til. Du skal se dem og sige mig, om de er i god Skik. Lad os gaa derned med det samme . . . nej, nej, jeg glemmer jo, du skal til Staden endnu i Aften."

Hendes Ansigt blev et Øjeblik alvorligt, men var straks efter lutter Smil igen. Hun fortalte og fortalte, hvordan hun havde øget sin Formue.

„Men aldrig bedrog jeg kongelig Majestæt for

en Ørtug af Tolden," sagde hun. „Saa ofte Lensmanden var herude og forklagede Bønderne og tugtede dem, havde han aldrig Ærinde til mig."

„Det var ret, Moder," sagde Kaspar Markdanner. „Det kunde jo hænde, jeg selv blev Lensmand paa Koldinghus, og da var det ilde, om jeg skulde anklage min lille Moder."

„Kunde det?" sagde hun betaget og slog sine Hænder sammen og saa paa ham med runde Øjne.

„Ja, hvorfor ikke," sagde Kaspar. „Kong Frederik er mig saare naadig, og jeg skal ikke svige hans Tillid. Saa er han da ogsaa min Broder, saa højt han er paa Straa."

„Tal ikke derom, min Søn," sagde Anneken forskrækket. „Tal aldrig derom. Han sagde det selv til mig . . ."

„Har du talt med Kongen?"

„Jeg traf ham i Skoven en Dag," sagde Anneken forvirret. „Han spurgte, hvorlunde det gik dig . . . hvorfor du ikke kom hjem til Danmark."

„Kendte Hans Naade dig?"

Kaspar Markdanners Ansigt blev helt alvorligt, og hans Blik mistroisk. Anneken forstod, at hun havde sagt, hvad hun ikke burde sige og vidste ikke, hvor hun skulde gøre af sig selv i sin Ulykkelighed. Saa tog hun hans Hænder og tog dem igen, da han drog dem til sig, og fortalte ham det altsammen, som det var gaaet til. Kun sagde hun intet om den gyldne Kæde.

Hans Ansigt blev mildere, mens hun fortalte, men han var ikke glad som før og kunde ikke

skjule det for hende, og alt, hvad hun sagde for at gøre det bedre, hjalp ikke.

„Lille Moder," sagde han. „Jeg skal ikke sige det. Lid kun paa det. Er det godt, saa er det også ondt. Og jeg ved til Tider ikke, om det er mest det ene eller det andet."

Saa stod han brat op og maatte derfra, saa bønlig hun ogsaa saa paa ham, at han vilde blive en Stund endnu.

„Kongens Tjeneste gaar for alt," sagde han.

Han raabte paa sin Svend, der holdt henne i Skoven med Hesten, tog hende endnu en Gang i Favn og red bort.

Hun stod og saa efter ham. En Gang vendte han sig og vinkede med Haanden. Saa faldt han hen i Tanker og glemte at se tilbage.

Fra den Dag af kom Kaspar Markdanner nu og da ridende til Hytten, men ikke tidt. Kongen var paa Koldinghus, og der var meget for ham at gøre. Han kom mest i Skumringen, naar hans Dags Gerning var endt, sad hos hende en Stund og red saa tilbage i Natten.

„Gør det ikke for min Skyld, om du er mødig," sagde Anneken. „Læg dig til Hvile og sov sødt, eller sid og pokuler med de andre fornemme Herrer, som det synes dig bedst. Det er nok for mig, at jeg har set dig og ved, du er god, og det gaar dig vel i Verden."

„Vist ej, lille Moder," sagde han, men undgik hendes Blik.

En Dag fik Anneken en heftig Længsel efter at se ham paa Slottet i al hans Magt og Glans.

Hun syntes selv, det var taabeligt. Værkbruden var hun ogsaa bleven i Benene i den sidste Tid, og det vilde volde hende megen Møje at komme til Staden. Men Længslen voksede og voksede, og til sidst tog den Magten fra hende.

Hun steg til Hest og begav sig af Sted, fulgt af sin Svend, og alt, som hun red, blev hun gladere og gladere. Hun snakkede med Svenden, hvad ellers ikke var hendes Vane. Hun fortalte ham om sin herlige Søn. Svenden maabede og spurgte.

„Kanske han har tre Svende?“ sagde han forsigtig.

„Syv Svende har han,“ sagde Anneken haanlig.

Han blev stum af Forundring. Da han fik Mælet igen, blev han dristigere i sin Gætning, og Anneken lo, lykkelig, fordi hun bestandig kunde give ham Svar, langt over hans Forventning.

Da hun red over Rendebanen, kom Frants Jude imod hende. Hun holdt sin Hest an.

„Vel mødt, Frants,“ raabte hun.

Han hilste forundret, for de havde ikke talt sammen i mange Aar. Han var længst gift og hjemfaren og havde Huset fuldt af Børn.

„Har du hørt, at Kaspar er Kongens Køgemester?“

„Vel har jeg det,“ sagde han. „Det ved alle i Staden.“

„Har du set ham? Lider han vel?

„Han var hos mig i Boden i Gaar og købslog,“ sagde Frants.

Anneken nikkede og vinkede.

„Jeg agter mig til Slottet for at gæste ham," sagde hun.

Hun satte Hesten ind og begav sig til Fods til Koldinghus, hvor Vindebroen som sædvanlig var neddragen, og ingen spurgte om hendes Ærinde. Saa stod hun indenfor Døren i det kongelige Stegers, hvor hun stod den Gang for de mange Aar siden og saa sig om med glade Øjne.

Køkkensvendene sprang mellem hinanden og rørte i Potter og Gryder. Stegen brasede paa Spid, og Røgen bølgede under de høje Hvælvinger.

Anneken stod og saa sig om. Hendes gamle rynkede Ansigt var et eneste Smil.

Saa var der en af Svendene, der blev hende va'r og pegede paa hende. Et Par andre saa derhen og lo.

„Hej, Morlille," raabte en. „Hvad bringer du til Kongens Køkken?"

„Det Kød, du kommer med, er for gammelt," raabte en anden.

De lo, saa det skraldede. Saa blev der pludseligt tyst, og hver for til sin Plads. Nedad Vindeltrappen i Hjørnet kom Kongens Køgemester.

„Hvad er her paa Færde?" spurgte han barsk og gik frem i Rummet uden at se Anneken.

Ingen svarede straks, og han spurgte igen. Saa pegede en af dem paa Anneken.

„Det var den gamle Kælling dèr", sagde han.

Kaspar Markdanner saa derhen og blev bleg. Anneken smilede og vinkede til ham.

„Pas jeres Dont, og lad Konen være i Fred," sagde han.

Saa gik han hen til sin Moder.

„Kom udenfor," sagde han sagte.

Han gik over Slotsbroen, og hun fulgte ham, gennem Porten, over Vindebroen, gennem Ladegaarden helt over i den kongelige Urtehave. Han sagde ingenting og gik saa rask, at hun knap kunde følge ham. Efterhaanden blev hun bange. Hun begreb, at hun havde gjort noget galt, men vidste ikke hvad.

Saa stod han stille et Sted, hvor der ingen var. Han var hvid i Ansigtet endnu, og hans Hænder rystede.

„Er du syg, min Søn?" spurgte hun bekymret.

„Moder, hvi gjorde du mig dette?" sagde han.

Og forinden hun kunde svare, gav han sig til at anklage hende og talte i rivende Hast.

„Forstaar du det ikke, Moder, at du gjorde mig til Spot for alle mine Tjenere? Hvad skal jeg sige, om de spørger mig, hvem den gamle Kælling var, de forhaanede. Og spørger De mig ikke, er det tusindfold værre. Da hvisker de i alle Stegersets Kroge, og Sladren gaar videre og breder sig over det ganske Slot. Snart finder de ud af det, at Kællingen var Køgemesterens Moder. Hvad hjælper mig da Kongens Naade og mit Adelsskab, jeg vandt mig i Kejserens Tjeneste. Hvad hjælper mig alle mine berømmelige Bedrifter? Hvad hjælper det mig, at Kongen forgangen Dag forlenede mig med Rønningesøgaard paa Fyn og hængte med sine egne Hænder den-

ne gyldne Kæde om min Hals. Ak, Moder, Moder, det er altsammen ude og forbi.“

Anneken vred sine Hænder og vidste intet at sige.

„Hvad kom du her for?“ sagde han vred. „Det er jo ikke længe siden, jeg besøgte dig i Anst. Vilde du tale med mig, kunde du skikke mig Bud, og jeg var kommet saa hurtig, jeg kunde. Se ikke saadan paa mig, som begreb du ikke, hvad du har voldet mig. Husk, jeg er navnløs, endda jeg bærer saa stolt et Navn. Fremmed er jeg her, hvor jeg er undfanget og født, og enhver ædelbaaren Junker kan smæde mig, om det lyster ham. For hver Gunst, Kongen viser mig, faar jeg flere Fjender. Ak, Moder, Moder, hvi gjorde du mig det?“

Han satte sig paa en Bænk, der stod og gemte Ansigtet i sine Hænder. Anneken satte sig hos ham og stjal sig til at klappe hans Knæ, men tog bange Haanden til sig igen. Saa fik hun Øje paa den gyldne Kæde om hans Hals og rørte ved den og smilede.

„Kong Frederik sagde mig, at han vilde give dig den den Dag, han saa, du ikke sveg hans Tillid,“ sagde hun.

„Det baader intet, Moder,“ sagde Kaspar Markdanner. „Jeg kan give Kongen Kæden igen og Rønningesøgaard og det alt og drage ud i Verden som den faderløse Lykkeridder, jeg er. Der findes vel den Plet paa Jorden, hvor ingen ved, at jeg er et Slegfredbarn, om ogsaa et kongeligt. Tvi være Kong Kristian, at han gav mig Livet.“

Anneken rettede sig, som om hun havde faaet et Slag, og hendes Ansigt blev strengt.

„Sig intet ondt om Kong Kristian," sagde hun. „Det var taabeligt af mig at komme, og jeg skal ikke gøre det oftere."

Saa rejste hun sig og gik.

Hun gik langsomt, og hendes Hjerte lyttede, om ikke han kom. Hun gik stærkere og naaede Havens Port, før han var der og tog hende i sin Favn og bad hende tusinde Gange om Tilgivelse.

Saa gik de frem og tilbage i Havens Gange og talte sammen. Anneken havde glemt sin Vrede, men Kaspar Markdanner ikke sin Sorg. Det hjalp, at han kunde tale om den. Der var ikke en aabenbar Krænkelse, de havde vist ham, han fortalte hende den jo. Der var ikke et lønligt Stikleri, hans mistroiske Sind havde opfattet, hun fik det jo at vide. En og anden ved Hoffet kendte naturligvis hans Oprindelse, og han havde fuldt op af Misundere, mest blandt de unge Adelsmænd, som trængtes om Kongens Gunst.

„Gift dig med en adelig Jomfru, min Søn," sagde Anneken.

„Ingen adelig Jomfru vil tage mig til Husbond," sagde han.

Men Anneken lo glad og saa stolt paa ham.

„Visselig er du for ringe i Dag i dine egne Tanker," sagde hun. „Kejseren har ophøjet dig i Adelsstanden, og om du beder Kong Frederik derom, da bekræfter han visselig dit Patent. Gaard og Gods har han skænket dig. Den gyldne Kæde, han bar om sin Hals, har han hængt om din.

Visselig er du stærkere i Kampen end dine Fjender, om ikke selv du taber Modet, og da vil du ikke ligne din Fader, min salige Herre og Konge. Han vandt Danmarks og Norges Rige ved sin Manddom og Kløgt, endda hans Fjender trængte ham i Hobetal, udenlands og indenlands. Forglem det ikke, Kaspar, at du er Søn af den største i Landet."

Hun talte ham efterhaanden i Ro og glad igen. Han tog hendes Hænder og kyssede dem og saa hende angergiven i Øjnene.

„Moder," sagde han. „Det kommer mig stundom for, at du er den største i Landet, og da er jeg visselig bedre faren med mine Forældre end nogen. Om ikke du havde holdt Modet oppe og din forunderlige Kærlighed, hvad var der da blevet af mig."

Hun nikkede og straalede af Glæde.

„Tro ikke, jeg er slet, om end jeg var fejg i Dag," sagde Kaspar. „Jeg ærer dig, og jeg har dig kær. Fra denne Dag skal ingen ustraffet laste min Moder."

„Tys, Kaspar, tys," sagde Anneken. „Du og jeg kan ikke gøre Verden anderledes. Det sagde Kong Frederik ogsaa til mig den Dag ved Aaen, han talte med mig."

Saa gik hun hjem til Hytten i Anst og sad dèr igen og grublede tungt og længe.

Hun tænkte, hun havde baaret sig ad saa daarligt netop, som den Gang hun trængte sig ind til Kongens Dødsleje og krænkede Dronningen i hendes aabne Øjne. Hun følte sig som en stor Syn-

der og svor, at hun skulde agte vel paa sig selv i Fremtiden.

TRE OG TREDIVTE KAPITEL.

Kaspar Markdanners Bryllup.

Aarene gik, og Anneken sad i Hytten og kunde ikke dø.

Hun var gammel nu og træt, forlod sjældent sit Hus og drog aldrig mere til Kolding. Hun havde indrettet det saadan, at Forvalteren, der styrede hendes Gaarde gav Regnskab og Penge til Kaspar Markdanner, der nu var bleven kongelig Lensmand paa Koldinghus. Hun savnede ikke sin Virksomhed, læste heller ikke stort. Om Vinteren sad hun mest foran Arnen og saa i Ilden, fortabt i sine Minder. Om Sommeren satte hun sig udenfor i Solen og saa paa de vejfarende, som kom forbi, eller hun gik lidt op i Skoven, støttet paa sin Stok. Børnene, som mødte hende, naar de samlede Bær, fortalte, at hun stod stille og lyttede til en Fugl og smilte underlig. Det hændte ogsaa, at hun bad dem plukke sig en Kærminde eller et Jordbærstraa. Hendes Ryg var saa gammel nu, at hun havde ondt ved at bøje den.

Kaspar kom hver Maanedsdag og sad hos hende

et Par Timer. Hun var glad, naar han kom, og glad, naar han gik, bad ham aldrig blive og aldrig komme igen. Saa lidt hun talte, tænkte han stundom, at hendes Aand var ved at svækkes, men tvivlede igen, naar han saa i hendes klare Øjne.

En Dag spurgte hun ham, hvordan det gik med hans Misundere ved Hove, og om der siden var nogen, der havde lastet ham for hans Herkomst. Han blev overrasket ved Spørgsmaalet, for de havde ikke talt om det siden den Dag i Slottets Urtehave. Men da han nølede med Svaret, nikkede hun og smilte.

„Sig det kun,“ sagde hun.

Da fortalte han hende, at han havde ladet sit Vaaben anbringe over Porten i et Hus, han havde købt paa Søndergade. Og en Nat havde nogle unge Mænd af den høje Adel oversmurt det med Skosværte, hvorved de naturligvis vilde hentyde til, at hans Moder var Datter af en Skoflikker.

„Hvad gjorde du saa?“ spurgte Anneken.

„Jeg fordrede dem ud til Tvekamp,“ sagde Kaspar. „Men Hans Naade fik Striden bilagt, Han sagde ogsaa, det var lidet sømmeligt for en Mand som mig at maale Klinge med saadanne Grønskollinger, som endnu ikke havde bevist, at de kunde gøre Fædrelandet Tyvendeparten af den Gavn og Ære, jeg har gjort det.“

„Hans Naade havde Ret,“ sagde Anneken.

„Det havde han,“ sagde Kaspar. „Saa har jeg ogsaa hævnet mig paa anden Vis. Forgangen Dag

lod jeg hugge en saadan Indskrift over det nye Benhus i Kolding, som vel kan ramme dem. Hør det Moder, hvad jeg selv har digtet, og som skal staa i Stenen til evig Tid.

Du vise Mand! se disse Bene.
Sig, hvilke er fornemme, hvilke gemene?
Du gætter det ej for Alverdens Guld,
thi vi er alle af Støv og Muld.

„Ak, min Søn," sagde Anneken og straalede af Glæde.

Og da han var borte og siden bestandig naar hun sad ene, sagde hun Verset højt for sig selv og nikkede og lo dertil.

En anden Dag kom Præsten fra Anst op til Hytten, ikke han, som fulgte efter den gamle papistiske Herrens Tjener, som havde kendt Kaspar Tomand. Han var død, og en ny kommen i hans Sted. Anneken havde agtet lidet derpaa, efterdi hun sjældent kom i Kirken. Men nu var Præsten der, endda hun ikke havde haft Bud efter ham, og talte kønt og bevægeligt til hende om Døden som Udfrielsen af Livets Jammer og Porten til Himmerrige.

„I siger mig ikke andet, end hvad jeg ved, Hr. Anders," sagde Anneken. „Naar denne Sommer er ude, har jeg vandret fem og halvfjersindstyve Aar paa Jorden. Jeg laa i denne Hytte og fødte mit Barn. Der var ikke andre hos mig end en ung Munk, som var udjagen af sit Kloster, og jeg tænkte, jeg skulde dø af Pine. Jeg var indespærret i København, al den Tid Staden var be-

lejret af Kong Kristian og hans Mænd. Kuglerne slog i Taget over mit Hoved. Kvinder og Børn laa døde af Hunger, hvorhen jeg vendte mit Fjed. Selv var jeg Døden nær og ønskede mig den ofte, naar min Dreng skreg af Sult, og jeg ikke kunde mætte ham. Siden har jeg siddet her og alle Dage været beredt, om Gud kaldte mig. Ofte syntes Livet mig langeligt og ondt, men aldrig gjorde jeg Oprør i mit Hjerte. Jeg tænker da ikke, Gud vil have mig endnu, siden han lader mig leve fremdeles."

„Kan hænde I ligefuldt ikke er beredt til Døden," sagde Hr. Anders.

„Hvem skulde være det, om ikke jeg," sagde Anneken. „Jeg har gjort min Gerning og har visselig intet mere her paa Jorden at skaffe."

„Har I da rettelig angret Eders Livs store Synd?" spurgte Præsten.

Anneken stirrede paa ham og forstod ikke, hvad han mente. Han var ikke tryg under hendes Blik, men maatte jo videre, siden han var begyndt.

„De siger, at I i Eders pure Ungdom har været Kong Kristians Slegfred," sagde han. „I var det, endda Hans Naade den Gang var formælet, og Synden saaledes dobbelt stor."

Anneken greb fast om Stokken, der stod ved hendes Stol og rettede sig i Sædet.

„Hvor gammel er I, Hr. Anders?" spurgte hun.

„Syv og tyve blev jeg saa vel ved Guds Naade," sagde han.

„Saa se til, I faar Guds Naade til at blive tre

Gange saa gammel og syv Gange saa vis, før I vover at tale saadan til en gammel Kvinde, som aldrig bad om Jert Raad,"

Præsten vilde svare, men Anneken slog heftig med Stokken i Gulvet, og hendes Stemme rystede af Vrede.

„Saa længe jeg levede, hørte jeg det Præk om min Synd," sagde hun. „Da jeg var ung, brød jeg mig kun lidt derom, for da havde jeg bedre at tage Vare. Jeg spurgte ingen om Raad eller Lov, da jeg gav min salige Herre og Konge min Elskov. Siden bar jeg hans Søn under mit Hjerte og tugtede ham op og samlede Gods til ham. Om ogsaa jeg aldrig mere talte med min salige Herre og Konge, saa vidste jeg, han levede paa Jorden og var saa from og vis en Fyrste, som nogen Tid sad paa Tronen, og undte mig det vel. Stundom hørte jeg hans Horn gjalde i Skoven, og mit Hjerte sang af Fryd. Men nu er jeg gammel, og alt er ude og forbi. Kong Kristian er i Himmerige og hans Dronning hos ham og aldrig sendte jeg nogen af dem en ond Tanke. Kongens og min Søn er Lensmand paa Koldinghus, en mægtig og æret Mand trods nogen i Landet. Jeg har Stunder at mindes og at tænke. Og jeg ledes ved at høre mere af den Daaresnak om min Synd. Min Synd er mit Liv og min Lykke. Før jeg begik den, levede jeg ikke, efter den, levede jeg dobbelt. Naar jeg lukker mine Øjne, skal mit sidste Ord være en Tak til Gud, at han lod mig leve og synde."

„Anneken," sagde Præsten forskrækket.

„Gaa," skreg hun og slog med Stokken Gulvet.

Straks efter Jul kom Kaspar Markdanner og meldte hende, at han til Vaaren agtede at fejre sit Bryllup.

„Gud have Tak og Pris, at han lod mig leve saa længe," sagde Anneken og græd af Glæde. „Er det en ædelbaaren Jomfru, du har fæstet til Brud?"

„Det er det," sagde Kaspar. „Det er Jomfru Soffe Oldeland, Datter af Hans Oldeland til Weilegaard paa Fyen og hans Hustru Kirsten Abildgaard. Alt længe har det været paa Tale, men først nu er Sagen i Orden, og Brylluppet ansat til den niende April."

„Ja," sagde Anneken. „Saa skal din Æresdag fejres paa Weilegaard."

„Nej," sagde Kaspar Markdanner. „Gaarden er ganske og aldeles nedbrændt, og derfor holdes Brylluppet paa Rønningesøgaard, hvor jeg lader alt prægtig berede."

Anneken spurgte og fik at vide, at Jomfru Soffe var seksten Aar og saare skøn og dertil temmelig formuende. Han havde truffet hendes Fader i Udlandet og alt den Gang faaet Løfte om Datteren, naar hun blev voksen og ellers stod ham an, som han hende. Siden havde han set hende paa Adelsdagen i Odense og tænkt, hun skulde bringe ham Husfred og Lykke og føde ham gode Børn af hans Lænd.

„Det vil hun," sagde Anneken. „Ak, om jeg kunde se hende en Gang."

Kaspar Markdanner saa bort og sad med det Ansigt, som Anneken kendte saa vel fra mange Gange før. Han forklarede hende, at hans Brud havde saa fuldt op at gøre med Forberedelserne til Festen, at hun ikke kunde drage til Anst paa denne Side Brylluppet. Og det vilde visselig være at sætte hans kære Moders Liv paa Spil, om hun selv i sin høje Alder begav sig paa saa lang en Rejse.

Anneken nikkede og smilte. Det var naturligvis, som han sagde, og kunde ikke blive anderledes.

Da saa han var borte, og hun havde siddet en Stund ved Arnen og tænkt, steg hun op og gav sig den kolde Vinterdag, det var, paa Vej ned over Bakken til Landsbyen.

Hun stred sig gennem Blæsten og lo ved sig selv, saa godt det gik. Sandelig kunde hun bruge sine Ben endnu, saa længe hun havde siddet doven i Arnekrogen. Muntert hilste hun Landsbyens Folk, som blev staaende og stirrede efter hende, de ellers aldrig saa. Snart sad hun i sin Gaard og fik den Plan, hun havde fattet, forberedt og lagt til Rette paa alle Maader.

Siden fik hun Bud og Brev fra Kaspar, at han for bestandig mellem Koldinghus og Rønningesøgaard og fik næppe mere Stunder at komme inden Brylluppet. Hun svarede og takkede, at det var godt. Hun led vel, og han skulde kun ikke bryde sig om hende.

Sidst i Marts drog hun fra Anst med to Svende. Hun kunde kun komme frem i smaa Dagsrejser, og det gjaldt for hende at være fremme i god

Tid. Hun rejste i sine bedste Klæder, tog ind i et godt Herberg i Odense og hvilede sig et Par Dage der. Saa red hun videre. Hun bedede i Fravde og Davinde. Det var hendes Lyst, dér hvor hun tog ind, at spørge om Rønningesøgaard og dens Ejer. Alt som hun kom nærmere, fik hun mere at høre og intet andet end godt. Alle berømmede de Kaspar Markdanner som en vennesæl og mild Herre. Og de, som kendte Jomfru Soffe, havde ikke Ord stærke nok for hendes Skønhed og Dyd. Anneken straalede og lo og øste Penge ud med begge Hænder.

Da hun kom til Davinde, bød hun den ene Svend bie der. Da hun kom til Rønninge, steg hun af sin Hest og lod den anden ride tilbage med den til Davinde. Der skulde de bie, til hun kom om nogle Dage. Hun lovede dem en stor Belønning, om de holdt ren Mund og ikke sagde til nogen, hvem hun var. Og for Resten var hun saa god en Husbond, at hun vel kunde stole paa deres Troskab.

Men førend hun skiltes fra Svenden, lod hun ham trække Hesten ind i en liden Skov, hvor ingen var. Hun aabnede Mantelsækken, der var bundet til Saddelknappen, og tog ud af den sine ældste og usleste Klæder. Saa afførte hun sig sin Dragt og tog de gamle Klæder paa.

Hun kom til Rønningesøgaard Dagen før Brylluppet og gik om Gaarden og ledte saa længe, til hun fandt Døren til Stegerset. Der gik hun ind og bad om lidt Mad i Guds Navn.

De gav hende det gerne. Der var Glæde over

den ganske Gaard og lutter milde Ansigter. Hun fik Lov at sidde ved Ilden og tø sine forfrosne Lemmer op. Da de spurgte hende, fortalte hun, at hun var fra Kolding og kendte helt vel Hr. Kaspar Markdanner, der en Gang havde hjulpet hendes Søn i en stor Nød. Nu skulde hun til Nyborg til sit Næstsøskendebarn og havde hørt, at Herremanden i Morgen skulde fejre sit Bryllup. Saa var hun gaaet herind, for om hun muligvis kunde se lidt af Stadsen og den unge Brud.

De hørte venligt paa hende og troede hende og fortalte løst og fast. Hvad ikke den ene vidste, vidste den anden. Gaarden var fuld af Adelsmænd og deres Kvinder, langt flere end den kunde rumme. Mange havde maattet indkvarteres i Byen, og med Svendene og Hestene fik det gaa, som det kunde bedst.

Der lød Latter og Bægerklang fra Riddersalen. Nu og da gik en fornem Herre over Gaarden, og Folkene i Stegerset pegede paa ham og fortalte Anneken, hvem han var. Hun bad, at hun maatte hjælpe en Smule til Gengæld for Mad og Ly. De lo og mente, hun kunde intet aarke med sine gamle Hænder. Men hun tog Fadene og tørrede dem og stillede dem op og smilte saa mildt og var saa taknemmelig, at de alle syntes om hende. Hun bad, at hun maatte blive der i Nat og fik Lov dertil.

„Ved du det," sagde en gammel Terne, der havde været hos Jomfru Soffe fra hendes Barndom og sad bestandig med Hænderne i Skødet og klagede over Travlhed. „Ved du det, at der

er sket Bruden en Naade, som kun bliver faa til Del, uden dem som bor i København og ogsaa ellers er af fornem Herkomst. Det Brystsmykke, som højsalig Dronning Dorothea, Kong Kristians Dronning, skænkede til fornemme Brude, og som gemmes paa Raadhuset i Hovedstaden, det er skikket herover og udlaant til Jomfruen for hendes Husbonds Skyld. Saadan skrev Hans Naade selv i Brevet. Jeg har set det. Det er saa stor en Guldkæde, jeg aldrig saa tilforn. I Morgen skal den smykke Jomfru Soffes Barm."

„De siger, Herremanden er Kongens Broder," sagde en af Pigerne.

„De siger saa meget," sagde den gamle Terne. „Og Skam faa deres onde Tunger. Men sandt er det nok. Har du hørt derom?"

„Jeg har hørt det," sagde Anneken.

„De siger, det var en Pige fra Kolding," sagde Ternen. „Om det er sandt, da har Kong Kristian visselig ikke glemt sin Søn, men ført ham godt frem i Verden."

„Det har han," sagde Anneken.

Hun fik Lov at ligge paa en Straasæk indenfor Kammerdøren, hvor Ternen laa med fem af Gaardens andre Piger. Der blev ikke megen Søvn den Nat, og saadan passede det hende ogsaa bedst. Kvinderne snakkede og prøvede deres Pynt til Bryllupsdagen, hvor hver af dem skulde smykke sig efter sin Evne. Anneken hjalp, syede en Sløjfe og bandt et Baand og pudsede Sko og var glad over al Maade.

„Om jeg kunde faa Bruden at se," sagde hun.

Den gamle Terne tænkte sig om.

„Kan hænde jeg kan hjælpe dig dertil," sagde hun. „I Morgen aarle, naar Bruden er smykket, skal hun spejle sig, at hun kan se sin Jomfruskønhed for sidste Gang. Nu ved du vel, at hun ingenlunde maa se sig i et Spejl, efterdi Djævlen derved faar Magt til at forstyrre hendes Ægteskab. Jeg ved nok, de kalder det papistisk Overtro, og mange af de fornemme Brude har indforskrevet kostelige Spejle fra Venedig og kigger i dem uden Frygt. Men her ovre paa Fyen holder vi god gammel Skik i Ære, og det gør min Jomfru ogsaa, Gud signe hende, det gode Barn hun var alle Dage. Derfor skal der i Morgen bæres et Kar med Vand til Kammeret, hvor hun reder sig, og deri skal hun spejle sin Skønhed. Du kan vel lade, som du hjælper til med Karret, om ogsaa din Hjælp ikke er meget værd. Naar saa du passer vel paa, faar du sagtens Bruden at se i al hendes Pragt og Herlighed."

„Aldrig kan jeg vide dig Tak for din Godhed," sagde Anneken.

„Du skal ikke takke mig," sagde den gamle Terne. „Men vogt dine Øjne, at du ikke blindes ved Glansen, du ser. Jomfru Soffes Brudekjole er Gyldenstykkes, som ellers kun de kongelige Frøkner maa bære. Hendes Bælte er af Guld, saa tungt, at jeg aldrig har set Magen. Overalt er hun behængt med Kæder og Smykker, som de ædelbaarne Damer fra hele Fyens Land har laant hende til Højtiden. Hun prøvede dem forgangen Dag og kunde næppe bære dem. Det skulde ikke

undre mig, om hun svimer for Altret i al sin Pragt. Men skønnest er Brudekronen, som er alene af Perler og sidder paa hendes udslagne Haar.“

Saadan snakkede de Natten bort og sov til sidst og vaagnede før Hanegal og løb til Arbejdet.

„Kom saa,“ sagde den gamle Terne. „Men rap dig.“

Hun og fire andre Piger løftede Karret og gik af Sted med det. Anneken lagde sine rystende gamle Hænder paa Randen og fulgte med.

De satte Karret paa Gulvet i et stort Kammer, hvor Bruden stod i al sin Pragt mellem Brudederne, som var to adelige Kvinder af hendes Slægt. Pigerne slog Hænderne sammen og gav et Raab af Beundring. Anneken saa intet uden en gylden Glans af funklende Smykker og et stort, udslaget Haar og to milde blaa Øjne. Hun rystede over hele Kroppen, saa hun var ved at falde, og da Bruden bøjede sig frem over Karret og sænkede sit Blik i det klare Vand for at se sit eget Billede, sank Anneken paa Knæ.

Bruden for forskrækket tilbage. Hun havde set et rynket gammelt Ansigt blande sig i Vandet med hendes eget og vidske det ud.

„Fort med dig,“ skreg den gamle Terne og greb hende i Skuldren.

„Hvem er den Kvinde?“ spurgte en af Brudederne.

„Det er en gammel Kone, som bad, at hun maatte se Jomfru Soffe,“ sagde Ternen. „Fort

med dig! Hører du, eller jeg faar Skam til Tak for min Venlighed."

„Gør hende intet ondt," sagde Bruden.

Anneken tumlede ud. Hun sad igen i Pigernes Kammer og blankede Sko og smilte gennem sine Taarer. Saa var hun i Stegerset og hjalp til, saa løb hun med de andre til Døren og saa Brudetoget ride af Gaarde.

Trompeterne skrattede, og Hestene stampede i Broen. Det flimrede for hendes Øjne med ringlende Ridetøj og Fjerhatte og Fløjl og Silke. Muntert lød Raabene . . . Se, der red de tolv Brudesvende med tændte Vokskerter i Haanden. Almuen var strømmet til og trængte paa, saa de fornemme Herskaber næppe kunde komme frem . . . Der kom Brudgommen, rank og statelig med sit store lyse Skæg. Han smilte og vinkede til Højre og Venstre og takkede for Bøndernes Hyldestraab . . . Nu red de sidste af Gaarde . . . Fjernt kimede Kirkeklokkerne til Fest.

Anneken kom op i Riddersalen, hvor Taflet stod dækket med Sølv og kostelige Fade. Hun gled og faldt paa det bonede Gulv, hvor de skulde danse, og lo selv, da hun knap kunde komme op. Hun saa Brudekammeret med den udskaarne Himmelseng og de hvide Lin.

Saa var hun i Stegerset igen og løb til Døren, da Brudetoget kom tilbage. Hun sad mellem de andre Terner og aad den gode Mad og drak stærkt Øl, saa det snurrede i hendes Ben, mens Larm og Latter lød ned til dem oppe fra Salen.

Hun hørte Gigers og Fløjters Klang, da Dansen

gik, og var oppe i Døren for at faa endnu et et Glimt af Stadsen.

Kaspar Markdanner dansede forbi hende med sin unge Brud. Hun syntes, hans Blik traf hende, og dukkede sig helt forskrækket bag de andre Tjenere. Men det var blot Indbildning. Han dansede videre, smilende og glad.

Anneken kom til sig selv igen.

Da Lystigheden var paa sit højeste, listede hun sig bort. Der faldt en fin Regn, men hun mærkede den ikke. Skridt for Skridt stred hun sig frem over Vejen, til hun naaede Davinde. Saa purrede hun sine Folk ud og rejste hjem til Anst, saa hurtig hun kunde.

FIRE OG TREDIVTE KAPITEL.

Den største i Landet.

Anneken var syg.

Hun mærkede det en Juni Morgen, hun ikke kunde rejse sig fra Løjbænken. Hendes Ben var stive, og hendes Ryg værkede, saa hun maatte skrige. Hun laa endnu, da Pigen kom, som bragte hende Mælk fra Gaarden, og bød hende blive hos sig.

Op af Dagen blev det bedre, men mod Aften

var det atter ondt. Næste Dag sad hun i sin Armstol, som Pigen havde flyttet hen ved Tærsklen, hvor Solen faldt ind i Hytten. Hun kunde intet æde, men drak Mælk og bad bestandig om mere.

Hun skikkede Bud efter Forvalteren, som blev helt betænkelig, da han saa hendes Ansigt.

„Det er ilde fat med Jer," sagde han. „Jeg vil sadle en Hest og ride til Kolding efter Lægen."

„Mig hjælper ingen Læge," sagde Anneken. „Jeg mærker det, at nu rinder Livet ud. Men om du er mig tro, da sadl den hurtigste Hest i Stalden, og fyld din Pung med Guld, og rid til Rønningesøgaard, og sig til Hr. Kaspar Markdanner, at nu dør hans Moder. Spar ikke Pengene paa Vejen, og om du rider Hesten bruden, da køb en frisk."

Han gik for at gøre, som hun bød. Men hun kaldte ham tilbage.

„Om du finder Hr. Kaspar ene, da skal du sige, som jeg har sagt," sagde hun. „Men er der nogen hos ham, selv om det kun er hans Frue, og du kan ikke komme i Enrum med ham, da skal du sige: Pigen fra Anst er syg til Døden. Ikke mere. Hvad han saa spørger dig, siger du ikke mere."

Manden løb til Gaarden, og en Stund efter for han forbi Hytten ad Kolding til i fuldt Firspring. Anneken saa efter ham og nikkede.

„Han rider godt," sagde hun. „Han kommer før Døden."

Hun blev siddende paa Tærsklen, til Solen gik af Himlen. Saa rejste hun sig og gik ved Pigens

Hjælp til Løjbænken. Den ganske Nat laa hun med aabne Øjne. Da Pigen vilde lukke Døren, bød hun hende strengelig lade det fare.

„Natten er lun," sagde hun. „Her er trangt i Hytten. Saa skal og Døren være aaben, naar min Søn kommer."

Pigen tænkte, hendes Sind forvirredes, men undredes straks efter, saa god og klar Besked hendes Madmoder gav hende, baade om det ene og det andet. Hun slæbte den tunge Kiste ud af Hulen paa hendes Befaling, tog Nøglen af hendes Bælte og aabnede den. Anneken rejste sig paa Albuen og saa ned i den, saa lod hun den lukke igen og forvarede Nøglen.

Da Pigen af Udmattelse faldt i Søvn, der hvor hun sad paa Gulvet ved Døren, irettesatte Anneken hende strengt.

„Du kan sove, naar jeg er død," sagde hun.

Ved Solopgang faldt hun selv i Søvn og sov fast til højt op af Dagen. Saa vaagnede hun og spurgte, om Hr. Kaspar Markdanner var kommen. Hun bød Pigen gaa udenfor og spejde ned ad Vejen og var vred, da hun intet kunde se. Hun drak Mælk og kom op og sad i Stolen, som hun sad i Gaar. Solen skinnede paa hendes gustne Ansigt, og hver Gang hun lukkede Øjnene, tænkte Pigen, at nu var hun død.

Men da Aftnen kom, lod hun sig bringe til Sengs igen og laa med aabne Øjne og sov ved Morgengry og stod op og gjorde det saadan tre lange Dage og Nætter til Ende.

Paa den fjerde Dags Morgen, just som hun var

sovnet ind, kom Kaspar Markdanner ridende paa sin skummende Hest. Han stod i Døren og saa hen paa sin Moder. Saa ruskede han Pigen vaagen og spurgte hende sagte ud. Derefter skikkede han hende til Gaarden med Bud, at de straks skulde ride til Kolding efter Lægen, og satte sig selv stille ved hendes Leje.

Der sad han, da hun vaagnede. Hun blev slet ikke forundret ved at se ham, men smilte blot og følte sig mere træt end de andre Dage.

„Det rinder, Kaspar, det rinder," sagde hun. „Jeg føler det rinde gennem mine Fingre og mine Fødder. Gud være lovet, at du kom."

„Lille Moder," sagde han og tog hendes Haand varlig mellem sine. „Du skal ikke dø. Om en Stund er Lægen her og giver dig Svaledrikke og krydrede Urter og gør dig karsk igen."

„Jeg blandede selv Salver af Urterne i Skoven," sagde Anneken. „Broder Jørgen lærte mig det. Jeg smurte dem ogsaa paa hans saarede Fødder den Gang, han gik efter Hertugen og fandt ham ikke. Men hvor er mit Saar, Kaspar? Det ligger dybt, og ingen Læge finder det. Jeg er ganske hel for Verdens Øjne."

Hun lo lidt, men fik saa svær Aandenød. Han løftede hende i sin Arm, til Anfaldet var ovre.

„Hvor lider din Frue?" sagde hun saa.

„Hun lider vel," sagde Kaspar.

„Ak, hvor var hun skøn," sagde Anneken.

Kaspar Markdanner stirrede paa hende.

„Naar saa du hende?" spurgte han.

„Jeg saa hende, da hun var skønnest," sagde

Anneken og lo listig. „Ja du ved intet deraf, min Søn, og skulde ikke heller vide det. Ilde havde det været, om Bondepigen fra Anst havde bænket sig i din Hal mellem din Frues fornemme Frænder og gydt bitter Malurt i dit Bæger paa din Festdag. Da havde Spotten ramt dig igen og Skammen. Ingen Mand kan bære Skammen, Kaspar. Men du var her jo og fortalte mig om hende og nævnede Dagen, da du skulde fejre dit Bryllup."

„Og hvad saa?" spurgte han aandeløs.

„Saa red jeg til Rønningesøgaard," sagde hun triumferende. „I Herberget i Davinde blev min Svend og Hesten. Jeg klædte mig i Pjalter og sværtede mit Ansigt, at ingen skulde kende mig. Jeg var i Stegerset. Jeg var i Hallen og saa dig danse . . . Jeg raabte blandt de andre, da du red til Kirke . . . Saa herlig du saa ud, Kaspar. Og jeg var i Kammeret, hvor de redte din Brud, og saa hendes fagre Aasyn og milde Øjne."

„Moder, Moder," sagde Kaspar Markdanner og gemte Ansigtet i sine Hænder.

Anneken lagde Haanden paa hans Hoved og fornam, hvor han hulkede.

„Hvad græder du for, Barnlille?" sagde hun. „Ak, saa skøn din Frue er. Hun saa paa mig med sine milde Øjne. Gør hende intet ondt, sagde hun."

Hun blev ved at tale om Bruden og Brylluppet, men det faldt hende bestandig tungere at faa Ordene frem. Der kom et nyt Anfald af Aandenød

og Kaspar løftede hende op. Han syntes, hun svandt ind mellem Hænderne paa ham.

„Saa lig du er din Fader," sagde hun.

Han smilte til hende, men kunde intet sige.

Saa begyndte hun at nynne ganske sagte og kastede sig urolig hid og did og rynkede Panden, som søgte hun noget i sit Minde og kunde ikke finde det. Pludselig smilte hun glad igen og sang med sagte sprukken Stemme:

Maria Jomfru skær,
Beskyg mig med din Naade.
Fri mig af Synd og Vaade.
Staa mig i Døden nær.

Men da hun havde sunget den sidste Strofe, fortrak hendes Ansigt sig i Rædsel. Hun vred sine Hænder og gav sig til at græde, ynkelig som et lille Barn.

„Ak, Kaspar, Kaspar," sagde hun. „Hvad siger Hertugen dertil, at jeg sang den papistiske Salme. Jeg lovede ham med Haand og Mund at blive god luthersk til mit Livs Ende."

Hun græd en Stund, og saa glemte hun det. Længe laa hun og trak Vejret tungt.

„Det var Eders Hofmænd, der aad Bærrene," sagde hun saa. „Hr. Jes Wolf tog tre Haandfulde i Gaarden."

Hun sagde det saa sagte, at Kaspar lagde Øret mod hendes Mund og lyttede.

„Løft mig op, løft mig op," sagde hun.

Han løftede hende. Hun saa gennem den aabne Dør med blaa og glade Øjne.

„Nu kommer Anneken," sagde hun. „Gør hende intet Ondt."

Saa brast hendes enfoldige Hjerte.

Kaspar Markdanner jordede hende paa Anst Kirkegaard og satte over hende en stor Sten. Der stod intet Navn, men der var hugget med stor Skrift de Ord:

Den største i Landet.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL NORDISK FORLAG

CARL EWALD

Børne-Korstoget. Historisk Roman. Illustr. af Knud Larsen. 3 Kr. 75 Øre.

Pastor Jespersens Juleaften. — 1 Kr. 50 Øre.

Æventyr. 1.—12. Samling à 1 Kr.

Min lille Dreng. 3 Kr., indb. 4 Kr. 40 Øre.

Sulamiths Have. 2det Oplag. 2 Kr. 50 Øre, indb. 4 Kr. 50 Øre.

Den gamle Stue. 2det Oplag. 2 Kr. 50 Øre, indb. 4 Kr. 50 Øre.

Cordts Søn. 3 Kr.

Makra. — En Fortælling fra Middelalderen. 2det Oplag. 2 Kr. 50 Øre, indb. 4 Kr.

Døgnværk. 2 Kr. 25 Øre.

Crumlin. En Historie fra gamle Dage. 4 Kr. 50 Øre.

Ferie. 4 Kr.

Canta. Et Æventyr. 3 Kr.

Skottefruen. — En gammel Kærlighedshistorie. — 5 Kr., indb. 6 Kr. 25 Øre.

Min store Pige. 3 Kr.

Mogens Heinesen. Historisk Roman fra det sekstende Aarhundrede. 4 Kr. 50 Øre, indb. 6 Kr. 50 Øre.

Karl Peter Ulrik. Et Livsbillede. 2 Kr.

Jep Akelej og hans Kæreste. — En Historie fra Reformationstiden. 4 Kr. 50 Øre.

JAMES SINGLETON

James Singletons store Udenlandsrejse. 2den Udgave. 3 Kr., indb. 4 Kr. 50 Øre.

Glæde over Danmark. 3 Kr.

Tanker og Oplevelser efter Systemskiftet. 2 Kr.

Forlagstrykkeriet, Klareboderne 3, København K